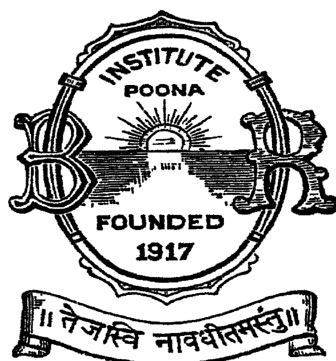
DESCRIPTIVE CATALOGUE OF MANUSCRIPTS

IN THE

GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY

PREPARED UNDER THE SUPERVISION OF
THE MANUSCRIPTS DEPARTMENT OF
THE BHANDARKAR ORIENTAL
RESEARCH INSTITUTE,
POONA

Bhandarkar Oriental Research Institute

POONA

1937

Copies can be had direct from the

Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona 4 (India)

Price : Rs. 4 per copy, exclusive of postage

Printed and published by Dr. V. S. Sukthankar, M. A., Ph. D., at the

Bhandarkar Institute Press, Bhandarkar Oriental

Research Institute, Poona No. 4.

Descriptive Catalogue of the Government Collections of Manuscripts

deposited at the

Bhandarkar Oriental Research Institute

COMPILED BY

PARASHURAM KRISHNA GODE, M. A

Curator

Bhandarkar Oriental Research Institute

Volume XIV ·

NĀTAKA

Bhandarkar Oriental Research Institute

POONA

1937

CONTENTS

NĀṬAKA.

PREFACE

I have great pleasure in presenting to the world of scholars this volume of the Descriptive Catalogue of the Nāṭaka Mss in the Govt. Mss. Library at the Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona. In this connection I have to invite their attention to a brief history of the entire scheme of the Descriptive Catalogue of Govt. Mss, given in the preface to Volume XII (containing Alaṁkāra, Saṁgīta and Nātya MSS.), published in 1936. As in the preparation of that volume I have followed also in this volume the lines on which the first volume in this series was brought out by the Government of Bombay in 1916. Every attempt has been made to make the description of each MS as objective as possible consistent with the lines already laid down by Govt. in the preparation of the first volume of this Catalogue referred to above. Much as I would have liked to read all unpublished works represented by Mss described by me and record the references found in them to earlier authors and works I was prevented from doing so owing to the limits imposed upon me by the model volume already published by Government. None is more conscious than myself of the utility of these references for historical studies but in view of the inordinate delay that may have resulted from the adoption of such a course I had to forego the temptation of recording and incorporating all historical data of the above nature.

In the preparation of this volume I have availed myself of numerous manuscripts catalogues (descriptive or otherwise) and printed editions of the works described, whenever available. I am particularly indebted to Prof. Keith's '*Sanskrit Drama*' published in 1924.

I take this opportunity of thanking the Executive Board of the Institute for allowing me to continue my work on the Descriptive Catalogue of Mss., the first tangible result of which was the publication of Volume XII of this Catalogue in 1936. I have also to thank Principal R. D. Karmarkar, M. A., Superintendent of the Pub-

lication Department and Dr. V. S. Sukthankar, M. A., Ph. D. the present Honorary Secretary of the Institute and the Superintendent of the Mss Dept. through whose genuine regard for the work carried on by me I have been encouraged to apply myself wholeheartedly to a quick preparation of the descriptive catalogue of Mss. I have to thank Messrs, M. M. Patkar, B. A. and S. N. Savadi, B. A. the two cataloguing assistants for their conscientious and efficient discharge of all work entrusted to them as also the entire office staff of the Institute including Mr. G. N. Shrigondekar, B. A., who spared no pains in the prompt disposal of all press-work connected with the present volume.

P. K. Gode

Regulations of the Manuscripts Department

1. "The Government Manuscripts Library" formed and maintained by the Government of Bombay, and formerly deposited at the Deccan College, Poona, is now, subject to the general control of the Department of Education, Bombay, placed under the direct charge of the Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona.

2. The Department is administered by a Superintendent appointed by the Executive Board of the B. O. R. Institute subject to the approval of Government.

3. The Manuscripts are available at the Institute, during working hours, for purposes of *bona fide* study.

4 The Manuscripts in the Library, if, in good condition, and subject to the requirements of the Department, are lent out to *bona fide* scholars on their applying for them in writing to the Superintendent of the Department or to the Secretary of the Institute. Such scholars shall, however, execute a bond for the value of the manuscripts required, this value being fixed by the officers in charge of the Library.

5. In the case of scholars from outside India, all requisitions for loans of manuscripts shall be made to the Secretary of State for India in Council, through whom also the transactions in manuscripts shall take place. Such scholars shall execute the necessary bond with the Secretary of State for India in Council, at his discretion.

6. In the case of scholars in India the execution of the bond shall be necessary before the manuscripts are lent out. When the applicant is not sufficiently known to the Superintendent of the Department, this latter officer shall have the power to call upon the applicant to produce a certificate as to his interest in the study of Sanskrit Literature, and of his being a fit person to be entrusted with Government manuscripts. Such a certificate shall have to be

signed by Orientalists of recognised position, or by Government officers of the Provincial or other highest service, not below the rank of a Deputy Collector or Extra Assistant Commissioner. The certificate should contain a reference to works or essays published by the applicant.

N. B. — In the case of scholars residing within the jurisdiction of a Native State, the certificate may be signed either by the Chief Sahib or the Divan or the Administrator of the State

7. All applications for manuscripts shall state the reasons for which the manuscripts are required and the period for which the loan is sought.

8. If any manuscripts belonging to this Library have been used in the publication of an edition, or in any other learned disquisition, the author should present to the Manuscripts Library a copy of the work or works so published.

9. The number of manuscripts to be lent out at a time to a scholar, and the period of loan, is determined by the officers in charge of the Library. Usually, however, in the case of Indian scholars, not more than five manuscripts are allowed to remain with them at a time, and the period of loan shall not normally exceed six months.

10. Immediately on receipt of manuscripts, the scholars are requested to examine them carefully before signing and returning the receipt-form accompanying the manuscripts, as no complaints will be entertained thereafter.

11. When the manuscripts are returned to the Library they are duly examined, and if found in their original condition, the receipt formerly signed for them is returned and the bond cancelled. The liability of the borrowers ceases only after the return of this receipt.

12. If scholars find that, owing to the work on the manuscripts not being completed within the stipulated period, they cannot return the manuscripts when due, they shall, sufficiently in advance, apply in writing to that effect to the Superintendent of the Department, or to the Secretary of State for India in Council, as the case may be The period of loan will be extended at discretion. In no case, however, shall any maunscripts be allowed to remain with a scholar longer than two years in India, and five years outside India.

13. The Manuscripts Department reserves to itself the right of refusing to lend out any manuscript to any scholars at any time, and in the case of manuscripts lent out, of demanding their return before the expiry of the stipulated period, if the manuscripts be required for library or other purposes.

14. All postal charges shall be borne by the applicant except in the case of foreign applicants applying for the loan of Govt Mss. through the Secretary of State for India in Council.

15. The Department undertakes to procure on loan, for the members of the Institute, manuscripts from other lending Libraries.

A LIST OF PRINTED CATALOGUES AND REPORTS ABOUT MANUSCRIPTS

The following is the list of works (Catalogues, Reports, etc.) already published embodying the results of the search and preservation of Sanskrit manuscripts in the Bombay Circle from 1868 to 1915. All lists published up to 1884 have been incorporated in our consolidated catalogue prepared by Mr. S. R. Bhandarkar, M A., in 1888. The lists for the subsequent years are to be found embodied in the various Reports published therefore. These Reports are of considerable value, in as much as they give in many cases the history of individual manuscripts, personal details of authors, their chronology, and such other items All these works are therefore here put together in one place for ready reference.

Papers relating to the Collection and Preservation of the Reports of ancient Sanskrit Literatute, edited by order of Government of India, Calcutta, 1878, by Mr. E. A. Gough. This is a useful work for the general history of the Search during the earlier period upto 1878 and contains, among otheir things, lists of manuscripts brought for Government during the years 1868-69, 1869-70, 1870-71, 1871-72, 1872-73 and 1874-75. All these lists, originally published at different times, were also included in our consolidated catalogue (to be mentioned below) published in 1888.

Report on results of the Search for Sanskrit Manuscripts in Gujarat during 1871-72, by G. Buhler, Surat, 1872, 11 pages in folio.

Report on Sanskrit Manuscripts 1872-73, by G. Buhler, seven and seventeen pages. Bombay, 1874.

Report on Sanskrit Manuscripts 1874-75, by G. Bühler, 21 pages. Girgaum, 1875.

Detailed Report of a Tour in Search of Sanskrit Manuscripts made (in 1875-76), in Kashmir, Rajputana and Centrel Indian, by G. Buhler. Extra No. XXXIVA, Vol. XII of the Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society, 1877, Bombay.

Lists of the Sanskrit Manuscripts purchased for Government during the years 1877-78, and 1869-78, and a list of the Manuscripts purchased from May to November 1881, by F. Kielhorn, Poona, 1881.

A Report on 122 Manuscripts, by R. G. Bhandarkar, Bombay, 1880, 37 pages in folio

Report on the Search for Sanskrit Manuscripts in the Bombay Presidency during 1880-81, by F. Kielhorn, Bombay, 1880

A Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Library of the Deccan College (being lists of the two Viśrāmabāg collections) Part I prepared under the superintendence of F Kielhorn; Part II and Index prepared under the superintendence of R. G. Bhandarkar, 1884, 61 pages in folio.

A Report on the Search of Sanskrit Msnuscripts during 1881-82, by R. G Bhandarkar, Bombay, 1882.

A Report on the Search for Sanskrit Manuscripts in the Bombay Presidency during 1881-83, by R. G. Bhandarkar, Bombay, 1884.

A Report on the Search for Sanskrit Manuscripts in the Bombay Presidency during 1883-84, by R. G. Bhandarkar, Bombay, 1887.

A Report on the Search for Sanskrit Manuscripts in the Bombay Presidency during 1884-87, by R. G. Bhandarkar, Bombay, 1894.

A Report on the Search for Sanskrit Manuscripts in the Bombay Presidency during 1887-91, by R. G. Bhandarkar, Bombay, 1897.

A Consolidated Catalogue of the Collection of Manuscripts deposited iu the Deccan College (from 1868-1884) with an Index, by S. R. Bhandarkar.

A Report on the Search or Sanskrit Manuscripts in the Bombay Presidency during 1891-1895, by A. V. Kathawate, Bombay, 1901.

Detailed Report of Operations in Search of Sanskrit Manuscripts in the Bombay Circle, August 1882 to March 1883, by P. Peterson. Extra No. XLI, Vol. XVI of the Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society, 1883, Bombay.

A Second Report of Operations in Search of Sanskrit Manusctripts in the Bombay Circle, April 1883 to March 1884, by P. Peterson. Extra No. XLIV, Vol. XVII of the Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society, 1884, Bombay.

A third Report of Operation in Search of Sanskrit Manuscripts in the Bombay Circle, April 1884 to March 1886, by P. Peterson. Extra No. XLV of Vol. XVII of the Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society, 1887, Bombay.

A Fourth Report of Operations in Search of Sanskrit Manuscripts in the Bombay Circle, April 1886 to March 1892, by P. Peterson. Extra No. XLIX A of Vol. XVIII of the Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society, 1894, Bombay.

A Fifth Report of Opetations in Search of Sanskrit Manuscripts in the Bombay Circle, April 1892, to March 1895, by P. Peterson. Bombay. 1896.

A Sixth Report of Operations in Search of Sanskrit Manuscripts in the Bombay Circle, April 1895 to March 1898, by P. Peterson. Bombay, 1199. This contains also a list of manuscripts purchased by Perofessor Peterson from 1898-99.

Lists of Manuscripts Collected for the Government Manuscripts Library by the Professors of Sanskrit at the Daccan and Elphinstone Colleges containing the following Collections :- -

(i) 1895—1902, (ii) 1899—1915, (iii) 1902—1907, (iv) 1907--1915, (v) 1916--1918, (vi) 1919--1924 and (vii) 1865--68.

SYSTEM OF TRANSLITERATION

अ a आ ā इ i ई ī उ u ऊ ū

ऋ ṛ ॠ ṝ ऌ ḷ ए e ऐ ai ओ o औ au

क् k ख् kh ग् g घ् gh ङ् ṅ

च् c छ् ch ज् j झ् jh ञ् ñ

ट् ṭ ठ् ṭh ड् ḍ ढ् ḍh ण् ṇ

त् t थ् th द् d ध् dh न् n

प् p फ् ph ब् b भ् bh म् m

य् y र् r ल् l व् v श् ś

ष् ṣ स् s ह् h

visarga ḥ, *anusvāra* ṁ.

NĀṬAKA MANUSCRIPTS

NĀṬAKA

अङ्गदनाटक | Aṅgadanāṭaka

No. 1 — 69. / 1907-15

Size.— 5 in. by $10\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 7 leaves ; 20 lines to a page , 16 letters to a line.

Description.— Country paper ; old in appearance , Devanāgarī characters , hand-writing clear and legible ; contents are written on a long paper and on one side of the folio only , the folios are folded.

Age — Saṁvat 1746.

Author — Bhūbhatta (?). Aufrecht ascribes the authorship to Bhūbhatta—see Cat. Cat. 1, 4[b]

Begins.—

॥ श्रीरामप्रसन्न ॥

॥ अथ अंगदनाटकप्रारंभः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीअद्वैतस्वामिने नमः ॥

॥ रामः अंगदं प्रति उवाच ॥

अज्ञानादथवाधिपत्यरभसादस्मत्परोक्षे हृता
सीतेयं परिमुच्यतामिति वचो गत्वा दशास्यं वद ॥
—नोचेल्लक्ष्मणमुक्तमार्गणगणच्छेदोच्छलच्छोणीत—
छत्रच्छन्नादिगंतमंतकपुरीं पुत्रैर्वृतो यास्यसी ॥ १ ॥ etc.

Ends.—

ब्रह्मांडस्फुटनं ध्रुवस्य पतनं वारांनिधिः कंपनं
कुर्माद्रेस्खलनं कुनाकामिलनं भूभारविध्वंसिनं
देवैर्वानरपुंगवयुवधौरेरित्येन मां शंकितं
श्रीरामे धनुषि प्रसारितकरे हंतुं सुरारेशिरः ॥ २८ ॥

इति अंगदनाटक समाप्त ॥ श्रीरामार्पणमस्तु ॥ शके १७४६ तारणनाम संवत्सरे माहे श्रावण शुं॥ ७ ससंपूर्णमस्तु ॥ हस्तअक्षर नरहरिणा स्वयं लोकार्थं स्वार्था मलिख्यते ॥ श्रीसांबार्पणमस्तु

References.— 1 Mss— Aufrecht Catalogus Catalogorum 1, 4^b.

अङ्गुलीयकाङ्कव्याख्यान
from **अभिषेकनाटक**

Aṅgulīyakāṅkavyākhyāna
from Abhiṣekanāṭaka

No. 2

73.
1919-24.

Size.— $7\frac{1}{8}$ in. by $1\frac{3}{8}$ in.

Extent.— 63 + (2 blank) leaves , 6 lines to a page ; 26 letters to a line.

Description.— Palm-leaves , Malyālam characters ; hand-writing very small but clear and legible , the leaves have two holes to pass the string through ; leaves protected by two wooden planks and the Ms preserved in a wooden box.

Age.— Old.

Author.— Not mentioned.

Begins.--

हरिः श्रीगणपतये नमः । अंगुळीयाकं पुरप्पा टिनाविळक्कवच्च अष्ट मंगल्य वेच्च मिळा (५०) व ओच्च प्पेट्टुप्ति गोष्टिकोट्टि अरङ्ङतळिच्च येवनियिविटिच्च वायिच्च मरयिलुपटत्तिच्चाटिनटन्न अंबरयोनंकळि (५) ञ्ञ कितिन्तएन्न चविट्टितिरि ञ्ञकळकळवायमाटि जातियाटि पिन्नयुं कितिन्तएन्नचविट्टि कळकळ वायमा टि तप्पिएरङ्ङिपट्टात्तिलु चोळात्ति ताणाटि मेय्यकाट्टि तट्टकळि (५) त्त वरिक्रमंकाळि (५) त्तमुटिच्च अणि अरायिलुवन्नमुखत्तनीर तेळिच्च चारिरण्डान्नट कोण्ड् त्त चारिकेटितिरिञ्ञ श्लोकं झुरिच्चपाटि प्पू विनेनमस्करिच्च मेय्य कोणट्टं क्रिययाटि याशि याशि पुलिरि क्रयुं माट मेट्ट क्रगुंवारिक्रमत्तुं तट्ट रक ळि (५) ञ्ञात्तकेशादिपादं आटिकोळ्ळु । हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । अरुळिच्चेय्तान् अमृतकिरणशेखर प्रियतनयन् अद्भुतानुभावन् अञ्जनानन्दनन् मारुतात्मजन् श्रीहनूमान् अंभोजसंभवोरुवनाल संभावितनायि. etc.

Ends.— लांगूलाग्निकोण्ड् लङ्कादाहंचेय्तवि भीषणतुटेअर्च्चनाग्रहवुं मीतायिरिक्कुन्न उद्या नवु वे न्तिल्लाएन्नरिञ्ञ समुद्रात्तिच्चाटितीक्के हुात्ति समुद्र त्तितुटेमरुकग्ये प्रापिच्च ब्रह्मपुत्रनाकिन जांबवानेप्रणमनं चेय्त वृत्तान्तनिवेदनं कोण्ड् सन्तुष्ट हृदयन्मारााकिनवानन्मारो टुक्क् टिम युवलतेप्रापिच्च मधुपानमत्तमुदितन्मारा किन अंगदादिवानर वीरन्मारो टुकूटि मानवेन्द्र समीप नोक्कि ए (५) कुन्नरुळिनान् मारुतात्मजन् श्रीहनूमान् । अंगुळीयाङ्क त्तिन्रेतमिळु (५) किशामयेशाय वा . तिपतये नमः ।

अतन्द्रचान्द्रिक Atandracandrika

No. 3 $\frac{71}{\text{A } 1883\text{-}84}$

Size.— 14¼ in by 5½ in.

Extent.— 36 leaves, 12 lines to a page, 48 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters, hand-writing, clear and uniform but incorrect; complete

Age.— Saṁvat 1941.

Author.—Jagannātha. Aufrecht makes the following remarks about the author. He observes "जगन्नाथ son of Pītāmbara, a Maithila Brahman, grand-son of Rāmabhadra, wrote by order of Phatesāh: Atandracandrika nātaka". Cat. Cat. 1. 196[a].

Begins.— fol. 1[b].

श्रीगणेशाय नमः श्रीसीतापतये नम·
श्रीगुरुपरमात्मने नम श्रीसरस्वतीये नम· श्री हरि
या विद्या कपिलाक्षपादभरतद्वैपायनादीन् पुरा
संश्रित्य न्यवसन् जहुर्न्न विरहप्रारब्ध दुर्ष व (दु:खं?) मिथः ।
ता निर्द्धूतवियोगदु:खमवसन(य)स्मिन्सुभद्रोदये
तं विद्यानिधिमादरेण कलये भद्राय पिताबरं
अपि च क्षीराम्भोमनिधि मध्यसुतमधुजिद्दिंबच्छटाबंधुर-
स्सम्पूर्णमलशीतरश्मिविलसल्लक्ष्मप्रभासोदरः

उन्मीलन्नवपुण्डरीकविहरन्मत्तालिलीलाधर·
पार्वत्या तरलात्कमीक्षितरुचि श्रीकण्ठकंठोज्वतु
नान्दी अंते सूत्रधारः १ अलमति विस्तरेण अहो रमणीयताप्सरत्समयस्य फुल्लारविन्दमकरन्दपरितदेहास्सप्तछदद्दुरितरेण्डविभिन्नपक्षा· मन्यो विचित्रतरवर्णमहोत्सवेन गायंति मंजुमधुयातमत्ताः

fol. 2ª आसित्कविर्विद्वद्वृन्दवंधमानचरणो विद्यानिधिपदलांछनष्पीतांबरो नाम मैथिल सूत्र· सकलजनविदित एव स· कवे रामभद्रस्यात्मज यस्य दुष्करां प्रतिज्ञामुदाहरंति न सदाचरितादपैमि मार्गात्परजायां जननीसमामवैमि गुणमात्रमुपैमि रामभद्रात्सुकृतागाधमहोदधेरुदेमीति पारि आम्नाया इव लोके सत्पुरुषार्था इवेश्वरात तस्मादजायंत स्वताश्चत्वारो गुणावत्तरा· तेषु विद्याभिष्कलाभिर्वयसा च कनीयसो **जगन्नाथस्य** कवे· कृति·

सूत्रः—(ससंभ्रमं) स्मृतं तर्हि अतद्रचंद्रिकं नाम प्रकरणम् तत् सज्जीभवत २ etc.

fol. 6ᵇ—आत्मप्रतिकृतिदान(नंना)न्नाम प्रथमोङ्क·

fol 10ᵇ— संवेशो नाम द्वितीयोंकः

Ends.-- fol. 36ª

अपि च

यावद्देवी भवानी अपतीरसवती श्रीगिरीशार्द्धदेहं
यावच्च चंद्रो निषक्ता विलसति गगने निर्मला चंद्रिकाऽपि
यावद्धात्री भुजंगाधिपमुकुटतुलामेति तावत्कवीना-
माह्लादयप्रकाशं प्रकरणमवनीमडले चाग्कसीतु छ

इति निष्क्रांता सर्वे चंद्रिका प्रत्यानयनन्नाम स(प्त)मोकः समाप्तं चेदमतंद्रचंद्रिकं नाम प्रकरणम् ॥ आश्विने मासे शुक्लपक्षे गुरुवासरो(रे) यां ६ सष्टि ॥ संवत् १९४१ का लिखितं नातु रामब्राह्मण दाय मा शुभं भवतु ॥ यादृशं पुस्तकं········मम दोषो न दीयते ॥

श्रीरामचंद्राय नमः श्रीसीतापतये नमः छ छ ॥ गुरवे नमः

References— Aufrecht records only two Mss of this work, viz. the present one and a Ms. (No. 988) from the Ulwar Mss. Library.

अदितिकुण्डलाहरण Aditikundalāharana

No 4 120/1866-68

Size. – 12½ in. 5 in.

Extent.— 51 leaves, 13 lines to a page, 36 letters to a line.

Description.— Modern paper with watermarks, blue in appearance; Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible and uniform, the Ms is a bound copy and well-preserved. Contains 1-7 acts.

Age — A modern copy.

Author.— Kādamba Rāmakrsna

Subject — Stealing away of Aditi's ear-rings by a demon called Narakāsura and their reacquisition by Krsna

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नम. ॥
॥ सत्यज्ञानसुखात्मकोपि वसुधाक्षेमाथसद्विग्रहो
नित्यश्रीरपि सस्पृहो रिपुगतश्रीसंग्रहे सादरं ॥
एकोप्युल्लसदंगनातिविशदस्नेहैरनेकीकृतो
नानाचित्रचरित्ररंजितसुर' श्रीमान्हरिः पातु न' ॥ १ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः ॥ श्रीमन्नवनवोज्जृंभितप्रतापतराणि प्रकाशीकृताखिलभुवन-कोशजनताजेगीयमानकीर्तिनिवहश्रीदाशरथिरथोत्सवनिरीक्षणसमागतविबुध-कदबेन सदिष्टोस्मि ॥.. ... ...

एवं सहृदयप्रेमविपुषार्द्रीकृतमनासि अभिनवरूपकाभिनयांकुरः समज्जृंभते मम ॥ तत गृहिणीमाहूय वर्द्धयामि ॥

—नेपथ्याभिमुखमवलोक्य आर्ये इतिस्तावत ।

... ...

आर्ये आज्ञापितोऽनया विबुधपरिषदा किमप्यपूर्वं रूपकमभिनेतव्यमिति ॥ तदत्रैतेषां दुर्हृद्वैक्लव्यमपनेतुं त्वत्साहाय्यमिच्छामि । तवाप्यत्राभिज्ञतां मन्मनो गोचरी करोत्येव ॥ तत्किं संप्रति प्रयोक्तव्यमभिनवरूपकं ।

न० ॥ अज्जरखु असाहु दमणाम्मिपवुत्तस्स भअवदो जैतयातादि अहोत्तिसुणी असत्वाहि इन्थि अहिघरं रलाजफुप्फद्दुषांकुरो वायणा हि विज असउणाइं विरइ हाइं तंज्जेवकाद्धुपं वृत्ता एमहविकहं वेहिप्द्धुरंगप्पसाहणे अवकासो भवे

॥ सू० ॥ सत्यं तथापि किं न खलु विबुधपरिवृढानुशासनं वैजयिकोषकरणं ॥ यत·

जंगमाजगमा चेति मूर्ती द्वे परमेशितु ॥
तयोराराधनं तुल्यमभीष्टार्थप्रसाधने ॥ ४ ॥

तत्सुमनोभिर्यथाज्ञप्तं परिपालयाव· ॥

किं च । विबुधेंद्रनियोगस्तु न कैश्चित्प्राप्यते भुवि ॥
प्राप्तेस्मिन् यद्युपेक्षा स्वाच्चातुरी क्व प्रदृश्यतां ॥ ५ ॥

न० ॥ जुत्तं कतुए हंस पदं ॥ जइ अज्जउत्तस्स सुहोदक्कता कोण आराधणिज्जम्ह ॥

सू० विभाव्य स्मृतिमभिनीय ॥ सुगृहीतनाम्ना कविकांदनेनाचिरविरचिता दितिकुडलाहरणनाटकप्रदर्शनेन ।

न० ॥ ण वीणो कवुएसो कई ॥

सू० ॥ श्रुतियोग्ये रसवति सुवर्णपरिरंजिते ॥
साभिलाषमनसो ग्रंथे किसलये नवे ॥ ६ ॥

न० ॥ तह इति गात् प्रवर्त्तते etc.

fol. 8ª इत्यदितिकुडलाहरणे नाटके प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 11ᵇ इति etc. . ... द्वितीयोंक· ॥ २ ॥

fol. 21ª इति etc .. तृतीयोंक ॥ ३ ॥

fol 28ᵇ इति .. .. चतुर्थोंकः ॥

fol. 35ᵇ इति अदितिकुंडलाहरणनाटके पंचमोंकः ॥ ५ ॥

fol. 42ª इति etc षष्ठोंक· ॥

Ends.-- fol. 51ª

तथापीदमस्तु भरतवाक्य ।
विप्रावेदवितानकर्मनिपुणा नंदंतु संपद्युताः
सर्वर्तूद्भवपुष्पसत्फलकुलैरामोदिनी मेदिनी ॥
कुर्वंतु क्षितिपाहुरात्मसुपरं शार्दूलविक्रीडितं ।
संतस्ते शरदां शतं त्वविकलं जीवंतु लक्ष्मीभुजः ॥ ६८ ॥
इति निष्क्रांताः सर्वे । इत्यादितिकुंडलाहरणे सप्तमोंकः ॥ ७ ॥
समाप्तमिदं नाटक ॥ ॥ कविवाक्यं ॥
दिश्यात्कविभ्यः प्रतिभां भगवानिंदुशेखरः ॥
आदिकाव्यलसत्कीर्तिः पुष्णातु चरघूद्वहः ॥ १ ॥

कदंबरामकृष्ण' कृत्वादितिकुंडलाहरणसंज्ञ ॥
नाटकमिदं नवीन श्रीकृष्णपदाब्जयो· समर्पितवान् ॥ २ ॥ छ ग्रंथ-
संख्या १९०० एकोणविंशतिशत ॥ छ ॥

References.— (1) Mss — Aufrecht's Catalogus Catalogorum I, 8[a], II, 2[a].

अदितिकुण्डलाहरण — Aditikundalāharaṇa

No. 5 — 104. / 1875–76.

Size.— 8 in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 150 leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern blue paper with water-marks (1873), Devanāgarī characters, hand-writing, clear, legible and uniform; complete.

This Ms is a copy of some other Ms. copied in Śaka 1750.

Age.— A modern copy.

Author.— Kādamba Rāmakṛṣṇa.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नम ॥
सत्यज्ञानसुखात्मको etc as in No 4

fol. 21[a] इत्यदितिकुंडलाहरणनाटके प्रथमोंक ॥ १ ॥
श्रीसीतारामचंद्राय नमोनम· ॥

fol. 40[b] इति etc. .. द्वितीयोंक·

fol. 59[a] अदितिकुंडलाहरणनाटके तृतीयोंक· ॥

Ends— fol. 150[a]

तथापीदमस्तु । भरतवाक्यं ।
विप्रावेदवितानकर्मनिपुणा etc. up to जीवंतु लक्ष्मीभुजः ॥ १ ॥
as in No. 4

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ।

इत्यदितिकुण्डलाहरणनाम्नि नाटके सप्तमोऽङ्कः ॥ कविवाक्यं दिव्यात्कविभ्य etc. up to समर्पितवान् ॥ १ ॥

as in No 4

followed by सर्वधार्यद्धगनभोमासादिम तिथौ विधो खेष्वद्रिभूमिते शाके समाप्ति प्राप नाटकं ॥ १ ॥ श्रीर्भूयात श्रीरामं पादाब्जाभ्यां नमः

References.—See No 4.

अनर्घ्यराघव Anarghyarāghava

No. 6 318 1884–87

Size.— 10½ in. by 4¼ in.

Extent.— 35 folios; 16–18 lines to a page; 40 letters to a line

Description.— Country paper, old and brittle, Jaina Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; hand-writing, clear and legible but not uniform, borders ruled in triple red lines; blank squares in the centre of folios; red pigment used for marking the colophons; folios 3–5 missing and fol. nos. 7 and 8 repeated; moth-eaten.
Complete in seven acts.

Age.— Saṁvat 1544.

Author.— Murāri, son of Vardhamāna and Tantumatī.

Subject.— A drama, by Murāri, based on the story of Rāmāyaṇa.

Begins.—fol.[a]

॥ ६० ॥ ॐ नमो भग (व) ते ॥
निःप्रत्यूहमुपास्महे भगवतः कौमोदकीलक्ष्मणः।
कोकप्रीतिचकोरपारणपटुज्योतिष्मती लोचने।
याभ्यामर्द्धविबोधमुग्धमधुरश्रीरर्द्धनिद्रायितो।
नाभीपल्वलपुंडरीकमुकुलः कंबोः सपत्नीकृतः ॥ १ ॥
अपि च ॥
विरमति महाकल्पे नाभीपथैकनिकेतन—
स्त्रिभुवनपुनः शल्पीयस्य प्रतिक्षणमात्मभूः।

कमधिकरणा कीदृक्कस्य व्यवस्थितिरित्यसा ।
वुदरमविशत् द्रष्टुं तस्मै जगन्निधये नमः ॥ २ ॥

नांदंते सूत्रधारः ॥

... .

. ...

तत्रापि तावन्निरूपयामि रूपकमऽभिरूपमीदृशे । मुहूर्त्तमिव स्थित्वा स्मरणमऽभिनीय सोल्लासं ॥ अस्ति मौद्गल्यगोत्रसंभवस्य । महाकवेर्भट्ट-श्रीवर्द्धमानतनुजन्मनास्तंतुमतीनंदनस्य मुरारेः कृतिरभिनवमऽनर्घ्यराघव नाम नाटकं ॥ तत्प्रयुंजानाः सामाजिकानुपास्महे ।

fol. 9ᵃ इति मुनीद्रसंवादो नाम प्रथमोऽकः । सपूर्ण ॥ छ ॥

fol. 12ᵇ इति कुमारविक्रमो नाम द्वितीयोऽकः संपूर्ण ॥ छ ॥

fol. 16ᵇ विनायकभगो नाम तृतीयोऽकः ॥ श्री

... ...

Ends:— fol. 36ᵃ

वशिष्ठः । सहर्षं । रामभद्र किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि ॥

रामः । भगवन्नतःपरमपि प्रियमस्ति ।

ताताज्ञामधिमौलिमौक्तिकमणिं कृत्वा महापोत्रिणो ।
दंष्ट्रा विंध्यविलासपत्रशबरी दृष्ट्वा भृशं मेदिनी ।
सेतुर्दक्षिणपश्चिमौ जलनिधी सीमंतयन्निर्मितः ।
कल्पान्तं च कृतं च विश्वमदश ग्रीवोपसर्गं जगत् ॥ ४४ ॥

तथापीदमस्तु ।

समुन्मीलत्सूक्तस्तबकमकरंदैः श्रवणयो- ।
रविश्राम्य द्वारामवनमुपचिन्वंतु कवयः ।
न शब्दब्रह्मोत्थं परिमलमनाघ्राय च जनः ।
कवीनां गंभीरे वचासि गुणदोषौ रचयतु ॥ ४५

इति निःक्रांताः सर्वेपि ॥ छ

इति श्रीमहाकविमुरारिविरचितेऽनर्घ्यराघवाभिधाननाटके ।
नायकानंदो । नाम सप्तमोऽकः ॥ समाप्तः संपूर्णः ॥

सम्यक् संबोधसिद्धां जनविमलमनो दृष्टवस्तुस्थितीना ।
मास्ते किंचिन्मुनीनामभणितमिति मे नैष काव्यावतारः ।
वाल्मीकेरेव वाचामवनितलनवां गंतु वैदेशिकीनां ।
कालेनायं विवर्त्तः किमपि लिपिकर केवलोऽहं मुरारिः ॥ १ ॥

अब्धिर्लंघित एव वानरभटैः किंत्वस्य गंभीरता ।
मापातालनिमग्नपीवरवपुर्जानाति मंथाचलः ।
देवीं वाचमुपासते हि बहवः सारं तु सारस्वतं ।
जानीते नितरामसौ गुरुकुलक्लिष्टो मुरारि (कविः) ॥ २ ॥
अयं नीलस्निग्धोय इह विहरत्यंबुजवने ।
विनिद्रे व्यागुंजन् मधुप इति तं जल्पति जनः ।
अहं शंके पंकेरुहकुहरवासव्यसनिनीं ।
श्रियं भृंगच्छद्मासुररिपुरुपेतो रमयितुं ॥ ३ ॥
यादृशं पुस्तके दृष्टं । तादृशं लिखित मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥ १ ॥

इति श्रीमुरारिनाटकं समाप्तं संपूर्णं ॥ लिखितं ॥ संवत् १५४४ वर्षे श्रावण वदि १४ गुरपुण्ये ॥ श्रीगच्छनायकप्रभुश्रीसोमसुंदरसूरि । श्रीसुधानंदनसुरिसूख्यशिष्य पं· श्रीसुमतिरत्नगणिशिष्यमुजिष्य संयमरत्नगणिना । स्वपरोपकाराय ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु । श्रीश्रमणसंघस्य ॥ श्रीरस्तु लेखकपाठकयोः । कल्याणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥ श्री ॥ श्री ॥

References.— 1 Aufrecht's Catalogus Catalogorum Part I, page 15^b; part II, page 3^b, 186^b; part III, page 4^a.

2 A. B. Keith— Sanskrit Drama, p. 226-31.

3 Descriptive Catalogue of Mss., Madras. Vol. XXI Nos. 12432-41 and A. S. B. Cat. Vol. VII, Nos. 5302-3; I. O. Cat pt. VII Nos. 4151-55; Keith (I. O. Cat.) Vol. II, ii Nos. 7371-5.

4 Printed Editions.—

1 Edited by Premacandra Tarkavāgīśa, Calcutta. 1860-3.

2 Printed in Kāvyamālā 5, Ed. by Durgaprasad and Parab, with the commentary of Rucipatyupādhyāya.

अनर्घ्यराघव Anarghyarāghava

No. 7 426 / 1884–87.

Size.— 11¾ in by 3¾ in.

Extent.— 36 leaves, 11 lines to a page, 65 letters to a line.

Description.— Modern white paper with water-marks, but slightly discoloured; Davanāgarī characters; very small but beautiful and uniform hand-writing, yellow pigment occasionally used for corrections, folios 1–4 missing, incomplete.

Age.— A modern copy.

Author.— Murāri.

Begins—abruptly on fol 5[a]

.. रथः सत्रैलक्ष्यास्मितं विश्वामित्रः राजर्षे प्रत्यासीदति दीक्षाप्रवेश-समयस्तदेवंविधे मधुरगोष्ठीभंगनिष्ठुराणां प्रथमे वयमेव तावद्भवितुमिच्छामः etc.

Ends—fol. 40[a]

सहर्षं रामभद्र किं ते प्रियमुपकरोमि etc. up to केवलोऽहं मुरारिः ५१ as in No. 6

followed by

देवी वाचामुपासते हि बहवः सारं तु सारस्वतं
जानीते नितरामसौ गुरुकुलक्लिष्टो मुरारिः कविः ।
अब्धिर्लंघित एव वानरभटैः किं तस्य गंभीरता-
मापातालनिमग्नपीवरतनुर्जानाति मंथाचलः
यद्वाल्मीकिनिबद्धवास्तवमधुच्छन्नान् निबद्धैरसैः
सृष्ट नाथमनर्घ्यराघवमिदं स्वाहाश्रुतिभ्यः सतां ॥ ५२ ।

षट्पदीयं इति निःक्रांतः सर्वे रामाभिषेकाभ्युदयो नाम सप्तमोंकः समाप्तः महाकाव्ये मुद्गलगोत्रसंभवस्य नरभटश्रीमुरारिकृतमनर्घ्यराघवं नाम नाटकं समाप्तं श्रीरामार्पणमस्तु ग्रंथाग्रसूत्रश्लोकाः २५०० शुभमस्तु लेखक-देवभट कासीकर शुभं(भ)वतु श्रीराम रामचंद्राय नमः

References.— See No. 6

अनर्घ्यराघव Anarghyarāghava

No. 8 240. / Viśrāma (i)

Size.— $11\frac{1}{4}$ in. by 5 in.

Extent.— 78 leaves, 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing not quite legible and also not quite uniform; red pigment used for marking some portion and yellow pigment for corrections; borders carelessly ruled in double black lines; many folios contain marginal notes; on the fly leaves is written 'मुरारीनाटकप्रारंभ· "and" मुरारीनाटकं समाप्तं"; fol. 78 appears to be a later addition; edges slightly injured, complete.

Age.— The Ms is fairly old.

Author.— Murāri.

Begins—fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नम ॥

निष्प्रत्यूहमुपास्महे etc. as in No. 6

fol. 10[b] इति अनर्घराघवे विश्वामित्रागमनं नाम प्रथमोंकः ॥

fol. 21[b] कुमारविक्रमो नाम द्वितीयोंकः समाप्तः ॥

Edds—fol. 78[a]

वसिष्ठ' सहर्षं । रामभद्र किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to गुणदोषौ रचयतु ॥ ४० ॥ as in No. 6

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ सप्तमोंकः

References.— See No. 6.

अनर्घ्यराघव
with टीका

No. 9

Anargharāghava
with commentary

144.
1902-7.

Size.— $12\frac{1}{3}$ in. by $6\frac{2}{3}$ in.

Extent.— 166 leaves; 12-14 lines to a page; 35-40 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance; Devanāgarı characters; hand-writing, clear and legible; modern paper used for 1-2 and 5-10 folics and the characters also are in the modern Devanāgarī; last folio pasted with paper slips.

Age.— The Ms appears to be old.

Author (of the text).— Murāri

" (" comm.) — Rucipatyupādhyāya.

Begins—(text) fol. 2^b

ॐ ॥ छ ॥ श्रीः ॥

निष्प्रत्यूहमुपास्महे etc. as in No. 6

" (Com.) fol. 1^b श्रीगणेशाय नम·

दोर्दंडद्वितयेन खंडपरशोः कोदंडमारोपयन्
कुर्वाणः सहसा विदेहनृपतिं पूर्णप्रतिज्ञाभरं
सानंदं कुशिकात्मजेन सुदृशां वृंदेन कौतूहलात्
सव्रीडं प्रिययावलोकितमुखो रामोस्तु नः श्रेयसे ॥ १ ॥
अभूदभूतप्रतिपक्षभीतिः सदासमासादितभूरिनीतिः
चिरं कृतार्थी कृतभूमिदेवः स्फुरत्प्रतापो नरसिंहदेवः ॥ २ ॥
सूनुस्तस्य वसुंधरा परिवृढ· स्यानंदकंदः क्षिते-
राधारो जगतामशेषविदुषां विश्रामकल्पद्रुमः
दाने कर्णकथाविलोपनिपुणः संसाररत्नांकुरो
भूमीपालशिरोमणिर्विजयते श्रीभैरवेंद्रो नृपः ॥ ३ ॥
अर्थिप्रार्थितपूरकोपि रमतां स्वीये बलिर्मंदिरे
नाकेनेकफलान्वितेपि स सुखेनास्तां च देवद्रुमः ॥
श्रीमान् संप्रतिभैरवेंद्रनृमणिः सर्वार्थिचिंतामणिः
जातो लोचनगोचरो यदि तदा किं तेन तेनापि वा ॥ ४ ॥

अस्मिन्राजनि राजनीतिचतुरे पाथोधितीरावधि-
प्रख्यातप्रचितप्रतापनिचये पृथ्वीमिमां शासति ॥
कोकं राजकरो न लोकनिकरं संतापयत्युन्नतो
विख्यातः सुदृशां महोत्सवविधौ कांतेन पाणिग्रहः ॥ ५ ॥
खौआलवंशजजातस्तस्या देशान्महेशस्य ॥
श्रीरुचिपतिरतिगूढाः स्पष्टीकरुते मुरारिकविवाचः ॥६ ॥

... ...

fol. 2ª अत्र च विशिष्टशिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधितकर्तव्यताक विघ्नोत्सारणसाधारणकारणं मंगलं आचरन्नेव ।
देवद्विजनृपादीनामाशीर्वादसमन्विता ।
अष्टभिर्वा द्वादशभिः पदै सम्यग्भियोजिता ।
नांदी कार्यातियत्नेन बुधैर्विघ्नोपशांतय इति । तत्र भगवान्मुरारिमिश्रः पद्यद्वयेनाष्टापदां नादीमादौ निर्दिशति ॥ ॥ निःप्रत्यूहमिति ॥ भगवतो लोचने चक्षुषी उपास्महे अराधयाम इति संबंधः । यत्त लोचने इत्यस्य पूर्वं इति तत्पदं व्याहर्तव्यं यत्पदाकांक्षित्वादिति । etc.

fol. 30ª इति समस्तप्रक्रियाविराजमानारिपुराजकंसनारायणभवभक्तिपरायणश्रीहरिनारायणपदसमलंकृतमहाराजाधिराजश्रीमद्भैरवसिंहदेवप्रोत्सा- श्रीरुचपतिमहोपाध्यायविरचितायां अनर्घराघवटीकायां प्रथमोंकः ॥

fol. 60ᵇ इति श्रीवैलोजीग्रामवास्तव्यखौआलवंशप्रभावश्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायामनर्घराघवटीकायां द्वितीयोंकः ॥ ॥ श्रीपरमगुरवे नमः ॥ ॥

Ends---(text) fol. 165ᵇ

वसिष्ठः—सहर्षं रामभद्र किं ते प्रियमुपकरोमि etc. up to मुरारिः कविः ॥ as in No. 6
followed by

इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इत्यनर्घराघवनाटके मुरारिकृतौ नायकानंदो नाम सप्तमोंकः ॥ समाप्तमिदं वर्द्धमानतनूजस्य मुरारेर्नाटकं महत् ॥ ॥ शुभमस्तु ॥

Ends---(Com.) fol 166ª

वीरः प्रकृतेरामस्तस्य यश एव रसायनं नित्यं क्रियमाणमौषधं तस्य मधुस्पंदो मधुद्रवः वीरयशोवर्णनेन मधुस्पंद इवेति भावः. मंदाकिनी वियद्गंगेत्यमरः ॥

दोषाकरं समवधीर्य गुणानशेषा-
नाशु प्रकाशयति सूर इवांशुमाली।
यस्तं प्रति प्रणिहितोऽञ्जलिरेष नित्य-
मालोकनान्मनकृतेर्मुदमादधातु ॥

इति श्रीसमस्तप्रक्रियाविराजमानहरिनारायणपदसमलंकृतिमहाराजाधिराजश्रीमद्भैरवसिंहदेवनिदेशप्रोत्साहितबैङ्गुलीग्रामवास्तव्यखौआलकुलोद्भवश्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायामनर्घ्यराघवटीकायां सप्तमोंकः समाप्तः॥ ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीनारायणाय नमः ॥

References — 1 Mss — Aufrecht Catalogus Catalogorum, i, 16ᵃ; ii 3ᵇ, 186ᵇ; iii, 4ᵃ.
Described Mss-- I. O. Cat. Pt. VII. Nos. 4156-57; A. S. B. Cat. Vol. VII No. 5304; Des. Cat. Madras Vol. XXI, No. 12442.
Published in the Kāvyamālā, 1887.

अनर्घ्यराघव-
टीका

Anarghyarāghava-
ṭikā

No. 10

427.
1884-87.

Size.— $9\frac{4}{5}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 214 leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance; Devanāgarī characters; hand-writing, clear and legible; borders ruled with double red lines; red and yellow pigment occasionally used for corrections folios numbered in both margins; complete; folios 6-8 missing; fol. 1 slightly damaged.

Age.— Appears to be old.

Author.— Rucipati Upādhyāya.

Begins.— fol. 1ᵇ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
दोर्दण्डद्वितीयेन खंडपरशोः etc., as in No. 9.

fol. 46^b इति समस्तप्रक्रियाविराजमानारिपुराजकंसनारायणभवभक्तिपरायण-श्रीहरिनारायणपदसमलंकृतमहाराजाधिराजश्रीमद्भैरवसिंहदेवप्रोत्साहितश्री-रुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायामनर्घ्यराघवटीकायां प्रथमोंऽकः॥ १ ॥

fol. 89^b प्रतिवौजौलीयामवास्तव्यखौआलवंशप्रभवश्रीरु(चि)पति-महोपाध्यायविरचितायामनर्घ्यराघवटीकायां द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.—216^b वीरः प्रकृते रामः etc. up to ममकृतेर्मुदमादधातु ॥
as in No. 9.

followed by

इति समस्तप्रक्रियाविराजमानहरिनारायणपदसमलंकृतिमहाराजाधि-राजश्रीमद्भैरवसिंहदेवनिदेशप्रोत्साहितवैजोलीग्रामवास्तव्यखौआलकुलोद्भव-श्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायामनर्घराघवटीकायां सप्तमोंकः समाप्तः ॥ छ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ छ ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीरस्तु ॥ छ ॥

References:-- See No. 9.

अनर्घ्यराघव-
टीका

Anarghyarāghava-
ṭīkā

No. 11

428.
1884-87.

Size.-- $11\frac{3}{4}$ in. by 3^3 in.

Extent.-- 96 leaves; 11 lines to a page; 65 letters to a line.

Description.-- Modern paper with water-marks; discoloured; Devanāgarī characters; small but beautiful and uniform hand-writing; corrections recorded in margins; red pigment occasionally used; complete.

Age.— A modern copy.

Author.— Rucipati.

Begins.—fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥
श्रीगुरवे नमः ॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥

दोर्दण्डद्वितीयेन खंडपरशो: etc., as in No. 9.

fol. 21[a] इति समस्तप्रक्रिया . . ..

... ...श्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायामनर्घ्यराघवटीकायां प्रथमोंकः १

fol. 39[a] इति... ... ...द्वितीयोंऽकः २

Ends.—96[b] वीरः प्रकृतः राम etc., up to मम कृते क्षुदमादधातु as in No. 9 followed by

इति समस्तप्रक्रियाविराजमानहरिनारायणपदसमलंकृतिमहाराजाधिराजश्रीमद्भैरवदेवसिंहदेवनिदेशप्रोत्साहितवैजोलीग्रामवास्तव्यखौआलकुलोभव श्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायामनर्घ्यराघवटीकायां सप्तमोंऽकः समाप्त· श्रीदुर्गार्पणमस्तु शुभं भवतु श्रीदत्तार्पणमस्तु

भग्नपृष्ठकटिग्रीवा etc.... .. ...एवं वदति पुस्तके श्रीरामः शरणम् स्वार्थे परार्थे च

श्रीरामस्नेहमूलानि दुःखानि रसमूलानि व्याधय
लोभमूलानि पापानि त्रयः स्यक्ता सुखी भवेत् १
उरवरीवापितं बीजं वंध्यानारीषु मैथुनं
भस्मना आहुतिं दद्यात् मूर्खदानं निरर्थकं १ छ

ग्रंथसंख्या ५०००२०० श्रीविश्वेस्वरसमर्थश्रीसूर्यप्रत्यक्षविष्णुप्रत्यक्ष-अस्तारदेवभटकाशीकरतदिने मार्गशीर्षे येकादशी स०

References.— See No. 9.

अनर्घ्यराघवटीका Anarghyarāghavaṭīkā

No. 12 369. / 1895–98.

Size.— 10 in. by 4⅗ in.

Extent.— 97 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance; Devanāgarī characters; hand-writing, bold clear and legible; borders ruled in double red lines; folios 1-182 missing.
The Ms contains acts 5 (inc)-7.

Age.— Appears to be old.

Author.— Rucipati.

Begins—abruptly on fol. 183[a]

प्रभावोत्साहमंत्रजा ॥ अभिषिच्य आरोप्य कोशो धन दंडो राज्य उपयुज्यमानः सु(उ)पयुक्तो भवंत ॥ इंद्रसूनुवालिनं ॥ उपयोक्ष्यमाणेनोपयुक्तो भविष्यत् । etc.

fol. 190[a] इति बैजौलीयामवास्तव्य खौआलकुलोद्भवश्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायामनर्घराघवटीकायां पंचमोक ॥ ५ ॥

Ends.—279[a]

वीरः प्रकृते रामः etc up to मम कृते मुदमादधातु ॥
as in No. 9

followed by इति समस्तप्रक्रियाविराजमानहरिनारायणपदममलंकृतिमहाराजाधिराजश्रीमद्भैरवसिंहदेवनिदेशप्रोत्साहितवेजौलीग्रामवास्तव्यखौआलकुलोद्भवश्रीरुचिपातिमहोपाध्यायविरचिताया(म)नर्घराघवटीकायां सप्तमोंकः समाप्तः ॥ ७ ॥

शुभं भवतु ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ ॥ कल्याणमस्तु ॥ ग्रंथाग्रं ५८८१ ॥
भग्नपृष्ठिकटिग्रीवा etc. .
followed by यावल्लवणसमुद्रो ॥ ता(या)वन्नक्षत्रमंडितो मेरु(·)॥
यावच्चंद्रादित्यौ ॥ तावद्दिदं पुस्तकं जयतु ॥ ३ ॥
लेषकपाठकयो शुभं भवतु श्रीरस्तु ॥
हरितकिहरिश्चैव गायत्री च पुनपुनः ।
अतर्मलविनाशाय ॥ स्मरणाद्भक्षणा

References.-- See No. 9.

अनर्घ्यराघवटीका Anarghyarāghavatikā

No. 13 441.
1887–91.

Size.— 10 in. by $4\frac{2}{8}$ in.

Extent.— 15 leaves; 9 lines to a page; 32 letters to a line.

Description -- Country paper, Devanāgari characters, old in appearance, hand-writing bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines, corrections made with white chalk, fol 1 missing, incomplete.

Age.-- Appears to be old.

Author.-- Rucipati.

Begins.--abruptly on fol. 2[a]

श्रीमान् सप्रति भैग्वेंद्रन्नमणिः सर्वार्थिचिंतामणि-

र्जातो लोचनगोचरो यदि तदा किं तेन तेनापि वा ॥ ४ ॥

etc. as in No. 9

Ends.--abruptly on fol. 16[b]

उद्वेगश्चायं सप्तस्वंकेषु बोधव्य· यथा अपि कथमसाविति प्रथमांके अष्ट-

मिष्टामखानिति द्वितीयांके कन्यामपोनिजन्मानमिति तृतीयांकादा

References.-- See No. 9.

अनर्घ्यराघवटीका Anarghyarāghavatīkā

No. 14 204. / Viśrāma (i).

Size.-- 13 in by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent -- 170 leaves; 9 lines to a page; 45 letters to a line.

Description.-- Modern paper with water-marks, 1819; Devanāgarī characters, hand-writing clear, legible and uniform, borders ruled with double red lines; corrections made with yellow pigment; folio, following fol. 158, is not numbered; name of the work written in the margins and on the fly-leaves; complete

Age.-- A modern copy.

Author.-- Rucipati.

Begins.--fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

दोर्दंडद्वितयेन खंडपरशोः etc., as in No. 9.

fol. 38[a] इतिसमस्तप्रक्रियाविराजमानरिपुराजकंसनारायणभवभक्ति-नारायणश्रीहरिनारायणपदसमलंकमहाराजाधिराजश्रीमद्भैरवसिंहदेवप्रोत्साहितश्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायां अनर्घ्यराघवटीकायां प्रथमोकः ॥

fol. 69[a] इति श्रीवैलोजीग्रामवास्तव्यखौजा(आ)लवशप्रभश्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायामनर्घ्यराघवटीकायां द्वितीयोक· ॥ २ ॥

Ends.—fol. 168[b]

वीरः प्रकृते रामस्तस्य यश एव etc. up to ..कृतेर्मुदमादधातु ॥
as in No. 9

followed by इति श्रीसमस्तप्रक्रियाविराजमानश्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायामनर्घ्यराघवटीकायां सप्तमोंक·

श्रीसांबार्पणमस्तु ॥

तैलाद्रक्षेज्जलाद्रक्षेद्रक्षेच्छिथिलबंधनात ॥
मूर्खहस्ते न दातव्यं एवं रक्षेत्स्वपुस्तकं ॥ १ ॥

श्रीरस्तु सदा इयं

References.— See No. 9.

अनर्घ्यराघव
with
टिप्पणक

Anarghyarāghava
with
Ṭippaṇaka

No. 15

238.
1880–81.

Size.— 10⅗ in. by 4⅗ in.

Extent.— 64 leaves ; 12 lines to a page ; 42 letters to a line.

Description.— Country paper ; old and discoloured ; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs ; hand-writing, clear and legible ; borders ruled in two double black lines with red pigment between them ; moth-eaten in the margins ; folios contain designs and red dots in the centre and in the margins ; this is a पञ्चपाठी Ms having text in the middle and the ṭippaṇaka on all sides ; red pigment used for marking the portion.

Age.— Saṁvat 1526.

Author (of the text)— Murāri.

,, (,, ,, comm.)— Naracandrasūri, pupil of Maladhāri

Subject.— A glossary on the drama Anarghyarāghava of Murāri.

Begins.— (text) fol. 1[a]

॥ ६० ॥ ॐ नमः शारदायै ॥

निःप्रत्यूहमुपास्महे etc. as in No. 6.

,, — (Tippanaka) fol 1[a]

॥ ६० ॥ निप्रत्यूहमित्यादि ॥ कौमोदकीलक्ष्मण· कौमोदक्यभिधानाचि-ह्नस्य निःसाधारणविशेषणाद्वासुदेवस्य भगवतः पूज्यस्य लोचने नेत्रे निर्विघ्नं विघ्नानामभावाय वयं उपास्महे etc.

fol. 6[a] मुनींद्रसंवादो नाम प्रथमोऽकः ॥ छ ॥

इति मलधारिशिष्यनरचंद्रसूरिकृतानर्घ्यरा(घ)वटिप्पनके प्रथमोंकः ॥ छ ॥

Ends.— (text) fol. 63[b]

वसिष्ट :-- सहर्षं किं ते भूयः प्रियमनुकरोमि । etc. up to गुणदोषौ रचयतु ॥ as in No. 6

followed by इति निःक्रांताः सर्वे नायकानंदो नाम सप्तमोऽकः ॥ छ ॥ श्री ॥

सम्यक् संबोधसिद्धां etc. up to केवलोऽहं मुरारिः ॥

as in No. 6

followed by देवीं वाचामुपासते etc., up to श्रुतिभ्य· सतां ॥श्री॥

as in No. 7

followed by समाप्तमितिमनर्घ्यराघवं नाम नाटकं ॥ श्री ॥

मुरारे सुकवेर्वाचो विन्नरसरंजिताः ॥

समर्थयति कस्यापि दक्षस्य हृदयं मनः ॥ शमं भवतु ॥ श्री ॥

Ends.— (tippanaka) fol. 64[a]

देवीं वृत्तं ॥ वाग्देवतां इवः । परिशीलयंति ।

सरस्वत्या सुसंबंधितत्वं । गुरुकुलेऽनुभूतोस्ति पालेशो मुरारिरेव वेत्ति हनूमदाद यो ह्यंभोधिरुपर्येच परिप्लुतास्तद्गाधं तु निखिलमपि तलनिलीनपीनदेहो

मंदग्गिरिरेवावगच्छति । जानाति रफलवति । कर्त्तरि परस्मै पदं । फलवति त्वुज्ञो-त्वुपसर्ग्गादित्यनेनात्मनेपद सिद्धं ॥ समाप्तमिदमनर्घ्यराघवटिप्पनकं ॥ छ ॥ ५० ॥ जज्ञे हर्षपुरीयगच्छसविता श्रीमान्मुनींद्रप्रभ

देवानद इति प्रभु. । स विजयी देवप्रभश्च प्रभु ।

तत्पादाब्जनखांशुभि· प्रशमिते ध्वांते मरेदोर्मति-

र्मान्नेस्मिन्पदपद्धतिं व्यपगतव्यामगर्भस्तत्र यत ॥ १

मुरारिवाचामुच्चैयो माहिमानाहिमादृशे· ।

किं तु किंचिन्निबंधोयं । यथाबुद्धि व्यधीयते ॥ २

शब्दप्रमाणसाहित्यात्रिवेणासंगमश्रियां ।

श्रीमद्विमलसूरीणां ॥ इदमुद्यमवैभवं ॥ ३

समाप्तमिदं टिप्पनकां । कृतिरियं श्रीनरचंद्रसूरीणां ॥ग्रथाग्रं ६६॥ छ ॥ ग्रंथाग्रं २७५० ॥ एवं अंके ॥ संवत् १५२६ वर्षे रजोत्सवदिने गुरौ वाचनाचार्यवर्यजयाकरगणीनां शिष्येण धर्म्मविलासगणिना लिखितं ॥ शुभं भवतु कल्याणमस्तु श्रीसंघस्य ॥ श्री ॥ छ ॥

अनर्घ्यराघवटीका — Anarghyarāghavaṭika

No. 16 — 239. 1880–81.

Size.— 10⅗ in. by 4⅗ in.

Extent.— 38 leaves ; 17 lines to a page ; 48 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास ; hand-writing, small but clear, legible and uniform ; borders ruled in black lines but thick red lines are to be seen over them ; big red dots in the centre and in the margins of folios ; red pigment is frequently used for marking the portion while yellow pigment is used for corrections ; complete.

Age.— Saṁvat 1523.

Author. – Naracandrasūri.

Begins.—fol. 1ª

॥ ए० ॥

.. ..*प्रणिधाय विधीयते ।

इदं मुरारिमाहात्म्यव्याख्यानोत्साहसाहसं ॥

नमस्तेभ्यो मतिर्येषां जगपु(दु)ल्लध्य वर्त्तते ।

मादृश· मति ये केचित्तदर्थमयमुद्यम· ॥ २

उच्छायत्मरध्वांतं विवेका लोकसंपदा ॥

अस्मिन् गुणांश्च दोषांश्च वितन्वंतु मचेतम ॥ ३ ॥ छ ॥

रामावतारस्य विष्णोश्चग्तिसदर्भारभे अधिकृतत्वात्कविर्योतिर्मयत्वेन निखिलांगप्रधानयोस्तल्लोचनायारूपास्तिं प्रस्तौति । निष्प्रत्यूहं निर्विघ्नं यथा भव ॥ ति etc.

fol. 6ª इति मलधारिशिष्यनरचंद्रसूरिकृतानर्घराघवटिप्पनके प्रथमोऽक· ॥ छ ॥ ३२०

fol. 12ª इति etc. .. ...द्वितीयोंऽकः ॥ छ ॥ ३६२ ॥

Ends.—fol. 38ª

विकसतां सत्काव्यानां पुरूष्यरूपाणां ये मूचका गुच्छास्तेषां रसैः । कर्णयोः प्रस्तावाज्जनानां निरंतर धारास्नानं कवयउ एव य नयंतु । शब्दब्रह्मभय च तत्वमज्ञात्वा । अलब्धमध्ये कवीनां वचने जनस्तथाविध प्रतिभाविकलो लोको गुणं वा दोषं वा न रचयितुमाकार्षीदित्यर्थः ॥ छ ॥ इति मलधारिशिष्यनरचंद्रकृतानर्घराघवटिप्पनके सप्तमोऽकः ॥ छ ॥

अथ कविरौद्धत्यं परिहरति । समवृत्तं ॥ यथात्रस्थितत्वागम एव सिद्धांजनं तेन निर्म्मलंय ॥ न्मच्चक्षुः प्रायं ते ज्ञानवस्तुस्वरूपैर्वाल्मीकिप्रभृतिभिरनुक्त मया वक्तव्यमिति कारणान्न ममेय काव्यरचना अप्तवार्थं भणनार्थमिय मम कृतिरित्येव नास्त्येवं । किंतु . ति क्षितौ नूतनप्राघुणकीभूतानामत एव वैदेशिकीनां वाल्मीकिगिरामेव बहुना कालेनायमनर्घराघवप्रबंधरूप· । किमप्यनुपलक्षणीयं पूर्वावस्थ । परिणामो जातः ननु तर्हि कथमत्रतत्व्यापारो दृश्यत इत्याह लिपिकर इति । एतत्संबंधरूपाया लिपेरेव कर्त्ताहमिति । एवमौद्धत्य परिहरता वाल्मीकेरार्षभणितिरेव प्रया व्युत्पन्नत्वेन सिद्धेत्यभिप्रायीकृतं ॥ छ ॥

देवीं वृत्तं etc. up to श्रीमद्विमलसूरीणामिदमुद्यमवैभत्र ॥ ३ ॥

as in No. 15

followed by समाप्तमिद टिप्पनकां । कृतिरियं श्रीनरचंद्रासूरीणां ग्रंथाग्रं ६६१ ॥ छ ॥ ग्रंथाग्रं २४५० ॥ एवं अंके ॥ संवत् १५२३ वर्षे ॥ प्रथमभादपदशुदि १० सोमे ॥ इदं पुस्तकं लिखितं ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

References.— See as No. 15.

* Portion not legible.

अनर्घ्यराघवटीका Anarghyarāghavaṭīkā

No. 17 655. 1886-92.

Size.— $10\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 93 leaves; 13 lines to a page; 38 letters to a line.

Description.— Thin country paper: old but well preserved. Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs. hand-writing clear, legible and uniform, borders ruled in triple red lines square blank space in the centre of folios. the post-colophon is written in red ink

The Ms is complete in 7 acts.

Age.—Saṁvat 1535.

Author.— Jinaharsagaṇi.

Begins.—fol. 1ª

ए६० ॥ ॐ नमः सर्वज्ञाय ॥ श्री ॥
प्रणम्य परमात्मानं । सर्वज्ञं पुरुषोत्तमं ।
अनर्घराघवस्यार्थो लिख्यते स्पष्टताकृते ॥ १ ॥

मुरारिनाटकावचूर्णिः ॥ तत्र निःप्रत्यूहमुमास्महे इत्यादि । नांदीश्लोकः॥ कौमौदकीगदैवलक्ष्माचिह्नं यस्य स तथा ॥ तस्य असामान्यविशेषणत्वात् पुरुषोत्तमस्य भगवतः पूज्यस्य । लोचने नयने ।·निःप्रत्यूहमिति । प्रत्यूहानामभावो निःप्रत्यूहं तस्मै । etc.

fol. 15ᵇ प्रथमोंकः ॥
fol. 31ª इति द्वितीयोंऽकः ॥

Ends.—fol. 92ᵇ

तथा शब्दब्रह्मोत्थं वामय्यं समुद्भवं तत्वं अनाम्नायाऽबुधना कवीना गभीरे परिच्छेत्तुं अशक्ये वचसि जनः प्रतिभाशून्यो गुणदोषौ न रचयतु । गुणदोषो- द्भावनं माकार्षीत् ॥ ४९ इति मुरारिनाटके सप्तमोंकः ॥ १ ॥

... ...

यद्वाल्मीकीति । यत् यस्मात् वाल्मीकिनिबद्धवाङ्मयं रामायणरूपमेव- मधुच्छत्रं मधुमंडकस्ततो गृहीतैस्तैः इदं नाटकं सतां श्रुतिभ्यः कर्णेभ्यः स्वाद्य सुधातर्पणं मुरारिणा सृष्टं रचयांचक्रे । कृतधियः ये विद्वांसः विदंति ते इदं पठंतु ॥ छ ॥

इति श्रीमुरारिकवीश्वरविरचितानर्घ्यराघवनाटकटीका विरचिता तपागच्छनायकश्रीसोमसुंदरसूरिराजशिष्यश्रीमुनिसुंदरसूरिश्रीजयचंद्र-सुरिशिष्यमुख्यैः सकलकविकुलकमलप्रोल्लासनसहस्रपादैः पं०जिनहर्षगणि-पादैः ॥ छ ॥ ॥ एवं ग्रं० ३२५५ ॥ छ ॥

सं० १५३५ वर्षे राजपुरवासि डीसावालज्ञातिर्मुखमंडलमं० आसाभा० शाणीपुत्रपरमनैष्टिकाशिरोमणि मं० सायरभार्यारंगीपुत्ररत्नराजसभाशृंगारहार सकेलव्यवहारिवर्गपुरंदरानुकारश्रीजिनशासनप्रभावक । सुश्रावकसंघमुख्यमं० तुं(?)भचकेन भार्या डाही प्रमुखकुटुंबयुतेन निजश्रेयोर्थं ज्ञानाराधनकृते श्रीमुरारिनाटकपुस्तकमिदं लिखापितं विबुधेंद्र पं० इंद्ररत्नगणिनामुपदेशेन ॥ ॥ श्री ॥

This is the only Ms. of Jinaharṣagaṇi's commentary on the Anarghyarāghava, recorded by Aufrecht.

अनर्घ्यराघवटीका called यशोदर्पणिका	Anarghyarāghavaṭīkā called Yaśodarpaṇikā
No. 18	319. 1884–87.

Size.— 10 in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent. - 42 leaves ; 12 lines to a page , 32 letters to a line.

Description.— Country paper ; not very old in appearance ; Devanāgarī characters · incorrect and careless hand-writing , borders in single black lines.

The Ms is fragmentary.

Age.— Does not appear to be very old.

Author.— Dhaneśvara.

Begins.—fol. 1[b]

श्रीगणपतये नमः । श्रीअंबिकायै नमः ।

प्रणत निजभक्तसमस्तकमधुकरसुलभप्रसादमकरंदं ।

निजनखरुचि किं ... त्कं लंबोदरपादपंकजं नमत ॥ १ ॥

प्राकृतेनापि वितरिणयितुं शक्येयं गीतिं । etc.

... ...

यस्मात्क्षीरनिधेरजायत पुरा चंद्रः तुरंगान्वितः
क्षीणक्षोभवतो विमार्गनिरतः शुभ्रैकपक्षाविलः ।
अक्षोभ्यः कथमेष तं न हि हसेत्सूतेधिरंगान् कला
पूर्णां सत्पथगान्सितो भयलसत्पक्षान् द्विजेशान् हि य. ॥ ३ ॥
भारद्वाजीय गोत्राः तत्र जातः कलानिधिः ।
धर्मांगदो योभ्युदये व्यधात्कुवलयोत्सवं ॥ ४ ॥
शीलसत्येरव ततः सुतौ सुचरिताबुभौ ।
विजयोदयशर्माणावभूतां विबुधप्रियौ ॥ ५ ॥
प्रायो ठो(?)दयसवाक्षः सत्यवृक्षः सुतां त्वरान् ।
धर्मार्थकामानवमीन्मत्सरग्रहवर्जितान् ॥ ६ ॥
विषमा लोकसंपातदग्धवैरिपुरव्रजः ।
भूतिभासुरसर्वांगो ज्यायानत्र त्रिलोचन. ।
यथोदयाचितो भास्वदनिरुद्धोदयप्रियः ।
अनंतभोगसंविष्टपद्मनाभोत्र मध्यमः ॥ ८ ॥
तयोः कनीयानवरोवसासद्गुणैरपि ।
चतुरास्योपि वादीभपंचास्यः श्रीधनेश्वरः ॥ ९ ॥

... ...

धनेश्वरोयं शिशुबोधहेतोर्मुरारिटीकां तनुते स्फुटार्थां ।
अबोधवे...व्यपरिच्युतार्थो बुधैः सुबुध्यात्र गवे रार्षयः ।

... ...

इदं चिकीर्षितस्य संदर्भस्य निर्विघ्नपरिसमाप्तिप्रचयगमनाभ्यां शि(ष्टा)-चार प्राप्तामिष्टासाधारण्यचितेति त्रिविधदेवतामध्ये इष्टोचितदेवतास्मरणलक्षणं मंगलाचरणं प्रमाणयन् महाकविर्मुरारिर्नांदीश्लोकमुपक्षिपति ॥ निःप्रत्यूहमिति । नन्वेतस्य शोकस्य संदर्भेस्मिन्नंतर्भावत्वमिष्यते । न वा । आद्ये एमस्यापि संदर्भातः पातित्वात्तत्सिध्यर्थं श्लोकांतरं रचनीयं । etc.

fol. 26ᵃ

इति श्रीअनर्घ्यराघवटीकायां यशोदर्प्पणिकायां प्रथमोंकः ।

Ends.—(abruptly) fol. 42ᵇ

आसाविति । सीरध्वर्जामरानान्नृपो सावयं असाविति कः यं सौकमणेः सूर्यात् देवात् याज्ञवल्क्यस्य मुखेन ब्रह्मसंहिता उपनिषदं अध्येष्टा अपाठीत् ॥ सूर्याद्याज्ञवल्क्यात्तस्या असाविकदयमन्त्रितलस्मात्तन्मुखेना इ पाठीदिति युक्तं । तस्येत्यादि रूपालिपा ॥

अभिज्ञानशाकुन्तल Abhijñānaśākuntala

No. 19 106. / 1919–24.

Size.— $10\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{1}{6}$ in.

Extent.— 46 leaves ; 7 line to a page ; 50–55 letters to a line.

Description.— Modern country paper ; Devanāgarī characters ; borders ruled with double black lines with a thick line between them ; folios 18 and 19 missing ; fol. 1[a] and 49[b] contain ornamental designs : almost complete.
The Ms is a printed copy, printed at the Induprakāśa Press, Bombay.

Age.— Śaka 1783.

Author.— Kālidāsa.

Subject.— A well-known drama in seven acts by Kālidāsa.

Begins.— fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥
या सृष्टिः स्रष्टुराद्या वहति विधिहुतं या हविर्या च होत्री
ये द्वे कालं विधत्तः श्रुतिविषयगुणा या स्थिता व्याप्य विश्वं ॥
यामाहुः सर्वभूतप्रकृतिरिति यया प्राणिनः प्राणवंतः
प्रत्यक्षाभिः प्रपन्नस्तनुभिरवतु वस्ताभिरष्टाभिरीशः ॥ १ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः ॥ नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ॥ आर्ये यदि नेपथ्यविधानमवसितं तर्हि इतस्तावदागम्यतां ॥ प्रविश्य नटी ॥ अज्जउत्त इआह्मि आणवेदु अज्जो को णिओओ अणुचिट्ठिअदुत्ति ॥

सूत्रधारः ॥ आर्ये अभिरूपभूयिष्ठा परिषदियं ॥ अद्य खलु कालिदासग्रथितवस्तुना नवेनाभिज्ञानशाकुंतलाख्येन नाटकेनोपस्थातव्यमस्माभिः ॥ तत्प्रतिपात्रमाधीयतां यत्नः ॥ etc.

fol. 7[b] प्रथमोंकः

fol. 12[b] द्वितीयोंऽकः ॥

Ends.— fol. 48[b]

मारीचः । वत्स । किं ते भूयः प्रियमुपहरामि ।

राजा । अतःपरमपि प्रियमस्ति । यदिह भगवान् प्रियं कर्तुमिच्छति तर्हि इदमस्तु भरतवाक्यं ।

प्रवर्ततां प्रकृतिहिताय पार्थिवः सरस्वतीश्रुतिमहतां महीयतां ॥
ममापि च क्षपयतु नीललोहितः पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः ॥
इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ ॥ सप्तमोऽंकः ॥ ॥ समाप्तमिदं
अभिज्ञानशाकुंतलं नाम नाटकं ॥ ॥ शुभं भूयात
॥ रामाष्टसप्तेंदुमिते शाके मुंबाख्यपत्तने ॥
इंदुप्रकाशसदने मुद्रितोयमयोक्षरैः ॥

References.— (1) Mss.— A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum: i, 23^{b}, ii 5^{a}, 187^{a}, iii, 6^{a}.

B–Descriptive Catalogues · I. O. Cat. Pt. VII, Nos. 4110-13; A. B. Keith (I. O. Cat.) Nos. 7338–41, Mad. Des. Cat. Vol. XXI Nos. 12465–81 etc.

A. B. Keith—Sanskrit Drama, pp. 152–3.

(2) Printed Editions :— Ed. by M. R. Kale ; French trans. by Deveza G. ; Ed. by Haridās Siddhāntavāgīśa, Ed. with a Sanskrit comm. by S. D. Gajendragadkar and notes etc. by Prof. A. B. Gajendragadkar, by Cappeller ; The Bengali recension, critically ed. by Pischel ; Eng. trans. by S. Ray; Essay on the application of a few cannons of textual and higher criticism to Kālidāsa's Śākuntala etc.

अभिज्ञानशाकुन्तल — Abhijñānaśākuntala

No. 20 — 583. 1891–95.

Size.— $8\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{3}{5}$ in.

Extent.— 55 leaves ; 14 lines to a page ; 25 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing clear and legible but not quite uniform ; portion marked with red pigment ; borders ruled in black lines ; complete.

Age.— Saṁvat 1806 (?).

Author.— Kālidāsa.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

या सृष्टिः स्रष्टुराद्या etc. as in No. 19.

fol. 10[b] इति श्रीकालिदासकवीकृते अभिज्ञानशाकुंतले प्रथमोंकः ॥

fol. 16[b] द्वितीयोंकः समाप्तः ॥

Ends.—fol. 55[a]

मारीचः । किं ते भूयः प्रियमुपहरामि etc. up to पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः ॥ as in No. 19

followed by इति निःक्रातां सर्वे ॥ सप्तमोकः समाप्तः ॥

श्लोकसंख्या २४०० ॥ छ ॥ संवत् अष्टादशषष्टप्रवर्त्तमाने द...णेयन रवौ अश्वनमासेऽ

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल — Abhijñānaśākuntala

No. 21 — 584 (a). / 1891–95.

Size.— 10⅕ in. by 4½ in.

Extent.— 47 leaves; 8–9 lines to a page, 25 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; very old in appearance; hand-writing illegible and careless; borders ruled in black lines; red and yellow pigment used; folios 2, 5, 17, 19, 23, 25, 48–51, 56 and 57 missing; incomplete; fol. 59 pasted with paper slips.
The Ms contains acts. 1–5.

Age.—Appears to be old.

Author.— Kālidāsa.

Begins.— fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

या सृष्टिः स्रष्टुराद्या etc. as in No. 19

fol. 10[b] प्रथमोंक॰ ॥

fol. 18[b] शकुंतलायां द्वितीयोंकः श्री ॥ २ ॥

fol. 59[b] शकुंतलायामंकोगम पंचमः ॥ श्री ॥ ५ ॥

Ends.— fol. 59[b]

इंहो कुंभिलक कथय एतन्मणिबंधनोत्कीर्णं नामधेयं राजकीयं अंगुली-
यकमासादितं ॥ १ ॥

पुरुषः ॥ भीतिं नाटयति ॥ पसीददु भावमिस्सो ॥ प्रसिदतु भावमिश्राः १

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल — Abhijñānaśākuntala

No. 22 — 584 (b). 1891–95.

Size.— $8\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{1}{3}$ in.

Extent.— 26 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios 1–58, 60, 61, 63, 69, 70, 71, 82, 89 missing; the Ms contains only two acts. viz. 6th (inc) and 7th.

Age.—Saṁvat 1773.

Author.— Kālidāsa.

Begins (abruptly):— fol. 59[a]

ति तक्कयामि। तस्सदस्सणेन को चिअभिकप्पद्दो ज्जणो भट्टिणो सुम-
रिदो। etc.

fol. 78[a] ॥ षष्टोऽकः ॥

Ends.— fol. 91[b]

मारीचः। वच्छ किं ते भूयः प्रियमुपहरामि etc. up to पुनर्भवं परिगत-
शक्तिरात्मभूः ॥ as in No. 19

followed by ॥ इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इति सप्तमोंकः समाप्त ॥ छ ॥

श्रीरस्तु । संवत् १७७३ वरषे असाढसुदि षष्टमी ६ वार गुरुवासरे लीषतं रामदासवैष्णवः पठनार्थं भट आत्मारामजी । यादृशं पुस्तकं.......मम दोषो न दीयते ।

मंगलं च पाठकानां लेषकानां च मंगलं
मंगलं सर्वदेवानां भूमिभुपतिर्मंगल ॥ श्रीरस्तु ॥

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल **Abhijñānaśākuntala**

No. 23 521. / 1887–91.

Size.— $9\frac{4}{5}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 51 leaves ; 11 lines to a page , 30 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; very old in appearance ; hand-writing illegible and carelessly written ; borders ruled with double black lines ; white chalk used for corrections ; complete ; fol. 51 pasted with a paper-slip.

Age.— Śaka 1586.

Author.— Kālidāsa.

Begins.— fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

या सृष्टिः स्रष्टुराद्या etc. as in No. 19

fol. 10^{a} प्रथमोंक समाप्त. ॥

fol. 15^{a} द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 51^{a}

मारीचः ॥ किं ते भूयः प्रियमुपहरामि etc. up to पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः ॥ ३५ ॥ as in No. 19.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे सप्तमोंकः समाप्तः ॥ शाके १५८६ मार्गशीर्ष वदि ८ बुधे समालिखितं ॥ इद पुस्तकं लक्ष्मणात्मजसखारामज्योतिर्विदा सदाशिवशास्त्रिणः सकाशातन्मौल्येन क्रीतं श्रीमहागणपतिर्जयतु ॥ श्री ॥ छ ॥

अभिज्ञानशाकुन्तल Abhijñānaśākuntala

No. 24 463. / 1884-87.

Size.— 12 in. by 6 in.

Extent.— 61 (43+18) leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; not very old in appearance; hand-writing bold, clear and legible; borders ruled in two double red lines: dandas marked with red ink: the Ms is divided into two parts, acts 1–5 containing 43 leaves and acts 6–7 containing 18 leaves: complete.

Age.— Not very old.

Author.— Kālidāsa.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीनकुल्यै नमः ॥

श्रीमोहिनीराजाय नमः श्रीसिधेश्वर

या सृष्टिः स्त्रष्टुराद्या etc. as in

fol. 12[a] इति शाकुंतले प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 19[a] इति शाकुंतले द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 61[b]

मारीचः किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to पुनर्भवं प्रतिहित-शक्तिमात्मभूः १ as in No. 19

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे

इति अभिज्ञानशाकुंतले सप्तमोंकः ७ श्रीरामचंद्राये नमः

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल Abhijñānaśākuntala

No. 25 193. / 1875-76.

Size.— 10½ in. by 4⅝ in.

Extent.— 58 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing clear and legible but not uniform , borders ruled in two double red lines ; marginal notes and additions are to be seen on first few folios ; colophons and some portion marked with red pigment and corrections made with yellow ; borders of last few folios ruled in two double black lines.

The Ms is slightly discoloured, the folios being soaked with water previous to its aquisition.

Age.— Saṁvat 1588.

Author.— Kālidāsa.

Begins.— fol. 1[b]

[पं० ॥ ॐ नमो भगवते गौरीकांताय ॥ कृष्ण ॥

॥ या सृष्टिः स्रष्टुराद्या etc. as in No. 19.

fol. 11[a] प्रथमोंऽकः ॥

fol. 17[b] द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 57[b]

मारी(च) । किं ते भूयः प्रियमुपहरामि etc. up to पुनर्भवं परिगतश-क्तिरात्मभूः ॥ छ ॥ as in No. 19

इति निष्क्रांताः सर्वे सप्तमोंकः समाप्तश्च ॥ ॥ संवत १५८८ वर्षे भाद्रपद शुद्ध एकादश्यां रविवासरे लिखितमिदं पुस्तकं ॥ श्री ॥ श्रीयोशीरायस्य धर्म-मूर्त्तिना धमवितारेण दार्तुर्यकुलचक्रचूडामणिना ईसरदासेन लिखापितं ॥ ॥ पोइयेन यशवंताख्येन लिखितं ॥

॥ यस्य पुस्तकं तस्य कल्याणं भवतु ॥ ॥ चापरमविघ्नमस्तु ॥ श्रीकृष्णाय तुभ्यं नमः ॥ ॥ छ ॥ श्री ॥ ॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥ श्री ।

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल — Abhijñānaśākuntala

No. 26 — $\frac{80.}{1907\text{-}15.}$

Size.— 9⅓ in. by 4⅙ in.

Extent.— 101 leaves ; 7 lines to a page ; 28 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters ; hand-writing bold, clear and legible ; folios 77-80 only have ruled borders ; red pigment used only in the beginning ; complete.

Age.— Saṁvat 1836.

Author.— Kālidāsa.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमो भगवते ॥

या सृष्टिः स्रष्टुराद्या etc. as in No 19.

fol. 18[a] प्रथमोंक

fol. 27[b] द्वितीयोंकः

Ends.— fol. 100[b]

मारीचः किन्ते भूयः प्रियमुपहरामि etc. up to पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः as in No. 19

followed by मारिचः एवमस्तुः इति निःक्रांताः सर्वे सप्तमोंकः समाप्तमिदमभिज्ञानशाकुंतलं नाम नाटकं काविचक्रवर्तिकालिदासविरचितं संवत् १८३६ मिती अगहनसुदी ११ वार सनीचके पोथी समाप्त गरतं संषा १२०४ श्रीरामराम

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल Abhijñānaśākuntala

No. 27 87. / 1883-84.

Size.— 12 in by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent.— 49 leaves ; 10 lines to a page ; 42 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing clear, legible and uniform , fol. no. 31 repeated ; written part of the folios is discoloured ; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Kālıdāsa.

Begins.—fol. 1[b]

ॐ श्रीगणेशाय नमः परमेश्वराय नमः

ॐ या सृष्टिः स्रष्टुराद्या etc., as in No. 19

fol. 10[a] प्रथमोंकः ॥

fol. 14[b] द्वितीयोंऽकः ॥ २

Ends.—fol. 48[a]

मारीचः किं ते भूयः प्रियमुपहरामि etc. up to पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः as in No. 19
followed by इति निःक्रांताः सर्वे सप्तमोंकः ॥ इति श्रीकविवरकालिदासविरचितं शाकुंतलं नाटकं समाप्तिमगमत् ॥ शुभं भूयात् ॥ अथास्य लक्षणं॥ यदाह भरतः

देवानां च मनुष्याणां राज्ञां लोके महात्मनां
पूर्ववृत्तानुचरितं नाटकं नाम तद्भवेत्

अथास्य प्रभेदानाह

सप्तांकं नाटकं प्रोक्तं नवां रूपकं स्मृतं
दशांकं तु महत्पूर्वं तदर्द्धं(ना)टकं विदुः २
नाटिका चतुरंकास्यात्ते च गोपुच्छसंनिभाः
अन्यच्च देशांतरसमानीता नायिका यत्र कल्पिता ३
तस्याः प्राधान्यमाश्रित्य नाटिकां तद्विदो विदुः।
सट्टकं साटकं केचिद्धायनृत्ययुतैव सेति ४
अथ प्रासंगिकत्वादन्यस्य प्रबेदः

उक्तं च नाट्यदर्पणे

सीमंतांत्समारभ्य यावत्पादरुहस्य च
आख्यायते यत्र गद्येन सैवमाख्यायिका मतेति ५
गद्यपद्यमयी वाणी राजवर्णनपूर्विका
चंपूरित्युच्यते तज्ज्ञैः ऋषिभिर्भरतादिभिः ॥
धना शकुंतलादि । रु· सुराय्यादि म· मालत्यादि त्रो
विक्रमोर्वस्यादि ना· रत्नावल्यादि । आ· वासवदत्तादि ।
च· नलादि ॥ ॥

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल Abhijñānaśākuntala

No. 28 145. 1902–07.

Size.— $9\frac{3}{5}$ in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 46 leaves ; 10–13 lines to a page ; 30–36 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing clear and legible but not uniform , red and yellow pigment used ; borders ruled in triple black lines ; edges of folios moth-eaten ; folio 45 missing ; almost complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Kalidāsa.

Begins.—fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ।

या सृष्टिः स्रष्टुराद्या etc., as in No. 19

fol. 9[b] प्रथमोंकः ॥

fol. 15[a] द्वितीयोंकः ॥

Ends.—fol. 47[a]

मारीचः वत्स किं ते भूयः प्रियमुपहरामि etc. up to पुनर्भवं परिगतम-(श)क्तिरात्मभूः ॥ २ ॥ as in No. 19

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे सप्तमोंकः ॥ ॥ समाप्तं चेदं कालिदासमहाकविरचितमभिज्ञानशाकुंतलं नाम महानाटकं ॥ श्रीरामायणमस्तु ॥ शुभमस्तु (स)र्वजगतः ॥ श्रीवासुदेवाय परमात्मने नमः ॥

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल Abhijñānaśākuntala

No. 29 51. 1898–99.

Size.— $11\frac{1}{6}$ in. by $5\frac{3}{8}$ in.

Extent.— 42 leaves ; 11 lines to a page ; 42 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance, hand-writing clear, legible and uniform, marginal additions on some folios, borders ruled in triple red lines and edges in single; names of characters written in red ink; yellow pigment used for corrections; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Kālidāsa.

Begins.—fol. 1[b]

श्रीमङ्गलमूर्त्तये नमः ॥

या सृष्टिस्स्रष्टुराद्या etc., as in No. 19

fol. 7[b] शाकुन्तलायां प्रथमोंकः ॥

fol. 11[b] द्वितीयोंक. ॥ २ ॥

Ends.— fol. 41[b]

मारीचः किं ते भूयः प्रियमुपहरामि etc., up to पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः ॥ as in No. 19

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे सप्तमोकः ॥ १ ॥

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल Abhijñanasākuntala

No. 30 52. / 1898-99.

Size.— $9\frac{3}{5}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 72 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarı characters; very old in appearance; hand-writing clear and legible; additions noted in margins; borders ruled in two double black lines; names of characters written in red ink; yellow pigment used for corrections; folios 1-4 missing.

Age.— Śaka 1543.

Author.— Kālidāsa.

Begins.—abruptly on fol. 5ª

॥ अपि च ॥

कुल्यांभोभिः प्रसृतिचपलैः शाखिनो धौतमूला
भिन्नो रागः किसलयरुचामाज्यधूमोद्गमेन ।
एते चार्वाग्उपवनभुवि छिन्नदर्भांकुरायां
नष्टातंक हरिणशिशवो मंदमंदं चरंति ॥ २ ॥

fol. 13ª प्रथमोंकः ॥

fol. 20ᵇ द्वितीयोंकः ॥

Ends.—fol. 75ᵇ

मारीचः ॥ किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि ॥ etc. up to पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः ॥ १ ॥ as in No. 19

followed by — श्रीः इति निष्क्रान्ता सर्वे सप्तमोंकः ॥

॥ श्रीः ॥ इति श्रीकविकालिदासविरचितमभिज्ञानशाकुंतलं नाम नाटक समाप्तिमगमत् ॥ श्रीः ॥

शाकेऽग्निवेदेषुशशांकतुल्ये
१५४३ ज्यैष्ठ्यां १५ भृगौ वृत्रहभे च साध्ये ॥
श्रीमाधवो दैवविदीशपुर्य्यां
शाकुन्तलं नाटकमन्वलेखीत् ॥ १ ॥ श्रीः ॥
श्रीगोविन्दज्योतिर्वित्पुत्रमाधवस्येदं पुस्तकं ॥

on fol. 76ᵇ we have the following endorsement:—

प्रथमचतुर्पत्रं न ॥ इति श्रीकविकालिदासविरचितमभिज्ञानशाकुंतलं नाम नाटकं समाप्त ॥ पत्र ॥ ७६ ॥ राम ॥

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तल
with
टिप्पण

Abhijñānaśākuntala
with
Tippaṇa

No. 31

409.
1884-87.

Size.— $9\frac{4}{8}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent.— (text) 27 leaves; 13-14 lines to a page; 50 letters to a line.
(comm.) 6-8 ,, ,, ,, 62 ,, ,, ,,

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing of the commentary very small but clear and legible; on 1st folio the text is bounded by the commentary on all sides while on the other folios the comm. is above and below the text; names of characters marked with red pigment and corrections made with yellow; right-hand edges of first few folios slightly damaged; folios 25-27 pasted with paper-slips; complete.

Age.— Saṁvat 1798.

Author (of the text.)— Kālidāsa.

,, (,, comm.)— Not mentioned.

Begins.— (text) fol. 1ᵇ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

या सृष्टिः स्रष्टुराद्या etc. as in No. 19

,, — (टिप्पण) fol. 1ᵇ

१ तनुः । जलमित्यर्थः । अप एव ससर्जादौ तासु बीजमवासृजदिति स्मरणात् etc.

fol. 5ᵇ शाकुंतलायां प्रथमोंकः

fol. 8ᵃ इति शाकुंतलायां द्वितीयोंकः ॥

Ends.— (text) fol. 26ᵇ

मारीचः किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः ॥ as in No. 19

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे शाकुंतलाख्ये नाटके सप्तमोंकः समाप्तं चेदम् ॥

वसुनवमुनिचंद्रे वत्सरे पौषमासे

शशिकरततपक्षे सप्तमीसौरियुक्ता

सकलभुवनरम्ये पत्तने कामशत्रो-

रलिखदतिमनोज्ञं नाटकं कृष्णदासः १

श्रीमद्रामकृष्णाभ्यां नमः ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥

Ends.— (टिप्पण) fol. 27[a]

जन्मांतरभू नाशयतु आत्मना भवतीति आत्मभूः परिगता व्याप्ता शक्तिः सामर्थ्यं यस्य

References.— See No. 19.

अभिज्ञानशाकुन्तलटिप्पण Abhijñānaśākuntalaṭippaṇa

No. 32 200. / 1879-80.

Size.— $7\frac{1}{2}$ in. by $3\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 43 leaves; 7–8 lines to a page, 22 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing clear and legible; borders ruled with black lines, folios 10, 11, 31, 33, 34 and 48 missing.

Age.— Appears to be old.

Author.— Not mentioned.

Begins— fol. 1[b]

श्रीसरस्वत्यै नमः ।

अथ नाटकादौ पूर्वरंगांगभूतामाशीरुपां चतुस्रतालानुसारिणीमष्टपदां सूत्रधारो नांदीं पठति । या सृष्टिरिति । etc.

fol. 15[a] इति द्वितीयोंकः ॥

fol. 18[b] इति तृतीयोंकः ॥

fol. 25[b] इति शाकुंतलटिप्पणे चतुर्थोङ्कः ॥

Ends.—fol. 48[a]

वक्रादुद्गसमेहठादधिवसत्वं वाणिवक्त्रं मतो
गीशानां तव चक्रधा भजतु मां लक्ष्मीरिमानुज्जतु
पश्चात्तेषु पत्सु(?)मां प्रति यशोगाथावलंकृष्टया
वक्त्रंमप्यनुवक्रयत्यनुभवं चेतेपि तां यातनां ॥ छ ॥ श्री । ॥ छ ॥ सत् सत॥श्री ॥ शुभमस्तु ॥ छ । सछ

The following stanza is written in a different hand in the left-hand margin of folio 48^b

जल्पंत्यभ्यस्तनंदिप्रभृतिविरचित ग्रंथतत्वाः कवींद्रा
भिन्नामंगेष्वनंगस्थितिमनुदिवसं सुभ्रुवोऽस्मन्मते तु
बिंबोष्टे पक्ष्मलाक्ष्यारतिपतिवसुधाधीश्वरो नित्यमास्ते
तासा भ्रूषाय देशाद्विलसति यदिदं छत्रमस्योपरिष्टात ॥ १ ॥

अभिज्ञानशाकुन्तलटीका called अर्थद्योतनिका

Abhijñānaśākuntalaṭīkā called Arthadyotanikā

No. 33 — 522. / 1887-91.

Size.— $10\frac{2}{5}$ in. by 4 in.

Extent.— 119 leaves ; 10 lines to a page ; 44 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters , old in appearance , hand-writing small but clear, legible and uniform; borders ruled with two double black lines ; the written portion often marked with red pigment , yellow pigment frequently and white chalk occasionally used for corrections ; folio 1 missing ; incomplete.

The Ms breaks off at the beginning of the 7th act.

Age.— Appears to be old.

Author.— Rāghavabhaṭṭa.

Begins.— (abruptly) fol. 2^a

शयोध्वनितः । अथ च वह्निरित्यौणादिकेति प्रत्यये सिद्धं तदपि सूचितं । या च होत्री यजमानरूपा । etc.

fol. 36^a इति श्रीमदभिज्ञानशाकुन्तलटीकायां अर्थद्योतनिकायां प्रथमोंकः समाप्तः ॥

fol. 51^a इति... ... ...द्वितीयोंकः ॥

Ends.— (abruptly) fol. 120b

त्रिदिवं सुखे स्वर्गे च त्रिदिवं...मिति हेमः । ..

References.— See No. 34 below.

अभिज्ञानशाकुन्तलटीका called अर्थद्योतनिका

Abhijñānaśākuntalaṭīkā called Arthadyotanikā

No. 34

156. 1866–68.

Size.— $12\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{4}{5}$ in.

Extent.— 119 leaves, 11 lines to a page, 46 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks, Devanagarī characters; bluish in colour; hand-writing clear and legible; folios 102-19 appear to have been written by a different hand; colour of some folios faded, complete.

The Ms is a bound copy.

Age.— A modern copy–Śaka 1786 (cf. the chronogram at the end).

Author.— Rāghavabhatta.

Subject.— A commentary on Kālidāsa's Śākuntala.

Begins.— fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

यस्त्रेधाजनि दशधा द्विधागतं यद्यज्जातं दशविधमेति षोडशत्वं ॥
यद्गीतं सममहदादिकस्य चाद्यं तेजस्तज्जयति हिमोष्णरूपमग्र्यं ॥ १ ॥
उद्दिश्यामरनिम्नगां गतवतोः श्रुत्वा कलिंशोशयो
यः साक्षात्करवाणि तामिति जटाजूटोपकंठं गतः ॥
पीत्वा पुष्कलपुष्करेण न किमप्यत्रेति विस्मापयन्
पित्रोर्विग्रहवग्रह विहितवान् पायाद्गजास्यः स वः ॥ २ ॥
नाट्यवेदाब्धिमालोड्य तांडवं यो विनिर्ममौ ॥
स्वात्मनाभिनयंतं तं प्रणमामि महानटं ॥ ३ ॥

या लास्यसप्रयोगेण शिवाराधनतत्परा ॥
भवतां भूतये भूयात्सा सदा सर्वमंगला ॥ ४ ॥
वाचिकाद्यभिनयोपमनाख्याचार्यमत्र भरतं मुनिमीडे ॥
लास्यतांडवनियोजनलीलाकौशलेन परितोषितभर्ग ॥
अथ नाटकादौ पूर्वरंगांगभूतामाशीरूपां चतुरस्रतालानुसारिणी अष्टपदां सूत्रधारो नांदी पठति ॥ या सृष्टिरिति etc.

fol. 33ª इति श्रीमदभिज्ञानशाकुंतलटिकायां अर्थद्योतनिकायां प्रथमोंक समाप्तः ॥

fol. 47ª इति... ... ...द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 119ª

नाट्यालंकृतिशास्त्रतत्वविदुषाभिज्ञानशाकुंतला
व्याख्येयं सरसा निशातपतिना श्रीराघवेण स्फुटा ॥
अर्थद्योतनिकाभिधा ध्वनितदर्थालंक्रिया निर्भरा
श्रीवि(श्वे)श्वरपत्तने विरचिता तद्भक्तियुक्तात्मना ॥ १ ॥
सत्हृदयहृदयाः सुजना निपुणा नित्यं विलोकयंत्वेनां ॥
स्यात्प्रवृत्तिरेव हि न हि न वस्तुकृतिविषयोन्येषां ॥ १ ॥
इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीण भट्टश्रीपृथ्वीधरात्मजश्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीण साहित्यरत्नाकरसकलाशास्त्रप्रवीणभट्टश्रीराघवविरचिताअभिज्ञानशाकुंतलव्याख्या अर्थद्योतनिकाभिधा संपूर्ण॥
अंगाष्टाद्रिवसुंधरामितशके विभवनामसंवत्सरे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे अद्य १५ भौमवासरे तृतियप्रहरे समाप्तः ॥ ग्रंथसंख्या ४०००

References.— 1 Mss — Aufrecht's Catalogus Catalogorum:— i, 24ª; ii 5ª, 187ª, iii, 6ª.
For other Mss of this comm. cf. Mad. Des. Cat. Vol. XXI. No. 12482; B. B. R. A. S. Cat. II, Nos. 1298–9.
This commentary is published by the Nirnaya Sagar Press, Bombay.

अभिज्ञानशाकुन्तल-प्राकृतछाया — Abhijñānaśākuntala-prakṛtachāyā

No. 35 — 523. / 1887–91.

Size.— $10\frac{1}{8}$ in. by $2\frac{1}{8}$ in.

Extent.— 8 leaves; 6–8 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Countiy paper , Devanāgaiī chaiacteis , old in appearance , hand-writing clear and legible , folios slightly discoloured , borders ruled in black lines , ied pigment used ; the Ms bieaks off in the beginning of the 4th act.

Age.— Appeais to be old.

Author.— Not mentioned.

Subject.— Sanskrit iendeiing of the Prakiit passages fiom Sakuntala.

Begins.— fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा रामेशगुरवे द्विपास्यस्यापि भक्तितः ॥

शाकुंतलप्राकृतस्य संस्कृतिनाथ ईर्यते ॥

नटी ॥ आर्यपुत्र इयमस्मि आज्ञापयत्वार्यः ॥ को नियोग अनुष्ठीयतामिति । etc.

fol. 4[b] इति शाकुंत(ल)प्राकृताविवृतौ प्रथमोंकः समाप्त ॥

fol. 6[b] इति द्वितीयोंकः समाप्तः ॥

fol. 8[b] इति शाकुंतलप्राकृतविवृतौ तृतीयोंकः ॥

Ends.— (abruptly) fol. 8[b]

अ. य(अ)द्य राजर्षिरिष्टिं परिसमाप्य ऋषिभिर्विसर्जितं आत्मनोगरं प्रविश्यांतःपुरसमागतः ॥

अभिज्ञानशाकुन्तल-
प्राकृतच्छाया

Abhijñānaśākuntala-
prākrtachaya

No. 36

472.
1887-91.

Size.— $10\frac{1}{2}$ in. by $7\frac{4}{5}$ in.

Extent.— 9 leaves ; 13-14 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing legible but not quite clear ; borders

ruled in double black lines, colophons marked with red pigment, the Ms contains acts 1-5 and a portion of the 6th.

Age.— Appears to be old

Author.— Not mentioned.

Subject.—Sanskrit rendering of the Prākrit passages from Śākuntala.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीकालिदासकविना प्राकृतमप्राकृतं कृतं । कृतिना ॥
तस्याहममरवाणीं लिखामि वाणीं प्रणम्याशु ॥ १ ॥

नटी० आर्य० ॥ इयमस्मि नटी सुविहतप्रयोगतया आर्यस्य न किमपि परिहास्यते etc.

fol. 3[a] इति श्रीमच्चतुरुदधितटीटीकमानविप्राटयशोराजहंस हंससप्रभ-प्रतापतापितारातिगेहिनीनयने नीरपूरितसमस्तजगत्त्रयश्रीमदुष्यंतवर्णनानिपुण-श्रीकालिदासरचितप्राकृतस्यामरवाणीलेखे प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 4[b] द्वितीयोंकः ॥

Ends.—fol. 9[b]

ननु तस्मिन् महार्हरत्नं भर्तुर्बहुमतं इति तर्कयामि कृतमघस्य इति वा पाठ

अभिज्ञानशाकुन्तलछाया Abhijñānaśākuntalachāyā

No. 37 $\frac{79.}{1907\text{-}15.}$

Size.— $9\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 30 leaves ; 8 lines to a page ; 30 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; hand-writing bold, clear, legible and uniform, daṇdas in red ink.

Age.— Not very old.

Author.— Not mentioned.

Subject — Sanskrit rendering of the Prākrit passages from Sakuntala

Begins.— fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

नटीवाक्ये ॥ आर्यपुत्र इयमस्मि ॥ आज्ञापयन्तु आर्या को नियोग अनुष्ठीयतामिति etc.

fol. 5^a प्रथमोंकः समाप्त ॥

fol 8^a द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol 30^b

शकुं० ॥ मनोरथः ॥ खलु मे भणितो भगवत्या ॥ ॥ छ ॥

॥ इति सप्तमोंकः छायायां शाकुंतले नाटके संपूर्ण ॥ ७ ॥

आश्चर्यचूडामणि Āścaryacūḍāmaṇi

No. 38 77. 1919-24.

Size.— $13\frac{3}{4}$ in. by $1\frac{3}{4}$ in.

Extent.— 33 leaves; 10 lines to a page; 60 letters to a line.

Description.— Palm-leaves; *Malyalam* characters; old in appearance; hand-writing very small but clear and legible; square blanks in two places on the leaves with holes to pass a string through; edges of leaves worn out; letters inscribed on the leaves; complete; leaves are protected by the wooden planks and the whole Ms is preserved in a wooden box.

Age.— Appears to be fairly old.

Author.— Śaktibhadra.

Begins.—fol. 1

श्रीगणपतये नमः ॥

अविघ्नमस्तु । नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः ।

सूत्र:--वीच्विस्थाने सहस्रं मरतकपरिघः स्पर्धि etc.

Ends.— fol. 33

आचन्द्रतारमाश्चर्यचूडामणिरयं दृढम् ।
शक्तिभद्रेण कविना कृतो विजयतेतराम् । शुभम

उत्तररामचरित Uttararāmacarita

No. 39 15. / 1872–73.

Size.— $8\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent. – 33 leaves, 15–16 lines to a page, 30–32 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing closely written and not quite clear and legible, borders ruled in double black lines, yellow pigment occasionally used for corrections.

Age.— The Ms appears to be old.

Author.— Bhavabhūti.

Subject.— A well-known drama by Bhavabhūti in seven acts.

Begins:— fol. 1[b]

॥ श्रीनृसिंहाय नमः ॥

इदं गुरुभ्य. पूर्वेभ्यो नमो वाकं प्रशास्महे ॥
विंदेम देवतां वाचममृतामात्मनः कलां ॥ १ ॥

नांधंते सूत्रधारः । अलमति विस्तरेण । अद्य खलु भगवतः कालप्रिया-नाथस्य यात्रायामार्यमिश्रान्विज्ञापयामि । एवमत्रभवंतो विदांकुर्वंतुऽ अस्ति-खलु तत्र भवान् काश्यपः श्रीकंठपदलांछनो भवभूतिर्नाम ।

यं ब्राह्मणमियं देवी वाग्वश्येवानुवर्त्तते ।
उत्तरं रामचरितं तत्प्रणीतं प्रयोक्ष्यते । etc.

fol. 6[a] चित्रदर्शनो नाम प्रथमोंकः

fol. 9[a] द्वितीयोंऽकः ॥

Ends.— fol. 33^b

बाल्मी ॥ रामभद्र उच्यते । ब्रूथः किं ते प्रियमुपकरोमि । राम· । अतः परमपि प्रियमस्ति । तथापीदमस्तु ॥

पापेभ्यश्च पुनाति वर्द्धयति च श्रेयांसि येयं कथा-

मंगल्या च मनोहरा च जगतो गंगेव मातेव च ॥

तामेतां परिभावयंत्वभिनयैर्विन्यस्तरूपा बुधाः

शब्दब्रह्मविदः कवेः परिणतप्रज्ञस्य वाणीमिमां ॥

इति निष्क्रांता· सर्वे गर्भो नाम सप्तमोंक· ॥ समाप्तं चेदं भवभूतिरचित मुत्तररामचरितं नाम नाटकं ॥

भवभूतिना विरचितं जगदीशात्मजकेन नाटकमिदं लिखितं च ॥

महतां शुभं रुचिकरं रविवारे प्रतिपत्तिथो सकललोकहिताय ॥ १ ॥

References.— (1) Mss—A-Aufiecht's Catalogus Catalogoium.— i, 63^b; ii, 12^b; iii, 14^b.

B-Descriptive Catalogues:--This work is described in various Catalogues.

(2) Printed Editions-- 1 Ed by Siddhanta Vāgiśa, 2 ed. by Haripada Chattopadhyaya ; 3 with com. of वीरराघव pub. by Nirnaya Sagara Press ; · 4 ed. by P. V. Kane and trans. by C. N. Joshi, 5 trans. by V. S. Patawardhan ; 6 Ed by Dr. S. K. Belvalkar in the Harwaad Oriental Series ; etc.

कंसवध Kaṁsavadha

No. 40 210.

Viśrāma (i).

Size.— 13⅕ in. by 4⅗ in.

Extent.-- 45 leaves ; 9 lines to a page ; 40 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks ; Devanāgari characters ; hand-writing, clear, legible and uniform ; borders ruled in double red lines ; yellow pigment occasionally used for corrections ; marginal corrections also to be seen in some places ; complete.

Age.-- A modern copy.

Author.— Kṛṣnapandita.

Subject.— A drama in 7 acts, describing the destruction of Kaṁsa by Śrīkrsna.

Beginning.— fol 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रारंभः शुभकर्मणस्त्रिभुवनक्लेशाभिचारागम-
कांताकर्षणकर्मकारणविधिः कामा द्वितीयः श्रुतिः ॥
हुंकारो मदनस्य निर्वृतिवधूमंजीरसिंजाध्वनिः
श्रेयः संपदमातनोतु भवतः कंसारिवंशीरवः ॥ १ ॥

अपि च ॥

वृंदारण्ये चरंती विभुरपि सततं भूर्भुवः स्वः सृजंती
नंदोद्भूताप्यनादिः शिशुरपि निगमैर्लक्षिता वीक्षितापि ॥
विद्युल्लेखावनद्धोन्नमदमलमहांभोदसच्छायकाया-
मायापायादपायादविदितमहिमा कापि पैतांबरी वः ॥ २ ॥ etc.

fol. 9[a] कंसवधे प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 12[b] इति कंसवधे द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 45[a]

किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि

राजा

वासुदेव किमतः परमपि कर्तव्यमवशिष्यते यतः
उत्पत्तिप्रभृतिक्रमेण दितिजाः सर्वेपि नः शोषिताः
स्वर्वंद्यः पितरौ वयं च निगडैर्बद्धाश्चिरान्मोचिताः
त्रातं गोकुलमिंद्रतः प्रकुपिता उध्दृत्य गोवर्द्धनं
प्राज्यं राज्यमकंटकं भुजबलेनावर्ज्य मय्यर्पितं ७०

तथापीदमस्तु

भूपालाः परिपालयंतु विधिवद्धर्मेण वर्णाश्रमान्
पृथ्वी कामफला भवत्वविरतं वर्षंतु काले घनाः
इर्ष्यामुज्झतु दुर्जनः परगुणेष्वासज्जतां सज्जनः
सत्काव्यामृतवर्षिणी कविमुखे वाणी चिरं नंदतु ७१

अपि च

साहित्यामृतसिंधुसांद्रलहरी निर्व्याजमज्जमनो
मज्जानः परिशीलितामलकलामोदेन मोदस्विनः

उद्यतत्काव्यकथाप्रबंधमधुरद्राक्षा सद्दक्षाक्षराः
स्वैरं कंसवधं बुधाश्चिरतरं गायंतु कृष्णानुगा. ७२
इति निष्क्रांताः सर्वे
इति कंसवधे नाटके कृष्णपंडितकृतौ संपूर्णमिदं ॥ छ ॥

References.— 1 Aufrecht's Catalogus Catalogorum, i, 77ᵃ ; ii 262ᵃ; iii, 17ᵇ.

He remarks that the drama was composed at the instance of Giridhārin, son of Todara, by Kṛṣna or Śeṣakṛṣna (Cat. Cat. iii, 17ᵇ).

See Oxf. Cat. No, 271 and I. O. Cat. Nos. 4175-76.

A. B. Keith— Sanskrit Drama, p. 247.

Printed Editions— Printed in Kāvyamālā, 1888.

कंसवध Kaṁsavadha

No. 41 11. 1874-75.

Size.— $9\frac{3}{5}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 37 leaves , 13-14 lines to a page , 32 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance , hand-writing careless, illegible and not uniform; borders in double black lines ; moth-eaten in some places ; corrections made with yellow pigment ; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Kṛṣṇapaṇḍita.

Begins.— fol. 1ᵇ

ॐ नमो गणेशाय ॥

प्रारंभः शुभकर्मण etc. as in No. 40

fol. 8ᵃ प्रथमोंकः । छ ॥

fol. 11ᵇ इति द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 37ª

कि ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to गायंतु कृष्णानुगाः ॥
as in No. 40

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे सप्तमोंकः ।
समाप्तमिदं कंसवधाभिधं नाटकं । श्री ।

References.—See No. 40.

कंसवध Kaṁsavadha

No. 42 16. / 1872–73.

Size.— 10 in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 35 leaves ; 11 lines to a page ; 42 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing small but clear and legible ; borders ruled in two double black lines ; red pigment frequently used ; some folios slightly moth-eaten ; complete.

The contents of the present Ms are exactly identical with those of No. 40 except a small portion of the 7th act. It is, therefore, a work of Kṛṣṇapaṇḍita and not of Damodara as stated in the colophon of the 7th act.

Age.— Appears to be old.

Author.— Damodara(?)

Begins— fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ।।

प्रारंभः शुभकर्मणा etc. as in No. 40

fol. 7ᵇ प्रथमोंऽकः ॥

fol. 10ᵇ द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 34^b

राजा सहर्षं । वासुदेव भवदनुगृहीतानां भवत्सहायानां कियदेतत् । तथा हि ।

येषां त्वं दयसे हरे कियदिदं तेषां कृपायाः फलं
राज्यप्राज्यगजादि संपदियती खद्योतविद्योतिका ॥
ब्रह्मेंद्रादि पदानि यस्य करुणा लेशानुषक्तें फलं
यस्याः सर्वपुमर्थमस्तकमणेर्विज्ञाय सिद्ध्यष्टकं ।
अपि चाशीतं चंदनचंद्रिकापरिचयात्स्फीतं नभोमंडला-
द्गीतं किन्नरकामिनीपरिषदाधीतं सुधांभोधिना ।
उन्नीतं सकलोपकारकरणाद्गीत परीवादतः
श्रीदामोदर किं भणाभि भवतः सौजन्यजन्य यशः ।

तद्भवानेव सर्वानेतान्समागतान्यकंसवधमाचष्टे कंसं घातितवान्नित्यर्थः। तत् करोति तदचष्टे इति सुत्रेण तद्धितप्रत्ययः ॥ कंस हत्वा स्वमातुः पितृराज्य दत्वा स्वयं सूखि बभूव ॥ तद्वत् सर्वेजन· सुखि भवत ॥ इति श्रीदामोदर सुरिणा विरचितं कंसवधनाटक समाप्तं ॥ श्रीलेखकपाठकयोः शुभमस्तु ॥

वाचस्पति सभावक्ता लेखको गणनायकः
लिखन् संन्मूह्यते सोपि कीं पूनः स्वल्पबुद्धयः १ ॥

संवत् १७२१ एकोविंससातिमेवसे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे प्रतीपद्रवौ स्मासं चायं पुस्तकं ॥ शुभं भवतु ॥

References.— See No. 40

कंसवध with a gloss — Kaṁsavadha with a gloss

No. 43 — 177. / 1879-80.

Size.—$10\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent.— 10 leaves ; 10 lines to a page ; 32 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanagari characters ; old in appearance ; hand-writing clear and legible ; borders ruled in double red lines ; gloss above and below the text ; incomplete.

Age.— Appears to be old

Author.— Kṛṣṇapaṇḍita.

Begins —fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नम ॥

प्रारंभः शुभकर्मण etc. as in No. 40

आशीर्यत्र नमस्क्रिया च शशिन· सकीर्त्तन वस्तुनो

निर्देशो गुरुसंस्थितिर्मधुलिहां मोदाय पुष्पांजलि ॥

भव्यैर्द्वाद्दशभिः पदैरथसमैर्यद्वाष्टाभिर्निर्मिता

मद्वृत्तेन सुसंधिना च कथिता नांदीति सर्वागमे ॥ ८

fol. 9[b] प्रथमोकः ॥ छ छ ॥

Ends— abruptly fol. 10[a]

ताल० ॥ सातंकं ॥ तावैनौ नारदशापशाद्वासतरुभावौ नलकूबरमणि-ग्रीवौ भगवत्सन्निधानैकापनेयशापांतौ कुबेरतनयौ पुनः स्वगतं ॥ तन्नूनमयमेव भगवतोवतारो बाललीलामनुभवन् भविष्यति। भवतु ज्ञास्यामि तावत्प्रकाशं ॥ अथापरमातारो

References.— See No. 40.

कंसवधटीका
called
पदकौमुदी

Kaṁsavadhaṭīkā
called
Padakaumudī

No. 44

13.
1874–75.

Size.— 10⅝ in. by 3¾ in.

Extent.— 71 leaves; 11 lines to a page; 36 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanagari characters; old in appearance; hand-writing, small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Not mentioned.

Begins.—fol. 1ª

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सांबाय नमः । गुरुचरणस्मरणं ममास्तु नित्यं । अविघ्नमस्तु ।

ॐ सृगणपतिपदारविंदे प्रसृतमरंदे सुधास्यंदे ।

मधुपति मदीयमेतच्चपलं चेतः परं तृष्ण(?)कु ॥ १ ॥

श्रीशेषविद्वत्कविकृष्णसृष्टौ विस्तार्यते तुल्यकलावता मया ।

वृत्तानुवृत्या विविधार्थ सिद्ध्यै टीकार्यनाम्ना पदकौमुदी...

इह खलु निःप्रत्यूहमीहितफलसिध्यर्थमत्यर्थसुधीसार्थकीकृतसकलपुरुषार्थः कविकुलशेषाल्कृतकीर्तिनृसिंहमूर्तिः श्रीमान् कृष्णपंडितकविः स्वेष्टदेवतावर्णनरूपमासीर्वादमंगलमादौ निबध्नाति । प्रारंभ इति । कंसारि वंशीरवः कंसस्य अरिः शत्रुः श्रीकृष्णः तस्य वंशीवादनवेणुः तस्याः रवः etc.

fol. 15ᵇ प्रथमोंकः ॥

fol. 21ª द्वितीयोंकः ॥

Ends.—fol. 71ª

परिशीलिताः अभ्यस्ताः अमलाः याः कलास्तासां मोदेन मेदस्विनः मेदवंतः पुष्टा इत्यर्थः मेदोपि धातुविशेषः तदुक्तं शारीरे देहे सप्तधातवः रक्तं मज्जावसा । मांसास्थि मेद इति । पुनः उयंति काव्यकथानां प्रबंधः प्रकृष्टबंध रचनाविशेषः तेन द्राक्षासदृक्षाणि द्राक्षातुल्यानि अक्षराणि येषां ते तथा । छंदस्तदेव ॥ २५ ॥ इति कंसवधटिप्पणसमाप्तिमगात्

कंसवधटीका Kaṁsavadhaṭīkā

No. 45 12. 1874–75.

Size.— 10¾ in. by 4 in.

Extent.— 26 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing, clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment occasionally used; complete.

Age.— Saṁvat 1756,

Author.— Not mentioned.

Begins.—fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ।

सूत्रधारः पठेन्नांदीं मध्यसंस्वरमाश्रितः ॥

नांदीपदैर्द्वादशभिरष्टाभिर्वाथलंकृतेति भरतोक्तेर्नाटकादौ पूर्वरंगांगभूतामाशीरूपां द्वादशपदां नांदीं पठति ॥ प्रारंभ इत्यादि ॥ शुभस्य कर्मणो जन्मांतरार्जितस्य सुकृतस्य प्रारंभः फलं नह्यकृतपुण्याः प्राकृता भगवद्धरसुधासारात्मकं तावद्ब्रह्मानंदमयमपरोक्षीकर्त्तुमर्हंति ॥ etc.

fol. 13^a प्रथमोंकः ॥

fol. 20^b द्वितीयोंकः ॥

Ends:— fol. 26^a

कृष्णैकशरणास्तत्कृतं कंसस्य वधं गायंतु कंसं हत्वा कृष्णे नवपं रक्षिता आनंदिताश्चेति । सर्वदा स्तुवंतु । अथ च कृष्णानुगाः कृष्णेत्यतानुरक्ताः बुधाः पंडिता अपि कंसवधनामनाटकं चिरतरं भगवत्प्रीतये गायंतु गायन् विलज्जो विचनेदसंग इति वचनादित्यर्थः ॥ सप्तमोंकः ॥ कंसवधटीका संपूर्ण ॥ ॥ श्रीनृसिंहार्पणमस्तु ॥

संवत् ॥ १७५६ समये मार्गशीर्ष वदी चतुर्दशी पुस्तक लिखिष्यतं हरीनारायणकायस्थं ॥ काशीमध्ये सीवपुरी ॥

कर्पूरमञ्जरी with **छाया** (in Sanskrit) — Karpūramañjarī with Chāyā (in Sanskrit)

No. 46 — **424. / 1892–95.**

Size.— 10⅜ in. by 4⅜ in.

Extent.— 23 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description.— Smooth country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing, of the text bold and of the Chāyā very small but clear and legible; chāyā, written above the lines and in the margin; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; fol. 1 slightly injured; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Rājaśekhara.

Subject.— A Prākrta drama in four acts. This form of drama is classed as a sattaka simply because it is in Prākrta.

Begins.—fol. 1b

॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

भद्दं भोदु सरस्सईइ कइणो नंदंदु वासाइणो
अन्नाणंपि पर पयट्टदुपरावाणी छयल्लापिया
वच्छोमी तह मागधी फुरन्दु णोसा किं पि पंचालिया
रीदी आउलिहुं तु कव्वकुशला जुह्नं चओरा इव १

अपि य अकलिय परिरंभाविज्झमांइ
अजणिअचुंवनडंवराइदूरं
अघडि अघणताडणा इनिच्चं
णमह अनंगरईण मोहणाणि २ etc.

छाया भद्रं भवतु सरस्वत्याः कवयः नंदंतु व्यासादयः अन्येषामपि त्यर्थं प्रवर्त्ततां उत्कृष्टा वाणी थयल्लोदेश्यपंडितवाचकः वैदर्भी तथा मागधी स्फुरतु अस्माकं प्रसिद्धा पांचालिकारीतिः आलिहंतु आस्वादयंतु काव्यचतुरा जोत्स्नां चकोरा इव ॥ १ ॥ etc.

fol. 8a पढमं जवनियंतरं समत्तं
fol. 14b द्वितीयं जवनियंतरं सम्मत्तं

Ends.— fol. 23a

विदू भो वयस्स भामणीओ दिज्जंतु दुआसणे लज्जामुखं कीरदुणे तथा नाटयति राजा योगिनं प्रति

स्वामित्वंच्चरणप्रसादवशतः शृंगारसर्व्वस्विनी
लब्धापंचशरप्रियातिशायिनी कर्प्पूरमंजर्य्यसौ
तल्लाभेन तु चक्रवर्त्तिपदवीविख्यातये योगिनां
किं वा नेह करोति हंत महतां सद्दर्शनं जंतुषु १

सोत्साहः सन् विवाहमंगलं निवर्त्य यथार्हमभ्यर्च्य च विसर्ज्य सर्वान्। चक्रवर्ती भूत्वा तया सह विषयान् भुंक्ते इति परिक्रम्य निष्क्रांताः सर्वे इति चतुर्थं जव-निकांतरं समाप्त इति महाकविणो सिरिरायसेहरो तस्य कर्पू सट्टयं समत्तं

ज्यायान् यः कविराजशब्दमवहत्कृष्णोपि भूमंडले
ओतस्विन्य इवांबुधीनाधिगता यस्योज्वलाः कीर्त्तयः

तस्येयं भुवि राजशेषरकवेः कर्णामृतोद्गारिणी
कल्पांतं कविवक्रपंकजवने हंसायते भारती १
लसच्छृंगारसौरभ्या रागिभृंगिगणोच्चिता
पुष्पमालेव सततं नंद्यात्कर्पूरमंजरी ॥ २
इति कर्पूरमंजरी समाप्ता ॥

References.— 1 Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 82b; ii 15b, 191b; iii, 18a. For described Mss see I. O. Cat. Pt. VII No. 4162–63; Raj. Mitra, Notices Vol I, No. 84 (He gives the author's name as Rajanivallabha).

2 A. B. Keith — Sanskrit Drama, pp. 232, 233, 234, 235, 239, 342, 350.

3 Printed Editions — 1 Edited in Kāvyamālā with a comm. of Vāsudeva) 4, 1887, 2 Ed. konow. Trans. Lanman Kais and Erzeroum, 1828-29.

कर्पूरमञ्जरी — Karpūramañjarī

No. 47 — $\frac{419}{1882\text{–}83.}$

Size.— $9\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 10 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; ink slightly diffused on folios; hand-writing, clear and legible; borders ruled in double red lines; fol. 3 missing; the Ms. contains only the 2nd act. As regards the author see remarks on No. 48 below.

Age.— Appears to be old.

Author.— Vāmanācarya (?).

Begins.— fol. 1b

॥ श्री ॥ ततः प्रविशति राजा। प्रतिहारी च। प्रतिहारी परिक्रम्य। इदो २ महाराओ...। राजा। कतिचित्पदानि गत्वा। तथानुसंधाय। तहिं खुअवसरे ॥ etc.

Ends.— fol. 11[a]

राजाह । संणिहिदा संज्झासमओ वट्टदि ॥
विदू० । संकेनकालोहिदो मंतीर्हि । कप्पूर० वाक्ति ।
साहिवियक्खणे गमिस्संदाव । वियालो संवुत्तो ॥

विचक्षणा प्राह । सहि एवं कीरदु । इति परिःक्रम्य निष्क्रांता· सर्वे ॥ ॥इति॥ श्रीखुगताणनभोगणश्रीजिनसागरसूरिशिष्यवाचनाचार्यविरचितायां कप्पूरमंजर्य्यां द्वितीयं जवनिकांतरं वृत्तम् । श्री चिट्ठदुएदं लिखिदं दाव-दिणेत्सोदियो महिओ । एहि पयट्टदुसंतो सच्चं सच्चं हुणंतोत्व ॥१॥ रायपुर-ट्ठिदेण उदीयजादिसिरोरत्तसिरिनरसिंहसूणुजादेण लिखिद ज्जेव । कप्पूरमंजरी नाडअं ॥ श्री श्री ॥

References.—See No. 46.

कर्पूरमञ्जरी — Karpūramañjarī

No. 48 — 418. 1882–83.

Size.—$9\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 8 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; red pigment frequently used.

The Ms contains only the 1st act. Although the colophon at the end of the 1st act states the author to be Vāmanācārya (cf. वामनाचार्यविरचितायां कर्पूरमञ्जरीनाटिकायां etc.) the contents are identical with Rājaśekhara's karpūrmañjarī.

Age.— Appears to be old.

Author.— Vāmanācārya (?) Rājaśekhara.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्री गणपतये नमः ॥

भद्दं भोदु etc. as in No. 46.

Ends.— fol. 8[a]

द्वि० वैतालिकः ॥

उग्घाडिज्जंति लीला मणिमयवलहीं चित्तभीत्ताणि वेसा-
पऽलं का किं करीहिं उडुसमयसुहा पछरिअंति जात्तिं ।
सेलंधी गंधहत्थं गुलिच्चलणवसा पट्टसद्दो षयट्टो
हुंकारो मंडवेसुं विलसदि सुधुरो रुट्ठतुट्ठंगणाणं ॥ २२ ॥

राजा ॥ ॥ अह्मे विसंञ्जां । वंदिदुं गमिस्सामो । ॥ इति परिक्रम्य निष्क्रांताः सर्वे ॥ ॥ इति श्रीखरताणवभोगणादिनमणिश्रीजीवसागरसूरिशिष्य वाचनाचार्यविरचितायां कर्पूरमंजरीमहानाटिकायां प्रथमं जवनिकांतरं निवृत्तमिदम् ॥ श्री ॥ श्री ॥ राजन्पुरे लिखितं ।

References:— See No. 46.

कर्पूरमञ्जरी Karpūramañjarī

No. 49 22. / 1873–74.

Size.— $10\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 8 leaves; 15 lines to a page; 45 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing, clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines with red pigment in the intervening space; ink diffused in some places; complete.

Age.— Saṁvat 1600.

Author.— Rājaśekhara.

Begins.— fol. 1[a]

॥ ६० ॥ भद्दं भोदु etc. as in No. 46.

Ends.— fol. 8b

विदू । भो वयस्य । ताभामरी उदिज्जउ । हुयवहेलाजाक्षिप्पंउ । भो वयस्य ।
तद्भामर्यादीयतां हुतवहेलाजाक्षिप्यउतां । भ्रामर्य्या नाटयंति । नायकाधूमेन
व्यावृत्तमुखी । राज्ञी सपरिवारा निःक्रांता । इति चतुर्थं जविनीकांतरं २००
॥ इति श्रीकर्पूरमंजरीनाटिकाकथा समाप्ता ॥
सं० १६०० वर्षे श्रीमहिमनगरे ॥ पं० कुसलाभपठनार्थं ॥ शुभं ॥

References.— See No. 46.

कर्पूरमञ्जरी Karpūramañjarī

No. 50 **423.** 1892–95

Size.— 12¼ in. by 4⅓ in.

Extent.— 20 leaves ; 11 lines to a page , 40 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing, legible and uniform but not quite clear ; borders ruled in double red lines ; right-hand corner of folios moth-eaten and contents damaged to a certain extent , complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Rājaśekhara.

Begins.— fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

भद्दं भोदु etc. as in No. 46.

fol. 7a प्रथमं जवनिकांतरं ॥ छ ॥

fol. 12b द्वितीयं जवनिकांतरं ॥ छ ॥

Ends.— fol. 20b

तथावीदं होउ दाव ।
सत्थोणं दउस । जुणाण सअलो वग्गोरखलाणपुणोणिच्चं
खिज्जउओ दुवम्हणजणो सच्चासिहो सव्वदा ।

मेहो मुंचदु साचिअंपि सलिलं । सस्सोचिअं भूअले
लोओ लोअपरम्मु होणु दिअह धम्मे मतिं भाअदु ॥
इति निःक्रांताः सर्वे ॥ चतुर्थजवनिकांतरं ॥
समाप्तमिदं कर्प्पूरमंजिरी साटकं ॥

References.— See No. 46.

कर्पूरमञ्जरी
with
भाष्य कर्पूरकुसुम

Karpūramañjarī
with
Bhāṣya karpūrakusuma

No. 51 — 23. / 1873–74.

Size.— 12 in by $5\frac{4}{8}$ in.

Extent.— 46 leaves ; 15 lines to a page ; 40 letters to a line.

Desctiption.— Country paper ; Devanāgarī characters ; whitish in appearance ; hand-writing, clear, legible and uniform ; borders and edges of folios ruled in triple and single red lines ; corrections frequently made with yellow pigment ; complete.

Age.— Saṁvat 1931.

Author (of the text).— Rājaśekhara.

" (" " comm).— Premarāja. Aufrecht mentions him as Kāmarāja also.

Begins.— fol. 1b

॥ ६० ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

कर्पूरमंजरी नाम नाटिका राजशेषरी तद्व्याख्या प्रेमराजेन कर्पूरकुसुमे कृत १

भद्दं भोदु etc. as in No. 46.

सरस्वत्याः भद्रं भवतु कवयो व्यासादयो व्यासादयो नंदंतु etc.

fol. 15a इति श्रीमत्सूर्यवंशोद्भवसाहिगिलकुलावतंसश्रीमत्प्रयोगदासांगश्रीमत्प्रेमराजाविरचिते कर्प्पूरकुसुमनाम्नि कर्पूरमंजरीभाष्ये प्रथमं यवनिकांतरं समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 26b इति. etc.… … …द्वितीययवनिकांतरं समाप्तं ॥

Ends.— fol. 46[b]

विदूषकः बामरिया उदि जंतुहुया सेलज्जमोषकं कीरदु
भो वयस्स भामर्यो दीयतां इता शेलाजा मोक्षः क्रियतां
भ्रामयौं नाटयत· नायिका धूमेन विमुखी राज्ञीपरिवारा
निःक्रांता राजा सर्वे करोति विवादं निवर्त्य सोत्साह
सर्व्वानपि यथाहमभ्यर्च्य विसर्ज्य चाचक्रवर्त्ती भूत्वा तयासह
आसांचक्रे सहर्षो इति निःक्रांताः सर्व्वेच्छाः ॥

॥ इति श्रीमत्सूर्यवंशोद्भवसहिगिलकुलावतंसश्रीमत्प्रयागदासांगलश्रीप्रेमराजविरचिते कर्प्पूरकुसुमनाम्नि कर्प्पूरमंजरीभाष्यचतुर्थे यवनिकांतरं समाप्तमिति ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ ॥ शुभं भवत् ॥ ॥ संवत् १९२१ प्रथम आषाढ शुक्लपक्षे तिथौ षष्ट्यां शनीवारे लिखितमिदं व्यासगोपीदासात्मजेन ॥ मलाख्यनाम्ना ॥ ॥ श्रीजयशीलनगरे ॥

कर्पूरमञ्जरी
with
भाष्य कर्पूरकुसुम

Karpūramañjarī
with
Bhāṣya Kārpūrakusuma

No. 52

700.
1899–1915.

Size.— $11\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent.— 15 leaves; 21 lines to a page; 60 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanagarī characters with पृष्ठमात्राs; very old in appearance; hand-writing, very small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; square blanks in the centre of folios, portion marked with red pigment and corrections made with yellow pigment; complete.

Age.— Saṁvat 1489–90.

Author (of the text).— Rājaśekhara.

„ („ „ comm).— Premarāja.

Begins.— fol. 1[a]

॥ ६० ॥ भद्दं भोदु etc. as in No. 46.

सरस्वत्याः भद्रं भवतु ॥ कवयो व्यासादयो नंदंतु ॥ etc.

fol. 5^b इति प्रथमं जवनिकांतरं ॥ समाप्तं ॥ छ
fol. 9^b द्वितीयं जवनिकांतरं समाप्तं ॥ छ

Ends.—fol. 15^b

विदूषकः ॥ भो वयस्स etc. up to नि`ष्क्रांताः सर्वे ॥ छ ॥
as in No. 51.

followed by इति श्रीमत्सूर्यवंशोद्भवसहिगिलकुलावतंस । श्रीत्प्रयागदासांगजश्रीप्रेमराजविरचिते कर्पूरमंजरीभाष्ये कर्पूरकुसुमनाम्नि चतुर्थं जवनिकांतरं समाप्तं ॥

इति महाकवेः श्रीराजशेषरस्य कृतं कर्पूरमंजरीत्याभिधानं साटकं । संपूर्णं लिखित देवचंद्रेण मुनिना ॥ छ ॥ सं० १४८९ आषाढादि ९० वर्षे । कार्तिकमासे । शुक्लपक्षे । दशम्यां तिथौ । शुक्रवारे । श्रीरुद्रपल्लीयगच्छे । भट्टा० श्रीहर्षसुंदरसूरि तच्छिष्य उपा० श्रीदेवानंद तच्छिष्य वा० नरचंद्र । तच्छिष्य देवचंद्रेण लिखितेयं कर्पूमंजरी ॥ शुभ भवतु ॥

यावन्मेरुर्महीपीठे यावच्चंद्रदिवाकरौ ।
तावदेव महीपीठे नंदत्वेयं च पुस्तिका ॥
ऋद्धिवृद्धिर्भूयात् ॥ श्रीजिनप्रसादात् ॥

कर्पूरमञ्जरी
with
टीका

Karpūramañjarī
with
commentary

No. 53

278.
1884–86.

Size.— 14 in. by $5\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 67 leaves ; 8 lines to a page ; 38-40 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; white in appearance ; hand-writing, clear, legible and uniform ; comm. above and below the text ; folios after fol. 60 are numbered as 1, 2 etc. ; complete.

This commentary is noticed in the Notices of Sanskrit Mss. Vol. X. No. 3288, by Haraprasad Sastri.

Age.— Does not appear to be very old.

Author (of the text).-- Rājaśekhara.

,, (,, ,, comm) —Vāsudeva.

Begins.— (text) fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नम ॥

भद्दं भोद्दु etc. as in No. 46.

,, (com.) fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ।

दशास्योद्यदास्याच्छिदं जानकीशं

कुलोपास्यमानस्य साष्टांगपातं

गणेशं च गंडोल्लसद्भृंगसंगं

हरोच्चांगसंगांश्च गंगात् रंगात्

तात प्रभाकरं नत्वा मातरं गोमतीमपि

कर्पूरमंजरीटीका वासुदेवेन तन्यते etc.,

fol. 30[a] इति श्रीमद्विद्वद्वृन्दवंदितारविंदसुंदरपदद्वंद्वकुंदप्रतिमयशः प्रकर-प्रखरकठोरकिरणकरप्रभप्रतिभप्रभाकरतदात्मजवासुदेवविरचितकर्पूरमंजरी-प्रकाशे प्रथमं यवनिकान्तरं समाप्तिमियाय

fol. 51[a] इति etc. ... ... द्वितीयं जवनिकांतरं समाप्तिमियाय

Ends.— abruptly (text)

हत्थे महामंसवली धराओ हुंकार फेक्कारखाउ रुद्दा णिसाअरीणं पडिसी सएहिं अणमसाणा हिणअंकरेंति

,, (com.)

इमामसीकज्जलकालदेहात्रिकांडचापाविलासिन्यः पुलिंदरूपेण जनस्य हासं मयूरपित्फेकाररवा रौद्राः निशाचरीणां प्रतिशीर्षकैरेन्या प्रमशा नाभिनयं करोति ॥ ९ ॥

कर्पूरमञ्जरी
with टीका

Karpūramañjarī
with commentary

No. 54

662.
1886-92.

Size.— $12\frac{1}{4}$ in. by $5\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 36 leaves, 13-14 lines to a page; 46 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters, old in appearance, hand-writing bold, clear and uniform; text in the middle with the comm. above and below it; borders ruled in double black lines; red pigment very frequently used; complete; foll. 35 and 36 much injured, yellow pigment used for corrections.

Age.— Appears to be old.

Author (of the text) — Rajaśekhara.

,, (,, ,, comm.) — Vāsudeva.

Begins.— (text) fol. 1ᵃ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

भद्दं भोदु etc. as in No. 46.

,, (com.) fol. 1ᵇ

॥ श्रीकृष्णाय परमात्मने नमः ॥

तातं प्रभाकरं नत्वा मातरं गोमतीमपि ॥
कर्प्पूरमंजरीटीका वासुदेवेन तन्यते ॥ १ ॥

तत्र सूत्रधार आशीरूपां नांदीं पठति । भद्दमिति । भद्रं भवतु सरस्वत्याः etc.

fol. 15ᵇ इति श्रीमद्विद्वद्वृंदवंदितारविंदसुंदरपदद्वंदकुंदप्रतिमयशः प्रकरप्रखर-कठोरकिरणकरप्रभप्रतिभप्रभाकरभट्टात्मजवासुदेवविरचिते कर्पूरमंजरी-प्रकाशे प्रथमं जवनिकांतरं ॥ १ ॥

fol. 24ᵇ इति वासुदेवविरचिते कर्पूरमंजरीप्रकाशे द्वितीयं जवनिकांतर । २ ।

Ends.—(text) fol. 36ᵃ

तधावीदं होदु वाव ।

सत्थोणं etc., up to धम्मे मई आअदु ॥ २२ ॥ as in No. 46

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे चतुर्थं जवनिकांतरं ॥ ४ ॥

इतिश्रीराजशेखरकृतं कर्पूरमंजरीनाम साटकं समाप्तं ॥

श्रीगोपालकृष्णाय स्वेष्टदेवतायै नम ॥

Ends.--(com.) fol. 36ª

स्वस्थो नंदतु सज्जनानां सकलोपवर्गाः खलानां पुनर्नित्यं खिद्यतां भवतु ब्राह्मणजनः सत्याशी· सर्वदा मेघोमुं . चितमपि सलिलं सस्योचित भूतले लोको लोभपराङ्मुखोनुदिवसं धर्मे मतिर्भातु ॥ २२ ॥

इति श्रीमद्विद्वद्वृंदवंद्यपादारविंदश्रीप्रभाकरभट्टात्मजवासुदेवविरचिते कर्पूरमंजरीप्रकाशे चतुर्थं जवनिकांतरं ॥ ४ ॥ समाप्तश्चाय ग्रंथ· ॥ श्रीपरमात्मने नमः ॥

कर्पूरमञ्जरीनाटिका Karpuramanjarinatika

No. 55

422.
1895-1902.

Size.— 13¾ in. by 5¼ in.

Eztent.— 11 leaves ; 15 lines to page ; 54 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; hand-writing clear, legible and uniform ; folios very old and discoloured ; borders ruled with two double black lines having thick red line between them ; red spots in the margins and in the centre of folios ; names of characters marked with red pigment ; explanatory notes in Sanskrit written in margins and between the lines ; complete.

Age.— Samvat 1532 (= A. D. 1476).

Author.— Rājaśekhara.

Begins.—fol. 1ᵇ

५५० ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ५ ५

भद्दं भोदु सरस्सइय etc. as in No. 46.

Ends—fol. 11ª

विदूषकः भो वयस्स भामरीओ दिज्जेतु ।

डुवयहेलाजाविपिज्जतुं भ्रमर्या नाटयंति । नायका धूमेन ध्याहसखीराज्ञी

सपरिवारा निःक्रांता सव्वाण पच्चक्खं । परणीदा कप्पूरमंजरी । इति निःक्रांता सर्वेयवनिकांतरामिति । सम्मत्ता ॥ छ ॥ श्री ॥ श्री ॥ छ ॥ इति कप्पूरमंजरी नाम नाडिया । महा कइणो सिरिराय सेहरस्सकिदा ॥ छ ॥ इति **कर्पूर-मंजरीनाटिका** समाप्ता ॥ छ ॥ श्री० ॥ ग्रंथाग्र० ॥

प्रत्यक्षरं निरूप्याथ ग्रथमानं विनिश्चितं ।
अनुष्टुभसहस्रौ एकं ज्ञेयं गणनतो भृशं ॥ १ ॥ १०००० ॥
अथ प्रशस्तिश्चेक्रीयते ॥

॥ ६० ॥ **नयनशिखिशरेंदौ** (१५३२) वत्सरे विक्रमार्कात् ।
वरतरुविषमासे शुक्लपक्षे त्रिदश्यां
वननिधिसुतपुत्रेदद्दशूकाभिधाने ।
पुरिवरमिहशास्त्रं नाटकाख्यं लिलेष ॥ १ ॥

अपि च ॥ इंद्रः सुराणां नृपतिर्नराणां । मेरुर्गिरीणां शशभृद्ग्रहाणां ।
मुक्तोपमोभानुरिवापरेषां बृहत्तपागच्छ इति प्रभाति ॥ २
स्वच्छे श्रीमत्तपागच्छे । हेमहंसगुरोः क्रमात्
बभूवुश्चारुचारित्रपात्राः सद्गुणशालिनः ॥ ३
मूर्त्तिर्गंभीरवीरप्रशमरसमयी श्रीमयःपादपांशु-
र्ज्ञानं तिग्मांशुतेजोमयमशनिमयः सत्वतत्वप्रकर्णः ।
आलापः क्षीरनीरालयलहरिमयो श्रीमयं ज्ञानकृत्यं
चेतः कारुण्यसंपन्मयममृतमयो दृष्टिपातश्च येषां ॥ ४ ।
श्रीमद्धेमसमुद्राह्वसूरीणां गुणवर्णना ।
क्रियते लोलया बाढं कियती जिह्वयैकया ॥ ५

ततश्च ॥ अंधः पश्यति पश्य जीवति गिरः प्रोल्लाघते रोगवान् ।
मूको वक्ति तथा शृणोति बधिरः पंगुर्न्नरी नर्त्तति
ग्रावा विद्रवति स्फुरत्किशलयः स्थाणुः सपर्यास्पदं
लेष्टुः सद्गणिपादपंकजरजः संस्पर्शमात्रादपि ॥ ६
तेषां गणीश्वराणां । विशदगुणानां सुदेव सागराह्वानां
शिष्यः क्षमा समुद्रो व्यतिषत्कर्प्पूरमंजरीं सकलां ॥ ७
यावन्मेरुगिरींद्रो हिमद्युतिर्भानुवसुमतीपीठं
नंदति तावद्ग्रंथात्पठितामेषा सुसाधूनां ॥ ८

इति कप्पूरमंजरी नाम नाटिकाप्रीत्यर्थं देवकल्लोल । य लिषित्वा-क्षमासमुद्रेण प्रदत्ता ॥ चिरं नंदात् ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥

References.— See No. 46.

कर्पूरमञ्जरीछाया Karpūramañjarīchāya

No. 56 242.
1880-81.

Size — 10¼ in. by 3¾ in.

Extent.— 22 leaves; 11 lines to a page; 38 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing very small and clear but not quite legible; right-hand corners of many folios torn, borders ruled in double black lines, complete, corrections made with pigment,

Age.— Appears to be fairly old.

Subject.— A Sanskrit rendering of Rājaśekhara's Prakrit drama (Saṭṭaka) Karpūramañjarī.

Begins.—fol. 8b

श्रीगणेशाय नमः ॥

भद्रं भवतु सरस्वत्याः । कवयो नंदंतु व्यासाद्यः ।

अन्येषामपि परमत्यर्थं प्रवर्त्ततां वरा उत्कृष्टाराणि विदग्धप्रिया ॥ etc.

fol. 8a (इ)ति निःक्रांताः सर्वे प्रथमजवनिकांतरं ॥

fol. 13b इति परिक्रम्य निःक्रांताः द्वितीयं जवनिकांतरं ॥ छ ॥

fol. 18a इति सर्वे निष्क्रांतास्तृतीयं जवनिकांतरं ॥ छ ॥

Ends.— fol. 22a

विदू । भो वयस्य श्रयोद्दीयतां । हुतभुजिलाजाः क्षिप्यंतां । भ्रमयनाथं नाटनाटयति ।

नायिका । धूपेनव्यावृत्तमुखी राज्ञी सपरिकरा निःक्रांता । सर्वेषां प्रत्यक्षं परिणीता कर्पूरमंजरी । इति निःक्रांता सर्वे

कुत्रायं कविराजशेखर इति कासौ वसंतोत्सवो

येनोढासन्नृपः क च प्रियतमा कर्पूरमंजर्यसौ ॥

योगिंद्रः क च भ्रत्यदेशरचना कालः क्वचासौ द्विजः

शुद्धप्राकृतभारतीपथगताकीर्त्तिः स्थिरा शाश्वती ।

ननु संस्कृतबंधतोधुना कविपीतांबरचारुसरस्वती ॥

इति जल्पति रत्नमंजरी रचिता साधनसारमंजरी ॥ इति कर्पुरमंजरी-साटके चतुर्थं जवनीकसंस्कृतछाया ॥ छ ॥ छ ॥ शिवाभ्यां नमः ॥ छ ॥ छ ॥

References.— See No. 46.

कल्याणसौगन्धिक — Kalyāṇasaugandhika

No. 57 — 79. / 1919–24

Size.— $8\frac{1}{4}$ in. by $13\frac{1}{5}$ in.

Extent — 37 leaves, 10 lines to a page, 15–20 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; hand-writing, clear, legible and uniform, complete. This is a copy of a Ms. from Madras recently acquired. This Ms. and the Ms. No 1282 in the possession of the B. B. R. A. Society appear to have been copied from the same Ms. discovered by Venkatanātha Vidyābhusana. The present Ms. contains the synopsis of the play at the beginning.

Age.— A new copy.

Author.— Nīlakantha kavi.

Subject.— A drama in one act which describes the exploit of Bhima at the capital of Kubera to obtain the Saugandhika flowers for Draupadi.

Begins.— fol. 1

कल्याणसौगन्धिकं

(नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः)

आसीद्यः स्वनिवासशैलतुलनात्प्रीतः प्रसादोन्मुखो
लंकेशस्य ससम्भ्रमाचलसुतासंश्लेषसौख्यप्रदात् ।
हव्यं यस्य शरोद्भवे हुतवहे जातं पुराणां त्रयं
सोयं मुग्धशशांकमण्डितजटाभारो हरः पातु वः ॥
(परिक्रम्य नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) आर्ये इतस्तावत् ।

प्रविश्य नटी—अंअ इय्यह्मि

सूत्र अहं खल्वार्यमिश्रैरादिष्टः

नटी कहं विअ आदेसाणुग्गहो अंआमिस्साणम् ।

सूत्र आम्नायणेन गुणवद्भिरभिष्टुतानां
कात्यायनीचरणपंकजभक्तिभाजाम् ।
षट्कर्मिणां निवसतौ परमाग्रहारे
प्राप्तप्रसूतिरुपसेवितवान् गुरूनः

तदस्य नीलकंठनाम्न· कल्याणसौगन्धिकं नाम निबन्धनशरीर-
मिदमभिनयालंकारालंकृतमनुसन्दर्शयेति etc.

Ends.— fol. 36

हनु कुमार किन्ते भूयः प्रियमुपहरामि।
भीमः प्रियं प्रियाया विहितं वशीकृता
विजित्य सर्वे परिपन्थिनः पथि।
त्वदंगसंगाच्च तनुर्विशोधिता
कृतार्थभूतैः किमिवान्यदिष्यते॥
(भरतवाक्यं)
तथाप्येतावदस्तु।
दोषाश्च नाशमुपयान्तु कृतावमुष्यां
भूयो भवं क्षपयतां मम नीलकण्ठः।
निर्धार्तराष्ट्रनियतिं निखिलां धरित्रीं
पायान्नृपः सविजयोयमजातशत्रुः॥
कल्याणसौगन्धिकं समाप्तम्॥

The Ms. contains some additional folios containing diffeient ieadings.

For a described Ms. see B. B. R. A. S. Cat. Vol. II. No. 1282.

कालेयकुतूहल Kaleyakutūhala

No. 58 116. 1875-76.

Size.— $8\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 49 leaves; 8 lines to a page; 26 letters to a line.

Description.— Blue papei with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; hand-writing, cleai, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; fol. 26 missing; complete.

Age.— Saṁvat 1932.

Author.— Bhāradvāja.

Subject.— A prahasana.

Begins.— fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

जीनच्छातवृषाधिरूढमुरगालंकारमाशां वरं
त्र्डा बालमृगांकमंबरसरिज्जूटं त्रिलोकीश्वर ॥
दीनातंकवती न ताद्भुतमयी सेर्ष्या सचित्तोन्नतिः
पश्यंती पतिमद्रिराजतनया निःश्रेयसायास्तु वः ॥

... ...

नान्द्यंते सूत्रधारः ॥

... ...

पुरतोवलोक्य सप्रमोदं अत्याहं महत्येवोषसि बहुमानमाहूयाज्ञप्तोस्मि सामाजिकैः यथा किल सुगृहीतनाम्नः सरस्वतीपादलांछनस्य कवेर्भारद्वाजस्य कृतिः कालेयकुतुहलं नाम प्रहसनमिति श्रोत्रपरंपरातः श्रुतं न च प्रयोगतो दृष्टं द्रष्टव्यं च तत्प्रयोगतः कीदृगिति कुतूहलनीयमस्माकं वासंतिकानां परिषत् तदेतद्यथा प्रयोगमभिनीयं सभा जयतु भवानिमामिति etc.

Ends.— fol. 50a

पुरो. किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि

विर. अतःपरमपि प्रियमस्ति तथापीदमस्तु

भरतवाक्यं

राजानः परिपालयंतु धरणीमव्याहताज्ञाजनैः
काले वारिमुचो भवंतु च घना अन्वर्थशब्दोर्वरा
काव्यज्ञाश्च सभासदः कविगुणान् विज्ञाय निर्मत्सरा
भूयासुः कमलासखस्य पदयोर्भक्तिः सतां निश्चला ॥ ५४

इति निष्क्रांताः सर्वे इति कालेयकुतुहलं नाम प्रहसनं समाप्तं ॥ संवत् १९३२ ॥ ग्रंथसंख्या ॥ ६७५ ॥ ॥

कृष्णभक्तिचन्द्रिका Kṛṣṇabhakticandrikā

No. 59 432. / 1884-87.

Size.— 11¾ in. by 4 in.

Extent.— 27 leaves; 8 lines to a page; 33 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks ; Devanagari characters , hand-writing, bold, clear, legible and uniform, corrections occassionally made with yellow pigment

The name कृष्णभक्तिचन्द्रिका नाटक is written on fol 1ᵃ and 27ᵇ. A Kāvya of the same title is composed by the same author.

Age.— A modern copy.

Author.— Anantadeva, son of Apadeva.

Subject.— A drama describing the fruit of Kṛsna-worship.

Begins.—fol. 1ᵇ

श्रीगणपतये नमः ॥

कोपि स गोपकुमारः स्फुरति समाजे व्रजस्त्रीणां ।
नवजलधर इव मध्ये तडितां परितः स्फुरंतीनां ॥ १ ॥

अपि च । प्रत्येकं तनुरोमसुश्रितजगज्जालापगोष्टे शिशु-
बालाय प्रतिनाशितातिविपुलव्यालाय वृंदावने ॥
गोपालाय महीभरक्षितिभृता कालाय पद्मस्फुर-
न्मालाय स्फुटपीतदावदहनज्वालाय नित्यं नमः ॥ २ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः

. ...

नटः । सविनयं एवं तर्ह्यारभ्यतां परंतु किमारभ्यतां ।
सूत्रः । श्रुणु ।
एतस्मिनसमये कलिः किल बली कामादिभिः संवृत्तो
वेदांतश्रवणादिसर्वमकरोन्निर्वीर्यमुर्वीतले
तेन व्यासपराशरप्रभृतिभिर्दीने दयासिंधुभिः
श्रेयः साधनमभ्यधायि बहुधा श्रीकृष्णभक्तिः परा ॥ ३ ॥

तमिमं श्रुतिस्मृतिपुराणार्थमवबुध्य श्रीकृष्णभक्तिचंद्रिकाभिधाननिबंधं स एव कविर्निर्मितवान् । तमिममस्यां सभायामभिनीय प्रदर्शयावः । etc.

Ends.— fol. 27ᵇ

श्रीकृष्ण० । एवं तर्ह्यागच्छावः श्रीमथुरायामाराधयिष्यावः श्रीभगवंतमिति निष्क्रांतौ ।

कल्पलतेव फलानां ज्योत्स्नेव च भक्तचित्तकुमुदानां ।
खनिरिव मुक्तिमणीनां हरिभक्तिरियं समुल्लसति ॥ १७७ ॥

श्रीकृष्णं समुपैति कोपि विपुलक्लेशैस्तपस्यादिभिः
सद्यः सौख्यधनेन कश्चन पुनः संसेवने नैति तं ।
पद्भ्यामध्वनि कोपि याति निरुपाद्भ्यामसि(ती)वातये
काश्चिन्मत्तमतंगजो परिगतच्छत्रेण चालंकृतं ॥ १७८ ॥

क्लेशान्विनाशयति केशव एव पुंसा
संतोषमेव च स संततमातनोति ।
शीलं त्विदं भगवतः सहजं विबुध्य
जाता वयं जगति सांप्रतमस्य भृत्याः ॥ १७९ ॥

इति श्रीमदापदेवसूनुनानंतदेवेन कृतं श्रीकृष्णभक्तिचंद्रिकाभिधानं नाटकं समाप्त ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

References.— 1 Mss—Aufrecht i, 121[b]; ii, 24[a]; iii, 27[a]. See also. Rajendralal Mitra, Notices Vol. I No. 64 and A. S. B. Cat. Vol. VII Nos. 5365-67. Peterson observes that Anantadeva styled himself as the son of Mahādeva. (Report II, p. 23.).

कृष्णभक्तिचन्द्रिका — Kṛṣṇabhakticandrikā

No. 60 — 294. / 1884-86.

Size.— 12½ in. 4 in.

Extent.— 15 leaves; 9 lines to a page; 45 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; white in appearance; hand-writing, clear, beautiful and uniform; fol. 1 missing; incomplete.

The name of the work is written in the left-hand margin of the folios.

Age.— Does not appear to be very old.

Author.— Anantadeva.

Begins.— (abruptly) fol. 2[a]

...तललनादिविषयविषयकप्रवृत्तीनां निरतिशययदुपतिपदारविंदपरिचिंतनजनितानंदनिर्वृत्तिनं मुक्तिविषयाभिलाषनिवृत्तानां महापुरुषाणां संगतिमात्र-

समधिगम्य सुखं भगवद्भजनमेव कर्त्तव्यत्वेन सततं निरुपयतानेन कविनानंद-
देवाह्वयेन सकलोकसंकोचमेव मुक्तोस्मि यद्वुत सखे पश्यामि बहुशः सखेदं
त्वामहर्निशं संसारे तेन कंसारेराराधनमुदाचरेति २ तदहमस्यामेव सभायाम-
स्यैव कवेरिममेव निबंधमधुनैव निनीय प्रतिपादयामीति
तावन्नटः प्रविश्य साटोपं । अये

सभायामुपविष्टायां किं मौनमवलंब्यते
उत्तमासनप्राप्तौ न युक्तं वाकसीवनं ४

सूत्रधारः त्वामेव प्रतीक्षमाणस्य कथमधिक्षेपः क्रियते
नटः सविनयं etc. as in No. 50.

Ends.-- fol. 16ª

अपि च यद्दर्शनाय विदधति द्वास्थानुनयं चतुर्मुखप्रमुखाः
मदनविमोहनमेनं ब्रजवासिजना यथेष्टमीक्षंते ४२
किं च सरसिजनिलया विलासचर्याविधिषु सदा हृदि यस्य
निस्पृहत्वं त्रिभुवनगुरुरेष गोपिकाभिः सह
परिहासकथाः स्वयं तनोति ४३
तस्मात् कृपयति केवलमेष स्वीयजनेषु स्वभो सतो भगवान्

References.— See No. 59.

श्रीकृष्णभक्तिचन्द्रिका Śrīkṛṣṇabhakticandrikā

No. 61 436.
1894–95.

Size.— $9\frac{7}{10}$ in. by $5\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 28 leaves; 10 lines to a page; 26 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance; Devanāgarī characters; hand-writing, bold, clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion and the colophons; complete.

Age.— Saṁvat 1904.

Author.— Anantdeva.

Begins.— fol. 1ᵇ

ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः

कोपि स गोपकुमारः etc.as in No. 59.

Ends— fol.28ᵃ

श्रीकृष्णभक्तः etc. up to सांप्रतमस्य भृत्याः १ as in No. 59.
followed by इति श्रीमद्वापदेवसूनुनाऽनंतदेवा...येन कृतं श्रीकृष्ण-भक्तिचंद्रिकाभिधानं नाम नाटकं समाप्तं शुभं संवत् १९०४ आखाड कृष्ण द्वादश्यां भृगुवासरे लिपीकृतामिदं ग्रंथं

References.— See No. 59.

कृष्णभक्तिचन्द्रिका Kṛṣṇabhakticandrikā

No. 62 — 493. / 1887–91.

Size.— $9\frac{3}{4}$ in. by $5\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 26 leaves ; 11–12 lines to a page ; 25 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; hand-writing, beautiful, clear and uniform ; borders ruled in double red lines.

Age.— Śaka 1707.

Author.— Anantadeva.

Begins.— fol. 1ᵇ.

श्रीगुरुजयरामो जयति ॥

कोपि स गोपकुमारः etc., as in No. 59.

Ends.— fol. 25ᵇ

श्रीकृष्णभक्तः ॥ एवं तद्यागच्छावः etc.up to सांप्रतमस्य भृत्याः १७९ as in No. 59.

followed by इति श्रीमद्वापदेवसूनुनाऽनंतदेवेन कृतं श्रीकृष्णभक्ति-चांद्रिकाभिधानं नाटकं समाप्तं ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ शके १७०७ विश्वावसु नाम संवत्सरे श्रावण शुक्लतृतीयायामिंदुवासरे समाप्तं ॥ नारायण-रायेण लिखितमिति ज्ञेयं ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

References.— See No. 59.

कृष्णभक्तिचन्द्रिका Kṛṣṇabhakticandrikā

No. 63 380. / 1887-91.

Size.— $6\frac{2}{5}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 28 leaves ; 13-14 lines to a page ; 20 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, old in appearance ; hand-writing, legible but not quite clear and uniform ; white chalk and yellow pigment used for corrections ; ink on some folios diffused.

Age.— Appears to be old.

Author.— Anantdeva.

Begins.— fol. 1^b

॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

कोपि स गोपकुमारः etc. as in No. 59.

Ends.—fol. 28^b

॥ श्रीकृष्णभक्तः ॥ एवं तह्यांगच्छ गच्छावः etc. up to

छत्रेण चालंकृतः॥ १ ॥ as in No. 59.

followed by इति श्रीमद्रापदेवसूनुनाऽनंतदेवेन पूतं श्रीकृष्णभक्तिचंद्रिकाभिधानं नाम नाटकं समाप्तं ॥

References.— See No. 59.

कृष्णभक्तिचन्द्रिका Kṛṣṇabhakticandrikā

No. 64 152. / 1902-07.

Size.— 10 in. by $4\frac{4}{5}$ in.

Extent.— 22 leaves ; 10 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing, clear, legible and uniform ; borders ruled in double black lines ; red pigment frequently used, yellow pigment used for corrections.

Age.— Appears to be old.

Author.— Anantadeva.

Begins— fol. 1^b

॥ श्रीगणपतये नमः ॥

कोपि स गोपकुमारः etc. as in No. 59.

Ends.— fol. 21^b

कृष्णभक्तः एवं तह्यागच्छावः etc. up to सांप्रतमस्य भृत्याः ६८
as in No. 59.

followed by इति श्रीमदापदेवसुनुना विरविरचितमनंतदेवेन कृष्ण-भक्तिचंद्रिकाभिधानं नाम नाटकं समाप्तं ॥ राम ॥

References—. See No. 59.

चण्डकौशिक — Candakausika

No. 65 — 125 (ii). / 1866-68.

Size.— $12\frac{1}{2}$ in. by $5\frac{1}{8}$ in.

Extent.— 23 leaves; 12 lines to a page; 40-45 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; blue in colour; Devanāgarī characters; hand-writing, clear, legible and uniform; the Ms. is a bound copy; complete.

The Ms. contains another work viz. मालविकाग्निमित्र besides the present one.

Age.— A modern copy.

Author.— Kṣemīśvara.

Subject.— The story of Hariścandra who was cursed by Kauśika Viśvāmitra.

Begins.— fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

देवस्त्रैगुण्यभेदात्सृजति वितनुते संहरत्येव लोका-
स्यैव व्यापिनीभिस्तनुभिरपि जगद्व्याप्तमष्टाभिरेव ॥

वंद्यो नास्येति पश्यन्निव चरणगतः पातु पुष्पांजलिर्वः
शंभोर्नृत्यावतारे वलयफणिफणा फूत्कृतैर्विप्रकीर्णः ॥ १ ॥

पि च अरुणनयनं सभ्रूभंगं दरस्फुरिताधरं
सुतनुशशिनः क्लिष्टां कांतिं करोतु तवाननं ॥
कृतमनुनयैः कोपोयं ते मनस्विनि वर्धता—
मिति गदितया श्लिष्टो देव्या शिवाय शिवोस्तु नः ॥ २ ॥
... ...

नाद्यंते सूत्रधारः ॥ अलमति विस्तारेण ॥

आदिष्टोस्मि अष्टामात्यबुद्धिवागुरालंघ्यसिंहरंहसाभ्रूभंगलीलासमुध्दृताद्वं शेषकंटकेन समरसागरांतर्भ्रमद्भुजदंड मंदराकृष्टलक्ष्मीस्वयंवरप्रणयिना श्री **महीपालदेवेन** ॥ यस्येमां पुरा विदः प्रशस्तिगाथामुदाहरंति ॥ यः संश्रित्य प्रकृतिगहनामार्यचाणक्यनीतिं जित्वा नंदान् कुसुमनगरं चंद्रगुप्तो जिगाय ॥

कर्णाटत्वं ध्रुवमुपगतानद्य तानेव हंतुं
दोर्दर्पाढ्यः स पुनरभवच्छ्रीमहीपालदेवः ॥ ४ ॥

प्रविश्य पारिपार्श्वकः ॥ अज्ज किंउण तेण रयिणा समादिट्टं ॥
सू. ॥ इदमादिष्टं ॥ यथा किल विजयप्रकोष्टप्रणसुः
कवेरार्यक्षेमी(श्व)रस्य कृतिभिरभिनवं **चंडकौशिकं** नाम
नाटकं नाटयितव्यं स किल कविर्नाट्यवेदविशारदान्
विद्याकलाविदो लोकज्ञान् सभासदः प्रत्येकमुक्तवान् ॥

दृष्टं किमपि लोकेस्मिन्ननिर्दोषं न निर्गुणं ॥
आवृणुध्वमतो दोषान्विवृणध्वं गुणान् बुधाः ॥ ५ ॥ etc.

fol. 5^b इति श्रीमच्चंडकौशिकनाटके प्रथमोंकः ॥
fol. 9^b इति चंडकौशिकनाटके द्वितीयोंकः।
fol. 14^b इति ,, तृतीयोंकः॥
fol. 18^b इति ,, चतुर्थोंकः ॥

Ends--- fol 23^a

धर्म । सविस्मयं अहो लोकोत्तरं चरितमस्य राजर्षेः राजन् अने(क)पुण्य-दानसंभावितेन परेण पुण्यसंभारेण च प्रजानात्मनश्चोपार्जिताः शाश्वता लोकाः तदुच्यतां किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि ॥

रा. भगवन् अतः परमपि प्रियमस्ति तथा हि ॥
विद्यालाभान्मुनिरयमपि त्यक्तमिथ्याभिसूयो
लब्धा प्राणानयमपि शिशुश्चक्रवर्त्तित्वमाप्तः
दृष्टः साक्षात्त्वमपि भगवन् ब्रह्मसालोक्यमाप्तं
किं वा स्तेयदपरमतो यत्प्रियं प्रार्थयिष्ये ॥ ३० ॥

तथापीदमस्तु ॥ भरतवाक्यं ।

प्रमुदितसुजना समृद्धसस्या भवतु मही विजयी च भूमिपालः ॥
कविभिरुपहिता निजप्रबंधे गुणकणिकाणिकाप्यनुगृह्यतां रसज्ञैः ॥ २१ ॥
अपि च ॥ येनादिश्य प्रयोगं घनपुलकभ(भृ)ता नाटकस्यास्य हर्षा-
द्वस्त्रालंकारहेम्नां प्रतिदिनमकृशा राशयः संप्रदत्ताः ॥
तस्य क्षत्र(प्र)सूतेर्भ्रमतु जगदिदं कार्तिकेयस्य कीर्त्तिः
पारे क्षीराख्यसिंधोरपि कवियशसा सार्धमग्रेसरेण ॥ ३२ ॥
इति निष्क्रांताः सर्वे पंचमोंकः ॥ ५ ॥ इति श्रीमदार्यक्षेमीश्वरकृत चंडकौशिकं नाटकं संपूर्णं श्रीशंकरार्पणमस्तु सं. ७५१० छ ॥

References.— 1 Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 175[b]; ii, 35[b]; iii. 38[a].

2 A. B. Keith— Sanskrit Drama, pp. 239, 240, 241.

This work is described in (1) the Mad. Des. Cat. Vol. XXI. No. 12514 and (2) the A. S. B. Cat. Vol. VII. Nos. 5315-17. See also J. A. S. B. 1893 pp. 250-252.

3 Printed Editions— Ed. Calcutta, 1884; trans. by L. Fritze, Leipzig, 1883.

चण्डकौशिक — Caṇḍakauśika

No. 66 — 353. / 1884-87.

Size.— 9½ in. by 3½ in.

Extent.— 30 leaves; 9-10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance; Devanāgarī characters; hand-writing, clear and legible; borders ruled in two double black lines; complete.

Age.— Saṁvat 1815.

Author.— Kṣemīśvara.

Begins.—fol. 1[b]

श्रीकृष्णाय नमः

देवद्वैगुण्यभेदात्सृजति etc. as in No. 65.

fol. 6[b] स्वर्बिंद्रागमो नाम प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 11[b] द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends. fol. 29[b]

धर्मः सविस्मयं अहो लोकोत्तरं चरित्रमस्य राजर्षेः etc. up to सार्द्धमग्रेसरेण ३१ as in No. 65.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे

विमानरोहणं नाम पंचमोंकः ५

इति श्रीमहाकविराजक्षेमीश्वरविरचितं चंडकौशिकं नाम नाटकं संपूर्णं शुभं भवतु संवत् १८१५ समये मार्गशीर्ष कृष्ण १२ सोमे लिखितं व्रजनाथेन पंचनदान्वयेन श्रीहरिः ॥ छ ॥ ॥ श्री ॥

References.— See No. 65.

चंडकौशिक Candakausika

No. 67 158.
1902-07.

Size.— 12¼ in. by 4¼ in.

Extent.— 12 leaves ; 8 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks ; Devanāgarī characters ; hand-writing, careless and illegible due to the diffusion of ink.

The Ms is fragmentary.

Age.— A modern copy.

Author.— Kṣemiśvara.

Begins.— fol. 1[a]

॥ श्री परित्ता अध अज्जा परित्ता अध ॥

एदाओ अणवरज्झमाणाओ अणा अधाओ असरणा ॥ ओहुवह हे परिरिख वियामो मंद भाइणी ओतापपरिता अध अज्जा परिताअध ॥

छाया ॥ परित्रायतार्याः परित्रायत ॥ एता अनपराध्यमानाअनाथा अशरणाहुतवहे परिक्षिप्यामहे मंदभाग्यास्तस्मात्परित्रायतार्याः परित्रायत ॥ etc.

Ends.— fol. 12[a]

वियालाभान्हुनिरपि etc. up to सार्धमग्रेसरेण ॥ as in No. 65.
followed by इति निष्कांताः सर्वे ॥ ३० ॥

इति श्रीआर्यक्षेमीश्वरकृते चंडकौशिकनाटके पंचमोंकः ॥ ५ ॥
श्रीगणपतिर्जयति ॥

आस्तीर्यंताम्रुपांते वनद्वतिनिपुणैर्जालकैर्जालबधान्
मुच्यंतां शृंखलाभ्यः श्वगणिभिरटवी गह्वरे सारमेया ॥
आकीर्यंतां स्थलानि श्रमशिथिलहयैः सादिभिः पाशहस्तै-
र्व्याधूयंतां कृतांतैरिव महिषवरै(ं)दंडिभि· काननानि ।।२ ॥
दूरं कुतूहलवशात् क्षणदृष्टनष्टमायामिवाश्रितवतापहृतस्त्वयाहं ।
पंथा मेषि यदि मेयहशोस्तदानीमथनासि दुष्ट न पुनर्नलिनीवनानि ३
प्रथमौ—

References.— See No. 65.

चण्डकौशिक — Caṇḍakauśika

No. 68 — 442. / 1895–1902.

Size.— $9\frac{1}{5}$ in. by $3\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 30 leaves ; 10-12 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description.— Country paper ; old in appearance ; Devanāgarī characters ; hand-writing, clear but not quite legible and uniform ; borders ruled in black lines ; fol. 1ᵃ contains a careless sketch of God Ganapatı , complete.

Age.— Saṁvat 1699.

Author.— Kṣemıśvara.

Begins. fol. 1ᵇ

श्रीमत्चडीपते नमः ॥

देवत्रैगुण्यभेदात्सृ(ज)ति etc. as in No. 65.

fol. 6ᵃ प्रथमोंकः

fol. 11ᵇ इति द्वि(ति)योंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 30ᵃ

धर्मः सविस्मयं ॥ अहो लोकोत्तरं चरितमस्य राजर्षेः etc. up to सार्द्ध मग्रेसरेण ॥ ३० ॥ as in No. 65.

followed by इति निःक्रांताः सर्वे पंचमोंक ॥

इति श्रीआर्यक्षेमीश्वरकृतं चंडकौशिकं नाम नाटकं ॥ समाप्तिमगमत
निधिगृहरसचंद्रे (१६९९) वासरे विक्रमाख्ये
गुरुवरदिनशुद्धौ मासि माघे च कृष्ण ॥
शशधरपुरमध्ये रंगनाथो व्यलेख-
द्विबुधहृदयसारं नाटकं कौशिकाख्यं ॥ छ ॥ छ ॥
शुभमस्तु ॥ श्रीमद्भवानी कुशलं दिशतु ॥

References.— See No. 65.

चण्डकौशिक Caṇḍakauśika

No 69 299. 1884-86

Size.— 11 in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent.— 32 leaves; 10 lines to a page, 32 letters to a line

Description.— Country paper; old in appearance, Devanagari characters; hand-writing clear and legible; borders ruled in black lines; complete.

Age — The Ms appears to be old. Samvat 1674.

Author.— Kṣemīśvara.

Begins.— fol. 1[b]

॥ ९ ॥ स्वस्ति श्रीवल्लव राजयतु ॥
देवस्त्रैगुण्यभेदात्सृजति etc. as in No. 65.

fol. 6[b] प्रथमोंकः

fol. 12[a] द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 32[a]

धर्मः सविस्मयं अहो लोकोत्तरं चरितमस्य राजर्षेः । etc., up to सार्द्धमग्रेसरेण ॥ २९ ॥ as in No. 65.

followed by इति निःक्रांता सर्वे पंचमोंकः ॥

॥ इति श्रीआर्यक्षेमीश्वरकृतं चंडकौशिकं नाम नाटक समाप्तं ॥ शुभं भूयात् ॥

युगमुनिरसचंद्रैः समितेब्दे च मासि
पौषे पक्षे सिते वै हरनयनमितौ भव्यदाग्रां तिथौ च ।
गोत्रानदनवासरे शुभदिने ताम्राकरा यत्र हि
तत्रेदं पुरि नाटकं च लिखित नागावली नामनि ।
भूयात् श्रीदमिदं मनोहरालिवि...पाठाय संतुष्यतु ॥
शुभं ॥

References.— See No. 65.

दानकेलीकौमुदी with टीका — Dānakelīkaumudī with commentary

No. 70 — 404. / 1887–91.

Size.— 11 in by $4\frac{4}{5}$ in.

Extent. — 50 leaves ; 12 lines to a page ; 36–40 letters to a line.

Description.— Country paper , Devanāgarī characters , old in appearance , hand-writing, legible and uniform but careless ; portion occasionally marked with red pigment ; yellow pigment and white chalk used for corrections ; folios 1 and 50 slightly injured , incomplete , fol. 2[b] practically blank.

The date of composition of the दानकेलीकौमुदी as given is the colophons of the Mad. Govt. Ms and the A. S. B. Ms. is Śaka 1471.

Age.— Appears to be old.

Author (of the text).— Rūpagoswāmin.

,, (,, ,, comm.)— Viśvanāthacakravartin.

Cf. A. S. B. Ms. No. 5349.

Subject.— A short play, known as Bhānika, describing the dalliance between Rādhā and Kṛṣṇa.

Begins.— fol. 1[b]

नमो व्रजयुवराजाय ॥
अंतःस्मेरतयोज्वलाजलकणव्याकीर्णपक्ष्मांकुर

किंचित् पाटलितांचला रसिकतोत्सिक्ता पुरः कुंचती ।
रुद्धायाः पथि माधवेन मधुरव्याभुग्नतारोत्तरा
राधायाः किल किंचितस्तवकिनी दृष्टिः श्रियं वः क्रियात ॥ १ ॥

अपि च विभुरपि कलयन् सदाभिवृद्धिं गुरुरपि गौरवचर्य्ययाविहीन. ।
मुहुरुपचितवक्रिमापि शुद्धो जयति मुरद्विषि राधिकानुरागः ॥ २ ॥
नाद्यंते सूत्रधार. । अलमति विस्तरेण ॥ ३ ॥...... ....

fol. 3ᵃ प्रविश्य नटः सानंदं ।
अवगणितसंधिभूयानाट्यकलेयं बालिष्ट सप्तांगा ।
परमसुवृत्तिसुगाढ्यावरराज्यश्रीरिव स्फुरति ॥ ८ ॥

सूत्र भोस्तांडवचर्य्यापांडित्यपारंगतसम्यगाभिज्ञातं ।
यदेष नियोगेन सुहृदामुरूपकभिदां दानकेलिकौमुदी
नाम भाणिकामाभिनेतुमुद्यतोस्मि । तदत्र निजाभीष्टदेवतानुस्मरणमंगलमाचरेयं ।
इत्यंजलिं कृत्वा ॥
नामाकृष्टरसज्ञः शीलेनोद्दीपयन्सदानंदं ।
निजरुपोत्सवदायी सनातनात्मा प्रभुर्जयति ॥ १० ॥ etc.

Begins.—(com.) fol. 1ᵇ

श्रीकृष्णो जयति ॥
दानकेलिकलौ लुप्तधर्ममर्य्यादयोर्भजे ।
राधामाधवयोः कामलोभदंभ मदावृतं ॥

अथ सोऽयं रसिकमुकुटमणिराभिनी.. ग्धमाधवादि ॥ न नाटकार्थरत्नो यत्नो-रीकृत राधामाधवलीलाविलासाविरामरामणीय क पीयूषपरिवेषणव्रतः परम-भागवताननुरागि ..य सुहृदोऽनुरंजयन्निखिलकविमंडलाखंडलः श्रीरूपनामा-मृततरंगिणीमिव दानकेलिकौमुदीं भाणिकां निर्मिमाणः प्रथरनांदीमुप-श्लोक...यन् मंगलमाचरति । अंतः स्मेरतयेति ॥ etc.

Ends.— (text) fol. 50ᵇ.

कृष्ण' कृपणे विषणायितासौ स्ववशा भवत्या
शुल्केन तदत्र विक्रीते करिणि किमंकुशे विवादः ।

इति मंदं मंदं पादं स्पंदयति । लज्जिकएंहअणह्निणो णासि ललिदा कुला-लिच्चाणं । ताकिन्ति अप्पणो माहप्पं पेक्खा विट्ठुं प उत्तोसि ॥ ७ ॥

Ends.— (com.) fol. 50ᵇ

विपणायिता विक्रीता स्ववशा स्वाधीना पक्षे करिणी । किमंकुशे इ

यदीय मह्यं विक्रीतैव ततोऽस्याः स्पर्शे किं विप्रतिपद्यसे इति भावः ॥ ७ ॥
कृष्ण आनाभिज्ञो नासि ललिता दुर्ल्लालित्या। तत किमिति आत्मनो महात्म्यं प्रेक्षयितुं प्रवृत्तोसि ॥ ७ ॥

References.— 1 Mss—Aufrecht's Catalogus Catalogorum ii 53^b, 205^b (text), iii, 54^a.

For described Mss cf. (1) A. S. B Cat. Vol. VII; Nos. 5348–49, (2) Harprasad Śāstri's Notices, Second Series Vol. 1 No. 164; Mad. Des. Cat. Vol. XXI. No. 13521 (text).

दामचरित — Dāmacarita

No. 71 — 508. / 1891–95.

Size.— 8⅖ in. by 4⅕ in.

Extent.— 79 leaves; 7–8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters, old in appearance; hand-writing, bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios 74 to 79, however, appear to have been written by a different scribe corrections made with yellow pigment; incomplete.

Composed in 1681 (Aufrecht).

Age.— Appears to be old.

Author.— Sāmarāja Dīkṣita.

Begins.— fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
जलधरसदृशो मुकुंदवक्षस्य चिररुचिप्रतिभासमुद्वहंत्याः ॥
हृदि कमलभुवः श्रियं वितन्वनारुडमणोर्हरतादृशर्मकृष्णः ॥ १ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः। विभाव्य ॥

चित्ते नित्यं च कान्ता नृपवररचनारंभविध्वंसहेतु
वेदांतज्ञेयतत्वो बहुतरगहनामेयवृत्तप्रपंचः।

यस्या मोघान्गुणौघान् कविवररमना वर्णितुं नैवशक्ता
य दृष्टुं योगिपाक्तिक्रमतिरमधनागदमंदोहकंदा ॥ २ ॥

. ..

fol. 3^b सूत्र० स्मृत्वेव सहर्ष प्रिये आधपलव्यमेतेषां रजकं प्रेक्षणकं ॥ स्मरसि नरहरिदीक्षितसुतुना दिक्षितसामराजेन आनदरायरजनाय श्रीदामचरितं नाम नाटकं स्वयं विरच्य तदग्रेभिनेतुं मह्यमर्पितमासीत ॥

नटी० क्षणं स्मृत्वा ॥ सो सामराजो जेण धुत्तणत्त अपहमणं कदु अबअंएट्ठा विदा ॥

सूत्र० अथ किं ॥ etc.

fol. 14^a प्रथमोंक· ॥

fol. 29^a द्वितीयोंक·

fo. 64^a तृतीयोंकः ॥ ३ ॥

Ends— abruptly fol. 79^b

गालव ॥ भगवन्यावत्प्रवृत्तिमुपलक्ष्ये ॥ तं प्रति ॥

अपि भोः किमाभिधाना तवार्या ॥ कञ्चु० वसमत्यभिधास्तनोः पद्माकरस्येदं

on fol. 1^a we have

महाध्वरिधुरीणस्य रत्नाकरमनीषिणः ॥

पुत्रस्य गंगारामस्य जगज्जानातु पुस्तकम ॥ श्रीदामचरित्र

References.— 1 Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 250^a, ii, 160^a; iii, 54^b. Cf. Oxf. Cat No. 273.

दूताङ्गद Dutangada

No. 72 363. 1884–87.

Size.— $8\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{1}{8}$ in.

Extent.— 5 leaves; 8–10 lines to a page; 36 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance; Devanāgari characters; hand-writing, small but clear, legible and uniform; right-hand edges of all the folios appear to have been cut off; complete.

The work is also called अङ्गदविष्टि Cf. B. B. R. A. S. Ms. No. 1279.

Age.— Samvat 1832.

Author.— Subhata

Subject.— Embassy of Angada at the court of Rāvana on the eve of war between Rama and Rāvana.

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीमते गमानुजाय नम· ॥
॥ पायात्स व कुमुदकुंदमृणालगौर·
शंखो हरेः करतलांबरपूर्णचंद्र॑ ।
नादेन यस्य सु...लासिनिनां
कांच्यो भवति शिथिला जघनस्थलीषु ॥ १ ॥

अपि च । शंभो कोदंडभगादविदिताविभवः शक्रसूनोर्विनाश·
सेतुबंधादपि न परिचित· कैकसीनंदनेन ।
संवादादंगदस्याप्यनधिगतगति कारणान्मर्त्यमूर्त्ति-
र्भूयात्......नानां जयति रघुपतेर्वैष्णवः कोपि भावः ॥ २ ॥

नांधंते सूत्रधार· । २ । परिक्रम्य । नेपथ्याभिमुखमवलोक्य । प्रि· भवति इतस्तावत । etc.

Ends.—fol. 5[b]

विभीषणो ब्रूते ।

बालत्वेपि हता सुकेतुतनया भग्न धनुः शांभव
स्वर्गावासगुर्वाज्ञया मेदिनी ।
त्यक्ता वालिरपि क्षतः कपिपतिः सुग्रीव एवाभवत्
पौलस्त्यं विनिहत्य येन गुग ·····कृतः ॥ ४६ ॥

इति परिक्रम्य निष्क्रांताः सर्वे

सुभटकविविरचितं दूतांगदनामकं नाटकं संपूर्णं संवत १८३२ माघ कृष्ण २ चंद्रे लिखत· पूर्णं नाटकं श्रीगोपालकृष्णार्पितमस्तु

References.— 1 Mss—Aufrecht's Catalogus Catalogorum, i 257; ii, 55[a], 205[b], iii, 55[b].

For described Mss. see I. O. Cat. Pt VII No. 4188-89 and Aufrecht, Cat. Bodl. Nos. 276-78.

2 Printed Editions— Published in the Kāvyamālā, 28 (1891).

"According to the editors, the author flourished under Kumārapaladeva of Gujarat (A. D 1088-1172) in whose honour this work was composed." I. O. Cat. p. 1604.

दूताङ्गद Dūtāṅgada

No. 73 362. / 1884-87.

Size.—$10\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 7 leaves; 8-9 lines to a page, 25 letters to a line.

Description.— Country paper, old in appearance; Devanagari characters; hand-writing, bold, clear, legible and uniform; borders ruled in black lines, red pigment frequently used; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Subhaṭa.

Begins.— fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

पायात्स वः etc. as in No. 72.

Ends.— fol. 7^a

रावण· सकोपं आ· पाप दुर्मुखमौषर्यदर्शनेन राघवमभ्वेर्यासि न पुन निदर्शनेन ॥
अंगद किमपरमुदाहरणे विलोकय श्रुणु ममं प्रतिज्ञया येन तीर्त्वा दुरतरमर्णवं
वनद्रुमा· सुवेलस्य भज्यंते त्वजारव ॥ ४३ ॥ इति श्रीदूतांगं संपूर्ण ॥
सुभटकविकृतम् ॥ शुभंभवतु ॥

References.—See No. 72.

दूताङ्गद Dūtāṅgada

No. 74 307. / 1884-86.

Size.— $7\frac{2}{5}$ in. by $3\frac{3}{5}$ in.

Extent.— 11 leaves; 6-7 lines to a page; 16 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance; Devanagari characters; careless hand-writing and correction frequently made with yellow pigment; red pigment also used; folios slightly moth-eaten; incomplete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Subhaṭa

Begins.—fol. 1ᵃ

श्रीगणेसाय नमः
पायात्स वः etc. as is No. 72.

Ends.-- fol. 11ᵃ

मैथिली उवाच ॥ वत्स अंगद ॥ मद्वचनेन प्रतिबोधय राघवं ॥ किल खिज्ज... वणेन ॥ पडीवो ही ही ॥ राहवं ॥ तु...ज्जसी ॥ राघवं ॥ लज्जयसे ॥ निज-पितरं ॥ ढताहं ॥ नजह दयेना । राहव ॥ लज्जयसिाणिय पिवरंदिन्नाहं नियहणं यें ॥

References.— See No. 72.

दूताङ्गद **Dūtāṅgada**

No. 75 37. / 1869–70.

Size.— 10⅓ in. by 5½ in.

Extent.— 6 leaves, 11–12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description— Country paper; Devanāgarī characters; hand-writing, clear, legible and uniform; borders and edges of folio no. 5 only ruled; incorrect.

Age.— Saṁvat 1910.

Author.— Subhaṭa.

Begins.— fol. 1ᵇ

राम प्रति लक्ष्मण ॥
यावल्ललाट सिखरं भ्रूकुटि न याति
यावन्न कार्म्मुकशिखामधि रोहिति ज्या
तावन्निशाचारपतेः पटिमानमेतु
त्रैलोक्यमूल विभुजेषु(ब्रु)प्जेषुदर्पः ॥ ५ ॥ etc.

Ends.— fol. 6b

विभीषणः रामामुखो विज्ञापयति देव भव अतापेन्द्रावनविध्ये चतुराननोथ चतुरः तथा हि

बालत्वेपि हता सुकेतुदुहिता भग्नं धनुशांभव
स्वर्गा वा सर्गवासगतिं कृता भृगुवधर्गुर्वाज्ञया मेदिनी
त्यक्ता बालिरतः क्षत. कपिपतिः सुग्रीव एव भवतां
पौलस्त्यं विनिहन्य येन युगपल्लकेश्वरोहं कृतः ॥ ६६ ॥
सुनिर्मित किंचनगधवधकृतकियत्प्राक्तनसत्कवींद्रैः
प्रोक्तं प्रयुस्व....प्रविरच्यतेस्मर साध्यमेतत्सुभटैर्ननाथं ॥ ६७ ॥

इति दूतांगदनाम नाटकं समाप्तं ॥ संवत १९१० वर्षे समासे कृष्णपक्षे द्वितीयातिथै चंद्रवारे लिखि । जनिनाराएगोवदरामगां मलुणावाडनीश्रणगनति अवदि च

References— See No. 72.

दूताङ्गद Dūtaṅgada

No. 76 15. 1874-75.

Size.— $10\frac{2}{5}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 18 leaves; 12 lines to a page; 36 letters to a line.

Description.— Country paper; very old but well preserved; Devanāgarī characters; hand-writing, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines, portion marked with red pigment, fol. 18 slightly torn and some portion lost.

This Ms is indentical with I. O. Ms No. 4189.

Age.— 1684.

Author.— Subhaṭa.

Begins.—fol. 1b

॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥
कौशल्यालसदालवालजनितः सीतालतालिंगितः
सिक्तः पंक्तिरथेन सोदरमहाशाखाभिरभ्युन्नतः ।
रक्षस्तीक्ष्णनिदाघपाटनपटुः छाया श्रियानंवक्र-
युष्मद्वांछितसत्फलानि फलतु श्रीरामकल्पद्रुमः । १ । etc.

Ends.— fol. 16ᵃ

मार्गं देहि विभो क यास्यति भवान् कस्मादिहायातवान्
सीतां दास्यमिचेत्प्रयाहि भवता सम्यग् चोक्तं मुनेः ।
युद्धं देह्यथवा वृथैव कलहे को वा विधत्ते रतिं
रामो दाशरथिर्भुवि त्रिभुवने रामोथवा भार्गवः ॥ ५७ ॥
इति श्रीसुभटेन विरचित दूतागद नाम नाटकं समाप्तं ॥ दूतांगदग्रंथः
समाप्त' ॥ ॥ रामाय नमः ॥

Then follow three more folios

Beginning— अंगद उ ॥ यदाज्ञाप(य)ति देवः ॥
हंतार हन्मि नोचेत् पितुरपि परमात्मान्तसंपूर्णकार्यं
तस्माद्युद्धे वधिष्याम्यखिलकपिभटैरुत्कटो हंतुमेकः ।
ज्ञात्वा संत्यज्य वैरं गमनमिति समुत्पत्यलंकाभटस्य
प्रौढः पट्टाधिरूढः सुरपतिसुतज तन्महोपात्यकेतुः ॥ ३ ॥ etc.

Ends.— fol. 18ᵇ

मूले पंचततश्चतुष्टयमिति स्रक्संति वेशैः शिर·
पुष्पैरन्यतमावलोकनमितैरुच्छोणितैरर्चितो ।
हस्तस्पर्शवशेन मूर्ध्नि दशमं मूर्द्धानमालोकयन्
शंभोरद्भुतसाहसैकरसिकः कैर्न स्तुतो रावणः ॥ ५१ ॥
इदं शोधपत्रं श्लाकसंख्यया दूतांगदमध्ये ज्ञातव्यं ॥
इयमियं मयदानवनंदिनी त्रिदशराजजितप्रसवस्थली ।
किमपरं दशकंधरगेहिनी तव करोति कर द्वयसपुटं ॥ १ ॥
संवत् १६८४ वर्षे जैष्ट वदि १४ वार शुक्रदिने some portion after this is lost.

References.— See No. 72.

दूताङ्गद	Dūtāṅgada
with	with
टीका (in Gujarāti)	commentary (in Gujarāti)
No. 77	306 / 1884-86.

Size.— 10 in. by 4½ in.

Extent.— 7 leaves ; 10 lines to a page ; 26 letters to a line (text).
4 „ „ „ „ ; 30 „ „ „ „ (comm.).

Description.— Country paper, old in appearance, Devanagari characters, bold hand-writing for the text and small for the comm., borders ruled in double red lines, this is a पञ्चपाटी Ms having text in the middle of the folios and the commentary all round; folios 1-3 missing

Age.— Appears to be old.

Author.— Subhata.

Begins.— (text) abruplty on fol 4[a]

...गारते चंद्रहासेन। शिर· पातयामिति सम्भ्रंत॥ विभिषण। प्रतिभय-मपसरति। etc.

,, (com.) fol. 4[a]

तिवारें अत्यतरावनो क्रोध जाणीने विभीषणजे ते। भय पांमीने पाछो उसस्वो तिवारें माल्यवान् प्रधानवचें पडीनें मारतो गव्यो तिवारें माल्यवान प्रधानरावणनें कहे छे etc.

Ends.—(text) fol. 10[b]

अत्रासीत्फणिपाशबंधनविधि· शक्त्या भवद्देवरे
गाढं वक्षसि ताडिते हनुमता द्रोणाद्रिरत्राहृत·
दिव्यैरिंद्रजिदत्र लक्ष्मणशरैर्लोकांतरं लंभित·
केनाप्यत्र मृगाक्षि राक्षसपते कृता च कंठावली
इति नव २ गीर्भिर्जानकी प्रीणयन् व·
पुलकितललितांगः पैतृकं प्राप्तधाम
सुखमनुकुलराज्यं पालयन् नुक्तपारः
प्रकटितबहुभद्रः क्षुद्रसंहान्तिकीर्त्तिः॥

इति कविना सुभटेन निर्म्मितं दूतांगद् नाम नाटकाभास· समाप्त·

,, com.— हवे ग्रंथसमाप्ति करतो कहछे जें जे एह वीन वनचीचार्णा इकरीनें सीताप्रतें संतोष पमाडता छता जे रामचंद्रः ते वः युष्मान् तुम सेवकों सुख-करो केहना छे रामचद्र रोमोत्कंट वीकश्वरश्च इने न मुंछे ललीत छें अंग जेहेनुं पुनः केहवा छे रामपिता नाघर मते पांम्या छें पुनः केहना छे रामकुला-गंत राज्यनें पालता छता नुक्तपारः पुनः केहवा छे रामः प्रगटकस्याहे। बहु-कल्याण जेणें अनें टाळीछें भीकी कीर्ति॥

धनञ्जयविजय Dhanañjayavijaya

No. 78 452 / 1899-1915

Size.— $10\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in

Extent.— 4 leaves, 18 lines to a page, 48-50 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs, hand-writing, small but clear, legible and uniform, borders ruled in triple red lines, red pigment frequently used; square blanks in the centre of folios.

Age.— Samvat 1487.

Author.— Kāñcana

Subject.— Triumph of Arjuna over Duryodhana

Begins.—fol. 1ª

॥ ए०॥ हरेर्लीला वराहस्य । दंष्ट्रादंडः स पातु वः ।
हेमाद्रिकलशा यत्र धात्री छत्रश्रिय दधौ ॥ १
तद्वः प्रमार्ष्टुविपदः प्रणतार्त्तिहंत्र्या
न्यस्तं पद माहिषमूर्द्धनि चंडिकायाः ।
वैरी यदीय नखरांशुपरीतभृंगः ।
शक्रायुधांकितनवांबुधरप्रभोभूत ॥ २

अपि च ॥ तद्वः सारस्वतं चक्षुः । समुन्मीलतु सर्वदा ।
यत्र सिद्धां जनायंति गुरुपादाब्जरेणवः ॥ ३

नाद्यंते सूत्रधारः ॥ समंतादवलोक्य । अहो रमणीयता प्रभातसमयस्य ॥

.. ..

तदिदानीं किमपि भारतं नाटकं वीररसोध्दुररूपकमभिनीय गदाधरमिश्रप्रमुखास्मत्पारिषदानंदनीयेति ॥

किं नाम तादृशं ॥
पुरुषः स्मृतिमभिनीयः ॥

कुलंकपि मुनेरस्ति । पुत्रान् यं(य)त्र सरस्वती ।
संशिक्षयति धात्री च । नितांतं मधुरा गिरः ॥ १०
तत्राभवदुपाध्यायो । नारायण समाह्वयः ।
जितवादि सहस्रौघः । प्राणवादीश्वराभिधां ॥ ११

अपि च लोकांतरश्रुतप्रज्ञा। तस्य नारायण. सुतः।
य एकां प्रति जग्राह। कन्यकामेव नापरां ॥ १२

अपि च कृत्य संन्यसनात्प्रयच्छतोप्यभयं भूतगणाय योगिनः।
निजमंडलभेदशंकिनो॥ भयमेकस्य रवेरभूद्यत ॥ १३
तत्सूनुः काञ्चनो नाम। समस्तगुणवत्सलः।
गोष्ठीशालेव विद्यानां। यस्य जिह्वा विराजते ॥ १४
तेन कृतो धनंजयविजयो नाम व्यायोगोऽभिनेतव्य.। ८६.

Ends.— fol. 4^b

विराटः। किं ते भूय. समुपकरोमि।
नायकः राजन् ॥

निस्तीर्णाज्ञातवासो रणभुवि विजिता धार्तराष्ट्रा सकर्णाः।
स्त्रीरत्नं त्वत्तनूजा समजनि तनयस्याभिमन्योः कलत्र।
गाव. प्रत्याहृतास्ता सुहृदपि परमस्त्वं च न श्लाघनीय-
स्तज्जाने नैव किंचिच्चिरमपि विमृशन(त)यन्मया प्रार्थनीयं॥ ८७

तथापीदमस्तु ॥

सौजन्यामृतसिंधवः परहितायां(प्रा)रब्धवीरव्रता।
वाचाला परवर्णने निजगुणालापेषु मौनव्रता.
आपत्स्वप्यविलुप्तधैर्यनिधयः संपत्स्वनुत्सेकिनो
माभूवन् खलवक्त्रनिर्गतविषम्लानाननाः सज्जनाः॥

अपि च सारस्वतं स्फुरतु चेतसि सत्कवीनां
चक्षुर्भवंतु कृतिनो गतमत्सराश्च
भूपाश्च संतु कवितारसमानुरागाः।
संत्यज्य दंभनिरतप्रणयानुबंधं ॥ ८९

इति निःक्रांता सर्वे इति धनंजयविजयो नाम व्यायोगः। रंगमंगलं नाम नाटकं समाप्तं ॥ छ ॥ बहुकाव्यमंडितमिति ॥ शुभं भवतु श्रीश्रमणसंघस्य संवत् १४८७ वर्षे आ० शु० १४ लिखितं ॥ छ ॥

साहाश्रीवच्छा भार्या बाई गुरुदेस० साहसकेरिणेन भंडारे गृहीत्वा सुतवर्द्धमान शांतिदाशपरिपालनार्थे

References.— 1 Mss—Aufrecht Catalogus Catalogorum, i 266^b; ii, 57^b; iii, 58^a.

Cf. also A. S. B. Des. Cat. Vol. VII. Nos. 5335-37.

2 A. B. Keith—Sanskrit Drama, p. 266.

3 Printed in Kāvyamālā, 1885.

धनञ्जयविजय Dhanañjayavijaya

No. 79 160. / 1902–07.

Size.— $8\frac{2}{5}$ in. by 4 in.

Extent.— 13 leaves; 9–10 lines to a page; 30–35 letters to a line.

Description.— Modern paper: Devanāgarī characters, hand-writing, clear and legible, borders ruled in double black lines: complete.

The present Ms appears to be a copy of some other Ms written in Śaka 1681.

Age.— A modern copy.

Author.— Kāñcana.

Begins— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

हरेर्लीला वराहस्य etc. as in No. 78.

Ends.— fol. 3[b]

बिराटः राजपुत्र किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to प्रणयानुबंधं ॥ ८७ ॥ as in No. 78.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ छ ॥ इति श्रीधनंजयविजयव्यायोगो नाम नाटकं सपूर्णं ॥

श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥ छ

शके १६८१ प्रमाथी नाम संवत्सरे सप्तम्यां गुरुवासरे सार्द्धयामद्वये काळबिं...पनाम्ना सोयरोपंतेन लिखितं तत्पुस्तकं विज्ञेयं ॥ छ ॥

छेदने भेदने चैव पैतृके रौद्रराक्षसे ।

आत्माभिमर्शनं चैव निरस्याप उपस्पृशेत् १

References.— See No. 78.

धनञ्जयविजय Dhanañjayavijaya

No. 80 19.
1872–73.

Size.— 11 in. by $5\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 10 leaves, 10 lines to a page; 35 letters to a line

Description — Country paper, Devanāgarī characters; extremely worn out, hand-writing, at times clear but in some places very careless, borders in single black lines, the Ms is very much injured and all the folios are pasted with paper-slips to preserve the mutilated leaves; yellow pigment used for corrections.

Age.— Appears to be very old.

Author.— **Kāñcana.**

Begins.— fol. 1^b

श्रीगणपतये नमः ॥

हरेर्लीला वराहस्य etc. as in No. 78.

Ends.—fol. 71^a

विराटः किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि । etc., up to प्रणयानुबंधं
as in No. 78.

followed by इति श्रीमहाकविश्रीकांच्चनविरचितो धनंजयविजयनामा व्यायोगः समाप्तः शुभं

References.—See No. 78.

धर्मविजय Dharmavijaya

No. 81 248.
1880–81.

Size.— Not uniform.

Extent.— 31 leaves; 13 lines to a page; 36 letters to a line.

Description. Country paper; old in appearance, Devanāgarī characters, careless and illegible hand-writing, many folios contain endorsements in Gujarātī on one side, much of the portion scratched out, corrections made with yellow pigment, folios are not of uniform size; complete.

Age — Samvat 1837

Author.— Bhudeva Sukla

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रकटितनिजरूपो द्वादशाराभिरामे

विभुरपि हृदयाब्जे दीपवद्दिव्यमूर्त्तिः।

त्रिभुवनमिदमोतप्रोतमेवास्ति यस्मि-

न्स जयति जगदीशः शास्त्रसिद्धांतगम्यः॥ १ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः। अलमतिविस्तरेण अद्य तावदाहूय समादिष्टोस्मि दिल्लीदयितवेतनदानामात्येन महितचरितश्रीमहता केशवदासेन यद्वयं धर्म्मशास्त्रानुसारिप्रयोगाभिनयेनात्मानं विनोदयितुमिच्छामस्तद्भूदेवशुक्लग्रथितेन धर्मविजयनाम्ना नाटकेन संभावनीयेयं स्मार्त्तसभेति। सदनमुपेत्य कांतामाहूय संगीतकमनुतिष्ठामि etc.

fol. 7[b] इति श्रीभूदेवशुक्लविरचिते धर्मविजयनाम्नि नाटके प्रथमोंकः॥

fol. 17[a] इति श्रीमच्छुक्लभूदेवविरचिते धर्मविजयनाम्नि नाटकेऽधर्मोद्योगो नाम द्वितीयोंकः॥

fol. 21[b] इति etc. .. ..तृतीयोंकः

fol. 25[a] इति etc.... ... ...व्यवहारविहारो नाम चतुर्थोंकः

Ends.— fol. 31[a]

विधाः। वत्स वयं तावदेतैस्तवसुचरितैः संतुष्टाः स्म स्तद्व्रियतां तावदभीप्सितं।

राजाः। देवीनां दर्शनादेव फलितमनोरथोस्मि। यतः

युष्मत्प्रसादवशतः प्रियमक्षतं मे यातः क्षणाक्षयमशेषविपक्षपक्षः।

साक्षात्कृतो स्फुरति दक्षसुताधिनाथः क्षौणीभृदावृततला वशगा क्षमा च।

तथापीदमेवास्तु

आयासाद्वासुदेवोवतु भवन भवो भ-यद पद्मिनीनां
प्राणाधीश प्रियाणि प्रथयतु हस्ताद्विघ्नराशिं गणेश ।
हन्यात्कन्या हिमाद्रेः कलिमलमखिलं किं च वर्णाश्रमाणां
श्रौतस्मार्त्तैकनिष्ठा हरिहरपदयोर्भक्तिरव्याहतास्तु ।

विद्याः । वत्स जगत इव तवापीशीः । यथा
विष्णुर्व्यापकतां दधातु जगतामैश्वर्यमीशो गिरे-
स्तेजस्तीव्रकरस्तनोतु विपुलां शक्तिश्च शक्तिं परां ।
विघ्नं विघ्नहरो हरत्वविरत रात्रीशखंडोल्लस-
द्भाले भक्तिरचंचलास्तु भवतो देवे च लक्ष्मीपतौ ॥

राजा । पुनः काशीदर्शनकामुकोस्मि यदि भवेदभिमतं भवतीनां ।

विद्याः । तदेहि वत्स सहैव तावत्साधयाम इति नाट्येन निःक्रांताः सर्वे

इति श्रीमद्भुकूभूदेवविरचिते धर्मविजयनाम्नि नाटके नायकनंदनो नाम पंचमोंकः ॥

सप्तत्र्यष्टेंदु संख्येब्दे कृष्णे भाद्रेष्टमी दिने ।

नाटकं धर्मविजयमलिखन्मधुसूदनः ॥ संवत १८३७ समाप्तं नाटकमिदम्

References.— 1 Mss—Aufrecht's Catalogus Catalogorum, i 269[b], ii 58[a], 206[a]; iii, 58[b].

See also I. O. Cat. No. 4182.

Printed Editions—Printed in the Grantharatnamala, Bombay, 1889.

धर्मविजय with टीका अर्थदीपिका

Dharmavijaya with Commentary Arthadipikā

No. 82 — 225. Viśrāma (i).

Size.— 14 in. by 7 in.

Extent.— 53 leaves; 6-8 lines to a page; 38 letters to a line (text).
4-6 „ „ „ „ ; 48 „ „ „ „ (com.).

Description.— Modern paper with water-marks, Devanāgarī characters; hand-writing, beautiful, clear, legible and uniform; text in the middle with the commentary above and below it; borders ruled in double red lines, corrections made with yellow pigment.

This commentary in described in the I. O. Ms. No. 4183.

Age.— A modern copy.

Author (of the text).— Bhūdeva Śūkla.

,, (,, ,, comm.).— Bhavanī Śankara.

Begins.— (text) fol. 1[b]

॥ श्री ॥ प्रकटितनिजरूपो etc. as in No. 81.

,, (com.)— fol. 1[b] श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीभूदेवगुरून्नत्वा सांबशंभुस्वरूपिणः ॥

भवानीशंकरेणास्य क्रियते ह्यर्थदीपिका ॥ १ ॥

अथात्रभवंत श्रीमद्भूदेवशुक्लधर्मविजयाख्यनाटकव्याजेन धर्मशास्त्रार्थं विवक्षवस्तद्रचयंति स्म । यत्राद्यपद्ये । नांदीसंज्ञकेऽविघ्नसमाप्तये कृतं मंगलं शिष्यशिक्षायै निबध्नाति प्रकटितेति तेजोमयमूर्तिर्व्यापकोपि द्वादशदलसुंदरे-हृत्पद्मे दीपवत्प्रकाशितस्वरूपः शास्त्रानिर्णितार्थं प्राप्यो य स विश्वेशः सर्वो-त्कर्षेण वर्तते यस्मिन्जगदीशे त्रैलोक्यं तंतौ पटवत्प्रोतं स्वयं च तंतुवदनुस्यूतः सूत्रधारो वदतीति शेषः etc.

fol. 11[a] इति धर्मविजयार्थदीपिकायां प्रथमोंकः ॥

इति धर्म० दीपिकायां द्वि । तीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— (text) fol. 52[a]

विद्याः वत्स वयं तावदेतैस्तव सुचरितैः संतुष्टा etc. up to निष्क्रांताः सर्वे ॥ as in No. 81.

followed by इति श्रीमच्छुक्लभूदेवविरचिते धर्मविजयनाम्नि नाटके नायकनंदनो नाम पंचमोंकः ॥ समाप्तः । छ ॥ श्री ॥

Ends.—(com.) fol. 56[a]

रात्रीशखंडेन चंद्रकलया उष्णसद्विराजमानं भालं यस्य तस्मिन् शिवे लक्ष्मीपतौ विष्णौ च भवतस्तथाविरतं सततमचचला व्यभिचारिणी भक्तिरस्तु श्रीमद्भूदेवशुकतो ज्ञान धर्मश्रुतादिकं इति ज्ञापितमस्माभिनवं नात्र प्रकल्पितं क्व

अर्थः शब्दश्च सर्वोपि ब्रह्मात्मानो वभवन
ययोस्तथापि चक्राते नाटकं दीपिकां च यत १
सर्वथा व्यवहारस्य निषेद्धुं नार्हतायत
लोको धर्मस्य विजय बुध्वा धर्मे प्रवर्तता २
न प्रातिपदिक किंचित स्याययो प्रतिपाद्य
तौ भूदेव भवानीशकराख्यौ नाम कीर्तनात ३
असंबद्धमिमं लोक कुर्वानेहताकिल्विष
तौ ब्रह्म कूटस्थां वीशोतरात्माह नु जीवक ४
इत्येवं चिचतुर्द्धेति समगाद्धिविभाव्यतां
नवत्वेष्टसुधांश्वब्दे शंभुनैतद्विभावित ५
मार्गमस्तककृष्णायां पंचम्यां पुस्तक मुदा ६
इति श्रीमद्भट्टभवानीशंकरविरचितायां धर्मविजयव्याख्यायामर्थ-
दीपिकाख्यां पंचमोकः समाप्तमिद नाटक ॥ छ छ

References.— 1 Mss—Aufrecht's Catalogus Catalogorum, i 269; ii, 58[a].

धर्मविजय
with
टीका अर्थदीपिका

Dharmavijaya
with
Commentary Arthadipikā

No. 83

453.
1899-1915.

Size.— 10 in. by $5\frac{2}{8}$ in.

Extent.— 36 leaves, 11-12 lines to a page; 28 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance; Devanagari characters; hand-writing, bold, clear and legible but not uniform; incomplete.

Age.— The Ms appears to be old.

Author (of the text).— Bhudeva Śukla.

" (" " comm.).— Bhavāni Śaṅkara.

Begins.—fol 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रकटितनिजरूप etc. as in No. 81.

" —(com.) fol. 1[b] ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीभूदेवगुरून्नत्वा etc. as in No. 82

fol. 13[a] इति श्रीच्छुक्कुभूदेवविरचिते धर्मविजयनाम्नि नाटके आरविचारो नाम प्रथमोंकः ॥

fol 25[b] इति . अधर्मोद्योगो नाम द्वितीयोंकः ॥

Ends.— abruptly (text fol. 36[b]

व्यव० अवलोक्य सक्रोध । आ० का पुरुष शतशोपि शासित· किमिति पापान्न विरमसे

पञ्चमहा० । सुरापानादविरामे तु सोमपश्चरितमेव गुरु· ।

व्यव० कथमिव ।

पंचम० पश्य स्वर्गाय जुष्ट चमस मिलितैर्निपीतः

सोम· कदुर्यदि भवेत्किल याज्ञिकानां ॥

किं पीयते न मधुरा विधुरैर्धियात्-

त्सार्द्धं सुखाय मदिरा मदिरेक्षणाभिः ॥ १५४ ॥ दंड० ॥

" — (com.) fol. 36[b]

जुष्टचमसे यज्ञपात्रे मिलितैः स याज्ञिकैर्निपीतः कदुः सोमो यदि याज्ञिकानां स्वर्गाय भवेत । तर्हि बुद्धिशून्यैः पुरुषै स्त्रीभि· सह मधुरा मदिरा किमिति न पीयते ॥ हेयमिति ॥ निपुणबुद्धिभिश्चौर्यं त्याज्यं शिरच्छेदेपि अविधेयं here the Ms breaks off.

References.— See No. 82.

धर्मविजयटीका called **अर्थदीपिका** — Dharmavijayatikā called Arthadipikā

No. 84 — 249. / 1880-81.

Size.— Not uniform in size.

Extent.— 26 leaves ; 14 lines to a page ; 36 letters to a line.

Description.— See No. 248 of 1880-81

The two Mss viz. 248 and 249 have been written by the same scribe whose name was Madhusudana

Age.— The Ms is old–Samvat 1837

Author. Bhavānīśankara.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीग(णे)शाय नमः ॥

श्रीमंतं परमेश्वरं परमुखप्राप्त्येकहेतुं मुहु-
र्नत्वा श्रीगुरुपादपंकजमथ ध्यात्वा तयोरेकतां।
श्रीभूदेवकृतेत्र धर्मविजयाख्ये नाटके शंकरो
व्याख्यामल्पपदां करोति सुगमामीशस्य संतुष्टयं। १।

अथात्रभवतः etc. as in No. 82.

fol. 4[b] इति श्रीभूदेवशुक्लविरचितधर्मविजयव्याख्यायां प्रथमांकः ॥

fol. 12[a] इति धर्मविजयव्याख्यायां द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 26[a]

रात्रीशखंडेन चंद्रकलया etc. up to भक्तिरस्तु as in No. 82.
followed by

यच्छास्त्राणि विलोक्य पंडितसभामध्ये प्रवेशोत्र मे
वेदांतैर्जगतीतले पुनरहं ज्ञानं परं प्राप्तवान्।
कामक्रोधमदादिशत्रुनिचयैश्चित्तं न मे संश्रितं
श्रीभूदेवगुरुप्रसादमहिमा सोयं समुज्जृंभते ॥ १ ॥
श्रीमच्छंभुस्मरणरसिकान् ज्ञानविज्ञाननिष्ठान्
श्रौतस्मार्ताचरणनिपुणान्सूरिधुर्यान्प्रणम्य।
भूयो भूयो निजकरयुगं संपुटीकृत्य मन्द्रि--
ग्रंथो दृश्यो विमलमतिभिः प्रार्थनेयं मदीया ॥ २ ॥
भारद्वाजकुले महामतिरभूच्छ्रीमाधवस्तत्सुतो
विख्यातो रणछोडजीः कुअरजीत्सूनुरासीच्च मे ॥
तातस्तत्कृपयेह शंकरबुधः कृष्णांबिकायाः सुत
श्रीभूदेवकृतेऽकरोत् सुविशदां व्याख्यां शिवप्रीतये ॥ ३ ॥

इति श्रीमद्भूदेवशुक्लविरचित धर्मविजयव्याख्यायां भवानी-
शंकरकृतायां नायकनंदनो नाम पंचमोंकः ॥

सप्तत्र्यष्टेंदुसंख्येब्दे इष शुक्लाष्टमीदिने ॥
व्याख्यामिमां सुविशदामलिखन्मधुसूदनः ॥ १ ॥

संपूर्णेयं धर्मविजयव्याख्या ॥

References.— See No. 82.

धर्मविजयव्याख्या
called
अर्थदीपिका

Dharmavijayavyākhyā
called
Arthadīpikā

No. 85

710.
1886-92.

Size.— $9\frac{1}{5}$ in. by 4 in.

Extent.— 37 leaves; 9-10 lines to a page, 28 letters to a line.

Description.— Country paper; old in appearance, Devanāgarī characters, hand-writing legible but not quite clear; borders and edges ruled in double red lines; complete; red pigment used for colophons etc.

Age — Saṁvat 1832, Śaka 15(16)97.

Author.— Bhavāniśaṅkara.

Begins.—fol. 1ª

श्रीमन्महागणाधिपगुरुसरस्वतीभ्यो नमः ॥
सकलसिद्धिकरः शिवनंदनो भवति भक्तमनोरथकृत् सदा ॥
तमहमत्र विधींद्रहरस्तु तं गणपतिं हृदये प्रभुमाश्रये ॥
श्रीभूदेवगुरुन् नत्वा etc. as in No. 82.

fol. 9ª इति श्रीमद्भूदेवशुक्लरचितधर्मविजयनाटकस्यार्थदीपिकायां
प्रथमोंकः समाप्तः ॥

fol. 16ª इति etc.... ... ...द्वितीयोंकः समाप्तः ॥

Ends.— fol. 36

गत्रीशखडेन चंद्रकलया etc up to नाम प्रकल्पित ॥
as in No. 82.

followed by इति श्रीमद्भट्टभवानीशंकर विरचितायां धर्मविजय व्याख्यायामर्थदीपिकाख्यायां पंचमोंक समाप्त ॥ श्री ॥ श्री ॥

भटदेवशंकरेण लिखितेयमर्थदीपिका ॥ सव० १८८२ शके १५(६)८१ प्रवर्त्तमाने आषाडसितषष्टयतरसप्तमी ७ भोमवासरे लिखितेय ॥ श्री ॥

भारद्वाजकुले महीमतिरभूच्छ्रीमाधवस्तत्सुतो
विख्यातो रणछो(ड)जी· कुअरजीस्तत्सुनुरामीच्च मे ॥
तातस्तत्कृपयेह शंकरबुधः कृष्णांबिकाया सुतः
श्रीभूदेवकृतेऽकरोत्सुविशदां व्याख्यां शिवप्रीतये ॥ १ ॥

References.— See No. 82.

धूर्तविडम्बन Dhūrtaviḍambana

No. 86 510.
1891–95.

Size.— 11⅘ in. by 7⅘ in.

Extent.— 20 leaves ; 8–10 lines to page ; 22 letters to a line.

Description.— Country paper , Devanagari characters ; old in appearance ; hand-writing, careless and illegible ; borders ruled in double black lines ; yellow pigment used for corrections ; fol. No. 20 pasted with paper-slips.

Age.— Saṁvat 1888.

Author — Amareśvara (Cf. A. S. B. Ms. No. 5339).

Subject.— A prahasana.

Begins.— fol. 1

श्रीगणेशाय नमः

गौरीरूपविभीषणांबरधरां कृत्वा परां कन्यकां

प्रस्तावोचितहासकेलिचतुरैरालीजनैर्वाचित· ॥
तत्कालं कुलपालिकाविहासितं श्रुत्वा विवाहोत्सवे
त्रिश्वेषामभिवांच्छितं वितनुतां सत्री(त्री)डहासो हरः ॥ १ ॥

अपि च

चारिकाविहरणे क्रवो. . .धरा फुलितहंसकस्वनं
भूतये भवतु तत्समासदां चंद्रशेखरपदांबु(ज)द्वय(यं) ॥ २ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः ॥

अलमतिविस्तरेण ॥ आज्ञापितोस्मि परिषदा यत्वया भरतवंशावतंसेन धूर्तविडंबनं नाम प्रहसनं प्रयोक्तव्यमिति॥तदधुना कुटुंबिनीमाहूय संगीतकमनुतिष्ठामि etc.

fol. 12b प्रथमोंकः १

Ends—fol. 20a

तथापीदमस्तु

विप्राः संतु॥सुखाचि(न्वि)ताः सुकृतिनो नंदतु विदंतु शं
पापिष्टाः परवंचका निकृतिन· सीदंतु गर्वाचिताः
धर्मो वृधि(द्धि)मुपैतु संमतिकविः प्रभो(प्राप्नो)तु कीर्ति परां
सभ्याः संतु निरामयाः सुतसुहृद्धात्रादिभिः संततं
इति निष्क्रांताः सर्वे द्वितीयोंकः २
समाप्तं १ लेह किं तेमि यमः । न्यत्करोमि कुमा.
किमतःपरीमियं इति धूर्तविडंबनं समा(प्तं) ॥
स० १८८८ का पौस वदी १२ श्रीकृष्णनमा

This work is described in the A. S. B. Des Cat. Vol. VII. 5339.

धूर्तसमागम	Dhūrtasamāgama

No. 87	80. / A. 1883-84.

Size.— 12¾ in. by 5 in.

Extent.— 7 leaves; 12 lines to a page; 45 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters: not very old in appearance; hand-writing, clear, legible and uniform; complete; incorrect.

Age.— Saṁvat 1940.

Author.— Jyotirīśvara Kaviśekhara.

Subject.— Rogues meeting rogues and trying to deceive one another.

Begins.—fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः श्रीकृष्णाय नमः

हर्षादंभोजजन्मप्रभृति दिविषदां संसदि प्रीतिमत्या
श्वश्रामौलौ पुरारेर्दुहितृपरिणये साक्षतं चुंब्यमाने
तद्वक्त्रं मौलिवक्त्रे मिलितमिति भृशं वाक्ष्य चंद्र महासा
द्दष्ट्वा तद्वृत्तमाशु स्मितसुभगमुखः पातु वः पंचवक्त्रः १

अपि च ॥

वक्त्रांभोरुहि विस्मिताः स्तवकिता वक्षोरुहिस्फारिता
श्रोणी सीमनि गुंफिताश्चर(ण)योरक्ष्णाः पुनर्विस्तृताः
पार्वे(र्व)त्याः प्रतिगात्रभिन्नगतयस्तन्वंति भद्राणि वो
विश्वस्यांतिकपुष्पशायकशरैरीशस्य दृग्भंगयः २

नांयंते सूत्रधारः अलमतिविस्तरेण यदद्य

नानायोधु(ध)निवद्धनिर्जितसुरत्राणत्रमद्वाहिनी
नृत्यद्भीमकबंधमेलकरलद्भूमिभ्रमदभूधरः
अस्ति श्रीहरसिंहदेवनृपतिः कार्णाटचूडामणि-
ह(ह)प्यत्पाथि(र्थि)वसार्थमौलिमुकुटन्यस्ताङ्घ्रिपंकरुहः
तस्योद्दंडभुजप्रतापदहनज्वालानिरस्तापदो
राज्ञः सर्वगुणानुरागपदवीविद्योतना त्वार्चकः
योधे(धी)रेश्वरवंशमौलितिलको दातावदाताशय-
स्तस्य श्रीकविशेखरस्य कविता मच्चित्तमालंबते ४

अनेन सकलसंगीतविद्यानवद्यविद्योतनाभिनवभरतेन पुरमथनपदारविंद-वंदारुकरपल्लवपुटेन निखिलभाषो(षो)पभाषाशुभगभावुकसरस्वतीकंठाभरणेन अनवानवरतसोमरसास्वादकषायकंठलुठन्मीमांसामहोत्सवस्य रामेश्वरस्य पौत्रेण: (ण)तत्रभवतः पवित्रकीकीर्तेर्धीरेश्वरस्यात्मजेन महरशासनश्रेणिशेखरश्रीमत्प-ल्लीजन्मभूमिना कविशेखराचार्येण श्रीज्योतिरीश्वरेण निजकुतूहलविरचितं धूर्तसमागमं नाम प्रहसनमभिनेतुमादिष्टोस्मि etc.

Ends.— fol. 7[a]

तथापीदमस्तु

काले संततवर्षिणो जलमुचः सस्यैसमृद्धा धरा
भूपाला निजधर्मपालनपरा विप्राश्रयीनिर्भरा

स्वादुक्षीरनतोधसः प्रतिदिनं गावो निरस्तापदः
संतः शांतिपरा भवंतु कृतिनः सौजन्यभाजो जनाः

इति निष्क्रांताः सर्वे द्वितीयसंधिः इति श्रीकविशेखराचार्यश्रीज्योतिरीश्वरविरचितं धूर्त्तसमागमाभिधं प्रहसनं समाप्तं श्रीहरिः संवत् १९४० फाल्गुण कृष्ण ३० भौमवासरे श्रीहरिः श्री श्री

References — 1 Mss—Aufrecht Catalogus Catalogorum, i 272^b; ii 59^a.

For details cf. A. S. B. Des. Cat. Vol. VII No. 5341.

नटकमेलन **Natakamelana**

No. 88 408, 1887–91.

Size.— 9 in. by $3\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 20 leaves, 7 lines to a page; 32 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing clear and legible but not uniform; portion on many folios scratched out; borders ruled in triple black lines; edges of folios damaged; fol. 1 missing; red pigment used.

Another name for this work is लटकमेलन.

Age.— Saṁvat 1608.

Author.— Śaṅkhadhara.

Subject.— A Prahasana enacted before Govindadeva.

Begins.— (abruptly) fol. 2^a

मंडलिकाधिराजः । कविप्रियो नाटकनर्तनार्थमादेशयन्मां रणरंगमल्लः ॥
यदद्य वसन्तसमयसमुचितेन कविराजश्रीशंखधरविरचितेन नटकमेलनाम्ना प्रहसनेनास्मान्विनोदयेति । etc.

fol. 13^a लज्जाविक्रयो नाम प्रथमोंकः ॥ छ ॥

Ends.— fol. 21[a]

भूदेवास्वस्तिवाचास्निग्यतु दुरितं नीरुजः सन्तु संतः ।
सन्तु प्रौढारिवीरव्रजतिलककलाशालिन क्षोणिपालाः ।
आस्तां विद्वत्प्रकाण्डश्रवणपुटचमत्कारिकाव्यं कवीना-
मस्तु व्यामोहशान्तिः सृजतु हृदि मुदं निश्चलां चंद्रचूडः ॥ छ ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥ दन्तुरापरिणयननाम द्वितीयोंकः ॥ समाप्तमिद नटमेलकं नाम नाटकं ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥ संवत १६०८ पौषे मासि १२ । गोपालेन लिख्यापित । कृष्णदासेनालेखि ॥

References.— Mss Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 542[a], ii, 128[a], iii, 115[a].

Cf. Mad Des Cat. Vol. XXI No. 12642 and A. S. B Cat. Vol. VII No 5331.

Printed in Kavyamala 20, 1889.

नटकमेलकप्रहसन Natakamelakaprahasana

No. 89 21. 1872-73.

Size.— $10\frac{4}{5}$ in. by $4\frac{4}{5}$ in.

Extent.— 12 leaves, 8-9 lines to a page; 38 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanagari characters with पृष्ठमात्रास; hand-writing clear, legible and uniform; borders ruled in triple black lines; red pigment used; white chalk used for corrections; marginal notes; right-hand edges worn out and moth-eaten; complete.

Age.— Appears to be old.

Author — Śankhadhara.

Begins— fol. 1[a]

॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ॥

गौरीचुंबनचंचलं चलच्चलच्चंद्रप्रभामंडलं
व्याघल्गत्फणिकुंडलं रतिरसप्रस्विन्नगंडस्थलं ।

प्रौढप्रेमपरं परापरिचयप्रोत्फुल्लनेत्रांचल ।
शंभोरस्तु विभूतये त्रिजगतामुन्मत्तमंगं शिरः ।। २

. . . .

नांद्यंते सूत्रधार' अलमतिविस्तरेण ।। यतः
गोविंददेवः प्रथित· पृथिव्यां श्रीमन्महामंडलिकाधिराज ॥
कविप्रियो नाटकनर्त्तनार्थमादेशयन्मां रणरंगमल्लः ॥ ४

यद्य वसंतसमयसमुचितेन महाकविराजश्रीमन्महामतिशंखधरविरचितेन लटकमेलकनाम्ना प्रहसनेनास्मान्विनोदयेति । etc.

Ends.— fol. 21ᵃ

चुंबंतः सरसीमुखांबुजवनं पांथ प्रमोथच्छिद·
प्रोन्मीलन्नवमल्लिकासुरभय· श्रीखंडसंबंधिनः
संभोगाश्रमवैरिणः स्मरशरव्यापारविस्तारिण·
कार्णाटीभुजवल्लिबंधविकलाः सर्पंति मंदानिला·

अपि च

भूदेव स्वस्ति वाचास्तिरयतु दुरित निर्जराः संतु संतः
संतु प्रौढारिवीरवृजविजयकलाशालिनः क्षोणिपाला· ।
आस्तां विद्वच्चकोरश्रवणपुटचमत्कारिकाव्यं कवीना-
मस्तु व्यामोहशांति· सुजसुहृदि सुदं निश्चलां चंद्रचूडः । ४१

इति निष्क्रांता सर्व्वे ।। इति कविशंष(ख)धरविरचितं नाटकं संपूर्णं ॥
।। श्रीकल्याणमस्तु ॥ छ ॥

References.— See No. 88.

नरकासुरवधव्यायोग Narakāsuravadhavyāyoga

No. 90 624. / 1882–83.

Size.— $9\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 11 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; not very old in appearance; hand-writing bold and clear but not uniform; borders ruled in double black lines; incomplete.

Age.— Not very old.

Author.— Dharma, son of Parvateśvara.

Subject.— Fight between Krsna and the demon Narakasura

Begins.— fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
कस्तूरीपरिदिग्धमुग्धकमलावक्षोयबुध्या दृढं
नीलाद्रेः शिखरेषु नित्यकुतुकीदैत्यारिरव्यात्स नः ॥
प्रत्यंगाभरणेषु दीप्तवपुषो सेवासुदेवास्फुट
यस्याशेषसुरात्मतां विदधते चंद्रार्द्धचूडादय· ॥ १ ॥
... ...
... ...
विख्याते जनि पर्वतेश्वरसुधीः क्रीडारुणस्यान्वये
षण्णां दर्शनकारिणां सुमनसामेकात्मलीलायितं ।
धर्माख्येन मनीषिणा विरचितस्तत्सूनुना तादृश-
श्यो(व्या)योगोरसज्जृंभितोस्ति नरकध्वंसाभिधो नूतनः ॥१३॥ etc.

Ends.— fol. 11b

ना० ॥ मुग्धे मा भैषीः ॥ तान्यखंडयदखंडचंडिमापांडितः म युधि कांडमंडले ॥ ५९ ॥ पु. ॥ ततः २ ॥ ना० ॥ तदनु ॥ हरिणांकार्बुदपरिणाममधुरं प्रहितं प्रदीप्तिपिहितं सुदर्शनं ॥ तरसा जहार शिरसामरे भृशं

References.— Aufrecht's Catalogus Catalogorum, i 277a; ii, 60a; iii, 59b.

For described Ms. see I. O. Cat. No. 4185.

नरकासुरविजय Narakāsuravijaya

No. 91 441. 1884-87.

Size.— 8⅘ in. by 3⅘ in.

Extent.— 30 leaves; 7 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing clear, legible and uniform;

borders and edges ruled with red, and yellow lines, yellow pigment used for corrections; fly leaf decorated with beautiful designs

Age.— The Ms appears to be old.

Author.— Dharmasūri.

Subject.— A Vyāyoga.

Begins.—fol.

॥ श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीवागीश्वर्यै नमः ॥ श्रीगोपालकृष्णो विजयतेतराम

जयति जयति देवो देवकीनंदनोय

जयति जयति कृष्णो वृष्णिवंशप्रदीपः ॥

जयति जयति मेघश्यामलः कोमलांगो

जयति जयति पृथ्वीभारनाशो मुकुंद· ॥ १ ॥

श्रीराधारमणो विजयतेतराम् ॥

fol. 1[a] ओं नमो भगवते वासुदेवाय ॥

कस्तूरीपरिदिग्धमुग्धकमला etc. as in No. 90.

Ends.-- fol. 29[b]

,, 30 -

कृष्णः ॥ किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि ॥

पुरंदरः ॥ इत परं किमुपकर्त्तव्यं ॥

दुर्वारासमरे सुरेण सहिता सर्वापि रक्षश्चमू—

गर्वांधो गलितश्च सोपि नरकः पूर्वामराणां प्रभु ॥

निर्वाणं गमितश्च शोकदहनो गीर्वाणमातुस्ततो

सर्वाण्यस्मदपेक्षितानि भगवन्निर्वाहितानि त्वया ॥ ८३ ॥

तथाप्येतदस्तु भरतवाक्यं ॥

मामस्युल्लासिताः रता विवरणे तंत्रे निरूढिं गता

सच्चितामणयः समुज्वलयशो लीलावतीवल्लभः ॥

सांख्यान्यायविचारचुंचुमतयः प्राभाकरप्रक्रिया

—धौरेयस्फुरणा भवंतु सततं विप्राश्च नित्योच्छ्वा· ॥ ६४ ॥

आबिभ्रताश्रियमुरस्यथवा शिरोघा--

वब्जं च नाभिसुषिरे यदि वा कपर्दे ॥

पाणौ सुदर्शनमताप्यथवा ललाटे

देवेन केनचिदिदं जगदेतु मोदं ८५

इति श्रीवारणास्यन्वयसभूतसुधाकरश्रीधर्मसूरिविरचितो नरकासुरविजयो नाम व्यायोगः ॥ ॥ श्रीगोपालकृष्णार्पणमस्तु ॥
श्रीरस्तु मंगलं जगतः

भाग्याभिधाननगरे वासुदेवेन शास्त्रिणा ॥
लिखिता नरकध्वंसव्यायोगोधस्य पुस्तकात ॥ १ ॥
श्रमेण बालकृष्णस्य पठनार्थमयं मुदा ॥
वृषाब्दे श्रावणे कृष्णद्वादश्यां भृगुवासरे ॥ २ ॥
अद्वैतवादी कुचमंडलस्ते मध्यश्चकोराक्षि च शून्यवादी
तयोर्विवादं परिहर्त्तुकामा श्रुत्यचलं पश्यति दृष्टिरेषा ॥ १ ॥

References.— Same as in No. 90.

नागानन्द — Naganānda

No. 92 — 455. 1899-1915.

Size.— $11\frac{1}{3}$ in. by $5\frac{1}{3}$ in.

Extent.— 37 leaves ; 11 lines to a page ; 42 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanagari characters ; not very old in appearance ; hand-writing very beautiful, clear, legible and uniform ; red pigment occasionally used : complete. The Ms belonged to one Paraśurāma Godbole and was copied by one Haripanta for him at Poona in Śaka 1783.

Age.— Śaka 1783.

Author.— Śrī Harṣa.

Subject.— A drama describing the story of Jīmutavāhana.

Begins.— fol. 1^b.

श्रीकृष्णाय नमः ॥
ध्यानव्याजमुपेत्य चिंतयसि कामुन्मील्य चक्षुः क्षणं
पश्यानंगशरातुरं जनमिमं त्राताऽपि नो रक्षसि ॥

मिथ्याकारुणिकोसि निर्घृणतरस्त्वत्तः कुतोऽन्यः पुमान्
त्सेर्ष्यं वाग्वधूभिरत्याभिहितो बुद्धो जिन· पातु वः ॥ १ ॥

... .

नांद्यंते सूत्रधार· ॥ अद्याहमिंद्रोत्सवे सबहुमानमा(हूय)कार्यनानादिग्देशागतेन राज्ञः श्रीहर्षदेवस्य राजर्षेः पादपद्मोपजीविना राणसमूहनोक्तः ॥ यथा ॥ यद्स्मत्स्वामिना श्रीहर्षदेवेनापूर्ववस्तु रचनाऽलंकृतं विद्याधरजातके प्रतिनिबद्ध नागानंद्नाम नाटकं कृतमित्यस्माभि श्रोत्रपरंपरया श्रुतं न च प्रयोगतो दृष्टं तत्तस्यैव राज्ञो बहुमानादस्मासुवाऽनुग्रहबुध्या यथा प्रयोगेण त्वया नाटयितव्यमिति ॥ etc.

fol. 7^b इति श्रीहर्षकृतस्य नागानंद्नाटकस्प प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 15^b इति श्रीहर्षकृतौ नागानंद्नाटके गांधर्वविवाहे जीमूतवाहनपरिणयो नाम द्वितियोंक· समाप्तः ॥ २ ॥

fol. 22^a इति .. ... तृतीयोंकः समाप्तः ॥ ३ ॥

fol. 28^a इति ... ... चतुर्थोंकः समाप्तः ॥ ४ ॥

Ends— fol. 36^b

तथापीदमस्तु भरतवाक्यं
वृष्टिं हृष्टशिखंडितांडवकृतो मुंचंतु कालांऽबुदाः
कुर्वंतु प्रतिरूढसंततहरित्सोमोत्तरीयां क्षितिं
चिन्वानाः सुकृतानि वीतविपदो निर्मत्सरैर्मानसै--
र्मोदंतां सततं च बांधवसुहृद्गोष्ठी प्रमोदाः प्रजाः ४०

इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इति श्रीहर्षकृतौ नागानंद्नाटको जीमूतवाहन- जीवनो नाम पंचमोंकः ॥ ५ ॥ श्रीगोपालकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीहरये नम· ॥ ५ ॥

References.— 1 Mss—Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 283; ii, 61^b; iii, 61^a.

Descriptive Catalogues Mad. Des Cat. Vol. XXI, Nos. 12532-4; I. O. Cat. No. 4161.

A. B. Keith : Sanskrit Drama, p. 174-5.

2 Printed Editions- 1 Ed. Calcutta 1886; 2 ed. by M. R. Kale; 3 ed. by R. D. Karmarkar; 4 by Bergaigne, French translation; 5 trans. by P. Boyd, London 1872 etc.

पञ्चायुधप्रपञ्चभाण Pañcāyudhaprapañcabhāṇa

No. 93 191 / 1879-80

Size -- $12\frac{1}{2}$ in. by $5\frac{1}{4}$ in.

Extent.-- 42 leaves, 10-12 lines to a page; 25-30 letters to a line.

Description.— Modern bluish paper with water-marks; Devanagari characters, hand-writing, bold but careless and not uniform; folios 11-14 missing; incomplete.

Age.— A modern copy.

Author.— Not mentioned (ascribed to Trivikrama).

Begins.— fol. 1[b]

पंचायुधप्रपंचभाणोयं नाम्नाख्य(ख्या)तोस्तिचाँपेयतरुः

आताम्रे नयने स्फुरत्कुचभरश्वासो न विश्राम्यति

स्वेदांभःकणदंतुरं तव मुखं हेतुस्तु नो लक्ष्यते ॥

धिक्कोवेदमनः स्त्रिया इति गिरारुष्टां प्रियां भीषयं—

स्तस्यास्तत्क्षणकातरेक्षणपरिस्पृष्टो हरिः पातु वः ॥ १ ॥

विलिख्य सत्याकुचकुंभसीम्नि पत्रावलिन्यासमिषेण राधां ॥

लीलारविंदेन तथा सरोषं पायाद्विटः कोप्यभिहन्यमानः ॥ २ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः ॥ etc.

Ends.— abruptly fol. 46[a]

अयि कमनज्योत्स्ने कदात्रागतासि। त्रिभिरप्यस्माभिर्न लक्षिता ॥ अनाकर्णित-

केन। किं ब्र० विजयतामुत्कोशलेशविधुरः ॥

कंदर्पविलासः ॥ उपेक्षारसनापीतरक्तकांताम्र मारुते ॥

भुजंगशब्दो रसिकनूनमेवार्थं वास्त्वयि ॥ ६१ ॥

सहर्षौत्सुक्यं ॥ अयि कमनज्योत्स्ने मद्बुपालंभगर्भोपिताबकबन्धनसंदर्भोयमद्य-

रक्तकांतागमश्रुषिरोमे समास्वाद्यतापदमधिरोहति मत्स्यंडिका

References.— Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 317[b]; ii 70[a], 209[a].

पार्थपराक्रम Pārthaparākrama

No. 94 $\frac{20.}{1872\text{–}73.}$

Size.— 10 in. 4 in.

Extent.— 12(24) leaves ; 12 lines to a page , 40 letters to a line.

Description.— Country paper , Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old and discoloured ; hand-writing closely written but legible and uniform ; the Ms contains very thin folios which are pasted on other thick folios , square blanks in the centre ; borders ruled in triple black pencil lines ; corrections recorded with pencil in margins ; the Ms is very incorrect.

This Ms is a tracing of a Ms in the Bhaṇḍāra of the Limbdi's Pādā (Cf. Introduction to Pārthaparākrama, ed. in the Gaikwad Oriental Series, No. IV. p. vi.).

Age.— Saṁvat 1426.

Author.— Pralhādanadeva Paramāra. (For details see G. O. S. Vol. IV. Introduction).

Subject.— The valour of Arjuna in recovering the cows from the Kauravas for the King of Virāṭa.

Begins.— fol. 1

॥ ६० ॥ अर्हे ।

देवः स वः शिवशतानि तनोतु शौरि-

र्यः शैशवेऽपि तुलयन्नतुलं नगेंद्रं ।

लज्जां विजित्य परिभूय भियं गुरूणां ।

गोपीगणैः सरभसं परिरभ्यते स्म । ५

नांद्यंते स्थापकः ।

तन्न जाने भगवतः श्रीमदचलेश्वरदेवस्य पवित्रीकारोपणपर्वणि केनापि रूपकेणाद्य प्रमोदनीयाः सभासदः । इति चिंतां नाटयति ।

प्रविश्य पटक्षेपेण नटः

नटः आर्य तदेतदतुलपराक्रमचमत्कारिताखिलभारते वर्षस्य श्रीधारावर्षस्य पर्षदा प्रहितं [illegible] तन्निरूपयतु भवान् । सूत्रधारः । [illegible] नाटयति ।

यत्र क्षत्रनिकारकारणरणप्रेमा कुमारः प्रभुः
सदर्भः सुकवेः समाधिसमतागर्भं कुमारस्य च ।
तत्रास्माकमकुंठिताद्भुतरसस्रोतः प्लुते रूपके
चेतः कौतुकलोलुपं सपदि तत्संपाद्यतामुद्यम ॥
एतेन व्यायोगप्रयोगे नियोगः सामाजिकानां इति तर्कयामि । स हि
दीप्तरसतरंगितो राजव्यतिरिक्तनायकोपेतश्च ।
नटः स्मृत्वा भाव । अस्त्येव युवराजप्रल्हादननिर्मितपार्थपराक्रम-
नामा व्यायोगः ।
सूत्रः सानंदं । अहो प्राचीनपुण्यसंपदां संप्रदायः ।
तथा हि । प्रल्हादनस्य कविता वसतिः प्रसत्तेः
संतोषकारि चरितं कपिकेतनस्य ।
निर्मत्सरा च परिषत् पटुरस्मि नाट्ये
तत्सर्वथा फलितमद्य मनोरथैर्नः ॥ ५ etc.

Ends.-- fol. 24

वासवः— वत्स सात्विकशिरोमणे युधिष्ठिर वीरोत्तंस भव्यमात्रिन । तथापी-
दमस्तु ।
अन्नैरस्तु निरंतरा वसुमती तत्संपदं वारिदाः ।
काले कंदलयंतु भेकनिकरप्राणप्रदैरंबुभिः ।
तत्संतामतिदानमग्निषु वषट् कुर्वंतु हव्यं द्विज- ।
स्तद्रक्षा सुविचक्षणाः क्षितिभुजो राज्यं भजंतु स्थिरं ॥ ६१
इति निष्क्रांताःसर्वे समाप्तोयं पार्थपराक्रमनामा व्यायोगः ॥ छ ॥
ग्रं. ४३२ ॥ छ ॥
शुभं भवतु ॥ छ ॥
श्रीविक्रमादृतुविलोचनवेदचंद्र
वर्षे नभस्यविशदे प्रतिपद्दिने व (च)
व्यायोगमेतमिति पार्थपराक्रमाख्यं
सन्नाटकं लिखितवान् जिनदेवसूरिः । कल्याणं भूयात् श्रीसर्वज्ञदेवचरण-
कमलयुगलप्रसादात् श्रीश्रमणसंघस्य ॥ श्रीः
द्र (!) ८ प्र. १९ अर्जुननाटक छे

References.— 1 Mss—Aufrecht i, 335[b] ; ii, 74[b].
2 Printed editions—The work is published in the Gaikwad Oriental Series, Vol. IV, 1917.

पार्थपराक्रम Parthaparākrama

No. 95 — 37. / 1873–74.

Size.— $10\frac{2}{5}$ in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent. — 5 leaves ; 18 lines to a page ; 60 letters to a line

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs, fairly old but in good condition ; hand-writing very small and closely written but clear, legible and uniform ; borders on either side of the text ruled in triple black lines ; a square blank space in the centre of each folio ; red pigment frequently used ; slight additions recorded in margins ; complete.

Age. - Fairly old.

Author.— Prahlādanadeva Paramāra.

Begins.— fol. 1^a

॥ ६० ॥ श्रीशारदायै नमः ॥

देवः स वः etc. as in No. 94.

Ends.— fol. 5^b

तथापीदमस्तु ।

अन्नैरस्तु etc up to राज्यं भजंतु स्थिरं as in No. 94.

followed by इति निष्क्रांतास्सर्वे समाप्तोयं पार्थपराक्रमनामा व्यायोग·

॥ छ ॥ ग्रं. ४५५ ॥ छ ॥

References.— See No. 94.

पार्थपराक्रम Pārthaparākrama

No. 96 — 728. / 1886–92.

Size.— $10\frac{2}{5}$ in by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent. — 4 leaves ; 20 lines to a page ; 66–70 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs ; hand-writing, very small and closely written but

clear, legible and uniform; a blank space partially filled by a red circle in the centre of each folio and similar circles in either margins; catch-words and colophons marked with red pigment; borders ruled in triple red lines; folios slightly moth-eaten; complete.

Age.— Saṁvat 1492.

Author.— Prahlādanadeva Paramara.

Begins.—fol. 1[a]

॥ ५० ॥ श्रीशारदायै नमः ॥

देवः स वः etc. as in No. 94.

Ends.— fol 4[b]

तथापीदमस्तु ॥

अन्नैरस्तु etc. up to राज्यं भजतु स्थिरं ॥ ६२ as in No. 94.

followed by इति निष्क्रांताः सर्व्वे ॥ छ ॥ परिसमाप्तोऽयं पार्थपराक्रमनामा व्यायोगः ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥ संवत् १४९२ वर्षे फाल्गुनशुदि ९ आदित्यवारे लासापुरवरेऽलेखि ॥ छ ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥ श्रीः ॥

References.— See No. 94.

पार्वतीपरिणय Parvatipariṇaya

No. 97 148. 1875-76.

Size.— 8⅖ in. by 13⅛ in.

Extent.— 67 leaves; 16-18 lines to a page; 15 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanagari characters; bluish in appearance; hand-writing clear, legible and uniform; written on one side of the folios; complete; corrections recorded in margin; fol. 24 repeated.

Age—. A modern copy.

Author — Bāṇabhaṭṭa. Cf. the following remarks of Keith "The *Pārvatīpariṇaya* once ascribed to Bāṇa is now allotted to Vamana Bhatta Bana (A. D. 1400)" Sanskrit Drama, p. 221.

Subject.— Describes the nuptials of Śiva and Pārvatī.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ।
आदौ प्रेमकषायिता हरमुखव्यापारलोला शनै—
र्व्रीडाभारविघूर्णिता मुकुलिता धूमोद्गजन्याजतः ।
पत्युः सम्मिलिता दृशा सरभसव्यावर्तनव्याकुला
पार्वत्याः परिणीतिमङ्गलविधौ दृष्टिः शिवायास्तु वः ॥ १ ॥

अपि च । संपदमतरलभ्यामनन्यसामान्यबाहुदर्पनिधेः ।
पुष्णातु त्रिनयनोनेरघटितघटनापटीयसी विभुता ॥ २ ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः । सप्रणाममञ्जलिं बध्वा ।
ब्रह्मस्तम्बकुटुम्बस्य योगक्षेमविधायिनौ ।
आनन्दविग्रहौ भूत्यै भूयास्तामादिदंपती ॥ ३ ॥

इति पुष्पाञ्जलिं विकीर्य । नेपथ्याभिमुखमवलोक्य । आर्ये इतस्तावत् ।
प्रविश्य नटी । अज्ज इआह्मि ।
सूत्रधारः । आर्ये अद्य खलु किमप्यभिनवं पार्वतीपरिणयं नाम नाटकं द्रष्टुमाभिलषति परिषदेषा ।

नटी । अज्ज त उण अभिणवं कस्य कयिणो किदी भाविस्सदि ।

सूत्र० अस्ति कविसार्वभौमो वत्सान्वयजलधिकौस्तुभो बाणः ।
नृत्यति यद्रसनायां वेधोमुखरङ्गलासिका वाणी ॥ ४ ॥
तद्विरचितेन विचित्रसंविधानेन वस्तुनानेन सामाजिकानवस्थास्यामहे ।
etc.

fol. 13 प्रथमोऽङ्कः ॥

fol. 25 द्वितीयोऽङ्कः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 66

समधिगतसकलमनोरथानां नः किमतः परं प्रार्थनीयम् ।
तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

पर्जन्यो वृष्टिमिष्टां प्रदिशतु जगतो भद्रसंपादयित्री
शश्वत्सस्यैः प्रकर्षैर्भवतु पुलकिता सर्वतो भूतधात्री

वर्धन्तां वीतविघ्नाः स्फुरदुपकृतयः संपदः सज्जनानां
नित्यानन्दो महेशो निरतिशयसुखप्राप्तये कल्पतां वः ॥ ११० ॥
इति निष्क्रांता सर्वे ॥ पञ्चमोङ्कः ॥ इति श्रीभट्टबाणकृतं पार्वतीपरिणयं नाम नाटकं समाप्तम् ॥

References.— 1 Mss— Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 336a; ii, 75a; iii, 72a.

Descriptive Catalogue; Cf. Mad. Des. Cat. Vol. XXI No. 12539.

2 Printed Editions— 1 Ed. by Glaser, Wien 1883; 2 Published by the Vani Vilasa Press, Shrirangam, 1906.

प्रबोधचन्द्रोदय — Prabodhacandrodaya

No. 98 — 239. Viśrāma (i).

Size.— $9\frac{4}{8}$ in. by $4\frac{4}{8}$ in.

Extent.— 19 leaves; 11 lines to a page; 38 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; hand-writing beautiful, clear and uniform; complete.

Age.— Does not appear to be very old.

Author.— Kṛṣṇamiśra. According to Goldstücker, the author flourished about the end of the 12th century.

Subject.— A philosophical drama in six acts, treating of the different sects of religions and showing the superiority of the Advaita philosophy.

For further particulars see No. 26 of M. Seshagiri Shastri's Report No. 2. p. 67.

Begins.— fol. 1a

श्रीमंगलमूर्तये नमः ॥

मध्यान्हार्कमरीचिकास्विव पयः पूरो यदज्ञानतः
खं वायुर्ज्वलनो जलं क्षितिरिति त्रैलोक्यमुन्मीलति ।

यस्तत्वं विदुषां निमीलति पुनः स्रग्भोगिभोगोपमं
सांद्रानंदमुपास्महे तदमलं स्वात्मावबोधं महः ॥ १ ॥
अंतर्नाडीनियमितमरुल्लंघितब्रह्मरंध्रं
स्वांते शांतिप्रणयिनि समुन्मीलदानंदसांद्रं ॥
प्रत्यग्ज्योतिर्जयति यमिनः स्पष्टलालाटनेत्र-
व्याजव्यक्तीकृतमिव जगद्व्यापिचंद्रार्धमौलेः ॥ २ ॥

सूत्रधारवाक्यं ॥ नीताः क्षयं क्षितिभुजो नृपतेर्विपक्षा
रक्षावती क्षितिरभूत्प्रथितैरमात्यैः ॥
साम्राज्यमस्य विहितं क्षितिपालमौलि-
मालार्चितं भुवि पयोधरमेखलायां ॥ ३ ॥

अस्ति प्रत्यर्थिपृथ्वीपतिविपुलबलारण्यमूर्च्छत्प्रताप-
ज्योतिर्ज्वालावलीढत्रिभुवनविवरो विश्वविश्रांतकीर्तिः ॥
गोपालो भूमिपालान् प्रसभमासिलतामात्रमित्रेण जित्वा
साम्राज्ये कीर्तिवर्मा नरपतितिलको येन भूयोभ्यषेचि ॥ ४ ॥

तेन च शांतप्रथप्रस्थितेन आत्मविनोदार्थं प्रबोधचंद्रोदयाभिधानं नाटकं अभिनेतुमादिष्टोस्मि ॥ etc.

fol. 3ª इति प्रथमोंकः

fol. 7ª इति द्वितियोंकः ॥ २ ॥

Ends.—fol. 18ᵇ

तथाप्येतदस्तु ॥
पर्जन्योस्मिन्जगति महतीं वृष्टिमिष्टां विधत्तां
राजानः क्ष्मागलितविविधोपप्लवाः पालयंतु ॥
तत्वोन्मेषोपहततमसस्त्वत्प्रसादान्महांतः
संसाराब्धिं विषयममतातंकपंकं तरंतु ॥
इति षष्ठोंकः ॥ ५ ॥

References.— 1 Mss—Aufrecht, i 352ᵇ; ii 78ᵇ, 211ᵇ; iii, 75ª.

Also See Madras Triennial Cat. of Sanskrit Mss. Vol. II. No. 1108 and I. O. Cat. Pt. VII Nos. 4138. Often printed with or without commentaries.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 99 526.
1891-95.

Size.— $9\frac{3}{5}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent.— 75 leaves ; 8-9 lines to a page ; 28-30 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing, bold, clear and legible, borders ruled in triple black lines ; folios 39 and 42, repeated ; fol. 61[b], blank ; fol. 63 is whitish in appearance and the hand-writing on it is different; the last colophon is written in red ink ; complete.

Age.— Samvat 1670 (Śaka 1535).

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.— fol. 1[b]

॥ ऍ० ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 98.

fol. 12[a] इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचंद्रोदयनाटके कामापयानो नाम प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 27[b] इति ... द्वितियोंक. समाप्तः ॥

Ends.— fol. 72[b]

पर्जन्योस्मिन् जगति etc. up to संसाराब्धि विषयममतातंकपंकं तरंतु ॥ as in No. 98.

followed by इति निःक्राता सर्वे जीवन्मुक्तिर्नाम षष्ठोंकः ॥

इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचंद्रोदयनाटक संपूर्णं शुभं भूयात् ॥ ॥ संवत् १६७० वर्षे शाके १५३५ प्रवर्त्तमाने महामांगल्यप्रदमार्गशिरमासे शुक्लपक्षे तिथौ तृतीयायां वासरे अमरसरमध्ये ॥ लिखितं नरिंसिंहेण ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ पुत्रपौत्रादिपठनार्थं ॥ श्री ॥ श्री ॥

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 100 77. / 1883–84.

Size.— $10\frac{1}{2}$ in. by $3\frac{1}{4}$ in

Extent.— 101 leaves; 5–6 lines to a page; 25 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing bold, clear and legible; borders ruled in two double black lines; red pigment used; edges of folios worn out; occasional notes; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.— fol. 1ᵇ

श्रीमहागणपतये नमः ॥

मध्याह्नार्कमरीचि etc., as in No. 98.

fol. 12ᵇ इति श्रह्माद्वैतमहाकविश्रीकृष्णमिश्रकृतौ प्रबोधचन्द्रोदये कामापयानो नाम प्रथमोंकः ॥

fol. 31ᵇ इति ... ... महामोहप्रयाणो नाम द्वितीयोंकः ॥

Ends— fol. 100ᵇ

पर्जन्योस्मिन्जगति etc. up to संसाराब्धिं विषयममतातंकपंकं तरन्तु ॥३०॥ as in No. 98.

followed by इति सर्वे निःक्रान्ताः ॥ छ ॥ श्री ॥ इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचन्द्रोदये षष्टोंकः ॥

भूम्याकाशरसेन्दुभिर्विगणिते श्रीविक्रमार्कप्रभोः
शाके श्रावणमासि सोमादिवसे पक्षेव लक्षेतरे ॥
एकादश्यभिधे तिथौ लिखितवान्श्रीविष्णुदेवात्मजो
विद्वान्वि...प्रबोधसहितं चन्द्रोदयं नाटकम् ॥ १ ॥

श्री ॥ ॥ छ ॥ श्रीमहागणपतये नमः ॥ शुभमस्तु

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 101 34.
1898-99.

Size.— 9 in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent.— 37 leaves ; 13-14 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanagari characters ; old in appearance ; hand-writing clear and legible, borders ruled in single black lines ; red pigment used ; folios worn out ; folios 1 and 38 missing, otherwise complete.

Age.— Śaka 1546.

Author.— Krsnamiśra.

Begins.— (abruptly) fol. 2ª

तिवाहिता दिवसाः ॥ इदानीं तु कृतकृत्या एव वयं ॥ यत

नीताः क्षयं क्षितिभुजोर्नृपतेर्विपक्षा

रक्षावती क्षितिरभूत्प्रथितैरमात्यैः ॥

साम्राज्यमस्य विहितं क्षितिपालमौलि-

मालार्चितं भुवि पयोनिधिमेखलायां ॥

तद्वयं शांतरसप्रयोगाभिनयेनात्मानं विनोदयितुमिच्छामः etc.

as in No. 98.

fol. 7ᵇ इति श्रीप्रबोधचन्द्रोदयनामनाटके कृष्णमिश्रविरचिते मंत्रसत्रो नाम प्रथमोऽकः समाप्तः ।

fol. 15ª द्वितीयोऽकः समाप्तः ।

Ends.— fol. 39ª

पर्जन्योऽस्मिन् जयति etc. up to संसाराब्धिं विषयममतातंकपंकं तरंतु ॥ १ । as in No. 98.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचन्द्रोदयनाटके षष्ठोऽकः समाप्तः ॥ नाटकमपि समाप्तिमगमत् ॥ शाके १५४६ प्रवर्त्तमाने ॥ उत्तरायनगते श्रीमत् दिनमणौ ॥ ग्रीष्मऋतावाषाढमासे कृष्णपक्षे ७ रवौ नागमंडलवासिनो दीक्ष्यज्ञातीये मध्य ॥ श्रीगणेशात्मजेनेदमलेखि । स्वार्थं

शाके षड्युगबाणचंद्रसुमिते मासे शुचौ पक्षके
कृष्णे चोत्तरमार्गमाश्रित...नेचेह भास्वत्तिथौ ।
भानोश्चाथ दिने हि सर्वगणितज्ञानैकग...गैकदं-
ताख्यस्यार्थसुतोऽलिखान्निजकृते रुद्रः शुभं नाटकं ॥ १ ॥ श्री ॥

fol. 37^b इति श्रीकृष्णमिश्रविराचिते प्रबोधचन्द्रोदयनाटके षष्टोऽक समाप्तः ॥ नाटकमपि समाप्ती गममत ॥ राम ॥

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय — Prabodhacandrodaya

No. 102 — 527. / 1891–95.

Size.— 10 in. by $4\frac{1}{3}$ in.

Extent.— 35 leaves ; 12 lines to a page ; 35-40 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appe arance ; hand-writing clear, legible and uniform ; borders ruled in triple black lines ; red pigment used ; edges of folios worn out ; fol. 24 missing ; occassional notes in the margins ; complete.

Age.— Saṁvat 1650.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.—fol. 1^b

श्रीगोपालाय नमः ॥

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 98.

fol. 6^a इति प्रबोधचन्द्रोदयाभिधाननाटके प्रथमोंकः ।

fol. 13^a द्वितीयोंकः ।

Ends.— fol. 36^a

पर्जन्योस्मिन् जगति etc. up to संसाराब्धि विषयममतातंकपंकं तरंतु as is No. 98.

followed by इति निःक्रांताः सर्वे ॥

इति प्रबोधचन्द्रोदयाभिधाने नाटके षष्ठोंकः ॥

संवत् १६५० वर्षे चैत्रशुदि ११ दिने लिषितं ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीः ॥ रा ॥ मा ॥ य ॥ न ॥ मः ॥ ॥ छ ॥ छ ॥

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 103 377. 1884-87.

Size.— $8\frac{3}{8}$ in. by 5 in.

Extent.— 55 leaves ; 12 lines to a page ; 28 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgaī characters ; old in appearance ; hand-writing bold, clear and legible ; borders ruled in double black lines ; red pigment used ; folios worn out and moth-eaten ; complete.

Age.— 1672.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीकर्दमेश्वराय नमः । श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ।
श्रीगणाधिपतये नमः ।
मध्याह्नार्कमरीचि etc. as No. 98.

fol. 10[a] प्रबोधचन्द्रोदयनाटके प्रथमोंकः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 21[b] इति प्रबोधचन्द्रोदये द्वितीयोंकः । समाप्त । छ ॥

Ends.— fol. 55[a]

पर्जन्योस्मिन् जगति etc. up to संसारार्कवि विषयममतातंकपंकं हरंतु ॥२४॥ as in No. 98.

followed by इति श्रीप्रबोधचंद्रोदये जीवन्मुक्तिर्नाम षष्ठोंकः समाप्तः ।
समाप्तं प्रबोधचन्द्रोदयाभिधानं नाटकं ॥ श्रीरस्तु ॥ छ ।
काल्याणमस्तु ॥ श्रीकर्दमेश्वरप्रसादाल्लिखितोयं ग्रंथः ।
श्रीगोपीजनवल्लभो जयतु ॥ संवत् १६७२ वर्षे कार्तिकशुदि ५ तिथौ भल्लपुरीनिवासी भट्टश्रीबलभद्रस्यात्मजगणेशाभिधानेन लिखितं ॥

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 104 459. / 1895–1902.

Size—. $10\frac{1}{2}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent.— 54 leaves ; 8 lines to a page ; 30–35 letters to a line.

Description.— Old country paper ; Devanāgarī characters ; handwriting clear and legible except some folios where some letters cannot be deciphered ; borders ruled with double black lines ; edges of folios worn out and moth-eaten ; red pigment used ; white chalk also used ; complete.

Age.— Saṁvat 1595.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins— fol. 1^b

सिद्धिः ॥ गणपतये नमः ॥

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 98.

fol. 9^b प्रथमोङ्कः ॥

fol. 20^b अङ्कापकर्षणं नाम द्वितीयोङ्कः ॥

Ends.— fol. 53^b

पर्जन्योस्मिंजगति etc. up to संसाराब्धि विषयममतातंकपंकं तरन्ति । छ ॥ as in No. 98.

followed by इति निःक्रान्ता सर्वे प्रबोधचन्द्रोदये जीवन्मुक्तिनाम षष्ठोंकः ॥ ॥ इति ब्रह्म···महाकविकृष्णमिश्रविरचितं प्रबोधचन्द्रोदयाख्यं नाटकं समाप्तं ॥ शुभमस्तु ॥ गोपालाय नमः ॥ ॥ कृष्णार्पणमस्तु ॥ संवत् १५९५ वर्षे वैशाषवदि भौमे ॥···तंवतभद्रेण नाटकं नाटकोत्तमं ॥ कृतो यत्कृष्णामिश्रैस्तु नाम्ना चन्द्रोदयं स्मृतम् ॥

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 105 445.
1884-87.

Size.— $7\frac{7}{10}$ in by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent.— 70 leaves ; 9 lines to a page ; 28 letters to a line.

Description— Modern paper with water-marks ; Devanāgarī characters ; hand-writing clear and legible but not uniform , borders ruled in double black lines ; yellow pigment used for corrections ; edges moth-eaten ; complete.

Age.— Śaka 1629.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.— fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः
मध्याह्नार्कमरीचि etc. as is No. 98.

fol. 13b इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचन्द्रोदये प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 31b द्वितीयोंकः ॥ २ ॥ छ ॥

Ends.—fol. 69b

पर्जन्योस्मिन्जगति । etc. up to संसाराब्धि विषयसमतातंकपंकं तरंतु ॥
as in No. 98.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचन्द्रोदये नाटके षष्ठोंकः ॥ ॥ श्रीः ॥

शके १६२९ सर्वजित्संवत्सरे पौषकृष्णदशम्यां भौमे लिखितमिदं समाप्तिमगमत् ॥

on fol. 70b there is an endorsement in Kanarese characters.

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 106 426. / 1877–91.

Size.—$10\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{4}{8}$ in.

Extent.— 43 leaves; 10 lines to a page; 36 letters to a line.

Description.— Country paper, old in appearance, Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible and uniform, borders ruled in double black lines; red pigment often used; edges of folios worn out; complete.

Age.— The Ms. appears to be old.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.— fol. 1^b

॥ ६० ॥ ॐ नमो ब्रह्मणे ।

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 98.

fol. 7^b प्रथमोंकः ॥ छ ॥

fol. 17^b द्वितीयोंकः

Ends.— fol. 43^b

पर्जन्योस्मिन् जगति etc., up to संसाराब्धि विषयममतातंकपकं तरंतु ॥ as in No. 98.

followed by इति निःक्रांताः सर्वे षष्टोऽकः समाप्तः ॥ समाप्तमेतत्प्रबोधचंद्रोदयं नाम नाटकं ॥

Reference.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 107 149. / 1882–83.

Size.— $7\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent.— 60 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanagari characters, hand-writing small, but clear and legible; borders ruled in double black lines: complete.

Age.— Saṁvat 1676 (Saka 1542)

Auther.— Kṛṣnamiśra.

Begins.— fol. 1^b

श्रीवरदमूर्त्तिर्विजयते ॥

॥ मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 98

fol. 10^a इति श्रीप्रबोधचन्द्रोदये नाटक प्रथमोऽङ्क ॥ १ ॥

fol. 20^b इति ,, ,, द्वितीयोऽङ्कः ॥ २

Ends--- fol 59^b

पर्जन्योस्मिन्जगति etc. up to संसारान्धं विषयममतातकप क तरंतु ॥

as in No. 98.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचन्द्रोदयो नाम षष्ठोऽङ्कः ॥ समाप्तिमगमत ॥

संवत १६७६ वर्षे शाके १५४२ प्रवर्त्तमानेऽसूरपुरनिवासिना ज्योतिर्विद्गोवालस्यात्मजेन भट्टकल्याणेन लिखितमिदं प्रबोधचन्द्रोदयाभिधानं नाटकं ॥

मासि भाद्रपदे शुक्ले प्रतिपद्गुरुवासरे ।

लिखितं नाटकं चैतत्कल्याणेन द्विजन्मना ॥ १ ॥

श्रीरस्तु ॥ कल्याणं भूयात ॥

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 108 464.
1899-1915.

Size.— $10\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{3}{10}$ in.

Extent.— 41 leaves ; 11 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; hand-writing bold, clear and legible ; borders ruled in two double black lines ; red pigment used for marking the portion ; yellow pigment used for corrections ; occasional notes in the margins ; complete.

Age.— Saṁvat 1665.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.—fol. 1^b

॥ ६० ॥ मध्याह्लार्कमरीचि etc. as in No. 98.

fol. 7^a प्रथमोंकः समाप्तः ॥

fol. 15^a द्वितीयोंकः समाप्तः ॥

Ends.— fol. 14^b

पर्जन्योस्मिन्जगति etc. up to संसाराब्धि विषयममतातंकपंकं तरंतु । ३१ । as is No. 98.

followed by इति श्रीनि'क्रांताः सर्वे जीवन्मुक्ति नाम षष्ठोंऽक । समाप्तं चेदं प्रबोधचन्द्रोदयं नाम नाटकं ॥ ॥ संवत् १६६५ वर्षे आसो जवदि १० दिने मिश्रद्वारका ग्रंथ लिषावतं ॥ पं० नरवदलिषतं ॥ कल्याणं विपुलं भूयात ॥ श्रीरस्तु । श्री ॥

अंडजाः पक्षिसर्पाद्याः । पोतजाः कुंजरादयः ।
सजाः मय कीटाद्या नृगवाद्या जरायुजाः ॥ १ ॥
यूकाद्याः स्वेदजा मत्स्यादयसह्यच्छेनोद्भावाः
उद्भिदखंजना सोयपादूकादेव ना रका ॥ २ ॥

विलासिनीनां स......जाविलासास्त एव मूढस्य हृदि स्फुरति
रागो नलिन्या हि निसर्गसिद्धस्तत्र भ्रमत्येव मुधा षमंहिं ॥

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 109 446. / 1884–87.

Size.— $11\frac{3}{4}$ in. by 4 in.

Extent.— 44 leaves; 7 lines to a page; 38 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible and uniform; red pigment used.

The Ms. contains acts 3–6.

Age.— Not old.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.— 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ।

॥ ततः प्रविशति शांतिः करुणा च ॥ शांतिः सास्रं ॥ मात २

क्वासि देहि मे प्रियदर्शनं

मुक्तातंककुरंगकाननभुवः शैलाः स्वलद्वारय·
पुण्यान्यायतनानि संततपो निष्ठाश्च वैखानसः ।
यस्याः प्रीतिरमीषु सात्र भवती चंडालवेश्मोदरं
प्राप्ता गौः कपिलेव जीवति कथं पाषंडहस्तगता ॥ ७० ॥ etc.

fol. 14[b] इति पाषंडविडंबनो नाम तृतीयोंकः ॥ छ ॥

Ends.— fol. 43[b]

पर्जन्योस्मिन्जगति etc. up to संसाराब्धि विषयममतातंकपंकं तरंतु ॥१८३॥
as in No. 98.

followed by ॥ इति निःक्रांताः सर्वे ॥ इति षष्ठोंकः समाप्तः ॥ छ ॥

इति प्रबोधचन्द्रोदयनाम नाटकं समाप्तं ॥ छ ॥

श्रीपांडुरंगार्पणमस्तु ॥ श्रीविट्ठलार्पणमस्तु ॥

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 110 731. / 1886-92

Size.— $8\frac{1}{2}$ in. by 5 in.

Extent.— 37 leaves; 15 lines to a page; 32 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used; complete.

Age.— Saṁvat 1688.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.— fol 1^b

॥ श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥ श्रीवृद्धाकालाय नमः ॥
मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 98.

fol. 8^a इति ब्रह्माद्वैतमहाकविश्रीकृष्णमिश्रकृतौ प्रबोधचन्द्रोदये कामापयानो नाम प्रथमोंकः ॥

fol. 14^b इति प्रबोधचन्द्रोदये द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 37^a

पर्जन्योस्मिन् जगति etc. up to संसाराब्धि विषयममतातंकपंकं तरंतु ॥
as in No. 98.

followed by इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचन्द्रोदये जीवन्मुक्तिर्नाम षष्ठोंकः ॥ संवत १६८८ वर्षे श्रावणमासे कृष्णपक्षे त्रयोदश्यां शनौ लिखितमिदं मनोहरेण वाचकेन स्वपठनार्थे परोपकृत्यै च ॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥ श्रीरस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ स्वस्त्यस्तु ॥

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 111 730. / 1886–92.

Size.— $8\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 59 leaves ; 8 lines to a page ; 36 letters to a line.

Description.— Old country paper ; Devanāgari characters ; hand-writing clear, legible and uniform ; borders of folios 1–28 ruled in two double red lines, the rest in two double black ; some of the folios yellowish in appearance ; edges of some folios torn ; fol. 1 seems to be pasted on another leaf ; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.—fol. 1^b

॥ श्री० ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 98.

fol. 10[b] इति श्रीप्रबोधचन्द्रोदये नाटके प्रथमोंकः ॥

fol. 22[b] इति „ „ द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 59[a]

पर्जन्योस्मिन् जगति etc. up to संसाराब्धिं विषयममतातंकपंकं तरंतु ३४ as in No 98.

followed by इति उत्का निःक्रांताः पुरुषं विष्णुभक्तिप्रबोधचंद्रादय सर्वे ॥

बोधचन्द्रोदयं नाम दुर्मोहतमसो रविं ॥

निर्मितं कृष्णमिश्रार्यैस्तत्वबोधाय नाटकं ३५

इति श्रीप्रबोधचन्द्रोदये नाटके पुरुषस्य जीवन्मुक्तितत्वज्ञान नाम षष्टोऽकः

समाप्तमिदं प्रबोधचंद्रोदयं ना

References.— Same as in No. 98.

प्रबोधचन्द्रोदय Prabodhacandrodaya

No. 112 $\frac{152.}{1875\text{–}76.}$

Size.— 6⅝ in. by 8¼ in.

Extent.— 43 leaves; 17–23 lines to a page; 19–21 letters to a line.

Description.— Country paper; Śārada characters; hand-writing clear and legible but not uniform; yellow pigment used for corrections.

Age.— Appears to be fairly old.

Author.— Kṛṣṇamiśra.

Begins.—

ॐ नमो गुरवे सरस्वतीरूपाय ॥ शुभमस्तु ॥ तत्सत् ॥

ॐ मध्यानार्क मरीचिकास्विवपयः पूरोयदज्ञानतः ।

खं वायुर्ज्वलनोजलंक्षितिरिति त्रैलोक्यमुन्मीलति ॥

यत्तत्वं विदुषां निमीलति पुनः स्रग्भोगिभोगोपमं ॥

सांद्रानंदमुपास्महे तदमलं स्वात्मावबोधं महः ॥

अपि च । अंतर्नाडीनियमितमरुल्लंघितब्रह्मरंध्रम्

स्वांते शांति प्रणयिनिसमुन्मीलदानंद सांद्रम् ॥

प्रत्यग्ज्योतिर्जयति यमिनः स्पष्टलालाटनेत्र-
श्याजव्यक्तीकृतमिव जगद्व्यापि चंद्रार्धमौलेः ॥
नांद्यंते सूत्रधारः आदिष्टोस्मि सकलसामंतचक्रचूडामणि मरीचि मंजरी नीराजितचरण कमलेन बलवदरि निवह वक्षस्तटकवाटपाटन-

Ends.—

पर्जन्योस्मिन् जगति महतीं वृष्टिमिष्टां विधत्तां
राजानः क्ष्मां गलितनिखिलोपप्लवां पालयंतु ।
तत्तन्मेषोपहततमसस्त्वत्प्रसादान्महांतः
संसारांते विषममतातंकपंकात्तरंतु ॥ ४४ ॥
इति निष्कांताः सर्वे ॥ ४४ ॥
इति श्रीप्रबोधचंद्रोदयनाटके श्रीकृष्णमिश्रविरचिते जीवन्मुक्तिर्नाम षष्ठोकः ॥ ६० ॥ समाप्तं चेदं प्रबोधचन्द्रोदयो नाटकम् ॥
जयत्यनंत्य(न्य)सामान्य(त्य)प्रकृष्टगुणवैभव ।
संसारनाटकारंभ निर्वाहण कविः शिवः ॥ ॐ ॥ ४४ ॥

References.— See No 98.

प्रबोधचन्द्रोदय
with
टीका चिच्चंद्रिका

Prabodhacandrodaya
with
Commentary Ciccandrikā

No. 113 $\frac{92.}{1919\text{–}24.}$

Size.— $12\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{4}{5}$ in.

Extent.— 105 levaes; 2-3 lines to a page; 40 letters to a line (text).
6-8 ,, ,, ,, ,, 45 ,, ,, ,, ,, (com).

Description.— Smooth country paper; Devanāgarī characters; hand-writing clear and legible but not uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used, some folios without borders; text in the middle with the comm. above and below it; complete.

Age.— Saṁvat 1842.

Author (of the text).— Krṣnamiśra.

,, (,, ,, comm.)— Ganeśa, son of Visvanatha Diksita.

Subject.— A commentary on the Prabodhacandrodaya of Krsnamiśra.

Begins— (text) fol. 2[a]

श्रीपरमात्मने नमः ॥

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No 98.

,, (com.) fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः

पद्मानादिदं विश्वं यद्ज्ञानान्नेह किंचन
तन्महः परमानंदं वंदे निर्विघ्नकारणं १

अथास्य प्रबोधचन्द्रोदयाभिधेन नाटकस्य प्रवृत्तिप्रयोजनमभिधीयते। ब्रह्माज्ञानजनितादि संसारसागरनिमग्नानामुत्तितीर्षूणामुपानिबद्धनाटकादिकथास्वादमनसां संसारिणां परमकारुणिकः श्रीकृष्णमिश्रः संसार समुच्छेदाय नाटकव्याजेन शृंगारादिरसैरुपासिच्य वेदांतसिद्धांतमंत कर्णेषु दृढयन् नाटकमारब्धवान्। तत्र च यद्यपि विवरणोपायाः पूर्वसूरिभिर्निरूपिता बहव उपलभ्यंते तथाप्यनभ्यस्तकाव्यव्याकरणानामनधीतशास्त्राणामेतद्बोधविरहव्याकुलितचेतसां सचेतसां प्रयोजनाय नालामिति चिन्द्रांद्रिकाविवरणं संक्षिपन्नतिसुबोधमारब्धुमुपकल्पतेतिशयेन भवानीं भावयन् भावागणेशस्तत्र प्रारीप्सित प्रतिबंधकविघ्नविघातमुद्दिश्य कृतं मंगलं शिष्यशिक्षार्थं ग्रंथादावुपनिबध्नाति ॥ मध्यान्हेति वयमित्यध्याहारः। महस्तेजः प्रकाशरूपमिति यावत्। उपास्महे संचिंतयामः। etc.

fol. 18[b] इति श्रीभावाविश्वनाथदीक्षितसूनुगणेशविरचितायां प्रबोधचन्द्रोदयीय चन्द्रिकायां प्रथमोंकः ॥

fol. 37[b] प्रबोधचन्द्रोदयीयचिन्द्रा-द्रिकायां द्वितीयोंकः ॥

fol. 53[a] इति ... ... तृतीयोंकः ॥

Ends.—(text) fol. 104[a]

उत्तिष्ठ वत्स किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि। etc. up to संसाराब्धि विषयममतातकपंकं तरंतु ॥ as in No. 98.

followed by ॥ विष्णुभक्तिः।' तथास्त्विति निष्क्रांताः सर्वे षष्ठोंकः ॥ इति श्रीकृष्णमिश्रविरचितं प्रबोधचन्द्रोदयं नाटकम् समाप्तम् संवत् १८४२ माघमासे शुक्लापक्ष ७ रवीवार

Ends. – (com.) fol. 105[a]

जीवस्य हि मोहपुरःसराः कामक्रोधलोभादयो मुक्तिपरिपन्थिनः पाषंड-
शास्त्राणि । तदागमाश्च । एवं सति विष्णुभक्त्यैकसहायेन मुमुक्षुणा वस्तु-
विचारेण कामं क्षमया क्रोधं संतोषेण लोभमित्यादि पूर्वोक्तरीत्या कामादीन्
पाषंडागमशास्त्राणि च विजित्य श्रवणं विधाय पश्चाद्विवेकसहायेन मनसा
मननं कृत्वा निदिध्यासनं च विधाय तत्वसाक्षात्कारो जननीयः तेन च मोह-
नाशः संपादनीयः । एवं च सति प्रारब्धे जीवन्मुक्तिरसति च परममुक्तिरित्यल-
मतिविस्तरेण ।

आसीद्भावोपनामा भुवि विदितयशा रामकृष्णोति विज्ञ-
स्तस्माद्गौर्यां विनीतो विविधगुणनिधिर्विश्वनाथोवतीर्णः
तस्मात्प्रख्यातकीर्त्तिर्विविधमखकृत· प्रादुरासीद्भवान्यां
श्रीमत्यां यो गणेशो भुवि विदितगुणा तस्य चिच्चंद्रिकास्तु ।
न प्राकृत व्यक्तमिहास्ति किंचिन्मयेति संतः श्रुतिगोचरम् व· ।
करोमि तेनास्तु निरंकुशेयं चिच्चन्द्रिकानदविबोधनाय ।
ज्ञानतोऽज्ञानतो वा पि सुष्टु वाऽसुष्टु यत् कृतम् ।
तद्वो क्षमध्वं सद्गुना· परीक्षयत सादरम् ॥ १ ॥

इति श्रीभावाविश्वनाथदीक्षितसूनुगणेशविरचितायां प्रबोधचन्द्रोदयीय-
चिच्चन्द्रिकायां षष्ठोंकः समाप्त· ॥

References. 1 Mss— Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 353[a]; ii, 79[a]; iii, 75[a].

Descriptive Catalogue I. O. Cat. Pt. VII. No. 4143.

प्रबोधचन्द्रोदय with टीका चिच्चन्द्रिका	Prabodhacandrodaya with Commentary Ciccandrikā
No. 114	425. 1892–95.

Size.— 10 in. by 4⅜ in.

Extent.– 74 leaves ; 4-6 lines to a page ; 35-40 letters to a line (text).
7-10 ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, (com.).

Description. — Thick country paper, Devanagari characters, handwriting bold, clear and legible but not uniform, borders and edges of folios 1-23 ruled in double red lines, the rest have no ruled borders; red pigment used, yellow pigment used for corrections, text in the middle with the commentary above and below it, folios 59, 61 seem to be written in a different hand, folio 1 is torn complete

Age.— Not very old.

Author (of the text).— Krsnamisra

„ („ „ com.).- Ganesa.

Begins— (text) fol. 1[b]

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 111

„ (com.) fol 1[b]

॥ ए० ॥ श्रीअघनाशनकीर्त्तनाय नमः ॥
रामं विनायकं वंदे सदानंदगुणाकरं
संसारतापसंहारकारणं विघ्नकारणम् १

अथ कथमप्यन्तेवासिनं बहुशोध्यापितवेदांतसिद्धान्तमपि तत्वावबोधपराङ्मुख नाटकादि रसिकाः परमकारुणिकाः श्रीकृष्णमिश्राः प्रबोधचन्द्रोदयाख्य-नाटकव्याजेन त बुबोधयिषवस्तद्रचयन्ति । तम । तत्राद पद्यद्वये नांदीसंज्ञकं निर्विघ्नपरिसमाप्तये कृतं मंगलं निबध्नाति ॥ मध्याह्नेति वयं तदौपनिषद्महस्तेज उपास्महे सेवामहे etc.

fol. 11[b] इति श्रीप्रबोधचन्द्रोदयव्याख्याने प्रकाशे प्रथमोंकः ॥

fol. 24[b] इति श्रीप्रबोधचन्द्रोदयप्रकाशे द्वितीयोंकः

Ends.— (text) fol. 73[a]

उत्तिष्ठ वत्स किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to संसाराब्धि विषयममता-तंकपंकं तरंतु ३२ as in No. 111.

followed by तथास्त्विति निष्क्रांताः सर्वे समाप्तोयं षष्ठोंकः ६

इति श्रीकृष्णमिश्रविरचितं प्रबोधचन्द्रोदयं नाटकं समाप्तिमगात ६ श्रीरस्तु ॥

Ends.— (com.) fol. 73[b]

जीवस्य हि मोहपुरःसराः etc. up to परीक्षयत सादरम् १

as in No 113.

followed by इति श्रीभावाविश्वनाथदीक्षितसूनुगणेशविरचितायां प्रबोधचन्द्रोदयीयचिच्चन्द्रिकायां षष्टोक समाप्तिमगमत् १ ।
शुभं भवत् ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥

On folio 1^a we have

नाटकादौ च विघ्नविघाताय नांदी कार्या यदाह भरत
यद्यप्यंगानि भूयांसि संति वै नाटकादिषु
तथाप्यवश्य कर्त्तव्य नांदी विघ्नप्रशांतये
देवद्विजनृपादीनां(ना)माशीर्वचनपूर्विका
नांदी कार्या बुधेनांम्ना नमस्कारेण संयुतेति नांदीलक्षणं
काचिद्द्वादशपदा नांदी काचिदष्टपदा तथा
सूत्रधारं पठेदेनां मध्यमस्वरसंयुतामिति ॥
रंगं प्रसाद्य मधुरै श्लोकैः काव्यार्थसूचकै
रूपकस्य कवेराख्यां गोत्राद्य · च कीर्त्तयेदिति भरतशास्त्रात्
रुणद्धि रोदसी चास्य यावत्कीर्त्तिरनीश्वरी ।
तावत्किलायमध्यास्ते सुकृती वै बुधपदमिति श्रुतेश्च
कवेर्गोत्रनामादिकीर्त्तनमप्युचितमिति स्वनाम कीर्त्तयति कृष्णमिश्रेति

References.— Same as in No. 113.

प्रबोधचन्द्रोदय
with
टीका चिच्चन्द्रिका

Prabodhacandrodaya
with
Commentary Ciccandrikā

No. 115

460.
1895-1902.

Size. · $9\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent.— 103 leaves; 5 lines to a page: 36 letters to a line (text).
8 „ „ „ „ 45 „ „ „ „ (com.).

Description.— Country paper; Devanāgari characters, old in appearance: hand-writing legible but not quite clear, borders ruled in double red lines; some in triple; white chalk used for corrections; edges of folios worn out; slightly moth-

eaten, folio 1 pasted with paper-slips text in the middle with commentary above and below it, commentary incomplete

Age.— Appears to be old.

Author (of the text) — Krsnamisra.

,, (,, ,, com.).— Ganesa.

Begins.— (text) fol. 2ᵃ

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 111

,, — (com.) fol. 1ᵇ

॥ ए० ॥ ॐ नमो श्रीगणेशाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

यद्भावनादिदं विश्व etc. as in No. 113

fol. 19ᵇ इति श्रीभावाविश्वनाथदीक्षितसूनुगणेशविरचितायां प्रबोधचन्द्रोदयांकचिचान्द्रिकायां प्रथमोंकः

fol. 38ᵇ इति .. .. द्वितीयोंकः

Ends.— (text) fol. 103ᵇ

उत्तिष्ठ वत्स किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc up to सं. .छिद्य विषयममतातकपकं तरतु ॥ as in No. 111

followed by विष्णुभक्तिः तथास्तु ॥ इति निःक्रांताः सर्वे षष्ठोंकः ॥

इति श्रीप्रबोधचं . ...नाटकं समाप्तम ॥

Ends.— (com) fol. 103ᵇ

तथा च ज्ञानिनो विरक्तसर्वथा प्रयोजनाभावाद्गमनादिक्रियामान किंचिच्च .चरिष्यत्यर्थं स्थलनियमोपेक्षित इति तात्पर्यं प्रशांतारातिं...मोहं... परं उत्कृष्टम्

References.— Same as in No. 113.

प्रबोधचन्द्रोदयटीका called चिच्चान्द्रिका

Prabodhacandrodayaṭīkā called Ciccandrikā

No. 116

447.
1884-87.

Size.— 11 in. by 5 in.

Extent — 53 leaves, 13-14 lines to a page, 40-45 letters to a line.

Description - Country paper, Devanāgarī characters, old in appearance; hand-writing clear, legible and uniform; folios numbered in both the margins, fol. 43 slightly moth-eaten, folio 53 slightly torn; complete.

Age. - Not very old

Author - - Gaṇeśa.

Begins - fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः
यद्भानादिदं विश्व etc. as in No. 113.

fol. 10^a इति श्रीभावार्थविश्वनाथदीक्षितसूनुगणेशविरचितायां प्रबोधचन्द्रोदयीयचन्द्रिकायां प्रथमोंकः १

fol. 19^a प्रबोधचन्द्रोदयीयाचिच्चाद्रिकायां द्वितीयोंक २

Ends.— fol. 52^b

जीवस्य हि मोहपुरः etc. up to परीक्षयत सादरम् १
as in No. 113.

followed by इति श्रीभावार्थविश्वनाथदीक्षितसूनुगणेशविरचितायां प्रबोध-
चन्द्रोदयीयाचिच्चद्रिकायां षष्ठोंकः समाप्तः छ छ छ
श्रीगजाननार्पणमस्तु

References. - Same as in No 113.

प्रबोधचन्द्रोदय
with
प्रकाश

No. 117

Prabodhacandrodaya
with
Prakāśa

55.
1869–70

Size.— 12⅗ in. 8 in.

Extent.— 82 leaves, 4-6 lines to a page, 32 letters to a line (text).
8-10 ,, ,, ,, ,, 40 ,, ,, ,, ,, (com.)

Description.— Blue paper with water-marks, Devanagari characters; hand-writing clear, legible and uniform, borders ruled in double red lines; comm above and below the text; complete, last folio slightly torn

Age.— A modern copy.

Author (of the text).- Kṛṣṇamiśra.

,, (,, ,, comm). — Rāmadāsa Dīkṣita

Begins.— (text) fol. 1ª

श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ॥

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 111.

,, (com.) fol. 1ª

श्रीगणेशाय नम ॥

रासं विनायकं वंदे सदानंदं गुणाकर ॥
संसारतापसंहारकारणं विघ्नवारणं ॥ १ ॥

अथ कमप्यंतेवासिनं बहुशोध्यापितवेदांतसिद्धांतमपि तत्रावबोधपराङ्मुखं नाटकादि रसिकं परमकारुणिकाः श्रीकृष्णमिश्राः प्रबोधचन्द्रोदयाख्य-नाटकव्याजेन तं बोधविषयस्तत्रच्चयंति स्म । तत्राद्यपद्यद्वये नांदीसंज्ञके निर्विघ्न-परिसमाप्तये कृतं मंगलं निबध्नंति । तत्र नांदीस्वरूपं ।

नंदंति काव्यानि कवींद्रवर्गाः कुशीलवाः पारिषदाश्च संतः ।
यस्मादलं सज्जनसिंधुहंसी तस्मादियं सा कथितेति नांदी ।

इति नांदीस्वरूपं । तल्लक्षणं च । आशीर्नमस्क्रियावस्तुश्लोकः काव्यार्थ सूचकः । नांदीति गद्यगदितपदैर्द्वाद(श)भिस्तथा । इति नांदीस्वरूपलक्षणलक्षितमाद्य-पद्यद्वयं । तत्राद्यं पद्य व्याख्यायते । मध्याह्नेति । वयं तत् । औपनिषदं महस्तेज । उपास्महे । सेवयामः । etc.

fol. 12^b इति श्रीप्रबोधचन्द्रोदयव्याख्याने प्रकाशाख्ये प्रथमोऽकः ॥

fol. 28^b इति॰ प्रकाशे॰ द्विति॰

Ends.—(text) fol. 82^a

तथाप्येतदस्तु । पर्जन्योऽस्मिन etc. up to मसागाब्धि विषयममतातंकपंक तरन्तु ॥ ३२ ॥ as in No 111

followed by इति निःक्रांता सर्वे । इति श्रीमत्प्रबोधचन्द्रोदयाख्ये श्रीकृष्णमिश्रविरचिते नाटकमारे षष्ठोकः ॥ ६ ॥ राम ॥

Ends (com.) fol. 82^a

श्रीकृष्णमिश्राः ग्रंथांते आशीर्लक्षणं मंगलमाचरंति । तथाप्येतदस्तु । पर्जन्य इति । पर्जन्यो जलपूर्णमेघः । अस्मिन् जगति अस्यां भूमौ महती मिष्टां समये यावदपेक्षितामिष्टामिति पदेनातिवृष्टि निवारयंति विधन्तां करोति । गलितो नष्टः उपद्रवोदेशराज्याद्युपद्रवो येभ्यस्ते राजानः क्ष्मां पृथिवीं पालयंतु । संसारभ्य आशिषो दत्वा ज्ञानिभ्योपि ददाति । महांतः ज्ञानिनस्त्वत्प्रसादाद्विष्णुभक्तिप्रसादात्संसारएवाब्धिः(:) समुद्रः तं तरंतु कीदृशं समुद्रं । विषयाः स्रगादयः ममत्वाभिमानिनः आतंको भयं एतान्येव पंक कर्दमो यस्मिंस्तं । कीदृशा महांतः । तत्वानां उन्मेष साक्षात्कारः तस्मादुपहत नाशितं तमः अज्ञानं येषां ते । विष्णुभक्तेः प्रसादात्सर्वं प्राप्यत इति भावः ॥ ३२ ॥ अंकसमाप्तिं द्योतयति । इति निःक्रांताः सर्वे ॥ इति अंकसमाप्तौ सर्वेषां निष्क्रामणमित्यर्थः ॥ ॥ इति श्रीभट्टविनायकात्मजदीक्षितरामदासविरचिते प्रकाशाख्ये प्रबोधचन्द्रोदयनाटकाख्याने षष्ठोंकः समाप्तः ॥ ६ ॥ छ ॥ छ ॥

References.— 1 Mss. · Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 353^a; ii, 79^a, 211^a; iii, 75^a.

Descriptive Catalogues—I. O. Cat. Pt. VII. Nos. 4139-42.

2 Printed Editions—Printed by R. S. Gondhalekar Poona, 1886.

प्रबोधचन्द्रोदय
with
प्रकाश

No 118

Prabodhacandrodaya
with
Prakāśa

255
1880-81.

Size.— 14 in. by $5\frac{2}{3}$ in.

Extent.— 70 leaves : 3-5 lines to a page, 40 letters to a line (text)
6-8 ,, ,, ,, ,, 55-60 ,, ,, ,, ,, (com.).

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, old in appearance; hand-writing clear and legible but not uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used, folios numbered in both margins, text in the middle with the commentary above and below it; yellow pigment used for corrections, folios 68, 69 and 70 have yellow appearance, fol. 1 slightly torn : some edges worn out; complete.

Age.— Saṁvat 1753

Author (of the text).— Kṛṣṇamiśra.

,, (,, ,, com.). – Rāmadāsa.

Begins—(text) fol. 1[b]

श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 111.

,, (com.) fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ राम विनायकं वंदे etc. as in No. 117.

fol. 11[b] इति श्रीप्रबोधचन्द्रोदयव्याख्याने प्रकाशाख्ये प्रथमोंकः ॥

fol. 24[b] इति श्रीप्रबोधचंद्रोदयप्रकाशो द्वितीयोंकः समाप्तः छ

Ends.—(text) fol. 69[b]

वसिष्ठ वत्स किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to संसारादपि विषयममता-
तंकपंकं तरंतु as in No. 111.

Ends.— (com.) fol 69[b]

श्रीकृष्णमिश्रा· ग्रंथांते etc. up to सर्वे प्राप्यत इति भाव ३३
as in No. 117.

followed by अक्रममाग्निं द्योतयति ॥ इति निःक्रांताः सर्वे इति अंकसमाप्तौ सर्वेषां निष्क्रामणमित्यर्थः छ

इति श्रीमद्भट्टविनायकात्मजदीक्षितरामदासविरचिते प्रकाशाख्ये प्रबोधचन्द्रोदयनाटकव्याख्याने जीवन्मुक्तिनिरूपणं नाम षष्ठोंक ६

सप्राकृतं etc. ..up to विबुधैर्न मूर्खैः १ as in No. 120 below

followed by संवत १७५३ ॥

References -- Same as in No. 117.

प्रबोधचन्द्रोदय with प्रकाश — Prabodhacandrodaya with Prakāśa

No. 119 — 78/1883-84

Size 13 in. by 6½ in.

Extent. - 70 leaves, 5-7 lines to a page, 40 letters to a line (text).
6-9 „ „ „ „ 45 „ „ „ „ (com.).

Description.— Smooth country paper; Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible and uniform; red pigment used for certain words and colophons; text in the middle with the commentary above and below it, yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age. — Not very old.

Author (of the text). — Kṛṣṇamiśra.

„ („ „ com.).— Rāmadāsa.

Begins—(text) fol. 1[b]

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 111.

,, (com.) fol. 1[b]

ॐ श्रीगणेशाय नम·

रामं विनायकं वंदे etc. as in No. 117.

fol. 11[b] इति श्रीप्रबोधचन्द्रोदये व्याख्याने प्रकाशाख्ये प्रथमो अंकः १

fol. 24[b] इति प्रबोधचन्द्रोदयप्रकासे द्वितीयो अंकः संपुर्णम ॥

Ends.—(text) fol. 69[b]

उत्तिष्ट वत्स किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to संसाराब्धि विषयममतातंकपंकं तरंतु as in No. 111.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे इति

Ends.—(com.) fol. 69[b]

श्रीकृष्णमिश्रः ग्रंथांते etc. up to सर्व प्राप्यत इति भावः as in No. 117.

followed by अंकसमाप्ति द्योतयति इति इति निष्क्रांताः सर्वे इति अंकसमाप्तौ सर्वेषां निष्क्रामणीमित्यर्थः इति श्रीभट्टविनायकात्मजदीक्षितरामदास-विरचिते प्रकाशाख्ये प्रबोधचन्द्रोदयनाटके जीवन्मुक्तिनिरूपणं नाम षष्टोंकः समाप्तः ६ ॥ समाप्तोयं नाटकं ॥

References.— Same as in No. 117.

प्रबोधचन्द्रोदय
with
प्रकाश

Prabodhacandrodaya
with
Prakāśa

No. 120

224.
Viśrāma (i).

Size.— 14 in. by 7 in.

Extent.— 70 leaves ; 4-7 lines to a page ; 40 letters to a line (text).
8-10 ,, ,, ,, ,, 45 ,, ,, ,, ,, (com.).

Description.— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters, hand-writing clear, legible and uniform, borders ruled in double red lines, folios numbered in both margins, text in the middle with the commentary above and below it, yellow pigment used for corrections; certain words and lines smeared off with black ink on many folios, the edges of last few folios torn; complete.

Age.— Saṁvat 1746.

Author (of the text).— Kṛṣṇamiśra.

,, (,, ,, com.).— Rāmadāsa.

Begins—(text) fol. 1^b

मध्यान्हार्कमरीचि etc. as in No. 111.

,, —(Com.) fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा परात्मानमशेषदेहिनामात्मानमस्यैव सुखप्रबोधनं ॥

कर्तुं प्रबोधाख्यनिबंधने मया प्रकाशनाम्नी क्रियते हि टीक १

विनायकस्य तनयो दीक्षितस्य करोदिमां ॥

रामदासोति सरलां टीकां संतोत्र मेऽरणं २

मध्याह्नेति ॥ अह्नो मध्यो मध्याह्नस्तस्मिंन्नर्कः सूर्यस्तस्य मरीचिकासु किरणेषु पयः पूरः पयसां जलानां पूरः etc.

fol. 11^b इति श्रीप्रबोधचंद्रोदयव्याख्याने प्रकाशाख्ये प्रथमोंक. श्रीः श्री.

fol. 24^b इति... ... ...द्वितीयोकः समाप्तः ॥

Ends:— (text) fol. 69^b

उत्तिष्ठ वत्स किं ते भूया प्रियमुपकरोमि etc. up to संसाराब्धि विषयममतातकपंके तरंतु ३३ as in No. 111.

followed by इति निःक्रांताः इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचंद्रोदये जीवन्मुक्तिर्नाम षष्ठोंक समाप्तश्चायं प्रबोधचंद्रोदयो नाम ग्रंथः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

Ends.— (text) fol. 70^a

पर्जन्य इति etc. up to सर्वं प्राप्यत इति भावः ३३ as in No. 117.

followed by अंकं । कमाप्तिं योक इति क्राता सर्वे इति अकसमाप्तौ सर्वेषां निष्क्रामणमित्यर्थः ॥ छ ॥ इति श्रीमद्भट्टविनायकात्मजदीक्षितरामदास-विरचितं प्रकाशाख्ये प्रबोधचंद्रोदयनाटकव्याख्याने जीवन्मुक्तिनिरूपणं नाम षष्ठोंक ६

स्वप्राकृतसंकृतमत्र किंचिद्याख्यायतात्ययमवार्णि किंचित
तत्राप्यशुद्धं यदि किंचिदस्ति तच्छोधनीयं विबुधैर्न मुग्धे · १ ॥
संवत् शके १७४६ व्ययाब्देन०

References.— Same as in No. 117.

प्रबोधचन्द्रोदय with प्रकाश — Prabodhacandrodaya with Prakāśa

No. 121 — 378. 1884-87.

Size.— $15\frac{1}{4}$ in by $6\frac{3}{5}$ in.

Extent.— 70 leaves ; 4-8 lines to a page ; 40-44 letters to a line (text).
8-10 ,, ,, ,, ,, 45 ,, ,, ,, ,, (com.).

Description.— Country paper ; Devanagarī characters ; old in appearance , hand-writing clear and legible but not uniform ; borders ruled in double red lines ; some in triple ; edges in single , folios numbered in both margins , red pigment used ; text in the middle with the commentary above and below it white chalk used for corrections ; edges worn out ; the first folio has two numbers 1 and 2 ; complete.

Age.— Not very old.

Author (of the text).— Kṛṣṇamiśra.

,, (,, ,, com.).— Rāmadāsa.

Begins.—(text) fol. 1ᵃ

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No. 111.

Begins--(com.) fol 1^a मध्याह्नेति ॥ वयं तत् औपनिषद महस्तेजः ब्रह्माख्य उपास्महे । मेवयामः । etc.

fol. 12^a इति श्रीप्रबोधचंद्रोदयव्याख्याने प्रकाशाख्ये प्रथमोंकः ॥१॥

fol 25^b इति .. . .. द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends -- (text) fol. 70^b

उत्तिष्ट वत्स किं ते भूय॰ प्रियमुपकरोमि etc. up to संसाराब्धि विषयममतातंकपंकं तरतु as in No. 111.

Ends.— (com.) fol. 70^b

श्रीकृष्णमिश्राः ग्रंथांते etc. up to स्वै प्राप्यत इति भावः as in No. 117.

followed by अंकसमाप्तिं द्योतयति इति निष्क्रांताः सर्वे इति अंकसमाप्तौ सर्वेषां निष्क्रामणमित्यर्थ॰ ॥ इति श्रीमद्भट्टविनायकात्मजदीक्षित रामदास- विरचिते प्रबोधचंद्रोदयनाटकव्याख्याने जीवन्मुक्ति निरूपणं नाम षष्ठांकः ॥ ६ ॥

सप्राकृतं सस्कृतमत्र किंचिद्व्याख्यायतात्पर्यमवार्णि किंचित्
तत्राप्यशुद्ध यदि किंचिदस्ति तच्छोधनीयं विबुधैः-

References.— Same as in No. 117.

प्रबोधचन्द्रोदय with प्रकाश	Prabodhacandrodaya with Prakāśa
No. 122	503. 1887–91.

Size.— $12\frac{1}{4}$ in. by $8\frac{3}{8}$ in.

Extent.-- 69 leaves ; 4-5 lines to a page ; 35-40 letters to a line (text).
8-12 ,, ,, ,, ,, 40-44 ,, ,, ,, ,, (com.).

Description.--- Modern country paper, Devanāgari characters ; hand-writing clear, legible and uniform ; borders ruled in double red lines ; text in the middle with the commentary above and below it ; folios numbered in both

margins ; white chalk used for corrections : the first folio is numbered as 1 on one side and as 2 on the other, complete.

Age.— Śake 1747.

Author (of the text).— Kṛṣṇamiśra.
,, (,, ,, com).— Rāmadāsa

Begins.—(text) fol. 1ᵃ

मध्याह्नार्कमरीचि etc. as in No 111.

,, (com.) fol. 1ᵃ

श्रीगणेशाय नमः ॥
नत्वा परात्मानमशेष etc. as in No. 120.

fol. 12ᵃ इति श्रीप्रबोधचंद्रोदयव्याख्याने प्रकाशाख्ये प्रथमोंकः ॥
fol. 25ᵃ इति श्रीप्रबोधचंद्रोदयप्रकाशो(शे) द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.—(text) fol. 70ᵃ

उत्तिष्ठ वत्स किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to समाराद्धि विषयमतातंकपंके तरंतु ॥ ३३ ॥ as in No. 111.
followed by इति निःक्रांताः ॥ इति श्रीकृष्णमिश्रविरचिते प्रबोधचंद्रोदये जीवन्मुक्तिर्नाम षष्ठोंकः ॥ समाप्तश्चायं प्रबोधचंद्रोदयो नाम ग्रंथः सर्वे शुभं भवतु ॥ छ ॥

Ends.—(com.) fol. 70ᵇ

पर्जन्य इति etc up to सर्वं प्राप्यत इति भावः ॥ ३३ ॥
as in No. 117
followed by अंकसमाप्तिं द्योतयति ॥ इति निःक्रांताः सर्वे इति ॥
अंकसमाप्तौ सर्वेषां निष्क्रामणमित्यर्थः ॥ छ ॥
इति श्रीमद्भट्टविनायकात्मजदीक्षितरामदासविरचिते प्रकाशाख्ये प्रबोधचंद्रोदयनाटकव्याख्याने जीवन्मुक्तिनिरूपणं नाम षष्ठोंकः ॥
सप्राकृत etc. up to विबुधैर्मुख्यैः ॥ as in No. 120
followed by इदं पुस्तकं समाप्तं ॥ शाके १७४७ पार्थिव नामाब्दे माघमासे इंदुवासरे......वासिना...तं प्रबोधचंद्रोदयाख्यनाटस्य सव्याख्यां...इदं पुस्तकं संपूर्णं ॥

References.— Same as in No. 117.

प्रबोधचन्द्रोदयटीका
called
प्रकाश

Prabodhacandrodayaṭīkā
called
Prakāśa

No 123

463.
1895–1915.

Size.— $9\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{2}{3}$ in.

Extent — 90 leaves ; 9 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters , old in appearance , hand-writing legible but neither clear nor uniform ; borders ruled in black and red lines ; red pigment used , yellow pigment used for corrections ; folios numbered in both margins ; edges worn out ; slightly moth-eaten . complete.

Age.— Saṁvat 1806.

Author.— Rāmadāsa.

Begins.—fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं महागुरवे नमः ॥

रामं विनायकं वद्दे etc. as in No. 117

fol. 11ᵇ इति श्रीप्रबोधचंद्रोदयव्याख्याने प्रकाशाख्ये प्रथमोंकः ॥

fol. 26ᵃ इति श्रीप्रबोधचंद्रोदयप्रकाशाख्ये द्वि(ति)योंकः संपूर्णः ॥

Ends.— fol. 89ᵇ

श्रीकृष्णमिश्राः ग्रंथांते etc. up to सर्वं प्राप्यत इति भावः ॥
as in No. 117.

followed by अंकसमाप्तिं द्योतयति ॥ इति निःक्रांता सर्वे इति ॥ अंकसमाप्तौ सर्वेषां निःक्रमणमित्यर्थः ॥ इति श्रीमद्भट्टविनायकात्मजदीक्षितरामदासविरचिते प्रकाशाख्ये प्रबोधचंद्रोदयनाटकव्याख्याने जीवन्मुक्तिनिरूपणं नाम षष्ठोंकः ॥ ६ ॥ संवत् १८०६ वदी आषाढ शुक्रवार ॥

यादृशं पुस्तकं... ... ...

... ...एवं वदंति पुस्तकं ॥

लिखितं गन्नागममिश्रेण । लालितां मध्ये ॥ इदं पुस्तकं यो· शुभं भूयात् ॥ शुभमस्तु ॥ सिद्धिरस्तु ॥ ॐ · ·ठाय नम

On fol 90^{b} we have--

मांडव्यग्रामवासिना महर्ष्युपनामकेन मनोहरेण काश्यामिदं पुस्तक लिखापितं शोधितं च

References.— Same as in No. 117

प्रसन्नराघव Prasannaraghava

No 124 448. 1884-87

Size.— $10\frac{1}{6}$ in. by 5 in

Extent.— 49 leaves, 13 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters, old in appearance; hand-writing clear, legible and uniform, lacunae supplied in the margins; complete.

Age.— Śaka 1707.

Author.— Jayadeva.

Subject.— A drama in seven acts by Jayadeva, son of Mahādeva

Begins.— fol. 1^{b}

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ चत्वारः प्रथयंतु विद्रुमलतारक्तांगुलिश्रेणय

श्रेयः शोणसरोजकोरकरुचस्ते शार्ङ्गिणः पाणयः ॥

भालेष्वब्जभुवो लिखंति युगपद्ये पुण्यवर्णावलीं

कस्तूरीमकरीं पयोधरयुगे गंडद्वये च श्रियः

fol. 9^{b} प्रथमोंकः ॥

fol. 14^{b} द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends— fol. 48^{b}

तथापीदमस्तु ॥

आबाल्याद्वदनांबुजे तनुभृतां सारस्वतं जृंभतां

देवे कौस्तुभधाम्नि चंद्रमकुटाद्वैतामतिः खेलतु

वाग्देव्या सह सुकवेशसरसा देवी च दीव्यादियं
शेषस्येव फणांचले वसुमती लक्ष्मीः सतां सद्मसु ॥ ९२ ॥

रामः ॥ तदागच्छत पुष्पकादवतीर्य गुरुं बंधुजनं
पौरांश्चानंदयाम इति पुष्पकादवतरणमभिसंवृत्तं ॥

इति निःक्रांता सर्वे ॥ सप्तमोंकः ॥ ७ ॥

जायंतामभिराममरामचरिताक्रीडाभिरामाः सता-
मुन्मीलन्नवमल्लिकाविरचितस्रग्दामरम्या गिरः ॥
याः कंठे विनिवेश्य पेशलधियो रोमांचलीलांचिताः
कांताबाहुलताविलासमहिमाश्लेषांस्तृणं मन्वते ॥ ९३ ॥

इति श्रीजयदेवकविविरचितं प्रसन्नराघवं नाम नाटकं समाप्तं ॥ स्वस्ति श्रीमन्नृपशालिवाहनशके १७०७ विश्वावसु नाम संवत्सरे ज्येष्ठकृष्ण-चतुर्दश्यां भौमे कुतुलापुरस्थेनोपासन्युपनामकेनावाभिधानेन लिखितमिदं प्रसन्नराघवाभिधानं नाटकं संपूर्णतामगमत् श्रिये भूयात् ॥ शुभ भवतु ॥ ॥ छ ॥ छ ॥

References.—(1) Mss.—Aufrecht's Catalogus Catalogorum:— i, 359[b]; ii 81[a], 211[b]; iii, 76[b].

Descriptive Catalogues:—I O. Cat. Pt. VII. No. 4158; A. B. Keith (I. O. Cat.) Nos. 7394-6; Mad. Des. Cat. Vol. XXI. Nos. 12562-8.

A. B. Keith-Sanskrit Drama, pp. 244-6.

(2) Printed Editions:—Published by the Nirnayasagar Press, Bombay; 2 Edited in the Pandit (1867-9);

(3) Ed. by Pandita Govinda Deva Śastri, Benares (1868);

(4) Ed. by Jivananda Vidyāsagara Scrampore, 1872;

(5) Ed. S. M. Paranjpe, Poona 1894.

प्रसन्नराघव **Prasannarāghava**

No. 125 **167 (a). / 1882-83.**

Size.— 12⅓ in. by 5 in.

Extent.— 14 leaves; 9 lines to a page; 42 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; old in-appearance; hand-writing legible and uniform but sometimes not quite clear; borders ruled in two double black

lines with a thick red line between them ; some folios have yellow appearance ; edges worn out and moth eaten ; incomplete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Jayadeva.

Begins.— fol. 1[a]

श्रीमहागणपतये नमः ॥ ॥ रामजय ॥

॥ चत्वारः प्रथयन्तु etc. as in No. 124.

fol. 13[a] प्रथमोंकः ॥

Ends.— (abruptly) fol. 14[b]

रामः । वत्स अलमनेन तथावता अयं भगवान्

विश्वामित्रस्तत्रभवतो याज्ञवल्क्यस्य समागमसुखमनुभवति ।

तावत्तदीयसायंतनदेवार्चनोचितकुसुमान्यपची

References.— Same as in No. 124.

प्रसन्नराघव Prasannarāghava

No. 126 $\frac{426.}{1892\text{-}95.}$

Size.— $10\frac{4}{5}$ in. by $5\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 88 leaves ; 9 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description.— Thick country paper ; Devanāgarī characters ; handwriting bold, clear and legible ; borders of folios 1–37 ruled in triple red lines and edges in single ; some folios have blackish appearance ; edges of first three folios moth-eaten ; complete.

Age.— Saṁvat 1896.

Author.—Jayadeva.

Begins— fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

चत्वारः प्रथयंतु etc. as in No. 124.

fol. 16^b इति श्रीजयदेवविरचिते प्रसन्नराघवनाम्नि नाटके प्रथमोंकः १
fol. 25^b द्वितीयोंकः २

Ends.-- fol. 85^b

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम्

आबाल्याद्वदनांबुजे etc. up to इति पुष्पकादवतारणमभिनंदयंतः सर्वे निष्क्रांताः ॥ as in No. 124.

followed by इति श्रीजयदेवविरचिते प्रसन्नराघवनाम्नि नाटके सप्तमोंकः ॥ समाप्त ॥ ७ ॥ संवत् १८९६ का ॥

References.— Same as in No. 124.

प्रसन्नराघव Prasannarāghava

No 127 427. / 1892–95.

Size.— $9\frac{4}{5}$ in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 44 leaves; 10 lines to a page; 33 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; hand-writing bold, clear and legible; borders ruled in double red lines.
The Ms. contains acts 1–4 and some portion of the fifth act.

Age.— Appears to be old.

Author.— Jayadeva.

Begins.— fol. 1^b

श्रीगोविंदाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्री ..सः ॥
चत्वारः प्रथयंतु etc. as in No. 124.

fol. 13^b प्रथमोंकः ॥
fol. 21^a द्वितीयोंकः ॥ छ ॥

Ends.— fol. 37^a

कांतेनाथप्रणयमधुरं किंचिदाकंचलेन
श्रांताश्रांता जनकतनया वल्कलस्यांचलेन ।
चक्रे पीतश्रमजलकणस्निग्धमुग्धाननश्रीः
श्रांतः सांतः स पुनरनया लोचनस्यांचलेन ॥ गं

References.— Same as in No. 124.

प्रसन्नराघव Prasannarāghava

No. 128 142. / 1866-68.

Size.— $12\frac{3}{5}$ in. by 5 in.

Extent.— 55 leaves; 10 lines to a page, 44 letters to a line.

Description.— Modern blue paper with water-marks, Devanāgarī characters, hand-writing clear, legible and uniform; complete.

Age.— Śaka 1789.

Author.— Jayadeva.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीधारणासरस्वत्यै नमः ॥

चत्वारः प्रथयंतु etc. as in No 124.

fol. 11[b] प्रसन्नराघवनाटके प्रथमोंकः पर्याप्तः ॥

fol. 17[a] इति श्रीप्रसन्नराघवनाटके श्रीजयदेवकृते द्वितीयोंकः ॥

Ends— fol 55[a]

तथापीदमस्तु ॥

आबाल्याद्वदनांबुजे etc. up to इति पुष्पकादवतरणं सन्नृत्यमिति निष्क्रांताः सर्वे ॥ as in No. 124.

followed by इति सप्तमोंकः

जायंतामभिराम etc. up to श्लेषांस्तृणं मन्यते ॥ १ ॥

as in No. 124.

followed by नाटकघटितमदः पद्यं ॥

इति श्रीजयदेवकवींद्रचूडामणीविरचितं प्रसन्नराघवनाटकं संपूर्णं ॥ श्रीदंतिलपननीलांबाभर्गचरणेषुनतिर्विजयतुतरां ॥ स्वस्ति श्रीशालिवाहनशके १७८९ प्रभवसंवत्सरे माघशुक्लपक्षे समाप्तं ॥ छ ॥

ग्रंथसंख्या १८०० श्रीकृष्णनाथप्रसन्नोस्तु

References.— Same as in No. 124.

भाणनाटक

Bhāṇanāṭaka

No. 129

94.
1919-24.

Size.– 7 in. $1\frac{3}{8}$ in.

Extent.— 14 leaves ; 11 lines to a page ; 40 letters to a line.

Description.— Palm-leaves, *Malyālam* characters, old in appearance ; hand-writing very small but clear, legible and uniform, leaves slightly worn out, leaves have holes to pass a string through ; letters inscribed.

Age.— Appears to be fairly old.

Author.— Not mentioned.

Begins.— श्रीगणपतये नमः ॥

अविघ्नमस्तु ।
केळीकोप दशा सुतन्वत......न किश्चन्द्रार्ध चूडामणौ
चूडा चन्द्रकलानुषंगकलया यद्दूयते कोमळं,
यद्वा कर्कशकासरासुरशिरो निष्पेषणे निर्दयं

पायाद्व्रतदिदं गिरीन्द्रदुहितुः पादारविन्दद्वयम् । नायन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः । सूत्रः । यमाहुस्सं सारेप्रकृतिरससं वस्तुमुनयो यदास्वादेतिक्तस्स च परन्चिदाम्रेडन रसः । कुचा भोगानम्राः कुवलयदृशो यस्य करणं तृतीयो विख्यातो जगति सपुमर्थो विजयते । अपि च नितंबालसयातानां स्मितं जयति योषितां । विधत्ते विहृतिं यत्र जगत्त्रयमयीस्मरः । अलमतिविस्तरेण । किंचिदुपसृत्य । साञ्जलिबन्धं ।

Ends.— इयं कल्याणांगीर मयतुचिरायैनमुचितं । समारूढप्रेमा भवतु मुहुरस्यामयमपि विधातुः पञ्चेषेरपि च युवयोरस्य मम च । प्रयासाभूयासुः प्रगुणफल संयोग सुभगाः ॥ किं ब्रूथः । परिगृहीतमिदमस्माभिः सुरतदेशिकवदनेन्दुबिंबविनिसृतमाशीरमृतमिति । प्रतीचीं विलोक्य । हन्त अतिक्रामति सन्ध्यासमयं तत् प्रस्थातुकामा वयं । चित्रलतामदनरथौ किं ब्रूथः । भवदसंनिधाने प्रियसखी प्रियसखयोर्महती पीडेति । संन्निहितौ ननु युवां । अवश्यं च गन्तव्यं । अनंगपताकानंगकेतू किं ब्रूथः । अवश्यश्चेत् गन्तव्यं । अतिनिर्बन्धो न शोभते । कदापुनर्द्रक्ष्याव इति । ताविति गच्छते । निद्राभंगानिकामरक्तनयनौ मुद्रादरिक्ष्मरक्रीडासंभृतसादवे......

मत्तविलासप्रहसनटीका Mattavilāsaprahasanaṭīkā

No. 130 $\frac{96.}{1919-24.}$

Size.— $9\frac{3}{4}$ in. by 1 in.

Extent.— 12 leaves; 7 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.—Palm-leaf use; *Malyāḷam* characters; old in appearance; hand-writing very small but clear, legible and uniform; leaves with holes to pass a string through; incomplete.

Age.— Fairly old.

Author.— Not mentioned.

Begins.— श्रीगणपतये नमः।

अविघ्नमस्तु। आर्य किं चिरस्य कालस्य यौवनगुणभरमत्तविलासप्रहसनं दर्शयितुमयागतासि तस्यै इदानीं दर्शय या त्वया रमयितव्या किन्तया एव- नियुक्तोसि तथा एवं खलु एतत् युज्यते एवं लब्धः आर्यमिश्राणां प्रसादः यद्येवं किन्ते प्रियाख्यानि तकन्दादामि किमिदानीमार्येण नाटकं नाटयितव्यं आम इत्यनुवादे अस्मिन् पक्षपाती मे कोपः येन अभिप्रायानुरूपं भाणितास्मि आर्य कतमः पुन स कविः। यः अनया कृत्या आत्मानमेवं प्रकाशयिष्यति

Ends.— भगवन् चन्द्रसमागतमिवप्रदोषं भगवन्तं पश्यन्त्या मे अद्य आनन्दतीवदृष्टिः किमेतदभ्यर्थनीयं किन्ते प्रियं करोमि गच्छामि तावदहं तथा भवतु विधवा मुण्डा भिक्षुका धर्मदाराः मद्यम्मांसं पीयते खाद्यते च भिक्षा भोज्यं चर्म- खण्डश्च शय्या। कौळः धर्मः कस्य नो भाति रम्यः। मुक्तिं भणन्ति हरिब्रह्मादि- देवाध्यानेन वेदपठनेन क्रतुक्रियाभिः। एकेन केवलमुमादयितेन दृष्टो मोक्षः समं सुरतकेळि सुरारसैः। पञ्चताम्बूल पञ्चसुगन्धोत् बोधितं। एलत्तरि इलवङ्ग जातिक्का करां पूव् वङ्गुवाशि इव पञ्चसुगन्धम्। शाणं शण विकारं क्षौमं अतसीसूत्रनिर्मितं चीरं दर्भादि निष्पन्नं कुतपं पार्वतीया इजरोमानिर्मितकबळं अविक आहताः बुद्धाः क्षपणकाः नग्नाः अवगीतं विप्रतिपत्ति।

मदनसंजीवन Madanasaṁjīvana

No. 131 470. / 1899-1915.

Size.— 10 in. by $4\frac{2}{8}$ in.

Extent.— 44 leaves ; 6-8 lines to a page ; 25 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; not very old in appearance ; hand-writing, clear and legible but not uniform ; borders ruled in double red lines ; red and yellow pigment applied to some folios.

Age.— Does not appear to be very old.

Age.— Not mentioned.

Begins.— 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॥

भद्रायास्तु स गेहेषु यद्वाहो गूढतस्करः ॥
यत्र नायकनामापि लालसीति विवर्णवत् ॥ २ ॥

अपि च

क्षेमायास्तु दिगंबरस्य वपुषसौंदर्यलेशः पुरा
यं दृष्ट्वा किल दारुकावनमुनिश्रेणं पुरोवर्तित ॥
त्रुट्यत्कुचुकमस्तकां धि विगळन्नीविप्रहृष्यन्मुखं
सर्वांगीणानिरूढरोमविततस्विन्नां गह्लत्कंपनं ॥

... ...

नांद्यंते सूत्रधारः

... ...

विचिंत्य सहर्षं ॥ कश्चिदस्ति भवादृशानसूयरसिकमानसानंदगुणगर्भितः मदनसंजीवनो नाम भाणः । तमहं प्रयुंजानोनुरंजयाम्यार्यमिश्रान् ॥ etc.

Ends.— fol. 44ᵃ

गाढमालिंग्य सस्मितं किं ब्रवीषि । मंचमारोहेति ॥ सानंदं प्रेयसि परिगृहीतसंभारः तूर्णमागच्छामि । मंजुगुणः तावदत्रैव तिष्ठति ॥ कथय किं भूयः प्रियमुपकरोमि ॥ किं ब्रवीषि नन्वितोपि प्रियमस्तीति ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यं ॥

सर्वत्रापि सुभिक्षमेवसततं भूमंडले वर्धतां
भक्त्या यज्ञकृतो भवंतु सुजनाःश्चंद्रार्धचूडार्चकाः ॥
श्रीमंतः कवयो भवंतु परितः कल्याणपारं परी—
माचंद्रार्कमवर्गलं विजयतां मद्वैतमव्याहतं ॥ १०० ॥
अपि कसंतत चित्रलेखाख्य शिवकामिन्यलंकृतः ॥
कुलभूषणनामायं पातु विश्वं सभापतिः ॥
॥ इति निक्रांतः ॥ संपूर्णोयं **मदनसंजीवनयो** नाम भाणः ॥ छ ॥

Aufrecht does not mention any Ms. of this work in his Catalogus Catalogorum.

मन्त्राङ्कनाटक Mantrāṅka Nāṭaka

No. 132 103. 1919–24.

Size.— 7⅛ in. by 1⅜ in.

Extent.— 153 leaves; 6 lines to a page; 27 letters to a line.

Description.— Palm-leaves; *Malyālam* characters; old in ance; hand-writing small but clear, legible and letters inscribed on the leaves; leaves have holes in the middle to pass a string through; wooden-planks above and below the leaves; the Ms is preserved in a wooden-box.

Age.— Fairly old.

Author.— Bhāsa.

Subject.— Nāṭaka.

Begins.— हरिः श्रीगणपतये नमः ॥

अविघ्नमस्तु । ततः प्रविशति डिण्डिकवेषोवसन्तकः । पूर्वं कौशिकायिल्
रण्डुमूलि रण्डुपाटि पिन्नेआळामं चोल्ल् डिण्डीदण्डं दधानः भसितासिततनुः
भस्मकृतत्रिपुण्ड्रीभास्वत्कौपीनवासाः प्रविशति गणयन् दक्षिणामाषकाणां ।
मन्त्रार्थं वह्निशाला प्रतिकृतसमयस्तन्मखिभ्यामुभाभ्यां । नोपदृश्यामीति जल्पन्
जळ इव मतिमान् मोदकं देवपीठे ।

Ends.— स तेन रामो रचितेन सेतुना पथा समुत्तीर्य महार्णवं क्षणात् ।
पुरीं सुवेलाचलमस्तकं श्रितामवाप लङ्कामरावतीसमां ।
तौ सुग्रीवविभीषणौ रघुपतिं पार्श्वद्वयेमानयन्
सौमित्रिं पुरतः प्रभञ्जनसुतं भृत्यं पुरस्कृत्य च
युक्तो वानरसेनया सकलया राजन्यचूडामणि-
स्तीर्त्वांभोनिधिमास्पदं च विदधे लङ्कोत्तरद्वारि सः ।
व्याधस्त्री तुंगपीनस्तनकलशमिळत् कुंभिकुंभाभिमान
प्रत्यागच्छन्मदान्धद्विरद वररदक्षुण्णकूटे त्रिकूटे
स्कन्धावारं विधाय स्थितिमकृतगिरा रामभद्रस्य लङ्का-
श्वातातङ्कांविधास्यन् सहचलनिवहैश्चक्रवर्ती कपीनाम् ।

मन्त्राङ्कटीका

Mantrāṅkaṭīkā
98.
1919-24.

No. 133

Size.— $8\frac{1}{5}$ in. by $13\frac{1}{8}$ in.

Extent.— 84 leaves, 9 lines to a page; 20 letters to a line.

Description.— Modern foolscap paper; Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible and uniform; written on one side only; copied by one Venkatarāmaśāstrī.

Age.— A modern copy.

Author.— Not mentioned.

Begins.—fol. 1ᵇ

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ॥
आसीदशेषभुवनप्रथिता पृथिवीतले ।
कौशाम्बी नाम नगरी यस्या यौन गरीयसी ॥
तत्राभूत्पार्थिवः श्रीमानिन्द्रतुल्यपराक्रमः ।
प्रणताखिलभूपालः शतानीक इति श्रुतः ।
लावण्यस्यन्दिनीवाङ्गैर्निदशेषगुणरत्नभूः ।
तस्य राजवरस्यासीन्महिषी मृगयावती ॥ etc.

Ends.— fol. 83-84ᵇ

अहमिदानीं स्वामिनो मद्वचनानवस्थितत्वात् निरुद्धारम्भः स्यामिति च सूच्यते । ब्राह्मणोपासकेत्यत्र उपासकशब्द उपहासद्योतकः । मा भैषीरित्यत्र सर्वथा वयं कार्यं साधयिष्याम इति द्योत्यते । अथ वसन्तकः । अयं ब्राह्मणभावं धिक् । ब्राह्मणत्वं ब्राह्मणजन्म वा अत्र हेतुमाह मात्रेण चेष्टामात्रस्मरेण प्रत्यक्षप्रमाणैकतानेन कुत्सितेन श्रवणकेनाहतेनाभयं दीयते इत्येकत्र ॥

महानाटक or हनुमन्नाटक Mahānātaka or Hanumannātaka

No. 134 826
1886–92.

Size.— $12\frac{3}{4}$ in. by $5\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 24 leaves; 15 lines to a page, 50 letters to a line

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, hand-writing, clear and legible but not uniform; occasional marginal notes; yellow pigment frequently used for corrections; red pigment used for marking the portion, complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Hanumat—in the recension of Dāmodara Miśra.

Subject.— A drama based on the story of Rāmāyana and ascribed to Hanumat. It is supposed to be in two recensions one by Dāmodara and the other by Madhusūdana.

Begins.— fol. 1[b]

॥ ए० ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

कल्याणानां निधानं पावनं पावनानां
पाथेयं यन्मुमुक्षोः सपदि परपदप्राप्तये प्रस्थितस्य
विश्रामस्थानमेकं कविवरवचसां जीवनं सज्जनानां
बीजं धर्म्मद्रुमस्य प्रभवतु भवतां भूतये रामनाम । १ ।
पातु श्रीस्तनपात्रभंगमकरी मुद्रांकितोरस्थलो
देवः सर्वजगत्पतिर्मधुवधूवक्राब्जचंद्रोदयः
क्रीडाक्रोडतनोर्नवेंदुविशदे दंष्ट्रांकुरे यस्य भू-
र्भाति स्म प्रलयाब्धिपल्वलतलोत्खातैकमुस्ताकृतिः ॥ २ ॥
यं शैवाः समुपासते शिव इति ब्रह्मेति वेदांतिनो
बौद्धा बुद्ध इति प्रमाणपटवः कर्त्तेति नैयायकाः ।
अर्हन्नित्यथ जैनशासनगता कर्मेति मीमांसकाः
सोयं वो विदधातु वांछितफलं त्रैलोक्यनाथो हरिः । ३ । etc

fol. 3[b] इति श्रीहनुमन्नाटकजानकीस्वयंवरो नाम प्रथमोंकः

fol. 5[a] इति श्रीहनुमन्नाटकजानकीरामविलासो नाम द्वितीयोंकः २ ।

... ...

Ends – fol. 24[b]

यद्भग्नं धनुरीश्वरस्य समरे यज्जामदग्न्योजित-
स्त्यक्ता येन गुरोर्गिरा वसुमती सेतु· पयोधौ कृतः
एकैकं दशकंधरक्षयकृतो रामस्य किं वर्ण्यते
दैवं वर्णय येन सोपि सहसा नीतः कथा शेषतां ८७
रम्यं श्रीरामचंद्रं प्रबलभुजवृहतां च कांडसौड-
स्यास्तं ब्रह्मांडभांडे रणशिरसि महानाटकं पाटवाधि
पुण्यं भक्त्यां जेनयाविरचितमिदं यः शृणोति प्रसंगात्
मुक्तोसौ सर्वपापाहरिभटविजयी रामवत्संगरेषु ८८
चतुर्दशभिरेवांकैर्भवनानि चतुर्दश
श्रीमहानाटकं धत्ते केवलं ब्रह्मनिर्मलं ८९
रचितमनिलपुत्रेणाथवा वाल्मीकिना-
निहितममृतबुद्ध्या प्राग्महानाटकं यत्
सुमतिनृपतिभोजेनोद्धृतं तत्क्रमेण
ग्रथितमिव तु विश्वं मिश्रदामोदरेण ९०
माथुरकुलसंभूतः शुद्धर्ग्वेदिवोथ विख्यातः ।
हेमौ रसो विजयते कमलापतिरीश्वर· ९१
एतद्ग्रंथर्थोक्तिश्रमैकादिक्पति श्रियो रामः
तुष्टा निजपदभक्ति दिशतु दयावानुरूकरः स्वल्पं ९२
तत्पुत्रेण मयेयं मोहननाम्नाय रत्नानां
मंजूषा कापि विहिताप्यविधीनसलेन संविवृतम् ९३

इति श्रीहनुमन्नाटकचतुर्दशोंकः । इति श्रीहनुमन्नाटकः संपूर्णतामगात् शुभं भवतु ॥

References.— 1 Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 438[a]; ii 100[b], 216[b]; iii, 94[b].

Aufrecht remarks—"It exists in two recensions, the more ancient by Dāmodara and explained by Mohanadāsa, and a recent one edited by Madhusūdana."

For described Mss see I. O Cat. pt. VII, Nos. 4144-48; Mad. Des. Cat. Vol. XXI No. 12581; A. S. B. Cat. Vol. VII Nos. 5307-11.

2 A. B. Keith—Sanskrit Drama, pp. 271-75.

3 Printed Editions—Repeatedly printed.

हनुमन्नाटक
also called
महानाटक

Hanumannāṭaka
also called
Mahānāṭaka

No. 135

485.
1887-91.

Size.— 12¼ in. by 4¼ in.

Extent.— 54 leaves ; 8 lines to a page ; 32-34 letters to a line.

Description.— Country paper ; old in appearance ; Devanāgarī characters ; hand-writing bold, clear and legible ; borders ruled in triple red lines some of the last folios in double lines ; red ink used for marking the portion, yellow pigment used for corrections, complete.

Age.— Saṁvat 1790

Editor.— Madhusūdana.

Subject.— Nāṭaka.

Begins.— fol. 1[b]

॥ ६ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

कल्याणानां निधानं etc. as in No. 134.

हृदये यत्प्रेरणया समुद्यतोहं विमूढतरबुद्धिः ॥
तत्पदकमलं वंदे गोकुळनाथस्य वेदादेः ॥ १ ॥
हनुमन्नाटकसागरशब्दार्थागाधतां सुगाधत्वं
नेतुं कृतसाहसतां मम सुधियः क्षंतुमर्हंतु ॥ २ ॥

तावच्छ्रीरामचंद्रगुणचक्रवालवर्णनच्छुः कविः स्वामीष्टदेवतानामांतरिताशीः पूर्वां नांदीमवतारयति etc.

Ends.— fol. 53[b]

एवं दोर्दंडदर्प्पं दिशि दिशि परमाश्चर्यकं गापयित्वा
कृत्वः दुर्वृत्तशांत्या त्रिभुवनमखिलं स्वस्वधर्मप्रवृत्तं ॥
लंकाराज्यं सहस्राधिकमयुतमथोवत्सरान् पूर्णकामः
सार्द्धं पौरैः समस्तै रंगमदतिकृती राघवः स्वीयलोकं ॥ ४२ ॥
विक्षिप्तमप्येकमनेकयत्नाद्योग्यं तु यद्यत्र तदानुपूर्व्या ॥
निबद्धमास्तां परितोषहेतोरमत्सराणां मधुसूदनेन ॥ ४३ ॥

इति श्रीहनूमत्कृतं महानाटककाव्यं संपूर्णं ॥
संवत् १७९० प्रथम आषाढ शुदि १४ भृगु दिने पुस्तकं लिषतं॥
शुभमस्तु । कल्याणमस्तु मिश्रनाथुरामगौडान्वय लिषित्वा

References.— Same as in No. 134.

महानाटक Mahānāṭaka

No. 136 — 181. / 1902-07.

Size.— $9\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.
$9\frac{3}{4}$,, ,, ,, ,,

Extent.— 70 leaves ; 10 lines to a page ; 28-32 letters to a line.

Description.— Country paper , Devanāgarī characters ; hand-writing, careless and illegible ; modern paper also used ; borders of some folios ruled in black and red lines ; corrections made with yellow pigment ; folios 11 and 12, missing ; complete.

The Ms. contains 13 acts.

Age.— The Ms appears to be old.

Author.— Hanumat - Damodara Miśra.

Begins— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

कल्याणानां विधानं etc. as in No. 134.

fol. 9[b] इति श्रीहनुमद्विरचिते महानाटके जानकीस्वयंवरो नाम प्रथमोंकः

fol. 15[a] इति श्रीहनुमद्विरचिते महानाटके सीताविलासो नाम द्वितीयोंकः २

Ends.— fol. 72[b]

यच्चक्षुं धनुरीश्वरस्य etc., up to मिश्रदामोदरेण ॥ १६ ॥
as in No. 134.

followed by रामरामेति रामेति रामे रामे मनोरमे ॥
सहस्रनामतत्तुल्यं श्रीरामनामवरानने ॥ १७ ॥

इति श्रीहनुमन्नाटके हनुमद्विरचिते श्रीरामचंद्रविजयो नाम त्रयोदशोंकः समाप्तः ॥ १८ ॥ इदं सखा(रा?)म पुराणिकेन लिखितं ॥

References.— See No. 134.

महानाटक

Mahānātaka

No. 137

650.
1883-84

Size.— 11 in. by $4\frac{3}{4}$ in

Extent.— 12 leaves, 8-9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, old and discoloured; hand-writing, careless and illegible, borders ruled in double black lines, red pigment used occasionally.

The Ms is fragmentary.

Age.— Appears to be old.

Author.— Hanumat.

Begins.—fol. 1[a]

सिद्धिः श्रीगणेशाय नमः । श्रीरामचंद्राय नमः ॥
शृणुत जनकशु. .कं क्षत्रिया सर्व एते
दशवदनभुजानां कुंठिता यत्र शक्तिः
नमयति धनुरैशं यस्तदारोपणेन
त्रिभुवनजयलक्ष्मीर्मैथीली तस्य दारा । १ ।

शतानदवाक्यं माहेश्वरो दशग्रीवः क्षुद्राश्चान्ये महीभुज. ।
पिनाकारोपणं शुक्लं हासीते किं भविष्यति । २ । etc.

Ends.— fol. 12[a]

विजेतव्या लका चरणतरणीयो जलनिधि-
र्विपक्षः पौलस्त्यो रणभुवि सदा यश्च कपयः ।
तथाप्येको रामः सकलमवधीद्राक्षसकुलं
क्रियासिद्धिः सत्वे वसति महतां नोपकरणे ॥ १०५ ॥
॥ इति श्रीहनूमत्कृतं महानाटकं ॥ ॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥
लिखितमिद शुक्लचक्रपाणिना ॥ गोविंदे भक्ति-
अतिपरिचयादवज्ञा संततगमनादनादरो भवति ।
मलये भिल्लपुरंध्री चंदनतरुमिंधनं कुरुते ॥ १ ॥

दुःख महत्प्राप्य खलादवश्यं संस्मृत्य संस्मृत्य पुमान् बिभेति ।
उष्णेन दग्धा खलु पायसेन फुत्कृत्य फुत्कृत्य पिबंति तक्रं ॥ २ ॥
प्राक् शिरः शयने विद्या दक्षिणे सुखसंपदा
पश्चिमे प्रबला चिंता हानिमृत्यू तथोत्तरे ॥ ३ ॥
शठे प्रति शठं कुर्यात् आदरे प्रतिमादरं
आगते सुस्वागतं कुर्य्यात् गच्छंतं न निवारयेत् ॥ ४ ॥

References.— See No. 134.

महानाटक Mahānāṭaka

No. 138 506/1899–1915.

Size.— 10 in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 23 leaves, 16–19 lines to a page; 55 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; hand-writing, clear and legible but very closely written; borders ruled in two double black lines; very old in appearance; square blanks in the centre of folios, red pigment frequently used; folios 1 and 2 missing, complete.

Age.— Samvat 1657.

Author.— Hanumat—Damodara Miśra.

Begins.— (abruptly) fol. 3^a

न भुजविपनच्छेदलीलाविदुर्यः ।
केयूरग्रंथिरत्नोत्करकषणरणत्कारघोरः कुवार ।
तेजोभिः कुत्र गोत्रप्रलयसमुदितद्वादशार्कानुकारः
किं न प्राप्तः स्मृतिं ते स्मरदहनधनुर्भंगपर्य्युत्सुकस्य ॥ ३२ ॥ etc.

fol. 3^b इति श्रीमद्धनुमता विरचिते महानाटके जानकीस्वयंवरो नाम प्रथमोंकः १ ॥

fol. 5^b इति श्रीमद्धनुमता विरचिते महाना० जानकीविलाशो नाम द्वितीयोंकः २ ॥

Ends.— fol. 25ᵃ

यद्भग्नं धनुरीश्वरस्य etc. up to मिश्रदामोदरस्य ॥ ३० ॥
as in No 134.

followed by यःशृणोति च भक्त्या वै रात्रौ नित्यं च मानवः ।
अग्निष्टोमस्य यज्ञस्य फलं प्राप्नोति स ध्रुवं ॥ ३१ ॥

इति श्रीमद्धनुमता विरचिते महानाटके रामवर्णनो नाम चतुर्दशोंकः ॥ १४ ॥

मुनीषुरसचंद्रे च । वर्ष उर्जेसिते तिथौ ।
दशम्यायां चांद्रिघस्रे । क्षमानाटकमालिखत् ॥ १

श्रीमत्कृष्णर्षिगच्छे भ श्रीश्रीपद्मचंद्रसूरीणां शिष्य० श्रीकर्म्मसागरास्तेषां शिष्यः क्षमा लिलेख ॥

॥ दातं वित्ताद्दतं वाचः। कीर्त्तिधर्म्मौ तथायुषः ।
परोपकरणं कायादसारात्सारमुद्धरेत् ॥ १
अस्तन्यपानाज्जननी पशूनामादारलाभाच्च नराधमानां ।
अगेहकर्म्मैव तु मध्यमानामाजीवितं तीर्थमित्रोत्तमानां ॥ २
अर्थिनि कवयति २ ।
पठति पठतःस्तवोयस्तौति ।
पश्चाद्यामीत्युक्ते क्षपणः प्रणतोंजलिं कुरुते ॥ ३ ॥

References.— See No. 134.

महानाटक Mahānāṭaka

No. 139 210. / 1875–76.

Size.— $13\frac{2}{3}$ in by $5\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 45 leaves; 12-13 lines to a page; 35-40 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing, careless and illegible; red ink occasionally used in writing; borders ruled in double red lines; complete.

Age.— Saṁvat 1680.

Author.— Hanumat—Dāmodara Miśra.

Begins.—fol. 1^b

॥ सिद्धिश्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीरामाय नमः ॥

॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ ॥ श्रीगुरवे नमः ॥

॥ श्रीपुराणपुरुषोत्तमाय नमः ॥

कल्याणानां निधानं etc. as in No. 134.

fol. 5^a इति श्रीहनुमद्विरचिते महानाटके जानकीस्वयंवरो नाम प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 7^b इति··· ··· ···रामजानकीविलासो नाम द्वितीयोंकः ॥ २

Ends—fol. 15^a

यन्द्रग्नं धनुरीश्वरस्य etc. up to मिश्रदामोदरेण ॥ ९५ ।

as is No. 134.

followed by इति हनुमद्विरचिते महानाटके रामविजयो नाम चतुर्दशोंकः ॥ १४ ॥ समाप्त· शुभमस्तु ॥

संवत् १६८० वर्षे वैसाष वदि ४ रविवासरे लिषितं पं । मिश्ररामदासदीक्षित ॥ आत्मार्थे शुभं शुभः ॥

References.— See No. 134.

महानाटक Mahānāṭaka

No. 140 326. / 1884–86.

Size. – $10\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{3}{5}$ in

Extent.— 9 leaves; 13 lines to a page; 42 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old and discoloured; hand-writing, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; verse-numbers marked with red pigment.

See remarks on Ms. No. 141 below.

Age.— Saṁvat 1753.

Author.— Hanumat.

Begins.— fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
विघ्नेशो वस्सपायाद्विदतिषु etc. up to नक्रादिचक्रं
as in No. 141 below.

Ends.— fol. 9^b

शिरो मात्रं गात्रं रिपुरजयदिनं सा किल कुहू·
प्रतिद्वेषीकृष्ण स खलु सुरलोके निवसति ॥
तथाप्येको राहु' कलयति मार्त्तण्डमपि च
क्रियासिद्धिः सत्वे वसति महतां नोपकरणे ॥ ३८ ॥
इति श्रीहनुमत्कृतं महानाटक समाप्तं ॥ शुभ भव ॥
॥ संवत् १७५३ ना वर्षे मार्गशिर्षमासे कृष्णपक्षे नवम्यां सोमवासरे आत्मंपठनार्थे लिषितं

महानाटक **Mahānāṭaka**

No. 141 $\frac{432}{1887\text{-}91}$

Size.— 10 in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 51 leaves; 8–9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; very old and worn out; hand-writing, clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; incomplete and incorrect.

The present work though styled as a *nāṭaka* really appears to be a *kāvya*. It contains more than 400 stanzas and has characters such as Rāma, Rāvaṇa, Sītā etc. But it does not possess the requirements of a drama.

Age.— Appears to be old.

Author.— Not mentioned.

Begins.— fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः शिवाय ॥
विघ्नेशो व: स पायाद्विदतिषु जलधीन्पुष्कराग्रेण पीत्वा
यस्मिन्नुद्भृत्य तोय वमति द्रुतरं दृश्यते व्योम्नि देवैः ।
क्वाप्यंभः कवलकमभूः क्वाप्य...श्रीः
क्वाप्यौर्व्वः क्वापि शैला क्वणमणिगणाः क्वापि नक्रादिचक्रं १
जयति रघुवंशतिलः कौशल्याहृदये नो राम
दशवदननिधनकारी दाशरथिः पुंडरीकाक्ष २
रामं लक्ष्मणपूर्व्वजं रघुवरं सीतापतिं सुन्दरं
काकुत्स्थं करुणाकरं गुणनिधिं विप्रप्रियं धार्म्मिकं ॥
राजेन्द्रं सत्यदशरथतनयं श्यामलं शान्तमूर्त्ति(र्त्तिं)
वंदे लोकाभिरामं रघुकुलतिलकं राघवं रावना(णा)रि ३ etc.

Ends.— (abruptly) fol. 51^b

यावद्रामचरित्रदुग्धजलधिः प्राग्र...स्फुरन् स्फीतरसावलोकनरणन्मंथानजातै...श्रिमान् । रत्नैः श्लोकमयैः प्र .....

The Ms contains the following endorsement on fol. 1^a:—अथ महानाटकं प्रारभ्यते ॥ गुर्जरज्ञातिशुक्लोपाख्यवत्सगजात्मजपूर्णानंदस्येदं पु. तत्र. ५२

महानाटक **Mahānāṭaka**

No. 142 $\frac{60.}{1871-72.}$

Size.— 10⅜ in. by 4⅜ in.

Extent.— 24 leaves; 18 lines to a page; 45–50 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; white in appearance; hand-writing, small but clear, legible and uniform.

The Ms contains 13 acts.

Age.— Appears to be old.

Author.— Hanumat.

Begins.— fol. 1[a]

॥ ९ ॥ जयति रघुवंशतिलकः कौशिल्याहृदयनंदनो रामः
दशमुखनिधनकारी दाशरथिः पुंडरीकाक्षः १
कल्याणानां निधानं etc. as in No. 134.

fol. 3[b] इति हनुमद्विरचिते महानाटके जानकीस्वयंवरो नाम प्रथमोंकः १

fol. 4[b] इति... ... ...जानकीविलासो नाम द्वितीयोंकः २

Ends.— (abruptly) fol. 24[b]

श्रीराम सानंदं
वह्निं गताया जनकात्मजायाः प्रोत्फुल्लराजीवमुखं विलोक्य
उवाच रामः किमहो सुरादीन्नंगारमध्ये जलजं विभाति ५१
जानकी सानंदं
श्रीरामे दयिताविनोदविपुलप्रीतिप्रसूतभव-
त्प्रस्वेदांबुकणावृतास्य कमले दिव्योत्थिता जानकी
सा गत्वाशु ससंभ्रमं बहुतरां भक्तिं दधाना पुन-
स्तत्पादौ मणिकंकणोज्वलकरा नैवास्पृशत्यद्भुतं ५२
अहिल्यावच्चरणस्पर्शं

References.— See No. 134.

महानाटक
with
टीका भावार्थदीपिका

Mahānāṭaka
with
Commentary Bhāvārthadīpikā

No. 143

827.
1886-92.

Size.—12¾ in. by 5⅗ in.

Extent.— 117 leaves ; 12 lines to a page ; 38 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing, bold, clear and legible but not uniform ; borders and edges ruled in double and single red

lines respectively ; portion marked with red pigment and corrections made with white chalk ; text in the middle and the commentary above and below it , complete.

Age.— Saṁvat 1849

Author (of the text).— Hanumat—Dāmodara Miśra.

,, (,, ,, comm.).— Mohanadāsa.

Begins— (text) fol. 1^b

कल्याणानां निधानं etc. as in No. 134.

,, (com.) fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

हृदये यत्प्रेरणया समुद्यतोहं विमूढतरबुद्धिः

तत्पदकमलं वंदे गोकुळनाथस्य वेदादेः ॥ १ ॥

हनुमान्नाटकसागरशब्दार्थागाधतां सुगाधत्वं ।

नेतुं कृतसाहसतां मम सुधियः क्षंतुमर्हंतु ॥ २ ॥

तावच्छ्रीरामचंद्रगुणचक्रवालवर्णनेच्छुः । कविः स्वाभीष्टदेवतानामांतरिताशीः । पूर्व्वां नांदीमवतारयती कल्याणानामित्यादि द्वादशपदैः ॥ etc.

fol. 13^b इति श्रीकालीदासवी(वि)रचीते हनुमान्नाटके ज्यानकीस्वयंवरो नाम प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 21^b इति श्रीदीपिकायां मोहोनदासविरचितायां द्वितीयोंक ।

Ends.— (text) fol. 116^b

यन्द्भग्नं धनुरीश्वरस्य etc. up to मिश्रदामोद्रेण ॥ ८८ ॥
as in No. 134.

followed by इति श्रीहनुमत्विरचिते महानाटके श्रीरामविजयो नाम चतुर्दशोंकः ॥ समाप्तोयं ग्रंथोयं हनुमानाटकोयं

Ends.— (com.) fol. 117^a

ननु हनुमतः प्राक्कालकर्तृत्वं एतस्यायतनीनाविर्भावत्वं तत्कथमंत्रपद्यमवतारयति ॥ अमृतवदसरसामिदामिति बुद्ध्या वाल्मीकिना ॥ क्रमेण कथापद्यानुक्रमेण भोजेनोद्धृतमंत्रेयं कथापूर्व्वमेत हनुमता नखटंकैर्गिरिशिलासु विलिखितं न तु वाल्मीकिना दृष्टं तदेतस्यातिमधुरत्वं माकर्ण्यरामायणप्रचार ॥ माव-

शंकया ॥ हनूमानुक्त त्वमेतत्सुग्रीवेर्नियोहीति तथेति तेनाध्वो प्रापितं ततो गंधर्व्वावतारेण भोजेन बलज्ञानैरुद्धतमिति ॥ ८८ ॥

माथुरकुलसंभूतिः शुद्धचतुर्वेदिबोधविख्यातः।
हेमौ रसौ विजयते कमलापतिरीश्वरप्रेमा
तत्पुत्रेण मयेयं मोहनदासनाम्नार्थरत्नानां
मंजूषा कपिपिहिता व्यभिधातशलेन संवृत्ता ॥
एतद्ग्रंथार्थोक्तिश्रमैकविज्ञः पतिः क्रियते
तुष्ट्वा निजपदभक्तिं दिशतु दयावानुरुक्त ॥ १ ॥

इति श्रीमीश्रमोहनदासविरचितायां भावार्थदीपीकायां श्रीरामवीजयो नाम चतुर्दशोंक ॥

शुभं भवतु कल्याणमस्तु संवत् १८४९ मीति आसाढकृष्ण तिथौ २ बुधदीने लिषतं चोवीसाकरणे सुरजीतस्य सुतेन वैजनाथेन लीषतं

References.— 1 Mss—Aufrecht's Catalogus Catalogorum, 1 438[b]; ii 100[b], 216[b]; iii, 94[b].

This commentary is described in the I. O. Cat. No. 4149.

महानाटक
with
टीका भावार्थदीपिका

Mahānāṭaka
with
Commentary Bhāvārthadīpikā

No. 144

438.
1892–95.

Size.— $12\frac{1}{5}$ in. by $5\frac{3}{4}$ in.

Extent.— 75 leaves; 16 lines to a page; 48-50 letters to a line.

Description.— Smooth country paper; Devanagarī characters; white in appearance; hand-writing clear, legible and uniform; comm. above and below the text; borders and edges ruled in double and single red lines respectively.

The Ms breaks off at the 78th stanza of the 14th act.

Age.— Does not appear to be very old.

Author (of the text).— Hanumat—Dāmodara Miśra.
,, (,, ,, comm).— Mohanadāsa.

Begins.— (text) fol. 1[b]

॥ श्रीरामानुजाय नमः ॥

कल्याणानां निधानं etc. as is No. 134.

,, — (com.) fol. 1[b]

॥ श्रीमंगलमूर्तये नमः ॥

हृदये यत्प्रेरणया etc. as in No. 143.

fol. 11[a] इति श्रीमिश्रमोहनदासविरचितायां हनुमन्नाटकदीपिकायां स्वजानकीस्वयंवरो नाम प्रथमोंकः १

fol 17[a] इति... ... ...जानकीविलासो नाम द्वितीयोंक ॥ २ ॥

Ends.— (text) fol. 75[b]

ॐ न्विल्कोपकलाविलासविभवन्यावलामूर्त्तभुजो
विक्षेपादकरोन्निशाचरवलं प्रत्यर्थिनां यत्पुरः
क्रंदत्फेरुरटत्कफेरुविटद्दारुस्फटत् गुग्गुलु
प्रक्रीडत्कपि विश्वसत्फणिरटद्धिल्लिभ्रमद्दि(द्री)पि च ७८

,, — (com.) fol. 75[b]

रावणवलमुपदिश्यत द्विजयिनो रामस्य वलमुपदिशति वृत्रद्रुहो महेंद्रस्य सा वाहिनी सेनापि ज्ञानविकारिणः ज्ञ(ज्ञा ?)ने रामादात्मनिधनज्ञाने सति विक्रयमाणस्य रावणस्य भुजयुगं दृष्ट्वा पटमतिविस्तारं शैत्यं औग्रयाभावं अनयत् प्रापयामास पटच् विस्तारे साकायस्यां इंद्रसेनायां रवेरपि मयूखा शिथिराजाताः सैन्यरेणुबहुत्वादाच्छादकतया धर्माभावाच्छि-

References.— See No. 143.

महानाटक
with
टीका भावार्थदीपिका

Mahānāṭaka
with
Commentary Bhāvārthadīpikā

No. 145

439.
1892–95.

Size.— 12⅜ in. by 6 in.

Extent.— 82 leaves ; 12-17 lines to a page ; 35-40 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance, hand-writing, clear and legible but not uniform ; borders ruled in double black lines ; mostly the text is in the middle with the comm. above and below it ; red pigment occasionally used ; complete.

Age.— Saṁvat 1768.

Author (of the text).— Hanumat—Dāmodara Miśra.

„ („ „ comm.).— Mohanadāsa.

Begins.— (text) fol. 1ᵇ

कल्याणानां निधानं etc. as in No. 134.

श्रीगणेशाय नमः

„ — (com.) fol. 1ᵇ

हृदये यत्प्रेरणया etc. as in No. 143.

fol. 10ᵇ इति श्रीमिश्रमोहनदासविरचितायां हनुमन्नाटकदीपिकायां जानकीस्वयंवरो नाम प्रथमोंकः १

fol. 16ᵃ इति द्वितीयोंकः

Ends.—(text) fol. 81ᵇ

यन्द्रग्नं धनुरीश्वरस्य etc. up to मिश्रदामोदरेण ८९

as in No. 134.

followed by माथुरकुलसंभूतिः etc. up to दयावालुरूकरः स्वल्पं ९२

as in No. 143.

followed by इति श्रीहनुमद्विरचितमहानाटके श्रीरामविजयो नाम चतुर्दशोकः १४ समाप्तोयं महानाटकः श्री

Ends.— (com.) fol. 92ᵃ

ननु हनुमतः etc. up to ज(ब)लज्ञानैरुध्धृतामिति ९१

as in No. 143.

followed by इति श्रीमिश्रमोहनदासविरचितायां हनुमन्नाटकदीपिकायां श्रीरामविजयो नाम चतुर्दशोंकः १४ समाप्तः शुभं भूयाल्लेखकपाठकयोरनेनैव

नागांगाद्रिहिमांशुभिः परिमिते संवत्सरे श्रावणे
मासे कृष्णदले तिथौ मधुभिदसप्ताश्वधरत्रे शुभे
श्रीमद्रूंधवहात्मजोदितमिदं श्रीमन्महानाटकं
श्रीधरजेनमिश्रहरिलालनेव लिप्तीकृतम् १

References.— See No. 143.

महानाटक
with टीका
भावार्थदीपिका

Mahānāṭaka
with commentary
Bhavārthadīpikā

No. 146

209.
1875–76.

Size.— 10 in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent.– 92 leaves, 4–6 lines to a page, 35–36 letters to a line (text)
8–10 „ „ „ 40 „ „ (com.).

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, old in appearance; hand-writing, small but clear and legible; borders and edges ruled in red lines, text in the middle and the comm. above and below it, hand-writing of the text is bold; red and yellow pigment used, complete.

Age.— Appears to be pretty old.

Author (of the text).— Hanumat-Dāmodara Miśra.
„ („ „ comm.).— Mohonadāsa.

Begins.— (text) fol. 1

॥ ६० ॥ श्रीगणेशाय नम ॥

कल्याणानां निधानं etc. as in No 134.

„ — (com.) fol. 1b

॥ ६० ॥ हृदये यत् प्रेरणया etc. as in No. 143.

fol. 11a इति श्रीमिश्रमोहनदासविरचितायां हनुमन्नाटकदीपिकायां जानकीस्वयंवरो नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

fol. 18b इति··· ... ···जानकीविलासो नाम द्वितीयोंकः २

Ends.— (text) fol. 91b

यन्नग्नं धनुरीश्वरस्य etc. up to मिश्रदामोदरेण ९०
as in No. 134.

followed by माथुरकुलसंभूतः etc.

Ends.— (com.) fol. 92a

ननु हनुमतः etc. up to ज्ञानैकद्रुममिति ९०
as in No. 143.

followed by इति श्रीमिश्रमोहनदासविरचितायां हनुमन्नाटकदीपिकायां रामविजयो नाम चतुर्दशोंकः ॥ १४ ॥
विख्याताः सकलगुरस्सरगणीनाम पूज्याना निखिलबुधाग्रकोविदानाम
श्री... ... .

तेषां हि शिष्योजसस्त्यजित्कः अ...असधांतविचारयक्ष-
जितेंद्रियः कर्मविदारणेच्छुः बभूव मद्धर्मपरायणोरम ॥ २० ॥
लिलेख यस्योष्णमयूषतेजसः समीपवर्त्ती कृतनृद्धसेवन
सुदीपिकामल्पविचारसंयुतां समीरसूनो चरितस्य प्रीतिसमुदे ॥

This portion is not legible owing to the diffusion of ink.

References.— See No. 143.

महानाटक	Mahānāṭaka
with टीका	with commentary
काव्यकौमुदी	Kāvyakaumudī
No. 147	505 / 1899-1915.

Size.— $14\frac{3}{4}$ in. by $6\frac{2}{8}$ in.

Extent.— 86 leaves; 12-16 lines to a page; 40-50 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance, hand-writing clear, legible and uniform: borders ruled in double black lines; occasional marginal notes; complete; fol. 1 pasted with paper slips on all sides.

Age.— Saṁvat 181 (?). The day कार्तिग सुदि ११ सोमवार mentioned in the colophon falls in the year (saṁvat) 1814.

Author (of the text).— Hanumat-Dāmodara Miśra.
„ („ „ comm.).— Rāghavendra Sarasvatī.

Begins.— (text) fol. 2^b^

पातु श्रीस्तनपत्रभंगिमकरी etc. as in No. 134

„ —(com.) fol. 1^b^

॥ ६० ॥ स्वस्ति श्री· ॥

शंपांभोवाहदं भो भयदलनवपुः फुल्लदंभोजनेत्रो-
निरस्तंभोजंभशत्रोररिकुलदृषदो भेददंभोवज्रं
दंभोलि इत्यामरलिदंभः ।
अंभोजा शातकुंभस्तनकलशपरीरंभसंभोगलंभो
भव्यं देवप्रगल्भो दिशतु जनकजा वल्लभो दुर्लभं ॥ १ ॥
व्याख्यातुं न हि कोपि मारुतकृतं काव्यं क्षमायां क्षमो
निष्प्रत्यूहदुसहमद्भुतपदं वक्त्चेतसोर्वाक्पतेः ।
यद्येष्येयमथापि तत्करुणया प्रेक्षावतां प्रीतये
व्याख्यामो यशसां सतां रघुपतेर्विज्ञापकं नाटक ॥ २ ॥ etc.

fol. 11[b] इति श्रीराघवेंद्रसरस्वती हनुमन्नाटकस्य टीका प्रथमोंकः

fol. 16[b] इति श्रीराघवेंद्रसरस्वतीकृतीकृतायां महानाटकटीकायां **काम-कौमुद्यां** द्वितीयोंकविरचनं ॥ २ ॥

Ends.— (text) fol. 85[a]

यद्भग्नं धनुरीश्वरस्य etc. up to **मिश्रदामोदरेण** ॥ ९२ ॥
as in No. 134.

followed by इति श्रीहनुमद्विरचिते महानाटके रामविजयो नाम **चतुर्द-**शोंकः ॥ १४ ॥

Ends.— (com.) fol. 86[a]

प्रेक्षावंतः क्षमध्वं पवनसुतकृतश्रीमहानाटकस्य
व्याख्याने मादृशानां स्खलनमनुपदं प्रायसो वाक्पतीनां
प्रागल्भ्यं नः सहध्वं यदकृत तदिदं साधवो वाग्विलासे
कौमुदीधाष्यामयं स्फुरतु हृदि शतां राघवेंद्रप्रणीता ॥ १ ॥
राघवेंद्रपदांभोजे **राघवेंद्रेण** भिक्षुणा
महानाटकटीकेयमर्पिता **काव्यकौमुदी** ॥ २ ॥
शाके शशांकेषु कृशानुषांके वृंदावने भागवतप्रधाने ।
श्रीराघवेंद्रेण कृता बुधानां मुदे महानाटकटिप्पनीयं ॥ ३ ॥
इति **श्रीराघवेंद्रसरस्वती**कृतायां **श्रीमहानाटकटीकायां काव्य-कौमुद्यां** चतुर्दशोंकः संपूर्णः ॥ श्री हनुमान् नाटिकग्रंथसंपूर्णः॥ संवत् १८१ वर्षे कार्त्तिग शुदि ११ सोमवारः ॥ श्रीरस्तुः ॥

Aufrecht does not refer to this comm. in his Catalogus Catalogorum.

महानाटक
with टीका

No. 148

Mahanataka
with commentary

96.
1883–84

Size.— $13\frac{1}{8}$ in. by $6\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 102 leaves ; 14–15 lines to a page ; 38–40 letters to a line.

Description.— Country paper , Devanagari characters , old in appearance , hand-writing clear and legible but not uniform; commentary above and below the text ; red pigment occasionally used , fol. 94ᵇ blank : the Ms is very incorrect.

Author (of the text).— Hanumat.

„ („ „ comm.).— Balabhadra Miśra. Aufrecht remarks :— " बलभद्र son of Kāśīnātha, grandson of Krsnadatta, wrote in 1562 : Mahānātakadīpikā— " p. 367.

Begins.— fol. (text) 1ᵇ

कल्याणानां निधानं etc., as in No. 134.

„ — (com.) fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ।

शृंगारी क्षितिजासुखजकरुणोऽहल्पासु वीरः स्वै
बीभत्सुश्च जये शरैश्च भयकृद्द्धाधिरत्यद्भुतः
रौद्रो रावणमर्दने कपि सह्यौ हासः सुशांतो सुरौ
भक्तः सर्वरसात्मको रघुपतिर्वर्वर्ति सर्वोपरि १
प्रस्तारात्रापि पत्नीत्व यांति वारि तरंति च
यत्कृपा चंद्रिकास्पर्शात्रामचंद्रं नतोस्मि तं २
त्वा राम राम चरजनीचर दुर्मणार्ता
कल्पांतपावकनिजोतमनामधेयं
नाथत्व...सरसी हहपत्रदानां
यस्माद्धयंन्तुत मया कुरुतस्ततो प्राक् ३
रामायणमयीं नावं संसारार्णवतारिणीं
यश्चकार सुनिः सम्यक् तस्मै वल्मीकये नमः ४

आसीच्छ्रीकृष्णदत्त: सकलगुणनिदिर्वादिनागेंद्रसिंहं
तत्पुत्र: काशिनाथ: समजनि बलभद्राभिधस्ततनूज:
नत्वा श्रीरामभद्रं निखिलगुनु(ण)निधिं श्रीपते: प्रीणनाय
व्याचष्टे नाटकं श्रीसकलबुधजना क्षम्यतां धाष्टर्यमेतत् ५ etc.

fol. 12ᵇ इति श्रीहनुमन्नाटकदीपिकायां प्रथम: प्रकाश: ॥ १ ॥

fol. 21ᵇ इति श्रीबलभद्रमिश्रविरचितायां द्वितीय: प्रकाश: ॥

Begins.— (text) fol. 102ᵃ

यद्भग्नं धनुरीश्वरस्य etc., up to मिश्रकाशीश्वरेण २२
practically as in No. 134.

followed by इति श्रीहनुमतविरचिते महानाटके ब्रह्मादिकृतस्तुतिवैकुंठविजयो नाम पंचदशोंक: समाप्त: १५

Ends.— (com.) fol. 102ᵃ

यागीजनाप्रियस्यापि स्तवो येन विनिर्मित:
तत्कृता दीपिक(का) चेयं चकास्तु महतां हृदि १
कीर्तिब्रह्मांडखंडेत्प्रचरतु सततं भक्ति सत्पेक्षयुक्ता
ज्ञानेजा(र्जा)लं स्फुरतु हृदि परं सच्चिदानंदरूपं
स्वस्ति स्याद्वोद्विजेन धुकरनृपतेर्मंडले खंडलाश्री-
राम: धृष्टश्च देहे रिपुषु सविजयं राजराजत्वमस्तु २
श्रीकृष्णदत्तपदपंकजषट्पदस्य श्रीकाशिना(थ) तनयस्य सनाढ्यजाते:
श्रीकुंभवारिधिविधोर्बलभद्रकस्य वाक्यं रुच्या सुदेस्तु रघुनाथपरायणाँश्च
एतद्विचारसंतुष्टसूरिसंमोदसंभवात्
सुकृतात् श्रीपति: प्रीतिं प्रयातु प्राणतप्रिय: ४
श्रीकृष्ण क्षम्यतां भूदेवश्च सतां सुहृव
कालातिपाताद्ग्रंथस्य यदघं मे स्थिरात्मन: ५
वक्ष्यभिरसचंद्रैश्च गणिते व्ययवत्सरे
सिद्धे याचैत्र शुक्लास्य श्रीरामनवमीदिने ६

इति श्रीमत्सनाढ्यकुलकुमुदिनीकांतदांतरुक्मिणीहृदयांदनेनसश्रीबलभद्रेण विरचितायां श्रीहनुमान्नाटकदीपिकायां पंचदशप्रकाश: १५

सिद्धाकाशवसुद्विजेंद्रगगने ते भागो विषेवत्संरहेमंततुंयेते
लिंगे दिनकरे मासे वक्षदलेवाखोर्द्धिसुता त्यजे भवति
भौमे कृत्तिकायां शुभें श्रीमद्रामचरित्रचित्रमिदं चालेख्य साधोर्ददे २
यादृशं पुस्तकं... ... ...मम दोषो न विद्यते

References.— Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 438ᵇ, ii, 100ᵇ,

महानाटक
with टीका

Mahānātaka
with commentary

No. 149

466.
1884-87.

Size.— $11\frac{4}{5}$ in. by $3\frac{4}{5}$ in.

Extent.— 104 leaves; 7-9 lines to a page, 55-60 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters, slightly discoloured, hand-writing very small but beautiful, clear and legible; commentary above and below the text.

The Ms breaks off at the 17th stanza of the 14th act.

Age.— A modern copy.

Author (of the text).— Hanumat

,, (,, ,, comm.).— Balabhadra Miśra. On fol. 101ᵃ the commentator refers to his comm. on the Mudrārākṣasa.

Begins.— (text) fol. 2ᵃ

कल्याणानां निधानं etc. as in No. 134.

,, — (com) 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॐ नमो भगवते रामचंद्राय
शृंगारी क्षितिजासुखे etc. as in No. 148.

fol. 13ᵃ इति श्रीहनुमन्नाटकदीपिकायां प्रथमः प्रकाशः १

fol. 23ᵇ इति श्रीबलभद्रमिश्रविरचिताया द्वितीयः प्रकाशः २

fol. 101ᵃ मुद्रारक्षो नाटकस्य टीका येन विनिर्मिता
तस्येयं बलभद्रस्य कृतिर्भूयात्सता मुदे १
इति श्रीहनुमन्नाटकदीपिकायां त्रयोदशोंकः

Ends.— (abruptly) (text) fol. 104ᵇ

तत्र मारो नाम राक्षसस्तुमलयुद्धे
अश्वारूढस्तु यावद् व्रजति न शिबिरं वाजिनः पूर्वमर्द्धं
धावतं खडितस्य स्वमरिकुलबलात्पादयुग्मे न धीरः

मारः क्रव्यादवीरः शिरसि करतलोत्थापितेनांगदेन
कुद्धेनाताडितोद्राक शिवशिव समरे पश्चिमार्धेन तावत् १८७

Ends.— (com.) fol. 140^b

अश्वारूढो मारो राक्षसश्रेष्ट· तत्र युद्धे पश्चिमार्द्धेन खंडितस्य वाजिन· पूर्वमर्द्धं पादयुग्मेन धावंतं अध्यारूढः सन् अरिकुलबलात् यावत्स्वं शिबिर न व्र(व्र)जति तावत्कुद्धेनांगदेनाश्वस्य पश्चिमार्द्धेन करतलोत्थापितेन द्राक शीघ्र मेव शिरसि आसमंतात्ताडित पपातेत्यन्वयः १८०

References. See No. 148.

महावीरचरित **Mahāvīracarita**

No. 150 — $\frac{152.}{1866-68.}$

Size.— 12⅝ in. by 5 in.

Extent. — 50 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; blue in appearance; hand-writing, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; the Ms is a bound copy.

Age.— Śake 1789.

Author.— Bhavabhūti.

Subject.— A play based on the life of Rāma.

Begins.— fol. 1^b

॥ श्रीगुरुदेवदत्त ॥

अथ स्वच्छा(स्था ?)य देवाय नित्याय हतपाप्मने ॥
त्यक्तक्रमविभागाय चैतन्यज्योतिषे नमः ॥ १ ॥
नांद्यंते सूत्रधारः अये खलु भगवतः कालप्रियता(ना)थस्य यात्रायामार्यमिश्राः समाविशांति ।

महापुरुषसंरंभो यत्र गंभीरभीषणः ।
प्रसन्नकर्कशा यत्र विपुलार्था च भारती ॥ २ ॥

अप्राकृतेषु पात्रेषु यत्र वीरं स्थितो रसः ॥
भेदैः सूक्ष्मैरभिव्यक्तैः प्रत्याधारं विभज्यते ॥ ३ ॥

ससंदर्भोभिनेतव्य इति । सहर्ष । महावीरचरितं तर्हि मबोकथ्य-मित्यादिष्टमथैतो भवति ।

वश्यवाचः कवेः काव्यं सा च रामाश्रयां कथा ।
लब्धश्च वाक्यनिष्पंदनिष्पेषनिकषो जनः ॥ ४ ॥

सोहमेतद्विज्ञापयामि । अस्ति दक्षिणापथे पद्मपुर नाम नगरं तत्र केचित्तैतिरियिणः काश्यपाश्चरणगुरवः पांक्तिपावना पंचाग्नयो धृतव्रताः सोम-पीथिनश्चुदुंबरनामानां ब्रह्मवादिनः प्रतिवसंति । तदामुष्यायणस्य तत्र भवतो वाजपेययाजिनो महाकवे पंचमः सुगृहीतनाम्ना भट्टगोपालस्य पौत्रः पवित्र-कीर्तेर्नीलकंठस्यात्मसंभवः श्रीकंठपादलांछनो भवभूतिर्नाम जातुकर्णीपुत्र-मकंविर्मित्रधेयस्माकमित्यत्र भवंतो विदां कुर्वंतु ॥ etc.

fol. 7b कौमारो नाम प्रथमोंकः ॥ छ ॥

fol. 14a परशुरामसंवादो ना(म) द्वितियोंकः ॥

Ends.— fol. 50a

वि. वत्स रामभद्र
निव्यूढं गुरुशासनं गुरुतरं धर्मोपि संरक्षितो
रक्षः संहरणाच्चिकितमनोरोगात्रिलोकीकृता
सिद्धार्थाश्च सुरा सहानुजसुहृद्वारेण राज्यं पुन-
र्लब्धं किं करणीयमेतदधिकं श्रेयस्तदप्युच्यतां ४०

रामः इतोधिकमपि श्रेयोस्ति तथापिदमस्तु भगवत्पादप्रसा(दा)त भरतवाक्यः
क्षमापालाः क्षीणतंद्राः क्षितिवलयमिदं पांतु ते कामवर्षा
वार्वाहाः संतु राष्ट्रं पुनरखिलमपास्तेति संपन्नसस्य
लोको नित्यं प्रमोदं विदधतु कवयः श्लोकमात्मप्रसादं
संख्यावतोपि भूम्ना प्रकृतिषु सुदं संप्रधार्य प्रयांतु ४१

वि. एवमस्तु इति निःक्रांताः सर्वे ॥
जातोयमंकश्चरमोत्रपत्रे समाप्तमिदं वीरचरितं नाम नाटकं ॥
भवभूतिकृतं वीररामस्य चरितं सिते ॥
शुचौ वर्षाश्रयोगे च नक्षत्रे उत्तराभिष्टे ॥
लिखितं रामचंद्रेण भृगौ वल्ला च तारणे ॥ ४२ ॥
संपूर्णं रामचंद्रप्रसक्ष ॥ समाप्तः ॥
लेखकबालकृष्णरामचंद्रपाठकेन लिखितं ॥

शके १७८९ फाल्गुन वद्य १ सोमवार तद्दिनं रात्रौ समाप्तः शुभं भवतु
॥ ३ ॥ ॥ ३ ॥ लि ॥

वीरराम नाटक समाप्तः ॥

References.- 1 Mss.- Aufrecht, i 443ª, ii 102ª, 217ª. This work is described in various catalogues and repeatedly printed.

महावीरचरित Mahāvīracarita

No. 151 — 471. / 1899–1915.

Size.— $9\frac{1}{2}$ in by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 42 leaves, 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines, red ink used for dandas and colophons, folios slightly moth-eaten, fol. 33–36 missing; almost complete.

Age. The Ms is considerably old.

Author. - Bhavabhuti.

Begins. - fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नम ॥ ॥ शुभमस्तु ॥
अथ स्वस्थाय देवाय etc. as in No. 150.

fol. 13ª प्रथमोंकः ॥

fol. 22ᵇ इति द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 46ᵇ

वीरात्म्याद्धरिभिर्निजार्जवशुचौ मायाविभिर्वञ्चिते
धर्मात्मन्यतिथौ निरागसि जगत्पूज्ये गृहानागते ॥
एतस्मिन्नुचितं न नाम विहितं वाचापि नावेदितं ॥
इति श्रीबाध्यवाचा भवभूतिमहाकविना विरचितम्

References.— See No. 150.

महावीरचरित Mahāvīracarita

No. 152 32/1872–73.

Size.— 9⅘ in. by 4⅖ in.

Extent.— 31 leaves; 12 lines to a page, 35 letters to a line

Description.— Country paper; Devanāgarī characters, old in appearance; hand-writing, legible but not quite clear borders ruled in double black lines; folios slightly moth-eaten; complete; incorrect.

Age.— Appears to be old.

Author.— Bhavabhūti.

Begins.—fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ स्वस्थाय देवाय etc. as in No 150.

fol. 7[b] कुमारो नाम प्रथमोंकः

fol. 14[a] परशुरामसंवादो द्वितीयोंकः ॥

Ends.—fol. 31[b]

कर्णावर्जितदिङ्मतंगजयुगद्विड्डोपमर्दाश्च ते

पू .. च्छादरलत्सम्रुद्रविवरैः पीतालरं पाश्वताः ।

कार्ये यस्य च पौरुषस्य च तथा प्रेणोगरिगणाश्च

यद्दोप्तासुन्मथितद्विषां सुसदृशं तन्मात्मगे विस्मर च ॥

इति निष्क्रांताः सर्वे । महावीरचरिते आरण्यकं नाम पचमोंकः ॥५॥

समाप्तं चेदं वीरचरितं नाम नाटकं कृतश्रीकंठापरताम्नो भट भवभूतः राम

References.— See No. 150.

मालतीमाधव Mālatīmādhava

No. 153 145./1866–68.

Size.— 12¾ in. by 5 in.

Extent.— 62 leaves; 13 lines to a page; 54 letters to a line.

Description.—Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; blue in appearance; hand-writing, very small but clear, legible and uniform; folios slightly moth-eaten; a bound copy; complete: folios 1–3 pasted with paper-slips.

Age.— A modern copy.

Author.— Bhavabhūti.

Subject.— A well-known comedy containing the love-story of Mālatī and Mādhava.

Begins.—fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीत्र्यंबकाय नमः ॥

चूडापीडकपालसंकुलगलन्मंदाकिनीवारयो-
विद्युत्प्रायललाटलोचनपुटज्योतिर्विमिश्रत्विषः ॥
पांतु त्वामकठोरकेतकशिखा संदिग्धमुग्धेंदवो
भूतेशस्य भुजंगवल्लिवलयस्रङ्नद्धः जूटाजटाः ॥ १ ॥

अपि च ॥ सानंदं नंदिहस्ताहतमुरजरवाहूतकौमारबर्हि-
त्रासान्नासाग्ररंध्रं विशति फणिपतौ भोगसंकोचभाजि ॥
गंडोड्डीनालिमालामुखरितककुभस्तांडवे शूलपाणे-
र्वैनायक्यश्चिरं वो वदनविधुतयः पांतु चीत्कारवत्यः ॥ २ ॥

नाद्यंते सूत्रधारः

... ...

अस्ति दक्षिणपथे पद्मपुरं नाम नगरं तत्र केचित्तैत्तिरेयिणः काश्यपाश्चारणगुरवः पंक्तिपावनाः पंचाग्नयो धृतव्रताः सोमपीथिनः उदुंबरनामानो ब्रह्मवादिनः प्रतिवसंति ते श्रोत्रियास्तत्वविनिश्चयाय भूरिश्रुतं शाश्वतमाद्रियंते ॥ इष्टाय पूर्ताय च कर्मणेर्थान् दारानपत्याय तपोर्थमायुः ॥ १ ॥ तदामुष्यायणस्य तत्र भवतः सुगृहीतनाम्नो भट्टगोपालस्य पौत्रः पवित्रकीर्त्तेर्नीलकंठस्यात्मसंभवः भट्टश्रीकंठपदलांछनो भवभूतिनामा जातूकर्णीपुत्रः कविर्निसर्गसौहृदेन भरतेषु वर्त्तमानः स्वकृतिमेवं प्रायगुणभूयसीमस्माकमर्पितवान् यत्र खल्वियं वाचोयुक्तिः

ये नाम केचिदिह नः प्रथयंत्यवज्ञां जानंति ते किमपि तान् प्रति नैष यत्नः ॥
उत्पत्स्यतेस्ति मम कोपि समानधर्मा कालोह्ययं निरवधिर्विपुला च पृथ्वी ॥

etc.

fol. 6ᵃ मालतीमाधवे बकुलवीथी नाम प्रथमोऽकः ॥

fol. 8ᵇ ,, धवलगृह नाम द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

fol. 11ᵇ ,, शार्दूलविद्राविणो नाम तृतीयोऽक ॥ ३ ॥

Ends.— fol. 31ᵇ

कामं. ॥ वत्स ॥

यत् प्रागेव मनोरथैर्वृतमभूत् कल्याणमायुष्मतो-
स्तत्पुण्यैर्मदुपक्रमैश्च फलितं क्लेशोपि मच्छिष्ययो॰ ॥
निष्णातश्च समागमोपि विहितस्त्वत्प्रेयसः कांतया
संप्रीतौ नृपनंदनौ यदपरं प्रेयस्तदप्युच्यतां ॥

माध. ॥ सहर्षं प्रणमन् ॥ भगवति अतःपरमपि प्रियमस्ति ॥

तथापीदमस्तु ॥ भगवतीपादप्रसादात् ॥
संत संतु निरंतरं सुकृतिनो विध्वस्तपापोदया-
राजानः परिपालयंतु वसुधां धर्मे स्थिताः सर्वथा ॥
काले संततवर्षिणो जलमुचः संतु क्षितौ पुण्यतो
मोदंतां धनबंधुबांधवसुहृद्भोगप्रमोदाः प्रजा १ ।

कामं ॥ एवमस्तु ॥

इति श्री परिक्रम्य निष्क्रांता॰ सर्वे मालतीमाधवे दशमोंक ॥ १० ।

इति मालतीमाधव नाम नाटकं समाप्तं ॥ ग्रंथसंख्या १३६५

References. — 1 Mss-Aufrecht, i, 453ᵇ, ii, 104ᵇ; iii, 98ᵃ. This work is described in various Catalogues.

Printed editions.— *1* with the commentaries of Tripurāri, Nānyadeva and Jagaddhara, pub. by Nirnaya Sagara Press, *2* with the comm. of Jagaddhara ed. with a literal English Translation, notes, and intro, by M. R. Kale, *3* with comm. of Jagaddhara, ed. by Dr. R. G. Bhandarkar, Bombay Sanskrit Series, No. 19; *4* ed. by Kuñjavihāri Tarkasiddhānta; *5* French translation by Foucause; *6* in Marathi by M. V. Lele, etc.

मालतीमाधव Mālatīmādhava

No. 154 354/1895–98.

Size.— 10 in. 4⅕ in.

Extent.— 47 leaves, 13 lines to a page, 35 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; white in appearance, hand-writing, clear, legible and uniform; borders and edges ruled in red lines, red and yellow pigment used; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Bhavabhūti.

Begins.— fol. 1^b

श्रीमन्हा (मन्महा) गणपतये नमः ॥

चूडापीडकपाल etc. as in No. 153

fol. 8^a बकुलवीथी नाम प्रथमोंकः समाप्तोयम्

fol. 12^b द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends— fol. 46^b

कामं. वत्स माधव etc. up to प्रमोदाः प्रजाः as in No. 153

followed by इति श्रीकविचूडामणिभवभूतिकृतौ मालतीमाधवाख्ये प्रकरणे मालत्यापुनर्लाभो नाम दशमोंकः ॥ १० ॥

References.— See No. 153.

मालतीमाधव Mālatīmādhava

No. 155 386/1884–87.

Size.— 10⅝ in. by 3⅗ in.

Extent.— 56 leaves; 8 lines to a page; 42 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, hand-writing, clear and legible; borders ruled in double black lines, red and yellow pigment frequently used, lacunae recorded in margins, folios moth-eaten and pasted with blue slips of paper, incomplete, abruptly breaking in the middle of the 10 act.

Age.— Does not appear to be very old.

Author.— Bhavabhūti.

Begins.— fol. 1[a]

॥ श्रीविघ्नराजाय नमः ॥ अथ मधुमालतिनाटक लिख्यते ॥

सानंदं नंदिहस्ता etc. as in No. 153

fol. 9[a] प्रथमोंकः ॥

fol. 14[a] द्वितीयोंकः ॥

Ends.— abruptly fol. 56[b]

माधवः श्रुतमिदानीं च । सर्वतः कृतार्थोस्मि मालती दिट्ठिया । एकाहेज्जेवगदं हि ययस्सनो आसंकासहं । लवं । संपदं णिरवसेसं माहवस्स फलिया मणोरहा । मक । कथमवलोकिता बुद्धरक्षिता कलहंसकश्चद्वरतः । प्रमुदि

References.— See No. 153

मालतीमाधव — Mālatīmādhava

No. 156 — 387 / 1884-87.

Size.— 9¼ in. by 4 in.

Extent.— 100 leaves; 6-7 lines to a page; 32 letters to a line.

Description.— Country paper having yellowish appearance; Devanāgarī characters; very old and worn-out; hand-writing, clear and legible; borders ruled in two double black lines; red pigment used; almost complete; folios 2-4 missing.

Age. — The Ms appears to be old.

Author.— Bhavabhūti.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

पक्ष्माली पिंगलिम्नः कण इव तडितां यस्य कृत्स्नः समूहो
यस्मिन्ब्रह्मांडमीषद्विघटितमुकुले कालयज्ञा जुहाव ।
विर्निष्टप्तचूडाशशिगलितसुधासारभांकारिकोणं
तार्तीयिकं पुरारेस्ततं चनुमदन···षणां लोचनं वः ॥ १ ॥ etc.

fol. 20[a] प्रथमोंकः समाप्तः ॥

fol. 31[a] द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 102[a]

कामंदकी ॥ वत्स माधव etc. up to प्रमोदाः प्रजाः ॥
as in No 153

followed by इति निःष्क्रांता सर्वे दशमोंकः समाप्तः ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥
॥ श्री ॥ मालतीमाधवाभिधं नाटकं नेति

References.— See No. 153

मालतीमाधव with **टीका** — Mālatīmādhava with commentary

No. 157 — 146 / 1866–68.

Size.— 12¾ in. by 4¾ in.

Extent — 62 leaves; 4-6 lines to a page; 48 letters to a line. (text)
8-10 ,, ,, ,, 52 ,, ,, ,, (comm.)

Description.— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; blue in appearance; hand-writing, small but clear and legible; comm. above and below the text; lacunae recorded in margins; corrections made with yellow pigment; a bound copy; fol. 1 pasted with a paper-slip.

The Ms breaks in the middle of the 6th act.

Age.— A modern copy.

Author (of the text)— Bhavabhūti.

,, ,, ,, comm.— Jagaddhara.

Begins—(text) fol. 1b

सानंदं नंदिहस्ता etc. as in No. 153

,, (com.) fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

चंचच्चंद्रिकचंद्रचारुकुसुमो माधज्जटापल्लवो
दृप्यद्दारुणदंदशूकमणिमान् तत्पंचशाखालयः ॥
स्थाणुर्मेफलदो भवत्वतितरां गौरीस्तुखेंदुद्रव-
त्पीयूषद्रवदोहदादिव दधद्देवद्रुमत्वं सदा ॥ १ ॥

नत्वा गुरून् गुणगुरूनवलोक्य टीकां
विश्वादिकोशभरतश्रुतिशब्दवियां ॥
छंदास्यलंकरणमर्थगतिं विचिंत्य
श्रीमान् जगद्धरकविर्वितनोति टीकां ॥ २ ॥
श्रीकंठकंठविलुठत्पटुनाटकेस्मिन्
टीका मयाल्पमतिनापि वितन्यते यत् ॥
हासाय दुर्जनगणस्य भवेन्नचैत—
दुच्चैः पदं यदभिकांक्षति सर्व एव ॥ ३ ॥

इह तावदष्टपदां नांदीं विदधान एव कविरप्रत्यूहमीहतसिद्धिमनुरुध्य प्रचंडचंडीनते(चंडपते)प्रकांडतांडवाडंबरेण स्वदेवतोत्कीर्तनरूपं मंगलं प्रकरणादौ निबध्नाति ॥ सानंदमिति ॥ वैनायक्यो वदनविधुतयश्चिरं वो युष्मान् पांतु इति श्रोतृन् सामाजिकान् कविराशास्ते ॥ etc.

fol. 23b इति श्रीजगद्धरविरचितायां मालतीमाधवप्रकरणटीकायां प्रथमोंकः ॥ संपूर्णतामियात् ॥ छ ॥

fol. 32b इति द्वितीयोंकः ॥ २ ॥ छ ॥

Ends.— (text) fol. 62a

माध० ॥ नैराश्यकातरधियो हरिणेक्षणायाः
श्रुत्वा निकामकरुणं च मनोहरं च ॥
वात्सल्यमोहपरिदेवि तद्वद्वहामि

च्चिताविषादविपदं च महोत्सवं च ॥ १ ।

लवं० ॥ अट पडिहदं दाणिंदे अमंगलं णादोवि अधिअं सुणिस्सं ॥

Ends.--- (com.) fol. 62[a]

इह हेतुफलभावेनान्वयः ॥ तथाहि नैराश्यकातरबुद्धित्वाद्वात्सल्यं ॥ ततः परिदेवनं तत् श्रुत्वा मनोवसादः ॥ हरिणेक्षणत्वेनापहृतचित्तस्य ममालाभान्मनोज्ञपरिदेवि तं श्रुत्वा महोत्सवः ॥ स पुनः क्रंदनैः मोहः प्रलापैः परिदेवनैः देहाया साभिघातैश्च करुणाभिनयो भवेदिति भरतः ॥ १ ॥

लवं० ॥ अयि प्रतिहतामिदानीं अमंगलं नातोधिकं श्रोष्यामि ॥ छ ॥ ग्रंथसंख्या अक्षरशोहा २८८० ॥ ये० छ ॥

References.— 1 Mss- Aufrecht, i, 453[b]; ii, 104[b]; iii, 98[a]. For described Mss. see I. O. Cat. Pt. VII, No. 4131 and Mad. Des. Cat. Vol. XXI, No. 12601. This commentary is included in Dr. Bhandarkar's edition of the Mālatīmādhava published in the Bombay Sanskrit Series, No. 15.

मालतीमाधव
with **टीका**

Malatīmādhava
with commentary

No. 158

437.
1887-91.

Size.— 11 in. by 4⅔ in.

Extent.— 113 leaves; 17 lines to a page; 38 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing, very small, closely written and careless; additions in margin; comm. written above and below the text; fol. 1 missing and fol. no 76 repeated; borders ruled in double black lines, almost complete.

The commentator gives his genealogy in the post-colophon.

Age.— Saṁvat 1803. The chronogram gives the date as 1703 Saṁvat. On verification, however, the chronogram app-

ears to be correct (Vide, the Indian Ephemeris, by D. Swami kannu Pillai, Vol. VI p 94).

Author (of the text)-- Bhavabhuti.

,, (of the comm)-- Jagaddhara, son of Ratnadhara.

Begins.--(text) fol. 2[a]

गडोड्डीनालिमालामुखरितककुभस्तांडवे शूलपाणे-
र्वैनायक्यश्चिरं वो वदनविधुतयः पांतु चीत्कारवत्यः ॥ १ ॥

अपि च ॥ चूडापीडकपाल etc. as in No. 153

,, -- (Com.) fol. 2[a]

हर्षः ॥ यद्वा ॥ सानंद यथा तथा पांत्विति योज्यं ॥ यद्वा ॥ सानंद-मित्याहतविशेषणां सापेक्षत्वेपि गमकत्वात्सत्समासः ॥ etc.

fol. 29[a] इति मालतीमाधवटीकायां प्रथमोंकः

fol. 38[b] इति ,, द्वितीयोंकः ॥

Ends.— (text) fol. 111[b]

कामं ॥ वत्स माधव etc. up to प्रमोदाः प्रजाः ॥ २३ ॥

as in No. 153.

followed by एवमस्तु इति निष्क्रांताः सर्वे ॥

इति श्रीमालतीमाधवे दशमोंकः ।

Ends.— (com.) fol. 112[a]

प्रजानां लोकानां पुण्यात्प्रजायिष्यतां धनवद्भो निरंतरकृतो बांधवानां संबंधिनां सुहृदां गोष्ठीषु प्रकृष्टहर्षो याभिस्ताः । तद्नेन प्रशस्तिरुक्ता । काव्योपसंहारोप्यनेनैव कृतः ॥ यदाह ॥ वरदानस्य उक्तिर्या सा काव्ये उप-संहृतिरिति ॥ २३ ॥ इति दशमांकटीका ॥

लब्धे दुर्लभशासने सुरगणग्रामश्च कैवर्तिका
विद्यावंशविभूषणेष्वपि शुभे चंडे शुभे धारिते ॥
येनायं समभूद्द्विजातितिलकश्चंडेश्वरः पंडितो
मीमांसैकरहस्यवश्यहृदया दातावदाताशयः ॥ १ ॥
देवेशं समसूत सोयममलं मीमांसकं सत्कविं
सोप्युच्चैरजनिष्ट जैमिनिमते रामेश्वरं सद्बुधं ॥
सूतेस्मायमपि प्रतापजयिनं मीमांसयालंकृतं
शुद्धं धीरगदाधरं कविवरं पुत्रं पवित्राशयं ॥ २ ॥

विद्याधरं वरमजिजनदेष धीरं
हीरं जनेषु जयिनं गुरुणोक्तशास्त्रे ।
प्रासूत सोयममलं गुणिनं सुपुत्र
त रत्नपूर्वधरमेष जगद्धरं च ॥ ३ ॥
येनापाठिकगेरगौतममतं वैशेषिकं खंडनं
येनाश्रावि सकोषकाव्यनिवहं तत्पाणिनीयं मतं ॥
छन्दोलंकरणं च भव्यभरते येनाध्यगायिश्रुति-
स्तस्या मुख्यजगद्धरस्य कवितुष्टीकेयमुज्जृंभतां ॥ ४ ॥
असूत यं रत्नधरेति भव्योति भव्यरूपा मदयंति (दमयंती) कापि ॥
जगद्धरं तत्कृताटिप्पणीकः सभाप्तिमापद्दशमोनवद्यः ॥ ५ ॥

इति श्रीमहामहोपाध्याय धर्माधिकरणिकश्रीजगद्धरकृतटीकायां दशमोंकः समाप्तः ॥ समाप्तमिदं नाटकं ॥ श्री

ज्वलनगगनभूभृद्भूमिभिर्भाविते‍ब्दे
शुचि बहुलदशम्यां वासरे तिग्मभानोः ॥
उदयपुरपुरेदः पुस्तकं संप्रपूर्ण
लिखितमलघुविद्यारामभट्टेन भव्यं ॥ १ ॥
यदत्र वर्णभ्रमतः स्वबुद्धेरियत्तपावानवधानतो वा ॥
स्यादन्यथा लेखनमुत्तमैस्तच्छुभं विधेयं शुभकृत्स्वभावैः ॥ २ ॥
कल्याणं कमलापतिः कलयतां सर्वस्य शर्वः श्रियं
भानुर्भूरितरामरुंतुदरुजामत्याहितं व्याहतात् ॥
दुर्गादुर्गहनेषु विश्वमवताद्धैमातुरः सर्वदा
निःप्रत्यूहमथा दधातु सकलारंभेषु सिद्धिं परां ॥ ३ ॥

श्री श्री ॥ लेखितमिदं विद्यारामेण उदयपुरमध्ये सं० १८०३ वर्षे आषाढकृष्णदशम्यां रवौ

तातो यस्याभिजातः सहृदयहृदयो वेणिरामाभिधानो
गीर्वाणाचार्यदेश्यो व्रजपतिरितियत्ततातोथचाभूत् ॥
भट्टो यस्यावटंको विशलनगरजब्राह्मणेषु प्रसूति
विद्यारामस्य तस्यास्त्यमलतरमिद पुस्तकं नाटकस्य ॥ १ ॥

अपि च । आलीकव्रीव्रजनाथभट्ट इति यत्तातस्य तातस्तथा ।
वेणीराम बुधश्चयज्जनयिता श्रीमान् गुणैकार्णवः ॥
तस्य श्रीवरसेविनो निजभुजन्यस्ताक्षरं पुस्तकं
विद्यारामकवेरिदं विजयते पापघ्नमानं सदा ॥ २ ॥

References.— See No. 157.

मालतीमाधव टीका Malatimādhavaṭika

No. 159 545 1891-95

Size.— 9⅗ in. by 4 in.

Extent.— 10 leaves, 12-13 lines to a page, 35 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanagari characters, old in appearance, hand-writing; small and not quite clear and legible, borders in double black lines; edges of folios worn out; incomplete.

The Ms contains only the 1st act (in).

Age.- - Appears to be old.

Author.— Jagaddhara.

Begins.— 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

चंचच्चंद्रिकचंद्रचारुकुसुमो etc. as in No 157

Ends.— (abruptly) fol. 14^b

एवमन्यत्रापि सूचितस्यै प्रवेशः । आन्वीक्षिकी न्यायशास्त्रं । तत्र तर्कच्छलादि नि...कनेन तदभ्यासात् ॥ माधवस्यन्वोरिका विद्याहं कौशलमुक्त पा...कुंडिनपुरं वैदर्भनृप...

References.— See No. 157.

मालतीमाधवटीका Mālatimādhavaṭika

No. 160 67. 1869-70.

Size.— 10⅘ in. by 4 in.

Extent.— 60 leaves; 10 to 16 lines to a page; 31 to 52 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, old in appearance, hand-writing, upto fol. 28, bold clear and uniform, thereafter, very small and closely written but clear and legible, borders ruled in double black lines right-hand corners of folios 61-83, moth-eaten, incomplete, folios 1-17 missing.

Age Appears to be old

Author Jagaddhara.

Begins.— abruptly fol. 18ᵃ

जनमास्कंदति । विकर्तुं शीलमस्येति विकारिं पूर्वदशान्यागेन दशांतरयोगो विकारस्तद्योगियौवनं अथ तु युवेत्यर्थः ।

fol. 31ᵇ इति प्रथमोंकः ॥ छ ॥

fol. 36ᵇ इति द्वितीयोंक ॥

Ends - fol 82ᵇ

मम जीवनं नेति भावः इतरः ॥ सुप्रसन्नात. कनिष्ठा भगवती ॥ अत्रत्व ज्येष्ठा कामंदकी अस्माकं यथा सुप्रसन्नारा...मिनिमते रामेश्वरं सद्बुधं etc. up to समासिमापदृशमो ऽनवद्य. ॥ ५ ॥

as in No. 158.

followed by इति महामहोपाध्यायधर्माधिकारिजगद्धरकृतायां मालतीमाधवटीकायां दशमोंकः ॥ ॥ षाढवदि ५ लिखितं मुकुंदेन ॥ छ ॥ ॥

References.— See No. 157.

मालतीमाधवटीका Mālatīmādhavatīkā

No. 161 147. / 1866-68

Size.— 12⅝ in. by 3⅞ in.

Extent. - 124 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description. Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; blue in appearance, hand-writing, clear and

legible but not uniform, lacunae recorded in margins, yellow pigment used for corrections, after fol. 76 the numbering is not properly done, instead of fol 77, the folios are numbered 107 etc, two blank folios are to be seen, last few folios not numbered at all, folios slightly moth-eaten

Age — Śake 1789.

Author.— Jagaddhara.

Begins— fol 1ª

श्रीगणेशाय नम ॥

त्रंत्रच्चन्द्रिकचंद्रचारुकुसुमो etc. as in No 157

Ends.—प्रजानां लोकानां पुण्यात । यदाह । प्रजाभाग्य निवर्षेति वर्षोते च पतिव्रता । इति प्रजाभ्यात्संततौ जने इत्यमर । पुरापत इति पंचम्यास्तसिः ॥ प्रजा हृष्यंतां घनबाह्यो निरंतरकृतो बांधवानां संबंधिनां सुहृदामित्राणां गोष्ठीषु प्रकृष्टहर्षायाभिस्तातदनेरप्रशस्तिरुक्ता । यदाह । आशीर्नृपे च देशादौ प्रशस्तिः साभिधीयते इति । काव्योपसंहाराप्यनेनैव कृतः । यदाह । वरदानस्य शक्तियां सो काव्यो उपसंहरतिरिति । सर्वे निरवद्यमिति ।

यदि भवति मदीय ग्रं...प्रमादः
क्वचिदपि समहिम्ना शोधनीयो महद्भिः
स्खलति गमनकारी मार्गणो नात्र चित्रं
भवति न गुरुहस्तालवतोपि प्रकार' ॥

लब्धो दुर्लभशासनं etc. up to वासेश्वरं मद्वधं

practically as in No. 158

followed by आपत्सोपि गदाधरं गुरुमते दीक्षा सुदीक्षा क्षमं लेभे सोपि महामतिं गुरुमते विद्याधर ॥

शके १७८९ प्रभवनामसंवत्सरे फाल्गुन वद्य १ तद्दिने पुस्तकं समाप्तं ॥ इदं पुस्तकं रुकडीकरेत्युपनामक गणे(श)शास्त्रिणा यथामति अशोधि ग्रंथ संख्या ३७००

References.— See No. 157.

मालतीमाधव Mālatīmādhava
संक्षिप्तटिप्पण saṁkṣiptaṭippaṇa

No. 162 438.
1887-91.

Size.-- 13¾ in. by 7¼ in.

Extent.— 12 leaves; 16 lines to a page, 35 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters, white in appearance; hand-writing, legible and uniform, complete.

Age.— Does not appear to be very old.

Author.-- Dharānanda.

Subject.— A small commentary on Mālatīmādhava by Dharānanda.

Begins.-- fol. 1ᵇ

ॐ श्रीगणेशाय नम·

सानन्दमित्यादिना अष्टपदानान्दी विघ्नप्रशांतये नांदी कर्त्तव्या नाटके बुधैरिति नाग्रस्य, यदनुष्ठानं तत्सूत्रं स्यात्सबीजकं रंगदैवतपूजाकृत्सूत्रधार उदीरितः देवद्विजनृपादीनामाशीर्वचनपूर्विका नांदीकार्याबुधैर्यतन्नमस्कारेण संयुता etc.

fol. 3ᵇ इति मालतीमाधवे धरानंदकृते लघुविवरणे द्वितीयोंकः

fol. 5ᵇ इति मालतीमाधवे शोकग्रहं नाम तृतीयोकः ३

Ends. - fol. 12ᵇ

माधवस्य मालत्याश्च सममेव पूर्णा मनोरथाः जयतु भगवती कार्यनिर्वाहणे साधनर्द्धिः जयमकरंदानंदनपूर्णचंद्रमाधवादिष्ट्या वर्द्धसे कोवा अस्मिन् सर्वप्रकारपरिभूषितमहोत्सवे न नृत्यति कथमिव भगवति विप्रति पतितन्यं आश्चर्यं संवरणम् इति सपंडितधरानंदकृते मालतीमाधवप्रकरणस्य संक्षिप्तटिप्पणे दशमोंकः समाप्तः शुभं भवतु लिप्यकृतं लक्ष्मीनारायण ब्राह्मणगौड श्रीरस्तु शु

References.— 1 Mss- Aufrecht refers to only two Mss in his Catalogus Catalogorum, viz. Nos. 438 and 430.

मालतीमाधव Mālatīmādhava
संक्षिप्तटिप्पण saṁkṣiptaṭippana

No. 163 430.
1892–95.

Size.—$10\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 26 leaves ; 8 lines to a page , 36 letters to a line.

Description.— Country paper , Devanāgarī characters , old in appearance , hand-writing, clear, legible and uniform , folios pasted with paper-slips ; red and yellow pigment occasionally used ; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Dharānanda.

Begins.--fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

सानन्दमित्यादिना etc. as in No. 162

fol. 4[a] इति मालतीमाधवलघुविवरणे धरानंदकृते प्रथमोंकः १

fol. 7[b] इति... ... ...द्वितीयोंकः २

Ends.-- fol. 85[b]

माधवस्य मालत्याश्च समेव etc. up to आश्चर्यं संवरणम्
as in No. 162

followed by इति पंडितधरानंदकृते मालतीमाधवप्रकरणस्य संक्षिप्त-
टिप्पणे दशमोंकः समाप्तः शुभं भवतु

मालतीमाधव Mālatīmādhava
प्राकृतविवृत्ति prākṛtavivṛtti

No. 164 33.
1870–71.

Size.— $10\frac{1}{4}$ in. by $3\frac{3}{8}$ in.

Extent.— 19 leaves ; 11-12 lines to a page ; 56 letters to a line,

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, old in appearance, hand-writing, small but clear and uniform. portion marked with red pigment and corrections made with yellow, borders ruled with double black lines.

Age.— Appears to be old.

Author — Not mentioned

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अवलोकिता वाक्ये । आज्ञापयतु भगवती ।

अ महान् खलु भगवत्या एष चित्तविक्षेप· etc.

fol. 2[b] इति मालतीमाधवनाटके प्राकृतविवृत्तौ प्रथमोंक· ॥

fol. 5[b] इति द्वितीयोंक ॥

Ends.— fol 19[a]

लवं । सांप्रतं निरवशेष माधवश्रिय· मालत्या.
फलिता मनोरथा । अव । बुद्ध । कल । जय
भगवति कार्यनिधाने । जय मकरंदनंदनमाधवपूर्णचंद्र दिष्ट्या वर्द्धसे ।

लवं । कोवा अमिन् पूरितसर्वप्रकारमहोत्सवे न नृत्यति

मा· । कथमिव ।

लव । भगवति किं प्रतिपत्तव्यं ।

भा· । अहो संवरणं ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ राम ॥ राम ॥

मालतीमाधव Mālatīmādhava
प्राकृतच्छाया prākṛtacchāyā

No. 165 451. / 1884-87.

Size.— 9⅗ in. by 4 in.

Extent.— 14 leaves, 11-12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters, old in appearance; hand-writing, careless and not uniform; edges of folios moth-eaten and considerably damaged; complete; one additional folio at the end is blank.

Age.— Appears to be old.

Author.— Not mentioned.

Begins.— fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः श्रीपांडुरंगः शरणं ॥ श्रीरामः शरणं ॥
अवलोकिता ॥ आज्ञापयतु भवती ॥
अ. । महान् खलु भग ..अपि चित्तविक्षेपः ।etc.
fol. 2[a] प्रथमोकः ।
fol. 3[b] इति द्वितीयोकः ।

Ends.— fol. 72[b]

सांप्रतं निरवशेषं माधवस्य फलितमनोरथा· । सर्वो भगवति कार्यनिर्वा·
हने अद्य मकरंदनंदनमाधवपूर्णचंद्रदिष्ट्या वर्धसे ।
ल. । को वाऽस्मिन् पूरितसर्वप्रकारमहोत्सवे न सानंद इति ।
मा. । कथमिव ।
ल. । भगवति किं प्रतिपत्तव्यं ॥
इति मालतीमाधवप्राकृतछायायां दशमः
श्रीराम जयराम ॥ श्रीरामार्पणमस्तु ॥

मालविकाग्निमित्र Mālavikagnimitra

No. 166 473. 1899-1915.

Size.— 12 in. by $5\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 38 leavas : 10-11 lines to a page ; 32 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance , hand-writing bold, clear, legible and uniform ; no borders for folios , folios numbered in both the margins ; yellow pigment used for corrections : complete.

Age.— The Ms appears to be old.

Author.— Kalidasa.

Subject.— A well-known drama by Kālidāsa.

Begins— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

एकैश्वर्यस्थितोपि प्रणति बहुफलो यः स्वयंकृत्तिवासाः
कांतासंमिश्रदेहोप्यविषयमनसां यः परस्तायतीनां ॥
अष्टाभिर्यस्य कृत्स्नं जगदपि तनुभिर्बिभ्रतो नाभिमानः
सन्मार्गालोकनाय व्यपनयतु सनस्तामसीं वृत्तिमीशः ॥ १ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः नेपथ्याभिमुखमवलोक्य मारिष इतस्तावत् । प्रविश्य पारिपार्श्विकः ॥ २ ॥ भाव अयमस्मि

सूत्र. अभिहितोस्मि परिषदा कालिदासग्रथितवस्तु मालविकाग्निमित्रं नाम नाटकं अस्मिन् वसंतोत्सवे प्रयोक्तव्यमिति तदारभ्यतां संगतिकं etc

fol. 9[a] प्रथमोंकः

fol. 12[b] द्वितीयोकः २

Ends.— fol. 38[a]

राजा । किमतःपरं तथापि भवत्वेवं तावत्

त्वं मे प्रसाद सुमुखी भव चांडि नित्य-
मेतावदेव मृगये प्रतिपक्षहेतोः
आशास्यमित्यधिगमप्रभृति प्रजानां
संपत्स्यते न खलु गोप्तरि नाग्निमित्रे २१

इति निष्क्रांताः सर्वे पंचमोंकः ५ ॥ छ ॥

मालविकाग्निमित्र नाम नाटकम् संपूर्णमस्तु ॥ छ ॥

References.—(1) Mss-A-Aufrecht's Catalogus Catalogurm:-i, 453[b]; ii, 104[b]; iii, 98[a].

B-Descriptive Catalogues:- I. O. Cat. vol. VII Nos. 4122; A. B. Keith (I. O. Cat) Nos. 7348-9; Mad. Des. Cat. Vol. XXI No. 605-8 etc. A. B. Keith Sanskrit Drama pp. 147-149.

(2) Printed Editions :— 1 Ed. with comm. of काट्यवेम by the Nirṇaya Sager Press, Bombay; 2 ed. by M. R. Kale with notes and Eng. Translation; 3 ed. with notes by S. P. Pandit, 4 French translation by G. Strehly 1885; 5 German translation by A Weber (1856) and L. Fritze 1881; trans. into Italian, by F. Cimmino. etc.

मालविकाग्निमित्र Malavikāgnimitra

No. 167 125 (i)
1866–68

Size.— 12¾ in by 5 in.

Extent.— 20 leaves, 12 lines to a page; 48–50 letters to a line.

Description.— Modern blue paper with water-marks, Devanagari characters: hand-writing clear, legible and uniform folios numbered in both the margins: complete

The Ms. is bound and contains another work called चण्डकौशिक

Age.— A modern copy.

Author.— Kālidāsa

Begins.—fol. 1[b]

॥ र्दं ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

एकैश्वर्यस्थितोपि etc. as in No. 166

fol. 5[b] प्रथमोंकः ॥

fol. 7[a] द्वियीयोंक ॥ छ ।

Ends.— fol. 20[a]

राजा । किमतःपरं etc. up to गोप्तरि नाग्निमित्रे ॥ २१ ॥
as in No. 166.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इति श्रीकालिदासकृते मालविकाग्निमित्रनाटके पंचमोंकः ॥ ५ ॥ समाप्तं चेदं नाटकं ॥ छ ॥ ग्रंथसंख्या ७५१ अक्षरे १४ श्रीगौरीशं वंदे

References.— See No. 166.

मिथ्याज्ञानखण्डन Mithyājñānakhaṇḍana

No. 168 474.
1899-1915.

Size.— $8\frac{5}{8}$ in. by $5\frac{1}{2}$ in.

Extent - 13 leaves, 11 lines to a page, 26 letters to a line.

Description - Country paper; Devanāgarī characters, hand-writing, beautiful, clear and legible, borders and edges ruled in red ink, yellow pigment used for corrections; complete.

Age. - Samvat 1903.

Author.— Ravidāsa

Subject.- An allegorical play.

Begins. -fol. 1[b]

श्रीसहजानंदस्वामिने नमः ॥
श्रीदेवी व· सुखायाखिलजनजननी पार्वती पावनी स्या-
द्वाग्देवी वाक्पदास्तु द्युमणिरपि परां सिद्धिमृद्धिं ददातु ॥
रामः कामं निकामं वितरतु सततं धामधामा सुधामा
देवश्चंद्रार्द्धचूडो डमरुवरकरः कीर्त्तिकांतिप्रदोऽस्तु ॥ १ ॥

अपि च ॥ सतां संनिहितो नित्यं पाषंडिपथदूरग· ॥
स श्रीपति· परामृद्धिं सर्वसिद्धिं च यच्छतु ॥ २ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः ॥ इह खलु भरतखंडमंडनीभूतगुर्जरदेशे द्वारावतीपतेः प्रियाय कविरविदासकृतस्य मिथ्याज्ञानखंडनाभिधस्य नाटकस्याभिनयार्थं प्रवृत्तोऽस्मि ॥ तदा कार्यैवनटी ॥

सूत्रधारः प्रिये इतस्तावत् ॥
प्रविश्य नटी । अज्जउत्त कं कज्जम् ॥ आर्यपुत्र किं कार्यम् ॥
सूत्रधारः प्रिये नाटकमभिनेतव्यमस्माभिः ॥
अज्जउत्त कंकवत्थम् ॥ आर्यपुत्र तत्किमर्थम् ॥
सूत्रधार· प्रिये भगवद्भक्त्यर्थमेव । etc.

Ends.— fol. 25[a]

भगवती वाग्देवी वेदाश्च जयश्रिया सेव्यमानाः सकलमुनिगणैः प्रस्तूयंते ।

तद्यथा ।

नमोस्तुते देवि सवितृशारदे नमोस्तु वेदाः सकलेश्वरेश्वराः ।
सच्छास्त्रसंघाश्च पुराणसंहिता नमोस्तु वो धर्मपथप्रवर्त्तकाः ॥
वेदाः कुर्वंतु कल्याणं श्रीरस्तु मदने हि नः ।
शारदासंपद्दे न स्यात्कारुण्यांबुतरंगिणी ॥

॥ इति श्रीकविरविदासविरचितं मिथ्याज्ञानखंडनं नाम नाटक समाप्तम् ॥ ॥ संवत् १९०३ वर्षे कार्त्तिकमासे शुक्लपक्षेऽष्टम्यां भौमवासरे नारायणभट्टेन लिखितमिदं नाटकम्

References.— Aufrecht i, 455^b; ii, 105^a; iii, 98^b. Cf. also, I. O. Cat. pt VII. No. 4200.

मिथ्याज्ञानखण्डन Mithyajñanakhaṇdana

No. 169 439. / 1887–91.

Size.— 9½ in. by 4¼ in.

Extent.— 11 leaves; 8–10 lines to a page; 34 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing, clear but not quite legible; portion marked with red pigment and corrections made with yellow, borders ruled double black lines; the name of the work written at the right-hand corner of every folio.

Age.— Saṁvat 1673.

Author.— Ravidāsa.

Begins.— fol. 1^b

॥ ई० ॥ श्रीगणाधिपतये नमः ॥

॥ श्रीदेवी व· इखायाखिलजनजननी etc. as in No. 168.

Ends.— fol. 11^b

नमोस्तु ते etc. up to करुणांबुतरंगिणी ॥ as in No. 168 followed by इति श्रीरविदासकृत मिथ्याज्ञानखंडनं नाम नाटकं समाप्तं ॥ श्रीरस्तु । स्वस्ति श्री संवत् १६७३ वर्षे वर्षे अप्रमाण अश्वनवदि

प्रतिपत्तीथौ चंद्रदिने श्रिया उपलक्षितस्तंभती···श्ववर्त्तमानं कोटितार्थेन धपलक्षित नारदपुरं तस्मिन्निवासिना तपत्या पुनीतम्र्यपुरसमीपे उर पतने छात्रवस्थायिना त्रि हरिवत्स्य आत्मजेन हरिदेवेन लिखितमिद मिथ्याज्ञान-खंडनं ॥ श्रीरस्तु सर्वेषां

सत्य सहीमहीरे हाअसहि महिड आहध्धो ।
बहु ए उभपणाः मोद्रु ततणं सुरसई करई १ ॥
सुणिय पुत्तिपुणाणं सरियासंगेणे होयिपायाह ।
रसिपासगो तथ्यविकिकिज्जे सगामगोण ॥ २ ॥

References.— See No. 168.

मिथ्याज्ञानखण्डन Mithyājñānakhaṇḍana

No. 170 510. / 1887-9.1.

Size.— $12\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 8 leaves, 8-10 lines to a page, 35 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters, hand-writing, legible but carelass, complete.

Age.— A modern copy

Author.— Ravidāsa.

Begins—fol. 1ᵃ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगु(रु)भ्यो नमः ॥
श्रीदेवी वः सुखायाखिलजनजननी etc. as in No. 168.

Ends— fol. 7ᵃ

भगवती वाग्देवी etc. up to कारुण्यांबुतरंगिणी ॥ ४७ ॥
as in No. 168.

followed by इति श्रीकविरविदासविरचितं मिथ्याज्ञानखंडणं नाटकं समाप्तं ॥ श्री ॥

References.— See No. 168.

मिथ्याज्ञानखण्डन Mithyajñanakhandana

No 171 205 / Visrāma (1).

Size.— 13½ in. by 4⅗ in.

Extent — 8 leaves, 10 lines to a page, 50 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks, Devanagari characters, new in appearance, hand-writing, beautiful, clear, legible and uniform, complete, the letters मि० ज्ञा० are written in the left-hand margins of the folios, foll 7[b] and 8[a] blank, borders ruled in double red lines, complete

Age.— A modern copy

Author.— Ravidāsa.

Begins—fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीसरस्वत्यै नम ॥
श्रीदेवी व सुखायाखिलजनजननी etc. as in No. 168

Ends.— fol 8[b]

भगवती वाग्देवी etc. up to कारुण्यांबुतरंगिणी ॥ ४७ ॥
as in No. 168

followed by इति श्रीरविदासविरचितं मिथ्याज्ञानखंडनं नाम नाटकं समाप्त ॥ छ ॥ छ छ

References.— See No. 168.

मुकुन्दानन्दभाण Mukundānandabhana

No. 172 219. / Visrāma (1).

Size.— 13⅙ in. by 4⅗ in.

Extent.— 39 leaves; 9 lines to a page; 40-42 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks , Devanāgarī characters , hand-writing, clear, legible and uniform right-hand margin of folios spoiled with spots , left-hand corner of fol. 39 torn ; complete.

Age.— A modern copy.

Author.— Kāśirāja.

Subject.— A drama describing the love of Mukunda (Śrīkrsna) Mañjarī.

Begins.— fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॥
वंदे वंदारुमंदारमिंदुभूषणनंदनं
अमंदानंदसंदोहबंधुरं सिंधुराननं १
कंठालिंगनमंगलं धनकुचाभोगोपभोगोत्सवं
श्रोणीसंगमसौभगं च सततं सत्प्रेयसीनां पुनः ।
प्राप्तं कोयमितीर्ष्ययैव यमुनाकूले बलाद्यः स्वयं
गोपीनाममहुकलनिचयं कृष्ण स पुष्णातु नः

. ...

नांद्यंते सूत्रधारः

... ...

आकाशे कर्णं दत्वा किं ब्रूथ साधु भरताचार्यपुत्र साधु वयमपि चिरात्कस्यापि सरसकवेः सूक्तिमुक्तामणिग्रथितमभिनवं भाणमलोकितमुत्कंठिताः तदद्य तादृशमेव कमपि भाणमभिनीय दर्शयतु भवानिति अनुगृहीतोस्मि etc.

Ends.— (com.) fol. 70ᵇ

तथापीदमस्तु
वर्षंतु कामं भुवि वारिवाहा गोब्राह्मणेभ्यः कुशलानि संतु
तुष्यंतु संतः सुकविप्रबंधैस्तेषां च शाम्यंतु खलोपसर्गाः ५६
मुकुंदानंदनाम्ना मे भाणेनानेन तोषितः
कमलाकमनः कामं कल्लोलयतु मंगलं ५७
कृतिं लसदलंकृतिं रसविदो बुधाये मम
प्रसन्नहृदयादयाजलधयो बहू कुर्वते
तदीयपदपद्मयोरयमयं प्रणामांजलिः
सरोजमुकुलाकृतिः शिरसि · स्यये ५८

इति श्रीकाशीपतिकविराड्विरचितो मुकुंदानंदनामाय मिश्रभाणः संपूर्णः श्रीरामचंद्राय नमः श्रीमुकुंदानंद नाटक समाप्तः श्रीकृष्णाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः श्रीगणपतिगुरुचरणाभ्यां नमः श्रीरस्तु ॥

References —(1) Mss— A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum, i, 459ᵃ; ii, 106ᵃ; iii, 99ᵃ
B-Desciiptive Catalagues :—I O. Cat. pt VII. No 4195, 7410-12; Mad. Des. Cat. Vol. XXI. No 12613.
(2) Printed Editions .— Printed in Kavyamala 16 and at Madras 1882.

मुकुन्दानन्दभाण Mukundanandabhāṇa

No 173 511. / 1887-91.

Size.— 11¼ in. by 4⅙ in.

Extent.— 35 leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanagarī characters, hand-writing, not quite clear and legible; white chalk used for corrections; folios 1-8 missing; incomplete.

Age.— A modern copy.

Author.— Kaśīrāja.

Begins.— (abruptly) fol. 9ᵃ

किं तु दूरप्रवासिनस्तस्या संभावितमालोकनं ॥ अथवा स्वप्नविजृंभितप्रेतत्प्रियसखस्य भवितव्यं ॥ किं ब्रवीषि ॥ वयस्य नायं स्वप्न इति ॥ कथं तर्हि तव पुनरागमनं ॥ etc.

Ends.— fol. 43ᵇ

तथापीदमस्तु ॥ वर्षेतु कामं etc. up to शिरसि संततन्यस्यते ॥ १५८ as in No. 172

followed by इति श्रीकाशीपतिकविराड्विरचितो मुकुंदानंदनामायं मिश्रभाणः संपूर्णः ॥

References.— See No. 172.

मुण्डितप्रहसन Muṇḍitaprahasana

No. 174 83 / A. 1883-84.

Size.-- 15 in. by $6\frac{3}{8}$ in.

Extent.— 12 leaves ; 15 lines to a page ; 54 letters to a line.

Description.— Modern country paper, Devanāgarī characters, hand-writing, clear, legible and uniform; complete; margins not ruled with border-lines.

Age.— Samvat 1940 (= A. D. 1884).

Author.— Śivajyotirvit.

Subject.— A farce in three acts.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
कठिनकुचयुगं ते चंचलाक्षिद्वयं ते
कुटिलकचचयस्ते मंदयानं त्वदीयं
अतिकृशतमध्यस्ते मिथः केलि तल्पे-
प्रलयनमिति रोषात् पातु गौरीशयोर्वः १

नांद्यंते सूत्रधार

After Some lines:—

भद्राविष्टास्मः परिषदा दांभिकहासोपन्यासाय तन्न जानीमः केन विनोदे-
नैनामाराधयाम इति

नटः कथं विस्मरिंद अज्जमिस्सेहिंजंसवच्छरि आसिवाकिदंडुदुजनाविद्धं करण-
समत्थं मुण्डितप्पहसनं णाम णाडअं तं पओए अधिकरी अडुति

सूत्र भद्र सम्यग्दृष्टवानासि यत्सत्यं शिवज्योतिर्वित्कृतं मुंडितप्रहसनं
धर्मे रतानां किलधर्मवृद्धिं पाखंडनिंदावशतो विधत्ते
ये दांभिकावंचनमात्रनिष्टास्तेषां विधेः केवलवज्रपातः २
यदस्तुकर्णाद्वयमपि घर्मांप्सभागिनो भवामस्तदेहि कुशीलवानां प्रतिपात्र

यत्वमाज्ञापयाम etc.

Ends.— fol. 12[b]

इत्याशास्ते राजा मुंडित कथय किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि गंड अतः
परमपि प्रियमस्ति किंचित् दविशालाधि। परः विठ्ठलीकुशलिन्यास्ते प्रालीला-
वती मया २७

तथापि पदोच्छसि तर्हीदमस्तु blank lines
नरता वर्षतु धाराधरा दुष्टा· संक्षयितां व्रजंतु सुजनाः
कुर्वंतु भक्तिं हरे· कांतागाढतर प्रियानरत.. ...चुंबतु
भो राजेन्द्र त्वासि शासति क्षितितलं नंदंतु सर्वा· प्रजा· २४
श्यालादयः तह भोड़ इति निष्क्रांता सर्वे मुंडितप्रहसने शिवज्योतिर्वित्कृते तृतीयोंक· ३
समाप्तं चेदं मुंडितप्रहसनं नाम नाटकं ॥
संवत १९४० का फाल्गुण कृष्ण ११ भृगुवासरे समाप्तोय ॥
शुभं भूयात् ॥ लिखिनातुराब्राह्मणः ॥ शुभमस्तु ॥

References.—(1) Mss-A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum. 1, 461[a]. B-Descriptive Catalogues Rajendralal Mitra, Notices Vol. I No. 125.

मुद्राराक्षस — Mudrarākṣasa

No. 175 — 216. Viśrāma (i)

Size.— $13\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 50 leaves; 9 lines to a page; 45 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanagari characters: hand-writing, clear, legible and uniform, borders ruled in double red lines; portion marked with red pigment and corrections made with yellow; complete.

Age.— A modern copy.

Author.— Viśākhādatta.

Subject.— A drama of political intrigue, centred in the persons of Rākṣasa, the minister of the Nandas and Cāṇakya the minister of Candragupta.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः श्रीमत्कालिकायै नमः
धन्या केयं स्थिता ते शिरसि शशिकला किंनु नामैतदस्या

तामेवास्यास्तदेतत्परिचितमपि ते विस्मृतं कस्यहेतोः
नारीं पृच्छामि नेदं कथयतु विजया न प्रमाण यदीन्दु-
र्देव्या निह्नोतुमिच्छोरिति सुरसरित शाठ्यमव्याद्विभोर्वः ॥ १ ॥

अपि च पादस्याविर्भवंतीमवनतिमवने रक्षतः स्वैरपातैः
सकोचेनैव दाष्णां मुहुरभिनयतः सर्वलोकातिगानां ॥
दृष्टिं लक्ष्येषु नोग्रज्वलनकणमुच बिभ्रतो दाहभीते-
रित्याधारानुरोधात्रिपुरविजयिनः पातु वो दुःखनृत्तं ॥ २ ॥

नाद्यते सूत्रधारः ॥ अलमति विस्तरेण आज्ञापितोस्मि परिषदा ॥
यथात्र त्वया सामंतवटेश्वरदत्तपौत्रमहाराजपृथुसूनोः
कवेर्विशाखदत्तस्य कृतिरपूर्वं **मुद्राराक्षसं** नाम नाटक नाटयितव्य-मिति ॥ etc.

fol. 12ª इति **मुद्राराक्षसनाम्नि** नाटके मुद्रालाभः प्रथमोंकः १ ॥
fol. 20ª इति ,, ,, द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

चा० भो राजन(न्) चंद्रगुप्त भो अमात्य राक्षस उच्चतां भूयः किं वा प्रिय-मुपकरोमि ॥

राजा किमतःपरमपि प्रियमस्ति ॥
राक्षसेन समं मैत्री राज्ये चारोपिता वयं ॥
नंदाश्चोन्मूलिदाः सर्वे किं कर्तव्यमतः प्रियं । १९ ॥

रा० तथापीदमस्तु । इत्थमत्रातिगंभीरशुभोदर्कचाणक्यनयसंविधानेन चंद्र-गुप्तसाचिव्यपदलाभपरितुष्टो महामात्यो राक्षस इत्याशास्ते ॥ भरतवाक्यं ॥
वाराहीमात्मयोनेस्तनुवनविधावास्थितस्यानुरूपां
यस्य प्राक्दंतकोटिं प्रलयपरिगता शिश्रिये भूतधात्री ॥
म्लेच्छैरुद्विज्यमाना भुजयुगमधुना संमिता राजमूर्तेः
स श्रीमद्बंधुभृत्यश्चिरमवतु महीं पार्थिवश्चंद्रगुप्तः २०
इति निष्क्रांताः सर्वे इति श्रीमन्महाराजपदभाजः पृथोः सूनुना श्री-विशाखदत्तमहाकविना विरचिते **मुद्राराक्षसनाम्नि** नाटके सप्तमोंकः । श्री

References.— 1 Mss-Aufrecht, i, 461ᵇ; ii, 106b, 218ª; iii, 99ᵇ. For described Mss see Mad. Des. Cat. Vol. VII, Nos. 12616-19; I. O. Cat. Pt. VII. Nos 4165-69; Keith (I. O. Cat.) Vol II, pt. ii Nos. 7366-69.

2 A. B. Keith-Sanskrit Drama, pp. 205-12.

3 Printed Editions :— 1 With the commentary of ढुण्ढिराज, ed. with an English translation, critical and explanatory notes by M. R. Kale; 2 by K. V. Abhyankar; 3 by Prof. Dhruva; 4 by S. R. Ray etc.

मुद्राराक्षस

Mudrārakṣasa

No. 176

168.
1902–07.

Size.— $13\frac{2}{5}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 83 leaves ; 9 lines to a page ; 35-40 letters to a line.

Description.— Modern paper, Devanagarī characters ; bluish in appearance ; hand-writing, legible but careless and not uniform ; complete ; in many places every alternate folio is numbered.

Age.— Śaka 1780 ; Samvat 1915.

Author.— Viśākhadatta.

Begins.— fol. 1ª

॥ श्रीगणेशाय नमः श्रीगुरुभ्यो नमः श्रीसरस्वत्यै नमः अथ मुद्राराक्षस नाम नाटक प्रारंभ·

स जयति सिंदुरवदनो देवो यत्पादपंकजस्मरणं
वासरमणिरिव तमसां राशीं नाशयति विघ्नानां
अथ नान्दी धन्या केयं स्थिता ते etc. as in No. 175

fol. 16ᵇ इति प्रथमोऽङ्कः ॥ समाप्तः ॥

fol. 29ᵇ इति द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 83ª

चाण ॥ अमात्य राक्षस ॥ तदुच्यतां किं ते भूयः प्रियमुपकरोमि etc. up to पार्थिव चंद्रगुप्तः as in No. 175

followed by इति निष्क्रान्ता सर्व्वे ॥ इति सप्तमोऽङ्कः समाप्तः ॥ इति मुद्राराक्षसनाम नाटकं समाप्त ॥ शके १७८० ॥ संमत १९१५ ॥ मास मार्गशिर्ष शुध १० बुधवार तत दिवे समाप्तं ॥ श्रीगुरुचरणारविंदेभ्यो नमः ॥

References.— See No. 175.

मुद्राराक्षस Mudrārākṣasā

No. 177

452.
1884-87.

Size.— 11¾ in. by 3¾ in.

Extent.— 28 leaves; 11 lines to a page; 65 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks, Devanāgarī characters; slightly discoloured; hand-writing, small but very beautiful, legible and uniform; complete.

Age.— modern copy.

Author.— Viśākhadatta.

Begins.—fol. 1ᵃ

श्रीगणेशाय नमः

धन्या केयं स्थिता ते etc. as in No. 175

fol. 6ᵃ प्रथमोंकः ॥ छ ॥ १ ॥

fol. 11ᵃ द्वितीयोंकः २

Ends.— fol. 28ᵃ

चाण. भो राजन् चंद्रगुप्तः etc. up to पार्थिवश्चंद्रगुप्तः २०
as in No. 175.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे (स)प्तमोंकः ॥ ७ ॥

समाप्तमिदं मुद्राराक्षसं नाम नाटकं ॥ विशाखदत्तकवेः कृतिरिदं नाटकं समाप्तं मुद्राराक्षसं नाम ॥

References.— See No. 175.

मुद्राराक्षस Mudrārākṣasa

No. 178

547.
1891-95.

Size.— 12¾ in. by 4 in.

Extent.— 16 leaves; 8-9 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Modern paper, Devanāgarī characters, new in appearance, hand-writing, legible but careless, borders ruled in double red lines, 1st and the last folio contain floral designs and the name of work and its autor.

Age.— modern copy; Śake 1745.

Author.— Viśākhadatta.

Subject.— The Ms. contains only the verses from Mudrarakṣasa

Begins— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमत्कलिकायै नम ॥
धन्या केयं स्थिता ते etc. as in No 175

Ends.— fol. 16[a]

वाराहीमात्मयोने etc. up to पार्थिवश्चन्द्रगुप्तः
as in No. 175.

followed by इति श्रीमहापृथुम्नोराज्ञया श्रीविशा(ख)दत्तकविना विरचिते मुद्राराक्षसनाटके सप्तमोकः मुद्राराक्षसनाटकस्थाः केवल श्लोका एवात्र लिखिताः तत्रापि बालभाषया लिखिताः ते त्यक्ता ॥ इद पुस्तकं सखारामेण लिखितं स्वार्थं परार्थं च ॥ श्रीमहागणपतिः प्रसन्नोस्तु शके १७४५ मार्गशीर्ष कृष्ण १४ बुधवारे समाप्तमिदं पुस्तक ॥ शुभ भवतु ॥ श्रीराम जयति

मुद्राराक्षस Mudrarakṣasa

No. 179 167.
1902–07.

Size.— $9\frac{2}{5}$ in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 44 leaves; 10-13 lines to a page; 28-40 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanagari characters; old and mutilated; hand-writing, careless and not uniform; borders ruled in double black and red lines, much of the portion scratched out; red and yellow pigment used, edges of folios moth-eaten; some folios stuck together and some extremely damaged.

Age. — Appears to be old.

Author — Viśākhadatta.

Begins. —fol. 1[b]

…. ..शाय नमः ॥

धन्या केयं स्थिता ते etc. as in No. 175

fol. 13[a] मुद्रालाभो नाम प्रथमोंकः ॥

fol. 21[a] इति राक्षसविचारो नाम द्वितीयोकः ॥

Ends—fol. 44[b]

तथापीदमस्तु भरतवाक्यं

वाराहीमात्मयोने etc. up to पार्थिवश्चंद्रगुप्तः ॥ १९ ॥

as is No. 175.

followed by इति निष्क्रांता सर्वे ॥ ॥ इति श्रीमन्महाराजपद्भाजः पृथोः सूनुना श्रीविशाखदत्तमहाकविना रचिते मुद्राराक्षसनाटके निर्वहणं नाम सप्तमोंकः ॥ ७ ॥

शुभं भूयात् सततम्.

References. — See No. 175.

मुद्राराक्षस Mudrārākṣasa

with **टीका** with commentary

No 180 **431. / 1892-95.**

Size.— 12¼ in. by 5⅗ in.

Extent.—100 leaves; 2-6 lines to a page; 32 letters to a line. (text)

6-8 ,, ,, ,, 40 ,, ,, ,, (com.)

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; white in appearance ; hand-writing, bold, clear and legible ; borders ruled in double red lines and edges in single ; yellow pigment used for corrections ; portion of the commentary added in the margin on some folios ; complete.

Age.— Samvat 1896.

Author of the text.— Viśākhadatta.

,, ,, comm.— Dhundirāja

Subject.— A commentary on the Mudrārākṣasa "by Dhundirāja composed for king Shahji of Tanjore in 1714." Keith, however remarks that the comm. was composed for king *Tryambaka*.

Begins,— fol. 1[b]

धन्या केयं स्थिता ते etc. as is No. 175.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सिंदूरारुणगंडमंडलमदामोदभ्रमद्भृंगिका

...करेण कलेन कर्णमुरजध्वानेन मंद्रेण च ।

तन्मौर्यत्रिकरीति मेति शिरसः शश्वन्मदांदोलनं ।

यस्य श्रीगणनायकः स दिशतु श्रेयांसि भूयांसि व. ॥ १ ।

षड्भिरंगैरुपेताय पुमर्थामरभूरुहे ॥

शंकराय नमस्कुर्मो निगमाय नयाय च

ढुंढिनाम्ना बुधेनेदं मुद्राराक्षसनाटकं ॥

सांगमद्भुतवृत्तं तत्स्फुटं व्याख्यायतेधुना ॥ ३ ।

श्रीमद्विशाखदत्तीये मुद्राराक्षसनाटके ।

कथोपोद्घातमाचक्षे संविधानावबुद्धये ॥ ४ ॥

नंदांतं क्षत्रियकुलमिति पौराणशासनात् ।

कल्पादौ नंदनामानः केचिदासन्महीभुजः । ५ ।

सर्वार्थसिद्धिनामासीत्तेषु विख्यातपौरुषः ।

स चिरादाशिषत्पृथ्वीं नवकोटिशतेश्वरः । ६ ।

वक्रनासादयस्तस्य कुलामात्या द्विजातयः ।

बभूवुस्तेषु विख्यात आसीद्राक्षसधूर्धरः । ७ ।

दंडनीतिप्रवीणः स षाड्गुण्यप्रविभागवित् ॥

शुचिः शूरतमो नंदैर्मान्यो राजधुरामधात् । ८ ।

... ...

उपोद्घातोत्र वृत्तायाः कथाया एवमीरितः ।

अतःपरं कविर्वस्तु नाटकीयं प्रयोक्ष्यते । ६४ ।

क्रूरग्रहः स इत्यस्मिन्पद्ये प्रस्तावनामुखे ।

उक्तमर्थं श्लेषदिशा कविरन्वबदन्मनाक् । ६५ ।

इत्युपोद्घातः ।

अथेदं नाटकं सांगं सलक्षणमिहोच्यते
तत्राप्रत्यूहसंपूर्त्यै कविनाशीर्निबध्यते । १ ।

अत्र श्रीमान्विशाखदत्तनामा महाकविः प्रारीप्सितस्य नाटकस्य निर्विघ्नपरिसमाप्तिप्रचयसिध्यर्थं स्वेष्टदेवतागुणसंकीर्त्तनपूर्वकाशीर्वचनरूपं मंगलं शिष्यशिक्षायै नांद्या निबध्नन्मनागर्थतः । शब्दतश्च नाटकीयं वस्तु ध्वनयति । नांदीलक्षणमग्रे वक्ष्यते । तत्राद्ये नांदीपद्ये । धन्या केयमिति । जटाजूटकुहरनिलीनां दिव्यस्त्रीरूपधारिणीं । गंगामवलोक्य सेर्ष्यायाः । शिवाया इयमुक्तिः etc.

fol. 27ᵃ इति श्रीत्र्यंबकयज्वप्रभुवर्याश्रितढुंढिराजव्यासयज्वविरचिते मुद्राराक्षसव्याख्याने प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 42ᵃ इति... ... .. गर्भसंधिरूपो द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— (text) fol. 98ᵇ

चाणक्यः भो राजन् चंद्रगुप्त etc. up to पार्थिवश्चंद्रगुप्तः ॥ १९ ॥
as in No. 175.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इति श्रीमन्महाराजपदभाजः पृथोः सूनुना श्रीविशाखदत्तमहाकविना विरचिते मुद्राराक्षसनाटके सप्तमोंकः । ७ । समाप्तं चेदं नाटकं

Ends.— (com.) fol. 99ᵃ

नाटकसमाप्तौ च वाराहीमात्मयोनेरिति पद्येनादि वराहरूपिणो भगवतो महापुरुषस्य जगदुद्धरणगुणसंकीर्त्तनरूपं मंगलं विरचितवान् अनेन मंगलाचरणेनोपास्योपासकभेदावस्थायामपि उपास्ययोर्हरिहरयोरभेदेनैवोपासनमाखिलश्रेयः ॥ प्राप्तिसाधनत्वेन श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणप्रसिद्धमिति ज्ञेयं ।

सुधीढुंढिर्नाम्ना जगति विदितो लक्ष्मणसुधी ।
मणेः श्रीमद्व्यासान्वयजलधिचंद्रस्य तनयः
स्फुटं सांगं व्याख्यन्नयगुणविदस्त्र्यंबकविभो-
र्नियोगात्प्रौढार्थं बुधवरमुदे नाटकमिदं ॥ १ ॥

इति श्रीढुंढिव्यासविरचिते मुद्राराक्षसव्याख्याने सप्तमोंकः

अत्र चतुर्थेंके कविरद्भुततरचाणक्यनीतिविषयस्वयंविधानक्लेशमनुभाव्य प्रमोदभरमनुभवंतः सरसाः सहृदया जगति दुर्लभा इति मन्वानः स्वयमेव स्वीयनाटकसंविधानक्लेशं राक्षसवचनव्याजेन प्रस्तौति स्म

कार्योपक्षेयमादौ तनुमपि रचयस्तस्य विस्तारमिच्छन्
बीजानां गर्भितानां फलमतिगहनं गूढमुद्भेदयंश्च ।
कुर्वन्बुद्ध्या विमर्शी प्रसृतमपि पुनः । संहरन्कार्यजातं ।
कर्त्तावान(ना)टकानामिममनुभवति क्लेशमस्मद्विधो वा ।

एव नाटकीय चतुःषष्ट्यंगलक्षणानुसरणकविहृदयाभिमतार्थाविष्करणप्रयासोपि व्याख्यातुरनु मोदयितव्य· । सहृदयैरिति प्रार्थयामः

कर्त्तैतन्नाटकस्याद्भुतरसविलसत्संविधागप्रवीणः
क्लेशं चाणक्यनीतौ बहुविधमतनोल्लक्षणाद्यैर्वचोभि ।
ततल्लक्ष्ये तदंगानुसरणविविधविविधक्लेशसमस्माद्विधानां
राजश्री व्यर्बकायानुमति सुविहित वीक्ष्य तुष्यंतु सन्तः ॥ १ ॥

समाप्तोयं ग्रंथः ॥ संवत् ॥ १८९६ ॥ का शुभमस्तु ।

॥ कल्याणमस्तु ॥

References.— 1 Mss— Aufrecht i 461^{b}; ii, 106^{b}; iii, 99^{b}. See also Keith, I. O. Cat. Vol. II, pt. ii Nos. 7366-70.

This commentary is published in the Bombay Sanskrit Series, No. XXVII, by K. T. Telang in 1884 and revised by V. S. Ghate in 1918.

मुद्राराक्षस with टीका — Mudrārākṣasa with commentary

No. 181 — 548. / 1891-95.

Size.— $11\frac{1}{3}$ in. by 5 in.

Extent.—77 leaves; 4-6 lines to a page; 36 letters to a line. (text)
,, ,, ,, ,, 40 ,, ,, ,, (comm.)

Description.— Country paper; Devanāgarı characters; old in apparance; hand-writing, clear and legible but not uniform, portion marked with red pigment and corrections made with yellow; complete.

Age.— Saṁvat 1895.

Author of the text.— Viśākhadatta.

,, ,, comm.— Dhuṇḍiraja.

Begins.— (text) fol. 102[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

धन्या केयं स्थिता ते etc. as in No. 175.

,, (com.) fol 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सिद्ध्दारुण etc as in No. 180

fol. 3[a] अथेदं नाटकं etc., up to शिवाया इयशाक्ति
as in No. 180

fol. 23[a] इति श्रीत्र्यं(ब)कयज्वप्रभुवर्याश्रित्त ढुंढिराजव्यासयज्वविरचिते मुद्राराक्ष(स)व्याय(ख्या)ने प्रथमोंकः १

fol. 33[b] इति... ... ..गर्भसंधिरुपो द्वितीयोंकः २

Ends.— (text) fol. 76[a]

चाणक्यः भो राजन् चंद्रगुप्त etc. up to शिश्रिये भूतधात्री
as in No. 175.

Ends.— (com.) fol. 77[a]

नाटकसमाप्तौ च etc. up to बुधवरमुदे नाटकमिदं
as in No. 180.

followed by इति श्रीढुंढिव्यासविरचिते मुद्राराक्षसव्याख्याने सप्तमोंकः ॥ ७ ॥

then अत्र चतुर्थेंङ्के etc. up to तुष्यंतु संत
as in No. 180

followed by संवत् १८९५ आषाढ कृष्ण तिथौ च १२ ॥

References.— See No. 80.

मुद्राराक्षस
with टीका

No. 182

Mudrārākṣasa
with commentary

440.
1887–91.

Size.— 11 in. by 5 in.

Extent.— 77 leaves; 10–13 lines to a page, 40 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters, not very old in appearance ; hand-writing, clear, legible and uniform ; comm. written in margin also, comm above and below the text, complete.

Age.— Saṁvat 1890.

Author of the text.— Viśākhadatta.

,, ,, comm.— Dhuṇḍirāja.

Begins.— (text) fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः

धन्या केयं स्थिता ते etc. as in No. 175.

,, — (com.) fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सिंदूरारुण etc. as in No. 180.

fol. 3[a] अथेदं नाटकं etc. up to शिवाया इयमुक्ति as in No. 180.

fol. 23[a] इति श्रीअंकयज्वप्रभुवर्याश्रितं ढुंढिराजव्यासयज्वाविरचिते मुद्राराक्ष(स)व्याख्यायने प्रथमोंकः १

fol. 33[b] इति... ... ...गर्भसंधिरूपो द्वितीयोंकः २

Ends.— (text) fol. 76[a]

चाणक्यः भो राजन् चंद्रगुप्त etc. up to पार्थिवश्चंद्रगुप्तः १९ as in No. 175.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे इति श्रीमन्महाराजपदभाजः पृथोः सूनुना श्रीविशाखदत्तमहाकविना विरचिते मुद्राराक्षसनाटके सप्तमोंकः ७ समाप्तं चेदं नाटकं

Ends.— (com.) fol 77[a]

नाटक समाप्तौ च etc. up to बुधवरामिदं नाटकमिदं १ as in No. 180 followed by इति श्रीढुंढिव्यासविरचिते मुद्राराक्षसव्याख्याने सप्तमोंकः ७

Then अत्र चतुर्थेङ्के etc. up to तुष्यंतु संतः १ as in No. 180

followed by संवत् १८९० कार्त्तिक शुक्ल १० बृहस्पत.

References.— See No 180.

मुद्राराक्षस टीका
called
मुद्रादीपिका

Mudrārākṣasatikā
called
Mudrādīpikā

No. 183

328.
1884-86

Size.— 15 in. 6⅝ in

Extent.— 12 leaves; 13 lines to a page, 58 letters to a line

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; white in appearance; hand-writing, clear, legible and uniform; incomplete, being broken off in the middle of the 7th act, the Ms is very incorrect.

The Ms is almost complete except for the last few verses which render some information about the author. These verses are to be seen in the I. O. Ms No. 4170

Age.— Does not appear to be very old.

Auther. Graheśvara.

Begins.— fol. 1ᵇ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीहयग्रीवाय नमः ॥

त्रैलोक्यरंगभूमिसकलगुणवृता नायिका शैलपुत्री
व्योमैशांन धि(नान्तर्विता)नं निजवसनवसनवरं वाद्यभांडं कपालं
आनंदप्राप्तिसूत्रैः (मुच्चैः)कलिकलुषहतेर्यस्य लाभो जना-
स्वा(स्था)णुर्विश्वैकदृश्वा सकपटनरना...नं कोकः पुनातु १

... ...

नत्वा शंकरचरणं स्तुत्वा साधुनुदीनमहात्म्यान्
कुरुत ग्रहेश्वराख्यो मुद्राया द्वीपिकायत्नान् (त्) ॥ ७ ॥

इह खलु ग्रंथारंभे मंगलाचरणेन समाप्तिरुद्देश्या नाटकग्रंथोनंभे विशिष्य सकलनाटकार्थनिर्वचनं सक्षेपेण नादीश्लोक एव यदि भवति तदा सामान्यतो विशेषनश्चयंधशुद्धि रसिदिना भवति etc.

fol. 13ᵃ इति श्रीमहोपाध्यायश्रीग्रहेश्वरविरचितायां मुद्रादीपिकायां प्रथमोंकः

fol. 16ᵇ इति द्वितीयोंकः

Ends.—abruptly fol 42^b

साधूनामप्यसाधो उचितपदविधौ दक्षतामादधानो
नीत्या देव्या भवान्यपरिगतहृदयः सर्वकर्मैकदृ(श्वा)

The following lines, wanting in the present Ms. are to be seen in the I. O. Ms. No. 4170:--

कारुण्याहृष्टचेता निजहितपरिताहा।निताप्युञ्झितश्री (?)
श्रीमान्देवो महेषः प्रभवतु कृतितामष्टसिद्धाश्विराय ॥
देशे श्रीतीरभुक्तौ स(सु)विमलमतिश्चक्रपाणिर्गुणाढ्यः
श्रीवत्सस्तत्सुतोऽभून्नयविनयमयस्तत्र(०स्तन्त्र)विद्यः कवीन्द्रः
तत्पुत्रः ख्यातकीर्तिः कविदरगणितः श्रीजयादित्यधीरः
श्रीदेवस्तत्सुतोऽभूत्तदुचित(त)नय. पण्डितो रामशर्मा ॥
सिद्धेश्वरस्ततनयोऽप्यतो ऽभूद् द्विजेन्द्रवर्गे गणितप्रतिष्ठः ।
तत्सुनुरानम्रशिरा गुरुभ्यो म्रहेश्वरः सन्नयमार्गसेवी
तेनेयं रचितोच्चैर्यत्नान्मुद्राख्यनाटके टीका
इति महोपाध्यायश्रीम्रहेश्वररचितायां सप्तमोऽङ्कः ॥ ख्यातःपृथुतरयशा
दुर्लभो नाम विप्रः ॥

References.— 1 Mss—Aufrecht, ii, 106^b; iii, 99^b.
This commentary is described in the I. O Cat Pt VII. No. 4170 Cf. also Mad. Des. Cat. Vol. XXI. No. 12623.

मुद्राराक्षस-
प्राकृतच्छाया

Mudrārakṣasa-
prakṛtachaya

No. 184 453.
1884-87.

Size. – $11\frac{1}{5}$ in by $4\frac{1}{6}$ in.

Extent.— 15 leaves ; 9 lines to a page ; 36 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks ; Devanāgarī characters ; hand-writing, clear, legible and uniform ; complete.

Age.— A modern copy.

Author.— Keśavopādhyāya.

Begins.— fol. 1

॥ ई० ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा श्रीमद्गणेशस्य चरणौ सद्गुरोरपि ॥

कुरुते केशवो मुद्राराक्षसप्राकृतछविं ॥ १ ॥

नटी वाक्यछाया ॥ आर्य इयमस्मि आज्ञानियोगेन मामार्यः । अनुगृण्हातु etc.

fol. 4b इति छायायां प्रथमोंकः ॥ छ ॥

fol. 6a इति द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 15a

आनालोच्य व्याख्यां प्रतिमनधिगम्यापि च परां
विशुद्धां मूलस्य स्वमतिपरिणामावधिकृतः ॥
श्रमोचितं संतो निजहृदि विभाव्याथ विबुधाः
कदाचिन्नस्तस्याद्विगतमपि वा पूरयत तत् ॥ १ ॥

इति श्रीमद्बाबुरायापरपर्यायकेशवोपाध्यायकल्पितायां मुद्राराक्षस नाटकप्राकृतछायायां सप्तमोंकः समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥

मुद्राराक्षसछाया — Mudrārākṣasachāyā

No. 185 — 217. Viśrāma (i).

Size.— 12¾ in. by 4½ in.

Extent.— 4 leaves ; 10 lines to a page ; 48 letters to a line.

Description.—Modern paper; Devanāgarī characters ; hand-writing, clear, legible and uniform ; borders ruled in double red lines ; incomplete.

Age.— A modern copy.

Author.— Not mentioned.

This is a fragment of a drama the name of which is not mentioned. The characters are Draupadi, Bhānumatī, Rākṣasī, Arjuna, etc. the name मुद्राराक्षस is written upon the fly-leaf. Aufrecht wrongly mentions the work as Mudrārākṣasanaṭakachāyā.

Begins.— fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ।

नेपथ्ये ॥ समाश्वासितु ॥ भट्टिणी ॥ चेटी अपनेष्यति ॥ ते मन्युंरित्यानुबधकुरुवैरः कुमारभीमसेनः ॥ etc.

fol. 2[a] प्रथमोंकः

fol. 2[b] इति द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 4[b]

राक्षस' अरेवसागंधे पुत्र घटोत्कच शोकसंतप्तहृदयां स्वामिनीं हिडंबादेवीं प्रक्षितुं गतोस्मि ॥

राक्षसी ॥ रुधिरप्रियअद्यापि स्वामिन्या हिडिं ॥

मुद्रितकुमुदचन्द्र Mudritakumudacandra

No. 186 475. / 1899–1915.

Size.— 10 in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 12 leaves ; 15-16 lines to a page ; 50 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance ; hand-writing clear, legible and uniform ; borders ruled in triple red lines ; square blank spaces in the centre of folios ; red pigment used for marking the portion and red ink for colophons of every act; complete.

Age.— The Ms appears to be old.

Author.— Yaśascandra, son of Padmacandra, grandson of Dhanadeva of the Dharakaṭa family who was the minister of a prince of Śākambharī in Sapādalakṣa (cf. A. B. Keith, Sanskrit drama p. 260).

Subject.— The play describes the controversy which took place in A. D. 1124 between the Śvetāmbar Jaina teacher Deva Sūri and the Digambara Kumudachandra, in which the latter was silent.

Begings.— fol. 1[b]

॥ ए० ॥ ॐ नमः सर्वज्ञाय।

श्रेयः कुड्मलमांसलां त्रिजगतः कुर्वंतु वांछालतां।
व्याख्याभूमिजुषः शशांकसुहृदो वीरस्य दंतत्विषः।
दृप्यद्दुर्मतदंतिकुंभदलने क्रीडां समातन्वता।
कीर्णाः केशरिणेव लांछनभुवा मुक्तामणिश्रेणयः ॥ १ ॥

नांद्यंते सूत्रधारः।

सूत्र मारिष अस्त्यभिनवोक्तिभंगीतरंगितरसनिस्यंद-
निर्भरणं मुद्रितकुमुदचंद्रं नाम प्रकरणं ॥ पारिकोऽस्य
कविः।

सूत्र ते स्मैर्बुद्धिसुधारसव्यतिकरैः शाकंभरी भूभुजो ॥
येनास्यां भुवि चेतसोप्यविषयामभ्युन्नतिं लंभिताः ॥
स श्रीधर्कंटवंशवारिधिसुधाराविर्जगद्विश्रुतो ॥
यस्य श्रीधनदेव इत्यभिधया ख्यातः पिता भूत्पितुः etc.
... ...कर्त्तानेकप्रबंधानां स्तोत्रप्रकरणै कविः
अतन्द्रकाव्यमुद्राङ्ग यशश्चंद्र इति श्रुतः ॥ ७ ॥

fol. 3[b] प्रथमोंकः ॥ छ ॥

fol. 6[a] द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 12[a]

राजा देवसूरिं प्रति । प्रतिवादिमदज्वरापनोदधन्वंतरेश्रीदेवसूरेलंकुरुष्व वसतिं । कृतमंगलाचारः प्रतीक्षते श्राद्धवर्गोभवदागमनं।

राजा प्रतीहारं च प्रति । समादिश्यतां । महोत्सवा पौरलोको वयं योगींद्र-कलामनुशीलयाम इति निःक्रांताः सर्वे पंचमोऽकः समर्थितः समाप्तमिदं मुद्रितकुमुदचंद्र नाम नाटकं ॥ छ ॥

References.— Cf. A. B. Keith–Sanskrit Drama, p. 260. He refers to an edition printed at Benares in Virasaṁvat 2432.

मृच्छकटिकवृत्ति — Mrcchakaṭikavṛtti

No. 187 — $\frac{149.}{1866-68.}$

Size.— 12 $\frac{3}{5}$ in. by 5 in.

Extent.— 30 leaves ; 11 lines to a page , 45 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks , Devanāgarī characters ; blue in appearance , hand-writing clear, legible and uniform ; yellow pigment used only in one or two places for correctious ; complete , the Ms is a bound copy.

Age.— A modern copy.

Author.— Pṛthvīdhara.

Subject.— A short commentary containing explanations of difficult words and passages in the Mṛcchakaṭika of Śūdraka.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

मृच्छकटिकप्रकरणे यद्दुर्बोधं पदं किंचित् ॥

विवृत्ति(:)तस्य स्वधिया क्रियते सद्भिर्विलोकनीयैषा ॥ १ ॥

प्रकरणं चेदं ॥ तथा च तल्लक्षणं ॥ यत्र कविरात्मबुध्या वस्तुशरीरं च नायकं चैव ॥ विरचयति समुत्पाद्य तत् ज्ञेयं प्रकरणं नाम ॥ चतस्रो वृत्तयः पंचसंधयोष्टरत्याहयः ॥ प्रकरणत्वात्प्रसिद्धनायकं विहाय कल्पितवणिङ्नायकं॥ विविधाश्च्यात्र रसाः ॥ etc.

fol. 11[a] इति महोपाध्यायश्रीपृथ्वीधरकृतमृच्छकाविवृतौ न्यासार्प्यणो नाम प्रथमोंकः ॥ छ ॥

fol. 14[a] द्यूतकसंवाहको नाम द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 30[b]

किं एतत्किमेतदिति शत्रूणां क्रूरः कलकलः

पुस्तकांतरपाठदर्शनव्याख्या अहमेवेति पर्यवस्थापन-

माचार इति कृत्वा स्वयमेव क्षमोहमिति भावः

द्विउणतलाद्विगुणतरः अचलां पृथ्वीं ॥

॥ मृच्छकटीकाविवृत्तिरियं गणपतिच्चितांतपारपर्यंता

पृथ्वीधरकृतिरुपनयतु संतोषं कृति सद्मे ॥

॥ इति श्रीरामदेवकारिता मृच्छकटी(क)वृत्ति समाप्तः ।ः छ ॥

References.— 1 Mss—Aufrecht, i 465; ii, 107[b].

मृच्छकटिकटीका Mṛcchakaṭikaṭīkā

No. 188 150. / 1866-68.

Size.— $12\frac{1}{2}$ in. by $7\frac{3}{5}$ in.

Extent.— 14 leaves, 19-20 lines to a page, 45 letters to a line.

Description.— Modern paper; Devanāgarī characters, hand-writing, small but very clear, legible and uniform, borders ruled in double black lines; considerable portion of one side of folios moth-eaten, the Ms is a bound copy; complete; incorrect.

Author.—A modern copy.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

शेमुषी प्रौढजीवातुर्विद्वृर्त्तिर्मृच्छकेटके ।

पृथ्वीधरैश्विकीर्षाङ्क्रिर्गणेशो गण्यते गुरुः ॥

तथा बालानां सुखबोधाय गुरूणां वचनं शुभं ॥

लिख्यते गहनेऽप्यत्र हेरम्बावनतिस्थिरैः ॥

प्रकरणं चेदं etc. as in No. 187

fol. 6[b] इति महोपाध्यायश्रीपृथ्वीधरकृत मृच्छकटिकाविवृतौ न्यासार्प्यणो नाम प्रथमोंक ॥ छ ॥

fol. 8[a] द्यूतिकरसंवाहको नाम द्वितीयोंकः ॥ छ ॥

Ends.— fol. 14[a]

जयति सर्वश्रुतकर्षणेन वर्द्धतां तदनुजयति आत्मसात् करोति शेषभूतां पुष्यदायमानां गुणभूतामिति केचित् । पुस्तकांतरपाठदर्शनव्याख्या । आचार इति कृत्वा स्वयमेव मोहं इति भावः दिष्ट्या भो इति प्रहर्षिरायामुहाकारे गुष्टिकारंवति स्पष्टं वृत्तं । एवं दटमित्यर्थस्तु विउनदयं । द्विगुणतरा अवला पृथ्वी ॥

मृच्छकटिकविवृतिरियं गणपतिचिंतामपारपर्यंता ।

पृथ्वीधरकृतिमुपतनयतु संतोषं कृति सहृदे ॥ छ ॥ छ ॥

इति स महोपाध्यायश्रीपृथ्वीधरकृतमृच्छकटिकाविवृतौ दशमांक ॥ छ ॥ इति मिथिलाधिपतिश्रीमद्रामसिंहदेव ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

References.— See No. 187.

मृच्छकटिकविवृत्ति Mrcchakatikavivrtti

No. 189 44. / 1868-69.

Size.— 12⅗ in by 5½ in.

Extent.— 27 leaves, 11 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Modern paper, Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible and uniform; yellow pigment frequently used for corrections, complete.

Age.— A modern copy.

Author.— Prthvīdhara.

Begins.—fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

शैद्युषी प्रौढजीवातु etc. as in No. 188

fol. 11[a] इति महोपाध्यायश्रीपृथ्वीधरकृतमृच्छकटिकाविवृत्तौ न्यासार्पणो नाम प्रथमोंकः ॥ छ ॥

fol. 14[a] द्यूतिकरसंवाहको नाम द्वितीयोऽङ्कः ॥ छ ॥

Ends.—fol. 27[b]

जयति सर्वद्युतकर्षणेन वर्द्धतां etc. up to संतोषं कृति सद्युद्रे ॥ छ ॥ as in No. 188

followed by इति महोपाध्यायश्रीपृथ्वीधरकृतमृच्छकटिकाविवृत्तौ दशमांक ॥ छ ॥ इति मिथिलाधिपतिश्रीमद्रामसिंहदेव ॥ छ ।

References. — See No. 187.

रत्नावली Rātnāvali

No. 190 455. / 1884-87.

Size.— 12½ in. by 4 in.

Extent.— 30 leaves; 9 lines to a page; 45-50 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters, hand-writing clear and legible, Sanskrit rendering for Prakrt written between the lines, folios numbered in both margins; complete.

Age.— A modern copy.

Author.— Śrī Harṣa.

Subject.— A drama in four acts. The plot is based upon the story of the marriage of king Udayana with Vāsavadatta.

Begins. fol. 1_a

श्रीगणेशाय नमः श्रीरामचंद्राय नमः

पादाग्रस्थितया मुहुः स्तनभरेणानीतया नम्रतां
शंभोः सस्पृहलोचनत्रयपथं यांत्या तदाराधने
ह्रीमत्या शिरसीहितः सपुलकस्वेदोद्गमोत्कंपया
विश्लिष्यन् कुसुमांजलिर्गिरिजया क्षिप्तोंतरे पातु वः १

नांद्यंते सूत्रधारः अलमतिविस्तरेण आयाहं वसंतोत्सवे सबहुमानं आहूय नानादिग्देशादागतेन राज्ञः श्रीहर्षदेवस्य पादपद्मोपजीवीना राजसमूहेनोक्तः यथासावस्मत्स्वामिना श्रीहर्षदेवेनापूर्ववस्तुरचनालंकृता रत्नावली नाम नाटिका कृतेत्यस्माभि(ः)श्रोत्रपरंपरया श्रुता न च प्रयोगतो दृष्टा तत्तस्यैव राज्ञः सकलजनहृदयाल्हादिनो बहुमानादस्मासु चानुग्रहबुद्ध्या यथावस्तु-प्रयोगेण नाटयितव्येति etc.

fol. 7^a रत्नावल्यां प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 15^b रत्नावल्यां द्वितीयोकः ॥ छ ॥

fol. 22^a रत्नावल्यां तृतीयोंकः ॥

Ends.— fol. 29^b

तथापिदमस्तु ॥ भरतवाक्यं
उर्वीमुद्दामसस्यां जनयतु विसृजन्वासवो वृष्टिमिष्ट
सिष्टे(तुष्ट्यै)स्त्रैविपानां विदधतु विधिवत्प्रि(प्री)णनं विप्रमुख्याः ॥
आकल्पांतं च भूयात्समुपचितसुखदसंगमः सज्जनानां
नि(ः)शेषा यांतु शांतिं पिशुनजनगिरो दुर्जया वज्रलेपाः ॥ १५ ॥

इति निःक्रांता सर्वे ॥ रत्नावल्यां चतुर्थोंकः ॥ नाटिका समाप्ता ॥
श्रीराम जयराम ॥ छ ॥

References.—1 Mss-A-Aufrecht's Catalogue Catalogorum:- i, 492[a] ii, 115[a]; iii, 105.

B-Descriptive Catalogues:-I. O. Cat. Pt. VII. Nos. 4159-60 Mad. Cat. Vol. XXI Nos. 12629-31.

A. B. Keith—Sanskrit Drama pp. 171-3.

(2) Printed Editions:—Repeatedly printed. Translation by H. H. Wilson.

रत्नावली Ratnāvali

No. 191 — 398. / 1884-87.

Size.— $10\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 23 leaves; 9 lines to a page; 54 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in apparance; hand-writing small, clear and legible but not uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking certain words and letters and colophons; folios numbered in both the margins; folio 2 missing; some edges slightly moth-eaten; fol. 24 torn; incomplete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Śrī Harṣa.

Begins.—fol. 1[b]

॥ ई० ॐ नमः श्रीगणपतिसारद्वाभ्यां ॥

॥ पाद्वाग्रस्थितया etc. as in No. 190.

fol. 6[b] प्रथमोंकः समाप्तः

fol. 13[b] द्वितीयोंकः समाप्तः ॥

fol. 18[b] तृतीयोंकः समाप्तः ॥

Ends.— (abruptly) fol. 24[b]

वास । सस्मितं । अज्ज फ्रकंज्जेव किं न भणासि अं विवाहे हि से । रायणावलित्ति ।

References.— See No. 190.

रत्नावली Ratnāvalī

No. 192 334. / 1884–86.

Size.— $10\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{2}{8}$ in.

Extent.— 11 leaves, 18 lines to a page; 60 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; old in appearance, hand-writing small, uniform but not clear and legible, borders ruled in double black lines; some blank space left in the middle of each folio; occasional marginal notes; slightly moth-eaten; edges of some folios worn out; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Śrī Harṣa.

Begins.— fol. 1ᵃ

॥ ६० ॥

पादाग्रस्थितया etc., as in No. 190.

fol. 3ᵃ प्रथमोंकः ॥

fol. 6ᵃ द्वितीयोंऽकः ॥

fol. 8ᵇ तृतीयोंऽकः ॥

Ends.—fol. 11ᵃ

तथापीदमस्तु ॥

उर्व्वीमुद्दामसस्यां etc. up to पिशुनजनवचो वर्ज्जनाद्व्रलेपं ॥१॥
as in No. 190.

followed by इति निःक्रांताः सर्वे चतुर्थोऽङ्कः समाप्तः ॥

इति निवसति मेरुः शेखरो भूधराणा—
मिह विनिहितभाराः सागराः सप्त चैते।
धृतमखिलमनंतं नागराजं. नम्रर्द्ध...
नखर पुनरीदृक् स्थानमस्मद्विधानां ॥ १

काचित्तृषात्तविनिता निदाघे गगासमभ्येत्य सुधासवर्णां।
आदाय तद्वारि करद्वयेन विलोकयंती न पापो किमेतद् ॥ २ ॥
रत्नावलीनाटिका समाप्ता ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥

References.— See No. 190.

रत्नावली Ratnāvalī

No. 193 630. 1882-83

Size.— $10\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 25 leaves; 13 lines to a page; 32-34 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible but not uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both the margins, some additional portion on folios 3, 4, 5, 6, complete.

Age.— Śaka 1749.

Author.— Śrī Harṣa.

Begins.—fol. 1^b

श्रीमद्वेदव्यासाय नमः ।।

पादाग्रस्थितया etc. as in No. 190.

fol. 6^a प्रथमोंकः ॥

fol. 11^b द्वितीयोंकः ॥

fol. 18^a तृतीयोंकः ॥

Ends.—fol. 25^a

तथापीदमस्तु

उर्व्वीमुद्दामशष्यां etc. up to पिशुनजनवचो वर्जनाद्धप्रलेपं ॥ २१ ॥ as in No. 190.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ चतुर्थोऽङ्कः ॥

इति श्रीपंडितशिरोमणि कविराजेन श्रीहर्षेण विरचिता रत्नावली नाम नाटीका समाप्ता ॥ छ ॥

इदं पुस्तकं आत्मारामविश्वामित्रोपाभिधस्य ॥ स्वार्थं परोपकारार्थं चास्तु ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु कल्याणं चास्तु ॥

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शाके १७४९ सर्वजिदब्दे तपसः शुक्लनवम्यां गुरौ समाप्तं

On fol. 25^b we have

॥ इति श्रीहर्षस्य रत्नावली नाटिका समाप्ता ॥

References.— See No. 190.

रत्नावली

Ratnāvalī

No. 194

454.
1884–87.

Size.— $12\frac{1}{4}$ in. by 5 in.

Extent.— 29 leaves : 10 lines to a page ; 42 letters to a line.

Description — Country paper, Devanāgarī characters, whitish in appearance, hand-writing clear, legible and uniform, red pigment used for marking the portion, edges of some folios worn out, complete.

Age. Not very old

Author.—Śrī Harṣa.

Begins.—fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॥

पादाग्रस्थितया etc. as in No. 190.

fol 6ᵃ इति श्रीहर्षकविराजविरचितायां रत्नावल्यां प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 14ᵃ इति रत्नावल्यां नाटिकायां द्वितीयोंकः ॥

fol. 21ᵃ इति रत्नावल्यां नाटिकायां तृतीयोंकः ॥

Ends.—fol. 29ᵃ

तथापीदमस्तु भरतवाक्यं ॥

उर्वीमुद्दामसस्यां etc. up to पिशुनजनगिरो दुर्जया वज्रलेपाः ॥ ७६
as in No. 190.

followed by इति निःक्रांता सर्वे ॥ इति श्रीहर्षकविराजविरचिताया रत्नावलीनाटिकायां चतुर्थोऽङ्कः समाप्त ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥

References.— See No. 190.

रत्नावली

Ratnāvali

No. 195

71.
1889-70.

Size.— 9 in. by 4 in.

Extent.— 47 leaves, 8-10 lines to a page; 25-28 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, hand-writing legible, but neither uniform nor clear, borders ruled in double black lines, red pigment used; occasional marginal notes; edges of folios worn out, complete.

Age.— Saṁvat 1654.

Author.— Śrī Harṣa.

Begins.—fol. 1b

॥ ६० । ॐ नमो श्रीगणेशाय ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ।

पादाग्रस्थितया etc. as in No. 190.

fol. 10b रत्नावली नाम प्रधाननाटिकायां प्रथमोऽङ्कः ॥

fol. 23b ,, ,, ,, द्वितीयोऽङ्कः ॥ २ ॥

fol. 33b ,, ,, ,, तृतीयोऽङ्कः ॥

Ends.—fol. 46b

तथापीदमस्तु ।

उर्वीमुद्दामसस्यां etc. up to पिशुनजनवचो वर्ज्जनाद्धज्वलेपं ॥
as in No. 190.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥

रत्नावली नाम प्रधाननाटिकायां चतुर्थोऽङ्कः ॥

समाप्तेयं रत्नावली नाम प्रधाननाटिका ॥ श्रीस्वस्ति ॥

संवत् १६५४ वर्षे आषाढमासे शुक्लपक्षे द्वितीयायां तिथौ रविवासरे श्रीमत्कनौजग्रामनिवासिना भट्टहरजीसुतसूरजीकेन रत्नावली नामनाटिकाऽलेषि ॥ शुभं भवतु ॥

References.— See No. 190

रत्नावली Ratnāvalī

No. 196

194.
1879-80.

Size.— 9¼ in. by 4⅕ in.

Extent. - 36 leaves, 11 lines to a page, 32 letters to a line.

Description – Country paper, Devanāgarī characters, old in appearance, hand-writing clear and legible; borders ruled in double black lines, red pigment used, yellow pigment used for correctious; fol. 33 repeated; additional portion in the margins; white chalk used on fol 32[b]; edges worn out; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Śrī Harṣa.

Begins. fol. 1[b]

॥ ॐ नमः श्रीकृष्णाय ॥

पादाग्रस्थितया etc. as in No. 190.

fol. 8[b] रत्नावली नाम प्रधाननाटिकायां प्रथमोऽकः ॥

fol. 19[b] इति… … . …द्वितीयोंकः

fol. 27[a] इति… … … …तृतीयोंकः ॥

Ends.—fol. 35[a]

तथापीदमस्तु ।

उर्वीमुद्दामसस्यां etc. up to पिशुनजनवचो वर्जनाद्वज्रलेपं ॥
as in No. 190.

followed by इति रत्नावलीनाटिकायां चतुर्थोऽङ्कः ॥

संपूर्णेयं रत्नावलीनाटिका ॥ ग्रंथाग्रं ७५० ॥ छ ॥

References.— See No. 190.

रत्नावली Ratnāvali

No. 197 432. / 1892–95.

Size. – $10\frac{2}{5}$ in by $5\frac{1}{5}$ in

Extent.— 35 leaves, 11 lines to a page, 30–32 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, old in appearance, hand-writing bold, legible but not quite clear on some folios, borders ruled in double black lines, the first colophon written in red ink, edges of folios worn out, complete

Age. – Appears to be old.

Author.— Śrī Harsa.

Begins.—fol. 1[b]

॥ श्रीकृष्ण: शरण मम ॥

पादाग्रस्थितया etc. as in No. 190.

fol. 8[b] प्रथमोंक ॥

fol. 18[b] द्वितीयोंक ॥

fol. 26[a] तृतीयोंक:

Ends.—fol. 35[a]

तथापीदमस्तु भरतवाक्यं ॥

उर्व्वीमुद्दामसस्यां etc up to पिशुनजनगिरो दुर्जया वज्रलेपा ॥

as in No. 190.

followed by ॥ इति निष्क्रांता: सर्वे चतुर्थोऽङ्कः ॥

इति श्रीहर्षदेवस्य कृतिरियं रत्नावली समाप्ता ॥

लिखिता विशिष्टविशेषज्ञेव ॥ श्रीकृष्ण: शरणं ॥

References.— See No. 190.

रत्नावली Ratnāvalī

No 198 452. / 1887-91.

Size.— $8\frac{1}{?}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 71 leaves, 7-8 lines to page, 22-25 letters to a line

Description.— Country paper, Devanāgarī characters, old in appearance, hand-writing bold, clear and legible, borders ruled in red lines, red pigment used; yellow pigment used for corrections, fol 35 missing, fol. 45 repeated. edges of some folios moth-eaten, complete.

Age.-- Saṁvat 1707.

Author.— Śrī Harṣa.

Begins.--fol 1^b

॥ श्रीरामाय नम ॥

पादाग्रस्थितया etc. as in No. 190.

fol. 16^b प्रथमोंक·

fol. 35^a द्वितीयोंक.।

fol. 50^b तृतीयोंकः।

Ends.—fol. 70^a

तथापीदमस्तु

उर्वीमुद्दामसस्या etc. up to विह्नुनजनवचो वर्ज्जनाद्बत्रलेपः ॥ २२॥ as in No. 190.

followed by

जीवाग्रं विरमतु तपस्यज्यतामस्थिकोशो
भूयादेषः स्तव पुनरसावस्तु कापालिकस्य ।
तत्राप्येवं वरदभवतोभ्यर्थये मे यथा स्या—
त्कंठे कंठो हृदि वहदयं गंडयोर्गंडलेखं ॥ २३ ॥

इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इति श्रीहर्षदेवविरचिता रत्नावलीनाटिका संपूर्णा॥ संवत् १७०७ वर्षे भाद्रपदमासि कृष्णपक्षे चतुर्थ्यां रविवासरे लिखितेयं रत्नावली नाम नाटिका ॥ छ ॥

यादृशं पुस्तके etc...... ...कोपो न कार्यः खलु लेखकेच ॥ शुभमस्तु भवान्याः प्रसादात्

References.— See No. 190.

रत्नावली Ratnāvalī

No 199 481. 1899–1915.

Size.— 12⅘ in by 5⅕ in.

Extent. 29 leaves, 14 lines to a page, 45 letters to a line.

Description — Modern paper with water marks, Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible and uniform, borders ruled in two double red lines; red pigment used; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges moth-eaten, complete.

Age. — Śake 1769.

Author.— Śrī Harsa.

Begins.— fol. 1^b.

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ रत्नावली नाम नाटिकाप्रारंभः ॥

पादाग्रस्थितया etc. as in No. 190.

fol. 7^a इति रत्नावल्यां प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 15^b रत्नावल्यां द्वितीयोंकः ॥

fol. 22^b रत्नावल्यां तृतीयोंकः ॥

Ends.— fol. 29^a.

तथापीदमस्तु ॥ भरतवाक्यं ।

उर्वीमुद्दामसस्यां etc. up to पिशुनजनगिरो दुर्जया वज्रलेपाः ॥ १५ ॥ as in No. 190.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ रत्नावल्यां चतुर्थोंकः ॥ रत्नावली समाप्ता on fol. 29^b we have

इदं पुस्तकं रानडे इत्युपनामक शामारायांगजेन विष्णुना पुण्याख्यपत्तने लेखकस्य हस्तेन लेखितं ॥ शके १७६९ प्लवंगाब्दे ज्येष्ठे भाद्रतिथौ इंदुवासरे समाप्त ॥

अनित्यानि शरीराणि विभवो नैव शाश्वतः ॥
नित्यं सन्निहितो मृत्युः कर्तव्यो धर्मसंग्रहः ॥ १ ॥

श्री श्री ॥ रामप्रसन्न ॥

इति रत्नावली नाटिका समाप्ता ॥

References.— See No. 190.

रत्नावली Ratnāvalī

No. 200 169. / 1902-1907.

Size.— 13¼ in. by 4⅕ in.

Extent.— 59 leaves; 7 lines to a page; 40-42 letters to a line

Description.— Modern paper with water marks; Devanāgarī characters; hand-writing, clear, legible and uniform; red pigment used, yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; folios 9 and 10 of part (ii) repeated; fol. 13[b] of part ii blank; Sanskrit rendering of Prākrit passages given at the end; complete. The Ms consists of two parts. Part I (folios 1 to 43) containing text and Part II (folios 1 to 13) containing the Sanskrit rendering of Prākṛta passages.

Age.— A modern copy.

Author.— Śrī Harṣa.

Begins.— fol. 1[a] (of Part I)

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥

पादाग्रास्थितया etc. as in No. 190.

fol. 9[a] रत्नावल्यां प्रथमोंकः ॥ १ ॥

fol. 22[a] रत्नावल्यां द्वितीयोंकः

fol. 32[a] रत्नावल्यां तृतीयोंकः

Ends.— fol. 43[b] (of Part I)

तथापीदमस्तु भरतवाक्यं

उर्वीमुद्दामसस्यां etc. up to पिशुनजनगिरो दुर्जया वज्रलेपा । १५

as in No. 190.

followed by इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ रत्नावल्यां चतुर्थोंकः ॥ नाटिका समाप्ता ॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ श्रीजगदंबा प्रसन्न ॥ छ ॥

Part II— Begins—

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नटी ॥ आर्यपुत्र इयमस्मि आज्ञातपत्वार्यः को नियोग अनुष्ठीयतामिति ॥

न० ॥ आर्य निश्चिंतं इदानीमसि त्वं नत्किमर्थं न नृत्यसि etc.

fol. 4[a] इति प्रथमोंक.

fol. 10[a] द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

fol. 12^b (10^b) इति तृतीयोंकः ॥

Ends.—fol. 13^a (of Part II)

वा. । एहि रत्नावलि एहि इदानीमपि ते अनुरूपं भवतु ।

वा. । आर्यपुत्र एतां रत्नावलीं प्रतीछ । वा । आर्यपुत्र दूरे खलु एतस्याः ज्ञातिकुलं तत्तथा कुरुष्व यथा बंधुजनं न स्मरेदिति ।

वि. । हीहिं भोजयतु २ भवान् पृथ्वीखलु इदानीं हस्ते गता ॥

References.— See No. 190.

रत्नावली Ratnāvalī

No 201 170. 1902–1907

Size.— $12\frac{3}{4}$ in. by 4 in

Extent.— 67 leaves ; 8–9 lines to a page : 30 letters to a line.

Description.— Modern blue paper with water-marks ; Devanāgarī characters ; hand-writing clear, legible and uniform ; edges of some folios moth-eaten ; complete.

Age.— Saṁvat 1914 ; Śaka 1779.

Author.— Śrī Harṣa.

Begins.—fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ अथ रत्नावलि प्रारंभः ॥

नान्दी

पादाग्रस्थितया etc. as in No. 190.

fol. 34^b इति द्वितोऽङ्कः समाप्तः

fol. 49^b इति तृतीयोऽङ्कः

Ends— fol. 66^b

तथापीदमस्तु भरतवाक्यं ॥

उर्व्वीमुद्दामशस्यां etc. up to पिशुनजनगिरो दुर्जया वज्रलेपाः ॥ as in No. 190

followed by इति निष्क्रान्ताः सर्वे ऽऽ

इति श्रीहर्षदेवस्य कृतिरियं रत्नावली समाप्ता ऽऽ

श्रीमाहाराजाधिराजवेदशास्त्रसंपन्नगुरुकृष्णशास्त्रीचरणार्विंदेभ्यो नमः॥ श्री ॥ श्री ॥ छ ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुदत्तात्रयेन्मः समत १९१४ स० १७७९ तीथौ १ सनवासरे माहे माघ शूधप्रतिपदा सनवासरे तदीने लीखितं नरसिव्हात्मजसहदेवेन ॥ श्रीरस्तु ॥ ॥ श्रीपरब्रह्मणे नमः ॥ अनुमान प्र० उपमान प्र० प्रत्यक्ष प्र० शब्द प्र० सभव प्र० अनुपलब्धि प्र० अर्थापत्ति प्र० अयतीह्य प्र० ॥ दोष ॥ भ्रमप्रमादकरणापाटव

References.— See No. 190.

रत्नावली — Ratnāvalī

No. 202 — 762. / 1887–92.

Size.— 8⅜ in. by 3½ in.

Extent.— 38 leaves; 8 lines to a page; 36 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used; yellow pigment used for corrections; folio 1 missing; edges worn out; folio 2 and folio 10 being torn, pasted with paper-slips; incomplete

Age.— Appears to be old.

Author.— Śrī Harṣa.

Begins.— abruptly fol. 2ª

द्विजवृषभा निरुपद्रवा भवंतु ॥
जयति च पृथिवी समुद्रसस्या प्रसतंतु चंद्रवपुर्नरेन्द्रचंद्रः ॥ ४ ॥
नांदंते सूत्रधारः etc. as in No. 190.

fol. 10ᵇ प्रथमोंकः ॥

fol. 22ª द्वितीयोंकः ॥

fol. 31ª तृतीयोंकः

Ends.— abruptly fol. 39^b

अथवा । किं ६ क्रियते । इदृशमत्यंतमाननीयेपि निरनुबंधवृत्तिस्वामि-
भक्तिव्रतं । अयं च देवः । यावदुपसर्प्पामि । उपसृत्य । जयतु २ दे..

References.— See No. 190.

रत्नावली — Ratnāvali

प्राकृतछाया — prākṛtachhāya

No. 203 — 456. / 1884-87.

Size.— $12\frac{1}{5}$ in. by 5 in.

Extent.— 13 leaves; 10 lines to a page; 45 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarı characters; hand-writing clear, legible and uniform, red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both the margins, incomplete.

Age.— Not very old.

Author.— Not mentioned.

Begins.—fol. 1^b

श्रीगणपतये नमः ॥
नटी ॥ आर्यपुत्र इयमस्मि ॥ आज्ञापयत्वार्यः ॥ को नियोगः अनुष्ठीय-
तामिति ॥ etc.

fol. 3^b प्रथमोंकः ॥ छ ॥

fol. 8^a इति श्रीहर्षकविराजाविरचितायां रत्नावलीनाटिकाछायायां
द्वितीयोंकः ॥

fol. 11^b इति रत्नावलीनाटिकाछायायां तृतीयोंकः

Ends.—abruptly fol. 13^b

विदू० ॥ प्रथममेव ज्ञातं मया न खलु सामान्यजनस्येदृशः प्रतिछंदो
भवति ।

रत्नावली ॥ कृतापराधा खल्वहं देव्याः न शक्नोमि मुखं दर्शयितुं ॥
वास. ॥ एहि २ अतिनिष्ठुरे इदानीं प्रियभगिनिके

रत्नावलीप्राकृतव्याख्या Ratnāvalīprakṛtavyākhyā

No. 204 763. / 1886-92.

Size.— 9 in. 4¾ in.

Extent.— 13 leaves, 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; whitish in appearance, hand-writing small, uniform but not quite clear; borders ruled in double black lines: the folios have no uniformity in size, folios 1-3 missing; complete.

Age.— Not very old.

Author.— Not mentioned.

Begins.—abruptly fol. 4ª

नेन पिशुनजनहृदयकुटिलेन दंदकाष्टेन परिपक्कमिव कपित्थफलमस्माद्‌-कुलपादपादाहत्यपातयिष्यामि । etc.

fol. 6ᵇ इति द्वितीयोंकः ॥

fol. 12ª इति तृतीयोकः ॥

Ends.— fol. 16ª

आर्यपुत्र क्रूरे खल्विदं मातृकुलं तत्तथा कुरुष्व यथा बंधुजनो न स्मरति । हाहा इति । हाहा भोः जयतु २ भवान्‌ । पृथिवी खल्विदानीं हस्तेगता । प्रय-स्यस्या पृथिवीलाभेनापि न तथा तव संतोषो भूतो यथा एतल्लाभेनेत्यर्थः एतावंतं कालं राज्यं व्यर्थमेव । इदानीं मे सफलं यत्रेतादृशी कांता भुज्यत इति वा ॥ इति श्रीरत्नावलीप्राकृतव्याख्या समाप्ता ॥ शुभमस्तु लेखक-पाठकयोः ॥ श्रीशिवो

रम्भामञ्जरी Rambhāmañjarī
with with
टिप्पण Tippaṇa

No. 205 335. / 1884-86.

Size.— $12\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent.— 11 leaves ; 12 lines to a page ; 50-52 letters to a line

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs, hand-writing clear, legible, uniform, and very closely written ; borders ruled in triple yellow lines ; red pigment used : Tippanaka in the margins as well as above and below the text ; square blank spaces left in the middle of each folio ; complete ; this is a पञ्चपाठी Ms.

Age.— Saṁvat 1535.

Author.— Nayacandra.

Begins—(text) fol. 1ᵃ

॥ ए० ॥ श्रीसारदायै नमः ॥

दंष्ट्राग्रोध्धृतपंकपिंडवदियं विश्वासमस्ताप्यहो

गच्छंती प्रलयं वराहवपुषा येनोद्दध्रीयत ।

देवः श्रीकुचकुंभपत्ररचनाचातुर्यचिंतामणिः

स श्रेयांसि चरीकरीतु कृतिनां कल्याणकोटीश्वरः ॥ १

गिरामधीश्वरीं स्मृत्वा स्मेरकास्मीरवासिनीं ।

प्रबंधं जैत्रचंद्रस्य वच्मि सज्जनवल्लभं ॥ २ etc.

Begins.—(Tippanaka) fol. 1ᵃ

पूर्वं यस्मि प्रस्तावे दृष्टा तदाकामस्य दशैवदशांपुंस उत्पन्ना । एषा मां मिलिष्यति तुन । परं यदा नेत्रत्रिभागे न दृष्टं तदा इति ज्ञानं मा मिलिष्यति

दंष्ट्राग्रेणोध्धृतः यं पिंडो दंष्ट्राग्रोध्धृतपंकपिंडस्तद्वत् १

किं विशिष्टो देवः श्रीकुचकुंचकुभपत्ररचनाचातुर्यचिंतामणिः । etc.

fol. 8ᵃ प्रथमं जवनिकांतरं

fol. 9ᵇ द्वितीयं जवनिकांतरं

Ends.— (text) fol. 11ª

राजा ॥ कोमलतरकरकमलावलबनयत्नेन प्राप्यतां ॥

देवी। अंतरंतःपुरं ॥ वयमपि प्रातः कृत्यं सूत्रयित्वा स्वसूत्र साधयाम ॥

इति निःक्रांता सर्व्वे । तृतीयं जवनिकांतर ॥

समाप्ता रंभामंजरी नाम नाटिका ॥ कृतिरियं संस्कृतकवित्वनलिनी-वनदिनकरस्य प्राकृतकवित्व मालतीमधुकरस्य महाकवेः श्रीनयचंद्रस्य ॥ शुभमस्तु ॥

माघ स्फुर्ज्जन्निदाध सकविरपि पविर्भारविः कालिदासः ।
प्रभ्रस्य वाग्विलासः समभवदचलश्चंचलः साक्ति युक्तौ ।
एको हर्षः प्रकर्षादवतरति सतां चेतसि श्राकशुधायाः ।
सध्रीचीं काव्यवीचीं रचयति रुचिरां श्रीनयेंदुकवींद्रो ॥ १ ॥
आसीन्नतेः कृतघ्नः क्रियमाणघ्नस्तु सांप्रतं दृष्ट ।
इति मे मनसि वितर्को मविताः लोकाकथं भविता ॥ १ ॥
सं १५३५ वर्षे ग्रुणिणयकयिणा यो इणीणयरम...सारंभामंजरी लिहिदा अप्पहिए ॥ सुभं भोदु ॥ श्री ॥

Ends.— Tippanaka fol. 11ª

पूर्वस्यां दिशि प्रस्थिता वर्द्धमानाग्नमिदं संध्यारागं पश्यत । उत्प्रेक्षते सूर्यसिंहेन निहितस्य तिमिरकिरिणः गजस्य रुधिरप्रवाहमिव ॥

References.— Aufrecht records only two Mss of this work out of which the present Ms is one.

राधामाधव Rādhamādhava

No. 206 474. / 1895–1902.

Size.— 11 in. by 6 in.

Extent.— 30 leaves ; 13–14 lines to a page ; 40 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; hand-writing clear, legible and uniform ; borders ruled in double red lines and right hand edges in single ; yellow pigment used for corrections : the left hand edges of all folios moth-eaten , folio 1 missing ; complete.

Age.— Saṁvat 1784.

Author.— Not mentioned.

Begins.—abruptly fol. 2[a]

निकुंजमंदिरस्य नवतमालदलकोमलश्यामलकलेवरस्य नवजलधरस्फुरद्वरविद्युत्कदंबविडंबिनिविडनितबबिंबावलंविपीतांबरस्य etc.

fol. 6[b] इति राधामाधऽवनामधेयनाटके मुग्धमाधवो नाम प्रथमोंकः ॥

fol. 11[b] इति राधामाधवनामधेयनाटके विदग्धमाधवो नाम द्वितीयोकः ॥

Ends.— fol. 30[b]

इतीदमस्तु मादृशीनां
वृंदारण्ये शरण्ये मधुरिमगरिमस्थामविश्रामधाम-
श्रीमच्चंद्रारविंदद्युतवदि घनश्यामहेमाभिराम ।
कंदर्प्पोदोलमंदं मधुरमधुरस्मेरवृंदं मुकुंदं
निष्यंदानंदमंद स्मरमय च्चसुधया राधया राधयामः ।
इति ताः सर्वा निष्क्रांताः । सुबलोपि निष्क्रांत ॥
इति निःष्क्रांताः सर्वे ॥

[illegible] ॥ समुन्मीलन्नीलांबुदसमुदयश्यामलतनु-
निर्मील नीलेंदीवरवदनवंशीनवरवः ।
निकूजन्मंजीरस्मरसमरलीलापरिभवः ।
सतृष्णः श्रीकृष्णो विषयमृगतृष्णां हरतु वः ॥

इति श्रीराधामाधवनामधेयनाटके सानंदगोविंदो नाम सप्तमोंक· ॥ ७ समाप्तश्चायं ग्रंथसंदर्भः । संख्या १००० श्लोक । संवत् १७८४ समये माघ-शुक्लप्रत्यदायां श्रीशिवपुर्यां मध्ये लिषितम् ॥ समाप्तम ॥

रामायण Rāmayaṇa

No. 207 343.
1884-86.

Size.— 10¼ in. by 4 in.

Extent.— 77 leaves ; 11 lines to a page ; 38 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs, hand-writing clear, legible and uniform, borders ruled with single thick red lines; blank spaces in the middle of each folio; edges worn out and slightly torn, folios 1-5, 18, 39, 40, 71, 73, 87 missing; in complete.

The Ms appears to be a part of some other Ms as it contains Nos. 175, 196 etc. on the folios.

Age.— Saṁvat 1537.

Author.— Someśvaradeva.

Begins.—(abruptly) fol. 175ª (6ª)

हरिदत्त किमस्माभिरिह प्रतिविधातव्यं । पश्य ।
बालोऽपि प्रबलां निनाय विलयं यः क्रीडया ताडकां-
चक्रे दूरमुदस्तमरतकतया राहुं सुबाहुं च यः ॥
यः कोदंडमखंडयन्मखरिपोर्यातू निहंतुं स्थितः
काकुस्थोऽस्ति स एव संप्रति पुनः सन्यस्तशस्त्रा वयं । etc.

fol. 191ª (22ª) द्वितीयोंकः

fol. 202ª (33ª) तृतीयोंकः

Ends.— fol. 256ª (87ª)

आसीद्भूमी···जंरो गूर्जराणां पूजापात्रं श्रीकुमारः पुरोधाः ॥
यः प्राकारः पुण्यसंरक्षणार्थे विप्राकारः कल्पितो वे...सान्न ॥
यः कर्माणि च षड्गुणांश्वतनुते तद्भूर्भुवः स्वस्त्रयं
कीर्त्तिर्यस्य वरास्य निर्मलरुचिर्नो जातु ॥ विन्मुंचति
शस्त्रा विःकृतिरध्वरे च युधिवश्लाघ्योज्झिहीते यतः
सूत्रं यस्य हृदि स्फुरत्यविरतं ब्राह्म च राज्यस्य च
अरुंध ॥ तीव कांतास्य । पत्युराज्ञामरुंधती ।
अभूदभियया लक्ष्मीः साक्षाल्लक्ष्मीरिव क्षितौ ॥
तदंगजः स्वांगजलल्लशर्मप्रयुक्तया प्रार्थनया प्रणुन्नः ।
चकार सोमेश्वरदेव नामा स (रा ?)मायणं नाटकरूपमेतत ॥
प्रायो वयं वेदविचारपारवश्येन नाथेन तथाभियुक्ताः ॥
दुर्गेत्र माप्रे तद...प्रवृत्ताः नोपैक्षणीयाः कविभिः छलंतः ॥ श्री ॥
स्वस्ति श्रीसंवत् १५३७ वर्षे माघ वदि २ द्वितीया...बुध ४ दिने ॥
अद्येह श्री ॥ अहिमदावादवास्तव्ये मध्ये ॥ ...श्रीहमील ॥...श्री...ज्ञानपठना

॥ परोपकाराय ॥ मोढज्ञातीय दुवेराठतलसुत...लाकेन पुस्तकमिदं लिखितं ॥ कल्याणमस्तु ॥ लेषकपाठकयो· शुभं भवतुः ॥

याद्दशं पुस्तकं etc.......मम दोषो न दीयते ॥ १

वनितानरप्रतिकरयवषाणं ॥ अभिनवुमही । अलिउदउभाण ॥ सुघट सुभटपणि चतुरसुजाणं ॥ सुखसुखसुंदरनहीविनाणं ॥ १ ॥ राजाद्विराजगुंज्जर-नरेंद्रविख्यातय ॥ तसाह । श्रीमहमूदभमृषावश्रीआवासस्रुतबुझाव.. ॥ वदानि मानि मदनावतार मग्गी ॥ जयसंधि ॥ पुहुविश्वओपम ..व्यअंबरअप्पइपरा पत्तनीपरिविविधरुच्चिना प्रौढमन । करिथप्य ॥

मही अलिसावुमेह उत्तरादिशि इउं नये । कनक सरीसीदेहबुझाम सहि-जिइ वरसुण ॥...वमस्तु सर्वजगतः

परहतनिरता भवंतु भूतगणाः दोषा· प्रयांतु नाश ।

सर्वत्र जनः सुखी भवतुः ॥ ५ ..चकूटंमद्राक्षीत् कूटं तु लिखितं मया इति मन्वानमेगाली माहुः पुस्तकवांचका ॥ ६ ॥ शुभं भवतु ॥

References. — Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 524[a], Aufrecht refers to only two Ms. viz. Oppert 6175 and Peters. 3. 396 which is the present Ms.

लटकमेलननाटक Laṭakamelananāṭaka

No. 208 87.
A. 1883-84.

Size.— 15 in. by $6\frac{3}{8}$ in.

Extent.— 7 leaves; 15 lines to a page; 50 letters to a line.

Description.— Modern country paper; Devanāgarī characters: hand-writing, clear, legible and uniform; complete.

Age.— Saṁvat 1940 (= A. D. 1884).

Author.— Śankhadhara.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

गौरीचुंबनचंचलं etc. as in No. 89.

Ends--- fol 82[b]

चुंबंतःसरसीमुखांबुजवनं etc. up to निश्चलं चंद्रचूडः ७४
as in No. 89.

followed by इति निःष्क्रांताः सर्वे ॥

इति श्रीकविराजशंखधरविरचिते लटकमेलकनाटकं समाप्तं लिखित नाजुरामब्राह्मनपठनात् ॥ संवत् १९४० का

References.— See No. 89.

ललितमाधव
with टीका

Lalitamādhava
with ṭīkā

No. 209

433/1892-95

Size.— $14\frac{1}{5}$ in. by $7\frac{1}{5}$ in.

Extent — 85 leaves, 8-9 lines to a page; 52 letters to a line (text).
7-8 ,, ,, ,, 60 ,, ,, ,, (com.).

Description — Country paper; Devanagarī characters; handwriting, clear, legible and bold for the text and small for the comm.; portion marked with red pigment while corrections made with yellow; complete.

The work was composed in Śaka 1459 i. e. A. D. 1537.

Age.— The Ms is old.

Author (of the text.) — Rūpagosvāmin.

,, (,, comm.) — Not mentioned. Aufrecht gives the name of the commentator as Nārāyaṇa who was the pupil of Rūpagosvāmin.

Subject. — A play in ten acts describing Kriṣṇa's life and amours at Vṛndāvana.

Begins.--(text) fol 1^b

ॐ श्रीकृष्णाय नमः ॥

मुररिपुमुदृशाम्बुरोजकोकान्मुखकमलानि च खेदयन्नखड
चिरमखिलसुहृच्चकोरनंदी दिशतु मुकुंदयशःशशी मुदं वः १

अपि च अष्टौ प्रोक्ष्य दिगगनाघनरसैः पत्रांकुराणां श्रिया
कुर्वन्मंजुलताभरस्य च सदा रामावलीमंडनं
यः पीने हृदि भानुजामतुलभां चंद्राकृति चोज्वलां
रुंधानः क्रमते तमत्र मुदिरं कृष्णं नमस्कुर्महे २ etc.

,, -- (Com.) fol. 1^b

श्रीवृंदावनेशौ जयतां

वंदेहं श्रीगुरोः श्रीयुतपदकमलं श्रीगुरून्वैष्णवांश्च
श्रीरूपं साग्रजातं सहगणरघुनाथान्वितं तं सजीव
साद्वैतं सावधूतं परिजनसहितं श्रीकृष्णचैतन्यदेवं
श्रीराधाकृष्णपादान्सहगणललिता श्रीविशाखान्वितांश्च १ etc.

fol. 13^b सायमुत्सवो नाम प्रथमोंकः १

fol. 21^a शंखचूडवधो नाम द्वितीयोंकः २

fol. 29^b उन्मत्तराधिको नाम तृतीयोंकः ३

Ends.-- (text) fol. 84^b

तथापीदमस्तु

चिरादाशामात्रं त्वयि विरचयंतः स्थिरधियो
विदध्युर्ये वासं मधुरिमगभीरे मधुपुरे
दधानः कैशोरे वयसि सखि तां गोकुलपते
प्रपद्येथास्तेषां परिचयमवश्यं नयनयोः ७५

किं च यांते लीलापदपरिमलोद्गारिवन्यापरीता
धन्या क्षोणी विलसति वृतामाधुरी माधुरीभिः
तत्रास्माभिश्चटुलपशुपीभावमुग्धांतराभिः
संवीतस्त्वं कलयवदनोल्लासिवेणुर्विहारं ७६

कृष्णः प्रिये तथास्तु तदेहि स्वमुस्तवाभ्यर्थनाम वंध्यांकरवावेति सर्वेराकृष्टे निष्क्रांतः ७७

इति निष्क्रांताः सर्वे पूर्णमनोरथो नाम दशमोऽकः ।।
नाटके समुचितामपीश्वरः स्वैरमप्रकटयन्मुद्रां नतां
अत्र मन्मथमनोहरो हरिर्लीलया ललितभावमाययौ १

समाप्तमिदं ललितमाधवाख्यं नाटकमिति
पूर्णे कला चतुःषष्ट्या लक्षणैर्भूषणै
भजंतु श्रितगांधर्वे धीराः ललितमाधव १
नंदेषुवेदेंदुमिते शकाब्दे शुक्रस्य मासस्य तिथौ चतुर्थ्यां
दिने दिनेशस्य हरिं प्रणम्य समापय भद्रवने प्रबंधं
तटस्थेनापि गंभीरे रसस्रोतसि यन्मया
सर्वतो सुखमाकीर्णे तत्क्षमध्वं मनीषिण इति २

Ends.— (com.) fol. 85[a]

भद्रवने प्रबंधललितमाधवनाटकं हरिं प्रणम्याहं समापयं तत्र शकाब्दा-नाह नंदनवइषुपंचइंदुएकं १४५९ अंकस्य वामागतिरित्यत एव चतुर्दशसहस्र एकोनषष्टिवर्षसंख्यके शुक्रस्य जैष्टस्य मासस्य चतुर्थ्यां तिथौ दिनेशस्य सूर्य-स्य वारे तटस्थेनापि मया गंभीरे रसस्रोतासि सर्वतः सर्वत्र सुखं यदाकीर्णं प्रसारितं पक्षे सर्वतोसुखं जनं यत् आकीर्णे तन्मनीषिणः क्षमध्वं गभीररस-मयनद्यां प्रवेशासामर्थ्यान् तटस्थितेन मया तत्रस्थं वसं अस्मिन् ग्रंथे लिखन-द्वारा सर्वजनगोचरीकरणरूपं यत्प्रसारितं तत्पक्षे रसमयनद्याजलं प्रणालिका-द्वारा यत्र तत्र नयनम् ऽऽ इति श्रीललितमाधवटीका समाप्ताः १ हस्ताक्षर गोपालदासस्य पौषशुक्ला द्वादश्यां शनिवासरे लिखितं मथुराक्षेत्रे १

References.— 1 Aufrecht i, 542[b]; ii 128[a]; iii, 115[a]. For described Mss cf. I. O. Cat. Pt. VII. No. 4179.

2 A. B. Keith— Sanskrit Drama, p. 247.

3 Printed Editions.— The text was published by Ramanarayana Vidyaratna, with notes and Bengali translation at Murshidabad, 1880.

ललितमाधव	Lalitamādhava
with टीका	with ṭīkā
No. 210	565. / 1891–95.

Size.—12 in. by 5⅜ in.

Extent.— 90 leaves; 8-10 lines to a page, 45 letters to a line (text.)
8–10 „ „ „ 65 „ „ „ (com.)

Description — Country paper ; Bengālī characters . yellowish in appearance , hand-writing of the text bold, of the com. small, legible but not uniform , yellow pigment used for corrections , text in the middle with the commentary above and below it ; red pigment used for marking the portion : complete.

Age.— Appears fairly old.

Author (of the text).— Rūpagosvāmin.

,, (,, ,, comm.).— Not mentioned.

Begins—(text) fol. 1ª

श्रीराधाविनोददेवो जयति ॥

मुररिपुसुदृशामुरोजकेकिन्
मुखकमलानि च खेदयन्नखण्डः
चिरमखिलसुहृच्चकोरनन्दी
दिशतु मुकुन्दयशःशशी मुदं वः ॥ १ ॥

,, — Com. fol. 1ª श्रीभागवतोक्तकृष्णस्तु भगवान् स्वयमित्यादिना ऐश्वर्यादिभिः षड्भिः परिपूर्णस्य स्वयं भगवतः श्रीकृष्णस्य मल्लानामशनिर्नृणां नरवरः स्त्रीणां स्मरो मूर्तिमान् इत्यादि श्रीभागवतपद्येन तथा रसो वै सः इत्यादिश्रुतिवाक्येन वृत्तस्य etc.

Ends— (text.) fol. 81ª

इति निष्क्रान्ताः सर्वे । पूर्णमनोरथो नाम दशमोऽङ्कः

After 2 benedictory stanzas—

नन्देषुवेदेन्दुमिते (१४५९) शकाब्दे
शुक्रस्य मासस्य तिथौ चतुर्थ्याम् ।
दिने दिनेशस्य हरिं प्रणम्य
समापयं भद्रवने प्रबन्धम् ॥

तटस्थेनापि गंभीरे रसस्रोतसि यन्मया ।
सर्वतोमुखमाकीर्णं तत्क्षमध्वं मनीषिणः ॥

श्रीवृन्दावनेश्वरीप्राणेशाय नमः ॥ श्रीराधाविनोददेवो जयति ॥

,, Com. गंभीरसमयनयां प्रवेशासामर्थ्यात् तटस्थितेन मया तत्रस्थं रसं अस्मिन् ग्रंन्थे लिखनद्वारा सर्वजनगोचरीकरणरूपं यत्प्रसारितं तत् । पक्षे रसमयनद्या जलं प्रणालिकाद्वारा यत्र तत्र नयनम् । इति श्रीललितमाधवटीका समाप्ता श्रीहरये नमः ॥

Refeiences.— See No. 209.

वसन्ततिलक (भाण) Vasantatilaka (bhāṇa)

No. 211 484. / 1899–1915.

Size.— $9\frac{3}{4}$ in. by $5\frac{1}{4}$ in

Extent.— 26 leaves, 11 lines to a page; 38 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; some folios are yellow in appearance; edges of folios slightly worn-ont; complete.

Age.— The Ms appears to be old.

Author.— Varada.

Subject.— A short play in one act describing the love story of Vasantasenā, a dancing girl and of a Brahmin of Kañcī.

Begins.— fol. 1[b]

ॐ श्रीगणेशाय नमः

जयंति जगतां मातुः स्तनकुंकुमबिंदवः ॥
मुकुंदाश्लेषसंक्रांतकौस्तुभश्रीविडंबिनः ॥ १ ॥
अपि च क्रीडाभिन्नहिरण्यशुक्तिकुहरे रक्तात्मनावस्थितान्
हारं हारमपूर्वकुंकुमरसानब्याजसिन्धाक्षसैः ॥
धीरश्रीकुचकुंभसीम्नि लिखतो देवस्य पत्रावली
स्तत्कालोचितभावबंधमधुरं मंदस्मितं पातु नः ॥ २ ॥
नांयंते सूत्रधारः

... ...

कांचापुर कविरभूद्वरदार्यनामा सूनुः सुदर्शनगुरोर्घटिका शतस्य ॥
वेदांततर्कविविधार्थविचारदक्षो वात्स्यो वसंततिलकं मवभाण भाणं ॥३॥
सभाणः सहृदयरञ्जकः सुप्रयोग इत्यहमपि तमेव प्रयुंजान सामाजिका-
नुपतिष्ठे ॥ etc

Ends.— fol. 25[b]

किं च
कटकेषु जयंतु भूपतीनां कवयः कांक्षितकल्पपादपानां
वचसां वलमानदिव्यगंधैर्मधुरस्यांदिमन ..र्निगुफैः ४३
तथापीदमस्तु भरतवाक्यं
अनवेक्ष्य चरित्रमंगनानामथ···अनुरागमकृत्रिमं
वहंती चिरमुल्लासय चित्तजन्मलक्ष्मीः ४४
कांचीपुरीमधिवसन्कमनीयभूमा कामस्य एष वरदः कमलालयायाः
आकल्पयन्वसुमती मनुकल्पमेनां कल्पद्रुमो जयति कश्चन मानवानां ४५

References. — (1) Mss — Aufrecht's Catalogus Catalogorum 1, 556[a]; 11, 131[b]; 111, 118[a].

Descriptive Catalogues— I. O. Cat. No. 4198; Mad. Des. Cat. XXI Nos. 12644–58; A. S. B. Cat. VII. No. 5338.

(2) Printed Editions—Printed at Calcutta and Madras.

वसुमतिचित्रसेन Vasumaticitrasena

No. 212 48. 1898–99.

Size.— 9 in. by 3¾ in.

Extent.— 70 leaves; 8–10 lines to a page, 28–34 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance: hand-writing clear and legible; borders ruled in double black lines; edges worn out, folios slightly moth-eaten; complete; incorrect in many places.

Age.— The Ms appears to be old.

Author.— Appayadīkṣita.

Begins.--fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

स्वयं प्रसन्नां विरच्य्य साहितीं अतद्विदेपि द्रविडार्भकाय यः ।
अदत्तकीर्त्तिं कविलोकलिप्सितां तमेव वंदे हृदि सुंदरेश्वरं ।

... ...

नांयंते सूत्रधारः ।

नेपथ्याभिमुखमवलोक्य मारिष इतस्तावत् । प्रविश्य परिपार्श्वकः । भाव अयमस्मि । आदिष्टोस्मि हालास्य पतिसेवामसमागतैस्सामाजिकैः । यथा अस्ति खलु भरद्वाजकुलजलधिकलानिधे श्रीकंठमतप्रतिष्ठापयितुरशेषविद्वद्गुरोरप्पयदीक्षितस्य पौत्रः कविबुधकंठीरवनीलकंठमखिसोदर्यतानुगुणसाहिति संप्रदायः कविरप्पयदीक्षितो नाम । यस्य स दुष्यंतचरितरुक्मिणीपरिणयनालंकारतिलकादि काव्यनाटकालंकार प्रबंधनिर्मातापिना कविरप्पयदीक्षित अरिषूयते सरसकविरितिः सर्वलोकैः तेन निर्वतं वसुमतीचित्रसेनीयं नाम नटकमभिनीयतामिति etc.

fol. 12[b] प्रथमोंकः ॥ छ ॥ ॐ

fol. 21[a] द्वितीयोंकः ॥ छ ॥

Ends.— fol. 70[a]

व्युत्पन्नास्तु भवंतु वानतुतस्सर्वे च भाव्यं स्थिरं
विद्यास्थानेषु सर्वेष्वपि गुरुपदवीं नाटकांते च काव्ये
निर्मातृत्वं विवादे प्रतिकथमुखस्तंभमुख्याधिकारं ।
ये ये वांच्छंति ते ते श्रुणु बुधकवेर्नीलकंठाध्वरीदो-
दिशाष्यत्वं यातयद्वा सकृदपि सविधं तस्य तद्वेश्मनोवा ॥ छ ॥

इति निष्क्रांतो सर्वे षष्टोंकः ॥ छ ॥ इति श्रीमद्भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभ श्रीकंठमतप्रतिष्ठापन्नाचार्य चतुरिकशतप्रबंधनिर्वाहधूर्वहोम व्रतापाजि श्रीदपायदीक्षितसोदर्यश्रीमदाच्चादीक्षितपौत्रेणाप्यदीक्षितात्मजेनाप्ययदीक्षितेन विराचितं वसुमतिचित्रसेननाम नाटकं संपूर्णं ॥ छ ॥ श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः

वसुमतिपरिणय Vasumatipariṇaya

No. 213 148 (ii). 1866–68

Size.— 12⅗ in. by 5 in.

Extent.— 53 leaves; 9 lines to a page, 44 letters to a line

Description.— Modern paper, Devanāgarī characters, white in appearance, hand-writing, beautiful, clear, legible and uniform; yellow pigment occasionally used for corrections; complete.

The Ms is a bound copy and contains another work viz. माहिषशतकम्.

Age.— A modern copy.

Author.— Jagannātha.

Begins— fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीरामाय नमः ॥

॥ श्रीमच्चंद्रकलावतंसकृपया सेतुं विधायार्णवे
जित्वा पंक्तिमुखं रणे वसुमती कन्या समेतो मुदा ।
साम्राज्यं प्रतिपद्य नीतिनिरत पुष्णन् प्रजावत्प्रजा
देवो सौगुणभूषणो वितरतु श्रेयांसि भूयांसि वः ॥ १ ॥

नाद्यंते सूत्रधारः ॥

fol. 10ᵃ इति जगन्नाथपंडितकृतौ वसुमतीपरिणये निखिलगुणशृंगाटके नाटके प्रस्तुतनीतिर्नाम प्रथमोंकः ॥

fol 20ᵃ इति ... ... दोषनिरासो नाम द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 53ᵃ

विवेक० ॥ देव किं ते भूयः प्रियमुपहरतु देवी ॥ राजा ॥ सानंदं ॥ मंत्रिन् किमितोपि प्रियतरमस्ति मे । यतः ॥

जितो सौदुर्वृत्तः समितियवनानामधिपति—
र्वशे जज्ञे पृथ्वी चतुरुदधिवेलावलयिता ॥
जयत्येकच्छत्रं जगति मम साम्राज्यमधुना
प्रिया चेयं लब्धा प्रथितकुलजाता वसुमती ॥ ३७ ॥

तथापीदमस्तु ॥ भरतवाक्यं ॥

मोदंतां शिथिलीभवत्खलजनं वर्णाद्विजन्मादयः
स्वैरोन्मीलितसस्यजातसुभगं वर्षंतु वर्षाघना ॥
श्रीरादारसुधीगृहेषु विहृतिं बध्नातु लोकप्रभु—
राचंद्रार्कमयं सुखी विजयतां बालाजिरायप्रभुः ॥ ३८ ॥

इति निष्क्रांताः सर्वे ॥ इति जगन्नाथपंडितकृतावभिनवे वसुमतीपरिणये निखिलरसशृंगाटके नाटके परितुष्टनायको नाम पंचमोंकः ॥ समाप्तमिदं रूपकं ॥ छ ॥ आवर्डेकर इत्युपनामकेन आत्मारामेण लिखितं ॥ ७ ॥ ग्रंथसंख्या १४०३ ॥

This is the only Ms referred to by Aufrecht in his catalogus catalogorum.

विक्रमोर्वशीय Vikramorvaśīya

No. 214 $\frac{406.}{1884\text{–}87.}$

Size.— $9\frac{1}{2}$ in. by 4 in.

Extent.— 27 leaves, 14–15 lines to a page; 40 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing closely written but clear and legible; borders of folios ruled in single and double black lines; red pigment used for marking only upto first five folios; complete.

This Ms was used by Prof S. P. Pandit for his edition of Vikramorvaśīya. The Ms contains the following endorsement on the fly-leaf—"Ms marked *u* in my edition. S. P Pandit Surat 26th April A. D 1874.".

Age.— Saṁvat 1732

Author.— Kālidāsa.

Subject.— A well-known drama by Kālidāsa in five acts.

Begins.— fol. 1^b

शंकराय नमः ॥
वेदांतेषु यमाहुरेकपुरुषं व्याप्यस्थितं रोदसी
यस्मिन्नीश्वर इत्यनन्यविषयः शब्दो यथार्थाक्षर ।
अंतर्यश्च मुमुक्षुभिर्नियमितप्राणादिभिर्मृग्यते
सस्थाणुः स्थिरभक्तियोगसुलभो निःश्रेयसायास्तु वः । १ ।

नांधंते सूत्रधारः। नेपथ्याभिमुखमवलोक्य। मारिष इतस्तावत्। प्रविश्य पारिपार्श्वकः। भाव अयमस्मि।

सूत्र। मारिष बहुशः परिषदा पूर्वेषां कवीनां दृष्टः प्रयोगबंधः।
सोहमद्य कालिदासग्रथितं विक्रमोर्वशीयं नाम त्रोटकं अपूर्वं प्रयोक्ष्ये। etc.

fol. 4^b प्रथमोंकः॥

fol. 10^a द्वितीयोंकः॥ छ॥

Ends.— fol. 27^a

नार। भो राजन् किं ते भूयः प्रियमुपकरोतु पाकशासन। अत. परमपि प्रियमस्ति यदि भवान् पाकशासनः प्रसादं करोति तत।

परस्प रविरोधिन्योरेकसंश्रयदुर्लभं।
संगतं श्रीसरस्वत्योर्भूयादुद्धतये सतां। २४।

अपि च। सर्वस्तरतु दुर्गाणि सर्वो भद्राणि पश्यतु।
सर्वः कामानवाप्नोतु सर्वः सर्वत्र नंदतु। २५।

इति नि.क्रांताः सर्वे पंचमोंकः॥ इति सन्मिश्रश्रीकविकालिदासकृतौ विक्रमोर्वशीयं नाम्नि त्रोटके पंचमोंकः समाप्तः। समाप्तमिदं त्रोटकम्॥

करगुणमुनिभू १७३२ मिते च वर्षे भृगुदिवसे मधुमासिके सदाशिवेन।
युगकु १४ मितातिथौ हि कृष्णपक्षे लिखितमिदं खलु विक्रमोर्वशीयम्॥ १॥

References.—(1) Mss.—Aufrecht's Catalogus Catalogorum— i, 569^b; ii 134^b; iii, 120^b. This work is described in various Catalogues.

(2) Printed Editions— 1 with टीका of रङ्गनाथ, published by the Nirnaya Sagar Press, Bombay; 2 ed. by M. R. Kale; 3 ed. by S. P. Pandit; 4 ed. with notes and translation by Prof. R. D. Karmarkar; 5 ed. by Ramanatha Tarkaratna; 6 Spanish trans. by Ayuso. D.; 7 French trans. by Foucaun, 1879. etc.

विक्रमोर्वशीय Vkramorvaśiya

No. 215 103. 1919-24.

Size.— $16\frac{1}{4}$ in. by $1\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 93-103 leaves; 6 lines to a page; 70 letters to a line.

Description.— Palm-leaf *Telugu* characters; hand-writing clear, and uniform, letters inscribed on the leaves, holes on leaves for the strings to pass through; the Ms contains acts 1 and 2 both incomplete.

Age.— Does not appear very old.

Author.— Kalidāsa.

विक्रमोर्वशीयम्

Begins.— श्रीमते रामानुजाय नम ।

वेदान्तेषू यमाहुरेक पुरुषं व्याप्य स्थितं रोदसी
यस्मिनीश्वर इत्यनन्य विषयश्शब्दोयथार्थाक्षर ।
अन्तर्यश्वमुमुक्षुभिर्नियामितप्राणादिभिर्मृग्यते
स स्थाणु स्थिरभक्तियोगसुलभो निश्रेयसायास्तु नः ।

नांयन्ते सूत्रधारः । नेपथ्याभिमुखमवलोक्य । मारिष इतस्तावत् प्रविष्य परिपर्श्विकः । भाव एषोस्मि । सूत्रधारः । मारिष बहुशस्तु परिषदा पूर्वेषां कवीनां दृष्टः प्रयोग प्रबन्धः । तावदहं विक्रमोर्वशीयं नाम नाटकं प्रयोक्ष्ये । तदुच्यतां पात्रवर्गः स्वेषु स्वेषु विषयेषू अवहितैर्भवितव्यमिति । पारिपार्श्विकः यदाज्ञापयति भावः । निष्क्रान्त. ।

Ends.—स्वामिन्नसंभाविता यथा त्वयानुकरे...था अनुरक्तस्य यदि नाम तवोपरिनमे । परिलुलितपारिजातकुसुमशयनी यमिहास्ति किं नंदनवनवाता अपि अत्युष्णाशरीरके ।

उर्वशी । किणुखु सवदभणासि । किं नु खलु सांप्रतं भणति । चित्रणं भणितं एव्वकमळमिणाळा अमाणेहिं अंगेहिं । ननु भणितमेव कमलमृणाळायमानैरंगैः । विदू । दिठिया मऐखु बुभुखिदेण सोथिवाअणं उवळं घ भवदा इदानी संसासणं । दिष्ट्या खलु बुभुक्षितेन मया स्वस्ति वाचनमिव उपलब्धं भवता समाश्वनं । राजा । समाश्वसनमिति किमुच्यते । तुल्यानुरागपिशुनं ललितार्थबंधं पत्रे निवेनेशितमुदा.

References.— See No. 214.

विदग्धमाधव Vidagdhamādhava

No. 216 $\frac{188.}{1875\text{-}76.}$

Size.— $13\frac{3}{4}$ in by 6 in.

Extent.— 61 leaves, 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description.— Smooth country paper, Kasmiri devanagari characters, hand-writing bold, clear legible and uniform, no borders for folios, yellow pigment used for corrections, complete.

The work seems to have been composed in Samvat 1579 i. e. A. D. 1523 The present Ms does not contain the Nandī which is found in other Mss.

Age.— Does not appear to be very old.

Author.— Rūpagoswāmin.

Subject.— A drama illustrative of krishna's life and amours, in seven acts.

Begins.— fol. 1[b]

अलमतिविस्तरेण भो भो समाकर्ण्यतां अद्याहं स्वप्नान्तरे
समादिष्टोस्मि भक्तावतारेण भगवता श्रीशंकरदेवेन etc.

fol. 6[a] इति विदग्धमाधवे वेणव(णु)नादविलासो नाम प्रथमोंक ॥ १ ॥

fol. 21[a] इति विदग्धमाधवे नाटके मन्मथलेखो नाम द्वितीयोंकः २

Ends.— fol. 61[a]

किं च ॥

अन्तःकन्दलितादरः श्रुतिपुटीमुद्घाटयन्संवृत
यस्ते गोकुलकेलिनिर्मलस्वधासिधुत्थ विन्दूनपि ॥
राधामाधविकामधो मधुरिमस्वाराज्यमस्यार्जय
न्साधीयान्भवदीयपादकमले प्रेमोर्मिरुन्मीलतु ॥

कृष्णः ॥ स्मित्वा भगवति तथास्तु ॥ तदेहि गोदोहावसरे मामप्रेक्ष्य च्चिन्तायिष्यन्तौ पितरावविलम्बं गोकुलं प्रविश्य नन्दयिष्याम इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥ गौरीतीर्थविहारो नाम । सप्तमोंकः ॥ ७ ॥ समाप्तमिदं विदग्धमाधवं नाम नाटकं

राधाविलासवीताङ्कं चतुष्षष्टिकलाधरम् ।
विदग्धमाधवं साधु शीयलन्तु विचक्षणाः ॥
नन्दसिन्दु(न्धु)रवाणेन्दुसांख्ये संवत्सरे गते
विदग्धमाधवं नाम नाटकं गोकुले कृतम् ॥
श्रीमन्महाकविरूपविरचितं नाटकमिदम् ॥ शिवम् ॥

References — (1) Mss-- Aufrecht's Catalogus Catalogorum :— i, 512[b], ii 135[b], iii 121[a].

Descriptive Catalogues :— I. O. Cat. Pt. VII No. 4177-78 Mad. Des. Cat. vol XXI No. 12678.

A. B. Keith's Sanskrit Drama p 247.

(2) Printed Editions.— Prined in the Kāvyamālā series.

विदग्धमाधव Vidagdhamādhava

No 217 167. / 1882-83.

Size.— 12 in. by 5 in.

Extent.— 10 leaves ; 9 lines to a page ; 42 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing clear, legible and uniform · borders ruled in two double black lines with a thick red line between them ; some folios have yellow appearance ; edges worn out and moth-eaten , folios 1-67 and 77 missing ; complete.

Age. — The Ms appears to be old.

Author.— Rūpa-gosvāmin.

Begins.— abruptly fol. 68[a]

उमिए चिह २ सुष्णंतुह घरंगदु अलयणी आई गिलिस्स ॥ etc

Ends.-- fol. 78[b]

कि चि ॥

अन्तः कंदलितादरः etc. up to गोकुलं प्रविश्य नंदयामा इति निष्क्रान्तः as in No. 216.

followed by श्री ॥ इति(नि)ष्क्रान्ताः सर्वे गौरीतीर्थविहारो नाम सप्तमोंकः ॥ ७ ॥

राधाविलासवीतांकं etc. up to शीलयंतु विचक्षणाः ॥ १ ॥ as in No. 216.

followed by समाप्तमिद श्रीविदग्धमाधवं नाम नाटकव ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ ॥ राम ॥

References.— See No. 216.

विदग्धमाधव
with
टीका

Vidagdhamādhava
with
Tīkā

No. 218

465.
1887–91.

Size.— $12\frac{3}{5}$ in. by $6\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 101 leaves; 8–10 lines to a page, 35 letters to a line text
6–7 ,, ,, ,, 10 ,, ,, ,, com.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters, hand-writing clear, legible and uniform, borders ruled with double red lines and edges in single, portion marked with red ink; yellow pigment used for corrections, white chalk also used; folios numbered in both the margins, text in the middle with the commentary above and below it; edges slightly moth-eaten; complete.

Age.— Fairly old.

Author (of the text.) — Rūpa-goswāmin.
,, (of the com.) — Not mentioned.

Begins— (text) fol. 1^b

श्रीकृष्णाय नमः ।
सुधानां चांद्रीणामपि मधुरिमोन्मादद्मना-
दधानाराधादिप्रणयघनसारैः सुरभितां ॥
समंतात् संतापोद्गमविषमसंसारसरणी
प्रणीतां ते तृष्णां हरतु हरिलीला शिखरिणी ॥ १ ॥ etc.

Begins.— (Com.) fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ तैर्दर्शनीयावयवैरुदारविलासहासेक्षितवामसूक्तै
हृतात्मनोहृतप्राणांश्च भक्तिरनिच्छतो मे गतिमन्वीं प्रयुंःक्त(?)
इति श्रीभागवतीय पद्यनिबद्धप्रसिद्धार्थक तत् शब्दनिर्दिशे-
यैरेव दर्शनीयावयवो दारविलासादिभिर्हृतमनः । etc.

fol. 17^b वेणुनादविलासो नाम प्रथमोऽकः ॥ १ ॥
fol. 33^a मन्मथलेखो नाम द्वितीयोऽकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 100[b]

किं च

अंतः कदालितादरः etc. up to नाटकं गोकुलेकृतं ॥

as in No. 216.

followed by शांतश्रियः परमा भागवताः समंताद्वैगुण्यपुंजमपि सद्गुणतां नयंति ॥ दोषावलीमपरितापि तया मद्गुनि ज्योतींषि विष्णुपदभांजि विभूवयंति ॥ १४८९ ॥ अत्र ग्रंथे श्लोकसंख्या ॥ २१७ ॥ श्रीराधाकृष्णौ जयजयः ॥

Ends.— (com.) fol. 100[b]

यशोदा माता यस्य हंत हर्षे हे राधिकारुपमाधविक्रायाः मधोवसंतस्वरूपं साधीयान् साधुतरः अतिशयतरो वा ॥ ९९ ॥ १०० ॥ रामाय नमः ॥ ॥ श्रीकृष्णाय तुभ्यं नमः ॥ नंदानवं सिंधुरा अष्टौ बाणाः पंच इंदुरेकः ॥ एवमंकस्य वामा गतिरित्यनुसारेण ज्ञेया अंकाः ॥ १५८९ ॥ समाप्तश्चायं विदग्धमाधवः ॥ श्रीराधाकृष्णौ जयजयः ॥ गोपीनाथजीसाहायः ॥

References.— See No. 216.

विद्धशालभञ्जिका Viddhaśālabhañjikā

No. 219 168. / 1882-83.

Size.— 10 in. by 4 in.

Extent.— 14 leaves; 12-13 lines to a page; 36 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; handwriting small, but clear and legible; borders ruled in double red lines; red pigment used; additional portion in the margins; left-hand edges slightly worn out; last leaf slightly torn; incomplete.

Age.— The Ms appears to be old.

Author.— Rājaśekhara.

Subject.— The drama is based upon the love story of the king of the kerala country and Mṛgānkāvalı, daughter of candravarman, kıng of Lātapura

Begins.—fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

कुलगुरुरबलानां केलिदीक्षाप्रदाने परमसुहृदनंगो रोहिणीवल्लभस्य ॥
अपि कुसुमपृषत्कैर्देवदेवस्य जेता जयति सुरतलीलानाटिका सूत्रधारः ॥ १ ॥

... ...

नांधंते सूत्रधारः ॥ नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ॥ न जाने क. पुनरय श्रीयुवराज परिषदादेशः ॥

... ...

सू० ॥ आकर्ण्य यायावरेण दौहिकिना कविराजशेखरेण विरचितायां विद्धशालभंजिका नाम्न्या नाटिकायां वस्तूपक्षेपो गीयते ॥ विभाव्य ॥ तन्मन्ये तदभिनये श्रीयुवराजदेवस्य परिषदा देशस्तदहमपि महामंत्रिणो भागुरायणस्य प्रतीककृत्या शिष्यैर्विहितनाम्नोंतेवासिनो हरदत्तस्य भूमिकां संपादयामि ॥ etc.

fol. 7[a] प्रथमोंकः

fol. 11[a] द्वितीयोंकः

Ends.-- (abruptly) fol. 14[b]

पुनर्नेपथ्ये ॥ यं पूर्वं यवसूचिसूत्रसुहृदो येकेत ॥ etc.

References.— Mss—Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 573[a] ii, 135[b]; iii, 129[a].

Cf. I. O. Cat. pt. VII, No. 4164 and A. B Keith (I. O. Cat.) No. 7383; also see Mad. Des. Cat. Vol. XXI, No. 12680 for described Mss.

A. B. Keith— Sanskrit Drama, pp. 232, 234, 235.

Published at Poona, 1886 and trans. by L. H. Gray, J. A. O. S. xxvii, 1ff.

विद्धशालभञ्जिका Viddhaśālabhañjikā

No. 220 516. / 1887-91.

Size.— $7\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent.— 49 leaves ; 10-12 lines to a page ; 25 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; very old in appearance . hand-writing legible but not quite clear ; borders ruled in double black lines ; folios considerably damaged ; worn out and moth-eaten ; complete.

Age.— The Ms. appears to be very old.

Author.— Rājaśekhara.

Begins.— fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीरस्तु ॥

कुलगुरुरबळानां etc. as in No. 219.

fol. 12[b] प्रथमोंकः ॥

fol. 21[b] द्वितीयोंकः ॥ छ ॥ श्री ॥

Ends.— fol. 49[a]

तथापीदमस्तु ॥

वामांगं पृथुलस्तनस्तबकितं यावद्भवानीपते—

र्लक्ष्मीकंटकरग्रहव्यसनता यावच्च दोष्णां हरेः ॥

यावच्च प्रतिसामसारणविधिव्यग्रौ करौ ब्रह्मण—

स्थेयासुः श्रुतिसूक्तिलेह्यमघवस्तावत्सतां सूक्तयः ॥ १ ॥

इति निष्क्रांताः सर्वे । चतुर्थोंकः ॥ १ ॥

References.— See No. 219

विद्यापरिणय Vidyāpariṇaya

No. 221 — 785. / 1886–92.

Size— 11⅗ in. by 5⅘ in , 12⅕ in. by 6 in.

Extent.— 47 leaves ; 12 lines to a page , 34 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; hand-writing clear and legible , no border-lines for folios ; red pigment used , edges of some folios slightly worn out ; complete.

Age.— Saṁvat 1915.

Author.— Ānandarāyamakhī.

Subject.— An allegorical drama the plot of which is the marriage between the Jivātman and Vidyā.

Begins.—fol. 1ª

ॐ ॥ सत्यज्ञानसुखाद्वयोपि बहुधा रूपाणि बिभ्रच्चिरा-
दप्रज्ञेयविलासवैभवनिजाविद्याविधेयीकृतः ॥
आनंदाब्धिविषयोदितानतुभवं भूयः स्वया विद्यया
प्रश्लिष्टः परमार्थभोगसुदितः पायादुमायाः पतिः ॥ १ ॥

... ...

नांयंते सूत्रधारः ॥ नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ॥ मारिष इतस्तावत् ॥ प्रविश्य परिपार्श्विकः ॥ भाव एषोस्मि ॥

... ...

परिपार्श्विकः । कं पुनः प्रबंधमवलंब्य ॥

सूत्र० । नन्वस्ति मम वशे सकलशमधनजनहृदयानंदसमुद्घाटकं विद्यापरिणयनं नाम नवीनं नाटकं ॥

परिपार्श्विकः । कस्तस्य प्रबंधस्य कविः

॥ सूत्र ॥ विद्वत्कविकल्पतरुरानंदरायमखी: ॥ etc.

fol. 9ᵇ विद्यापरिणये नाटके प्रथमोंकः समाप्तः ॥

fol. 12ᵇ विद्यापरिणये द्वितीयोंकः समाप्तः ॥

Ends.— fol. 47ᵇ

तथापीदमस्तु ॥

अस्तु स्वस्ति जगत्त्रयाय जगतीं रक्षंतु भूमीभुजो
धर्मेणैव यथा भवंतु सुखिनः सर्वेपि गोब्राह्मणाः ॥
पर्जन्याश्चमखक्रमेण जगतश्चक्रं तदा वर्त्ततां

विद्वांसो विजयी भवतु भगवद्भक्त्या त्रयी वर्द्धतां ॥ ३७ ।
इति निष्क्रांताः सर्वे सप्तमोंकः समाप्तोयं ग्रंथ· ॥
सं· १९१५ का

References.— Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 574[b]; ii, 136[a]; iii, 121[b].
Cf. Mad Des Cat vol XXI No 12682.
Printed in Kāvyamālā Series

विवेकचन्द्रोदय Vivekacandrodaya

No. 222 $\frac{31}{1872-73.}$

Size.— 9 in. by 4 in.

Extent.— 32 leaves, 6 lines to a page, 30 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgari characters; hand-writing bold, clear, legible and uniform, borders ruled in double red lines and single yellow lines: edges slightly moth-eaten: yellow pigment used for corrections: marginal notes fol. 6 repeated, complete.

Age.— Saṁvat 1819; Śaka 1685

Author.— Śiva.

Begins.—fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
सिंदूरस्तुतियुतदानगंधलुभ्यद्भृंगालिश्रुतिततिगीतचित्रकीर्तिः ।
सेव्यश्रीरभिमतसिद्धये सुरैर्यः सस्तान्नः सकलसुखाय सिंधुरास्यः । १ ।

नांयंते सूत्रधारः ॥ भो भो विदग्धाः श्रुणुत सावधानाः । अद्य खलु महाराजाधिराजेन समाहूय समादिष्टोस्मि श्रीमता भूपालेन । यद्वयं श्रीमद्भगवद्गुणानुवादपूर्वकं राजनीत्यनुगतधर्मशास्त्रानुसारिणा नाटकीयप्रबंधेनानुरंजनीया इति । तदधुना शैलूषपुंगवानाहूय नेपथ्यसाधनानि विधाय श्रीरुक्मिणीहरणकौतुककथाप्रस्तावशालिना विवेकचंद्रोदयनाम्ना नाटकीय प्रबंधेनानुरंजयितुं सज्जनसमाजं नृपतिलकं च प्रवृत्ताः स्मेति नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ॥ ॥ भो भो कुशीलवाः सज्जी भूयेहागच्छंतु ॥ etc.

fol. 6ᵃ इति रुक्मिण्याहरणे नाट्ये विवेकचंद्रोदये नाम्नि प्रथमोंकः शिवरचिते
कारिते वृत्तः ॥ ॥ इति कथामुखप्रस्तावशाली प्रथमोंकः ॥ ॥ १ ॥

fol. 14ᵇ इति द्वितीयोंक. ॥ २ ॥

Ends.— fol. 22ᵃ

अस्तु स्वस्ति महीभुजे परिजना· संतु प्रसन्नाननाः
संतुष्टाः सदनं प्रयांतु गुणिनः शंसंतु संत कृतिं ।
श्रीताहृक्श्रितरुक्मिणीपरिणयक्रीडाकथाऽभिख्यया
सख्याऽलिंग्य सरस्वती शिवकवेः सानंदमाक्रीडतां । १ ।

कथां भरतशास्त्रीयनाट्यसंदर्भगर्भितां ।
प्रदर्श्यांतर्दधेऽभीक्ष्णं पश्यतामैंद्रजालिकः ॥ २ ॥

ततो निष्क्रांता· सर्वे ॥ ॥ इति रुक्मिण्याहरणे नाट्ये
विवेकचंद्रोदये नाम्नि तुर्योंकः शिवरचिते कारिते वृत्तः ॥
॥ संपूर्ण श्रीगुरोः कृपया ॥

On the fly leaf—

विलसति शके मंदातंकाधिकोदक वर्त्तके
जगति जयतींद्रामे मा जिति क्षितिपोत्तमे ।
कलिमलभिदे कृष्णक्रीडाकथोत्कटनाटकं
कविवरपदाब्जेषु न्यस्तं शिवेन विशुद्धये ॥ १ ॥

संवत् १८१९ शके १६८५ मंदातंकाधिकोदक इति
इति श्रीविवेकचंद्रोदय नाम नाटिका
॥ अथ शकुंतलाख्यनाटिकायाः मंगलाचरणश्लोकप्रारंभः ॥

Then follows the verse या सृष्टिः etc. from शाकुंतल.

On fol. 1ᵃ we have -

अथेयं विवेकचंद्रोदया नाम्नी नाटिका ॥ श्री ॥
श्रीगुरुचरणारवि(विं)दकमलसरोजयोर्जयति ।
अमुंमहं पुरः पश्यसि देवदारुं पुत्री कृतेशौ वृषभध्वजेन
यो हेमकुंभस्तनविश्रतानां स्कंदस्य मातुःपयसां रसज्ञः

References:— Aufrecht refers to this Ms only.

वेणीसंहार Veṇīsaṁhāra

No. 223 492. / 1899–1915.

Size.— 12⅜ in. by 4 in.

Extent.— 54 leaves ; 9 lines to a page ; 45–50 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks ; Devanāgarī characters ; hand-writing clear, legible and uniform ; marginal additions on several folios ; colophons marked with red pigment ; white chalk used for corrections , complete.

The Ms is written by one Tryambaka.

Age.— A Modern copy.

Author.— Nārāyana Bhatta.

Subject.— A well-known drama by Bhaṭṭa Nārāyaṇa in six acts. Draupadī vowed never to tie her hair until the insult, she suffered at the hands of Duśśyāsana was avenged. Bhima killed Duśśāsana and Draupadī braided her hair with his blood. The drama is based upon that incident.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीरामाय नमः ॥
निषित्धैरप्येभिर्लुलितमकरंदो मधुकरैः
करैरिंदोरंतः छुरित इव संभिन्नमुकुलः
विधत्तां सिर्द्धिं नो नयनसुभगामस्य सदसः
प्रकीर्णः पुष्पाणां हरिच्चरणयोरंजलिरयं ॥ १ ॥

... ...

नांद्यंते सूत्रधारः ॥ अलमातिप्रसंगेन ॥
श्रवणांजलिपुटपेयं विरचितवान् भारतामख्यमसृतं यः ॥
तमहमरागमतृष्णं कृष्णद्वैपायनं वंदे ॥ ७ ॥
तद्भवंतः परिषदग्रेसराः विज्ञाप्यं नः किंचिदस्ति ॥
कुसुमांजलिरपर इव प्रकीर्यंते काव्यबंध एषोत्र ॥
मधुलिह इव मधुबिंदून्विरलानपि भजत गुणलेशान् ॥ ८ ॥

तदिदं कवेर्मृगराजलक्ष्मणो भट्टनारायणस्य कृतिः वेणिसंहारं नाम नाटकं प्रयोक्तुमुद्यता वयं ॥ तदत्र कविपरिश्रमानुरोधाद्वा उदात्तकथावस्तुगौरवाद्वा नवनाटककुतूहलाद्वा भवद्भिरवधानं दीयमानमभ्यर्थये ॥ etc.

fol. 7^b इति वेणीसंहारनाम नाटके प्रथमोंकः ॥

fol. 16^b इति वेणीसंहारनाटके द्वितीयोंक ॥

Ends.— fol. 54^a

तथापि प्रीतश्चेद्भगवांस्तदिदमस्तु ॥ भरतवाक्यं ॥

अकृपणमतिः कामं जीव्याज्जनः पुरुषायुषं
भवतु च भवद्भक्तिर्द्वैधं विना पुरुषोत्तमे ॥
दयितभुवनो विद्वद्बंधुर्गुणेषु विशेषवित
सततसुकृतीभूयाद्भूपः प्रसाधितमंडलः ॥ ४५ ॥

इति वेणीसंहारनाटके षष्ठोंकः ॥ ॥ इदं नाटकं त्र्यंबकेन स्वहस्तेन विद्यास्थाने वर्षाकृतौ भाद्रपदे सिते सप्तम्यायां प्रथमे यामे मंदे लिखितं समाप्तिमगमत् ॥

References.— (1) Mss.—Aufrecht's Catalogus Catalogorum :— i, 603^b, ii 144, 227^a, iii, 126^b.
Descriptive Catalogues :— I. O. Cat. Pt. VII Nos. 4171-72 ; Mad. Des. Cat. Vol. XXI. Nos. 12691-4 ; A. B. Keith (I. O. Cat.). Nos. 7384-6 and 8195. etc.
Cf. Keith's Sanskrit Drama, pp. 212-19.
(2) Printed Editions .— Ed. Nirnaya Sagar Press Bombay with the comm. of जगद्धर, ed. by B. T. Dravid with notes, Sanskrit comm. बालबोधिनी by अप्पाशास्त्री राशिवडेकर and Eng. notes by Prof. K. N. Dravid , Ed. by M. R. Kale ; trans. S. M. Tagore, Calcutta, 1880. etc.

वेणीसंवरण — Veṇīsaṁvaraṇa

No. 224 — 352. / 1884-86.

Size.— $9\frac{4}{5}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 51 leaves ; 11 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgari characters with पृष्ठमात्राs; hand-writing bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion, folio 1 missing, almost complete

Age.— Saṁvat 1703, Śaka 1568

Author.— Bhatta Nārayana.

Begins.— (abruptly) fol. 2ª

...व नाटक कुतूहलादुदात्तकथावस्तुगौरवाच्च ।
भवद्भिरवधानं दीयमानमभ्यर्थये । etc

fol. 7ª वेणीसंवरणनाम्नि नाटके प्रथमोंक ॥ १ ॥ छ ॥

fol. 15ª इति .. .. द्वितीयोंकः ॥ २ ॥

Ends.— fol. 52ª

प्रसन्नतरश्चेद्भगवान् तदिदं भवतु ।
अकृपणमतिः etc. up to प्रसाधितमडलः । ४२
as in No. 223

followed by

इदं च विदग्धविवेकदुर्मनसा प्रलपितनेन कविना ।
काव्यालापसुभाषितव्यसनिनस्ते राजहंसा गताः ।
तागोष्ठ्यः क्षयमागता गुणलवश्लाघ्यः प्रवादः सतां
सालंकाररसप्रसन्नमधुराकाराः कवीनां गिरः
शांतिं प्रापुरवाप दुर्जनगणो वाक्याटवी सांप्रतं ॥ ४३ ॥

इति निःक्रांता सर्वे ॥ छ ॥ इति वेणीसंवरणनाम्नि नाटके षष्ठोऽकः ॥ छ ॥ ॥ समाप्तं चेदं कविमृगांकभट्टश्रीनारायणस्य कृतिरभिनवं वेणीसंवरणनाम नाटकं ॥ छ ॥ ॥ संवत् १७०३ वर्षे शाके १५६८ प्रवर्त्तमाने अश्वनमासे कृष्णपक्षे चतुर्दश्यां तिथौ भौमवासरे राजनगरस्थितेन हरजिदाख्येन वेणीसंवरण नाम नाटकं लिखितं स्वावलोकनाय तथा परोपकृत्यै ॥ ग्रंथाग्रं १३२२

प्रथम अंक पत्र ६
द्वितीय अंक पत्र ८
तृतीय अंक पत्र १०
चतुर्थ अंक पत्र ६

पंचम अंक पत्र ८
षष्ठ अंक पत्र १४
सर्व पत्र ग्रंथना ५२
॥ वेणीसंवरण नाटक पत्र ५२ संपूर्ण ॥ अंक ६ ॥ छ ॥

References.— See No. 223.

वेणीसंवरण Veṇīsaṁvaraṇa

No. 225 434. 1892-95.

Size.— $10\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{1}{10}$ in.

Extent.— 72 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs, old in appearance; hand-writing small, legible but not quite clear; borders ruled in double black lines; red pigment used for colophons; fol. 52 completely blank; complete.

Age.— Saṁvat 1475.

Author.— Bhaṭṭa Nārāyaṇa.

Begins.—fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
जयति स नाभिर्जगतां स्वनाभिरन्भोद्भवजगन्नीजः ।
दामोदरो निजोदरगह्वरनिक्षिप्तजगदंडः ॥ १ ॥
अपि च ॥
जयति स भगवान्कृष्णः शेते यः शेषभोगशय्यायां ।
मध्ये पयः पयोधेरपर इवाम्भिनिधिः कृष्णः ॥ २ ॥
.. ..
नांद्यते सूत्रधारः etc. as is No. 223.
fol. 10a प्रथमोंकः ॥
fol. 19b इति द्वितीयोंकः ॥

Ends—fol. 71b

तथापि etc. up to प्रसाधितमंडलः ॥ as in No. 223

followed by कृष्णः ॥ ॥ एवमस्त्विति निष्क्रांताः सर्व्वे ॥ षष्ठोङ्कः ॥
समाप्त वेणीसंवरणं नाम नाटकं ॥ ॥ शुभं भवतु ॥

याद्दशं पुस्तके दृष्टं । ताद्दशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा । मम दोषो न दीयते ॥
संवत् १४७५ वर्षे मार्गशुदि वेणीसंवरणं नाम । नाटकं लिखितं मया
पंचसप्ततमे वर्षे मार्गसीर्षे डरे दिने
मृगोवारेग्निनक्षत्रे ॥ द्वीप (?)संज्ञके ॥ १ ॥
संवत् १४७५ वर्षे मार्गसीर्षे शुदि ११ शुक्रे* .. ..

अथ हरविजय राज्ये ॥ आमात्यस्य यं पंच*... ... ...नाकस्य ॥ आत्मपठनार्थे परार्थे च । वेणीसंवरणं नाम नाटकंलेषयां चक्रे ॥ मंगलं भगवान् विष्णु ॥ मंगलं मधुसूदन ॥ मंगलं पुंडरीकाक्ष ॥ मंगलायतनो हरिः ॥

References.— See No. 223.

* Letters cannot be deciphered.

वेणीसंहार Veṇīsaṁhāra

No. 226 519. / 1887-91.

Size.— 9 in. by 4 in.

Extent.— 78 leaves ; 8 lines to a page ; 32 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters ; hand-writing clear legible and uniform : some folios have yellow appearance ; fol. 14 missing ; almost complete.

Age.— Saṁvat 1858.

Author.— Bhaṭṭa Nārāyaṇa.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
निषिद्धैरप्येभि etc. as in No. 223.

fol. 9[a] प्रथमोंक ॥ छ ॥

fol. 21[a] द्वितीयोंक ॥

Ends.— fol. 79[a]

तथापि etc. up to प्रसाधितमंडलः ॥
as in No. 223

followed by एवमस्त्विति निष्क्रांताः सर्वे षष्ठोंकः ॥ समाप्तमिदं वेणी-संहार नाम नाटकं॥ शुभं भुवतु ॥ संवत् १८५८ सन १२०८ कुआर(?) वदी २ शुकः जादसं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिष्यतं मया अतिसुधममसुधन च वा म दोस न दीयते ॥ रामसरनकाएस्थ ॥ जैतपुरमे वागे स्वरिभवानिजिको निकट शुभं श्रीरामचंद्राय नमः॥

References.— See No. 223.

वेणीसंहार — Veṇīsaṁhāra

No. 227 — 214. Viśrāma (i).

Size.— $13\frac{1}{10}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent.— 47 leaves; 9 lines to a page; 50–52 letters to a line.

Description.— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; handwriting small but beautiful, clear, legible, and uniform; borders ruled in double red lines, complete.

Age.— A modern copy.

Author.— Bhaṭṭa Nārāyana.

Begins.—fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

निषिद्धैरप्येभि etc. as in No. 223

fol. 7ᵃ प्रथमोंकः

fol. 13ᵇ द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 47ᵃ

तथापि etc. up to प्रसाधितमंडलः as is No. 223

followed by ॥ कृष्णः ॥ एवमस्त्विति निष्क्रांताः सर्वे षष्ठोंकः ॥ मृगराज-लक्ष्मणभट्टनारायणकृतं चेदं ॥ ॥ वेणीसंहारनाटकं संपूर्णं ॥ श्री-कृष्णार्पणमस्तु ॥

References.— See No. 223.

वेणीसंवरण Veṇīsaṁvaraṇa

No. 228 71. / A. 1879-80.

Size.- $9\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 35 leaves; 16-17 lines to a page, 40 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanagarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; hand-writing small but clear and legible; red pigment used; edges of some folios worn out; complete.

Age.— Saṁvat 1532.

Author.— Bhaṭṭa Nārāyaṇa.

Begins.—fol. 1^b

॥ श्रीगणपतिर्जयति ।

कालिंदीजलकालकालियकुलक्रीडाविनाशैषिणा

दुष्टारिष्टकठोरकंठवलना विश्लिष्टकं...ज ॥

रोहत्केशिकिशोरदंतपदवी कृष्टेन पुष्णातु वो

दोष्णाद्दुर्द्धरदैत्यदर्पदलनद्वारेण दामोदरः ॥ १ ॥

... ...

नांद्यंते सूत्रधारः etc. as in No. 223.

fol. 5^b इति श्रीवेणीसंवरणनाटके प्रथमोंऽकः ॥

fol. 11^b इति .. .. द्वितीयोंकः ॥ छ ॥

Ends.— fol. 35^a

तथापि etc. up to प्रसाधितमंडलं ॥ ४७ ॥

as in No. 223.

followed by कृष्णः । एवमस्त्विति निष्क्रांताः सर्वे ।

इति श्रीवेणीसंवरणनाम्नि नाटके भट्टनारायणकृतौ षष्ठोंऽकः ॥ छ शुभं भवतु एवमस्तु स्वस्ति संवत् १५३२ वर्षे शाके १३ भाद्रपदे शुक्लपक्षे । एकादश्यां । बदरषावसतिः उदीच्यज्ञातीय श्रीधरतनुजनिः विद्वज्जनचरणसरोज मकरंदोपजीवी नृसिंहः स्वार्थं परोपकृत्यै च यशसे वेणीसंवरणं नाटकं लिलिखे । चिरं नंदतु ॥

References.— See No. 223.

वेणीसंहार Venīsaṁhara

No. 229 485/1895-1902.

Size.— $11\frac{1}{10}$ in. by $5\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 56 leaves; 13 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Country paper, Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting legible but not uniform and sometimes not quite clear; borders ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; fol. 2 considerably damaged; almost every folio more or less moth-eaten, complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Bhaṭṭa Nārāyana.

Begins.— fol. 1ᵃ

श्रीगणेशाय नमः ॥

निषिद्धैरप्येभि etc. as in No. 223.

fol. 10ᵃ इति वेणीसंहारनाटके प्रथमोंकः ॥

fol. 18ᵇ (द्वि)तियोंकः ॥

Ends.—fol. 56ᵃ

तथापि etc. up to प्रसाधितमण्डलः ॥

as in No. 223.

followed by वाद्य. ॥ एवमस्तु ॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

इति षष्ठोंकः ॥ इति महाकविश्रीभट्टनारायणविरचितं वेणीसंहारं नाम नाटकं संपूर्णम् ॥ छ छ

References.— Same as in No. 223.

वेणीसंहार Veṇīsaṁhāra

No. 230 71/1871-72.

Size.— $9\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 70 leaves; 10-12 lines to a page; 32 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; hand-writing bold, clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used, edges of some folios worn out; complete.

Age.— Saṁvat 1747.

Author.— Bhatta Nārāyana.

Begins.— fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ भवान्यै नमः ॥

निषिद्धैरप्येभि etc. as in No. 223.

fol. 9^b प्रथमोंकः ॥

fol. 19^b द्वितीयोंकः ॥ छ ॥

Ends.— fol. 70^a

प्रीतश्चेद्भगवान् तदिदमस्तु भरतवाक्यं

अकृपणमतिः etc, up to प्रसाधितमंडलः ..

as in No. 223.

followed by एवमस्त्विति निष्क्रांताः सर्वे षष्ठोंकः ॥

इति श्रीनारायणभट्टविरचितं वेणीसंहरणं नाम नाटकं समाप्तं ॥

संवत् १७४७ वर्षे अश्वनवदि ९ । चंद्रे नागपुरस्थितेन...अध्ययनार्थं भल्लपुर-
कृतनिकेतनेन भट्टश्रीयद्गुरामात्मजेन देवरामेणालेखि पुस्तकमिदं

References.— See No. 223.

वेणीसंहार

Veṇīsaṁhāra

No 231

792.
1886-92.

Size.— $9\frac{3}{4}$ in by 4 in.

Extent.— 19 leaves; 11 lines to a page; 38 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters, old in appearance; hand-writing clear and legible, borders ruled in single black lines; edges of folios worn out.

The Ms contains acts 1 and 2 and some portion of the 3rd act.

Age.— Appears to be old.

Author.— Bhaṭṭa-Nārāyana.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीउमापतये नमः ॥

निषिद्धैरप्येभि etc as in No. 223

fol 7[b] इति प्रथमोंकः ॥

fol 15[b] द्वितीयोंकः समाप्त ॥ छ ॥

Ends.— (abruptly) fol. 19[b]

किं तातस्य दुरात्मना परिभूषमम्.

References.— See No. 223.

वेणीसंहार Veṇīsaṁhāra

No. 232 — 791. 1886-92.

Size.— 9⅝ in. by 4 in

Extent.— 73 leaves, 8-9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.— Country paper: Devanāgarī characters; hand-writing clear and legible but not uniform, borders ruled in single and double black lines. red pigment used, yellow pigment used for corrections, folio No. 8 repeated; complete.

Age.— Saṁvat 1799.

Author.— Bhaṭṭa Narāyana.

Begins.— fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥ भवान्यै नमः ॥

निषिद्धैरप्येभि etc. as in No. 223

fol. 10[a] प्रथमोंकं समाप्तः ॥ ॥ छ ॥

fol. 20[b] द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 72[a]

तथापि etc. up to प्रसाधितमंडलः ॥

as in No. 223

followed by कृष्णः ॥ एवमस्त्विति निष्क्रांताः सर्वे षष्ठोंकः ॥ मृगराजलक्ष्मभट्टनारायणकृतं चेदं ॥

॥ घलां ग्रामस्थित अध्यारूजयशंकरेण लिखितमिदं वेणीसंहारनाम-
नाटकं ॥ संवत् १७९९ ना मार्गशीर्ष सित ११ एकादश्यां समाप्तिमगात् ॥
श्री ॥ १ ॥ ॥ १ ॥

References.— See No. 223.

वेणीसंहार Veṇīsaṁhāra

No. 233 491. / 1899–1915.

Size.— 11 in. by $4\frac{2}{5}$ in.

Extent.— 45 leaves, 10 lines to a page; 50 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; hand-writing clear legible and uniform; borders ruled in double black lines; all the folios moth-eaten; complete.

Age.— Appears to be old.

Author.— Bhaṭṭa Nārāyana.

Begins.— fol. 1[b]

गणपति पाहि मां दीनं ॥

निषिद्धैरप्येभि etc. as in No. 223

fol. 6[a] प्रथमोंकः

fol. 12[b] द्वितीयोंकः ॥

Ends. — fol. 45[a]

तथापि etc. up to प्रसाधितमंडलः as in No. 223.

followed by एवमस्त्विति निष्क्रांताः सर्वे षष्टोंकः समाप्तमिदं वेणीसंहारं नाम नाटकं ॥ ॥ श्रीरामकृष्णाय नमः ॥

References.— See No. 223.

वेणीसंहार Veṇīsaṁhāra

No. 234 490. / 1899-1915

Size.— 11 in. $4\frac{1}{5}$ in.

Extent.— 65 leaves, 9 lines to a page, 34 letters to a line.

Description. – Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance, hand-writing clear, legible and uniform; borders ruled with triple black lines; red pigment used; yellow pigment used for corrections, almost all folios worn out and moth-eaten; fol. 62 missing; fol. No. 14 repeated; fol 64 considerably damaged, fol. 1 and fol. 65 pasted with paper slips, almost complete.

Age.— Saṁvat 1710.

Author.— Nārāyana Bhaṭṭa.

Begins.— fol. 1[b]

॥ श्रीगणपतये नमः ॥ भवान्यै नमः ॥

निषिद्धैरर्थैभि etc. as in No. 223

fol. 8[b] प्रथमोंकः ॥

fol. 17[b] द्वितीयोंकः ॥

Ends.— fol. 65[a]

तथापि प्रीतश्चेद्भगवांस्तदिदमस्तु भरतवाक्यं ।

अकृपणमतिः etc. up to प्रसाधितमण्डलः । as in No. 223

followed by एवमस्त्विति निष्क्रांताः सर्व्वे षष्ठोंकः ॥ मृगराजलक्ष्मी नारायणभट्टराचितं वेणीसंहारं नाम नाटकं समाप्तं ॥ ॥ छ ॥ संवत १७१० वर्षे पोससुदि १ दीतवारदेने पुस्तकं लषायीतं भटश्रीसुनाथलषित जोसीमंकु तस्य पुत्र रघुनाथेन लषि...ग्राममध्ये वास्तव्यं ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ छ ॥ राम ॥ ॥ छ

References.— See No. 223.

वेणीसंहारटीका Veṇīsaṁhāraṭīkā

No. 235

493.
1899-1915.

Size.— $12\frac{4}{5}$ in. by $4\frac{4}{5}$ in.

Extent.— 31 leaves · 12-13 lines to a page, 45 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing legible and uniform but not quite clear ; borders ruled in two double black lines ; folios are extremely moth-eaten and many letters have disappeared ; left-hand edges of the first three folios are considerably injured , red pigment used for colophons of every act ; folio 31 pasted with paper-slips ; complete ; the Ms is very incorrect.

The last few verses at the end give the geneology of the commentator.

Age.— Appears to be old.

Auther.— Jagaddhara.

Subject.— A commentary on Venīsamhāra by Jagaddhara.

Begins.— fol. 1[b]

...णेशाय नमः ॥
कंठस्थाहिमणीविभूषिततनू राजज्जटापल्लवो
ह्यन्माालिसू(सु)धाकरैककुसुमस्तत्पंचशाखाश्रयः ।
स्थासा(सु)मे फलदस्तु...माधिक गौरीमुखेंदु इ(द्र)व—
त्पीयूषद्रवपानदोहदवशात्कल्पद्रुमत्वं वहन् १
गुरूपदेशमासाद्य विभाव्य निपुणां हृदो
श्रीजगद्धरधीरेण टिप्प(णी) क्रियते शु(भा) २ etc

fol. 9[a] प्रथमोंकः ॥

fol. 13[b] द्वितीयोंकः ॥

Ends.—fol. 31[b]

टीकेयं विमलांगं नेव रहिता दोषै(रशेषै)तरत-
स्तामेतामधिकभूषयंतु कालिम(न)स्तेभ्यो नमः सर्वदा ।
यदि भवति मदीयग्रंथमध्ये प्रमादः
क्वचिदपि स महिस्ता(त्मा) शोधनीयो महद्भिः
स्खलति गमनकारी प्रायशो नात्र चित्रं
भवति च खलहस्तालंबनोपि प्रकारः ॥

अस्तूत यं......गुणीशो नानागुणाढ्या दमयंति कापि
जगद्धरं तस्य कृतौ त्वरंसीत्षष्ठोयमंको वरटिप्पने(णो)त्र ॥
इति महामहोपाध्यायधर्माधिकारि श्रीजगद्धरकृतौ वेणीसंहारटीका-
यां षष्ठोंकः समाप्तः ॥ शुभमस्तु शंकरप्रसादात(त्)

References.— 1 Aufrecht's Catalogus Catalogorum :— I, 603, II 144[a], 227[a]. For other Mss of this commentary. cf. Mad. Des. Cat. Vol. XXI No. 12695 and also I O Cat Part VII, No. 4173.
Published by the Nirnay Sagar Press, Bombay.

वेणीसंहार Venīsaṁhāra

(प्राकृतछाया) (Prākṛtachāyā)

No. 236 469. / 1887-91.

Size.— $10\frac{1}{3}$ in. by $3\frac{3}{5}$ in.

Extent.— 8 leaves ; 10 lines to a page ; 50-52 letters to a line.

Description.— Country paper ; Devanāgarī characters ; old in appearance ; hand-writing legible but not quite clear ; edges of folios worn out ; red and yellow pigment used , borders ruled in double black lines.

Age.— Appears to be old.

Author.— Not mentioned.

Begins.—fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

यत्प्राकृतमतिगहनं वेणीसंहारनाटकस्थिति तत
विव्रियते मरवाण्या वाण्याः पदपंकजं नत्वा ॥ १ ॥
समाश्वासितु भर्तृपत्नी अपनेष्यति ते मन्युं
नित्यानुबद्धकुरुवैरः कुमारभीमसेनः । etc.

fol. 2[a] प्रथमोंकः ॥

fol. 3[b] द्वितीयोऽकः ॥

Ends.—fol. 8^b

द्रौ. महाराज किमिदं वर्त्तते नाथ स्वय किल मे केशा. सयमितव्याः न युक्तं ॥

षण्मतनाटक Saṇmatanāṭaka

No. 237 437. / 1892–95.

Size.— 11⅗ in. by 4⅗ in.

Extent.— 38 leaves ; 9 lines to a page , 45 letters to a line.

Description.— Thin country paper ; Devanāgarī characters ; white in appearance ; hand-writing bold, clear, legible and uniform ; fol 16 half-blank ; yellow pigment occasionally used for corrections ; complete.

Age.— Does not appear to be very old.

Author.— Jayantabhaṭṭa.

Begins.—fol. 1^b

॥ ए६० ॥

तद्ब्रह्म वः क्रमविनश्यनाद्यविद्यमुद्योततां स्फुरदमंदनवाभिनंदम् ।
संचित्यराद्धंतरणोन्मुख एव यत्र शाम्यंति कांतविषयांतरभोगवांछाः ।
नांद्यंते सूत्रधारः

...मारिष । भगतमुनिनोपदिष्टे वंशरूपकप्रयोगे किल कृतश्रमा वयं अद्य चात्र भवतः शैशव एव व्याकरणविवरणाद्वृत्तिकार इति प्रथितापरनाम्नो भट्टजयंतस्य शिष्यपरिषदाहमाज्ञप्तो यथास्मद्गुरोः कृतिरभिनवमागमडंबरं नाम किमपि रूपकं प्रयोक्तव्यमिति

fol. 9^b प्रथमोंकः ॥

fol. 17^b द्वितीयोंकः ॥

Ends.—fol. 38ᵃ

आर्य । ैर्यराशे तदेहि वयमपीदानीं यथा वृत्त स्वामिने निवेदयाम
॥ छ ॥ इति निष्क्रांता. सर्वे । चतुर्थोऽङ्कः ॥ समाप्तं ॥ संपूर्ण ॥ ॥ श्री ॥

References.— This is the only Ms recorded by Aufrecht in his Catalogus Catalogorum iii, 141ᵃ.

सान्द्रकुतूहल Sāndrakutūhala

No. 238 365. 1884-85.

Size.— $14\frac{1}{8}$ in. by $5\frac{1}{3}$ in.

Extent.— 23 leaves : 10 lines to a page , 55 letters to a line

Description.— Modern paper , Devanāgarī characters ; not very old in appearance , hand-writing clear, legible and unifrom ; complete.

Age.— Saṁvat 1943.

Author.— Kṛṣnadatta

Subject.— A prahasana in four acts.

Begins.— fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॥
व्रजगोपवधूरहस्करं चरणांभोजजुषा महस्करं
यदुवंशमहायशस्करं हरिमीडे नवनीततस्करम् १
वंदे श्रीमतिमत्तसारिनतया गेधःस्थलीगोकुल-
ग्रामांतर्गतनंदगोपधवलप्रासादप्रांगणे
निःशं(कं)निजबालकेलिरचनायोग्यैर्वयस्यैः समं
नृत्यंतं व्रजवासिचंद्रवदना प्रस्तोभितं माधवम् २ etc.

fol. 8ᵇ इति श्रीमत्सांद्रकुतूहलनाम्नि नाटके कविकृष्णदत्तकृते प्रथमोंकः पूर्तिमेत

fol. 12ᵇ इति... ... ...द्वितीयोंकः समाप्तिमगच्छत्

Ends.— fol. 23ª

दोषाकर०पापसंभाषणेन स्वयं पापिष्टो भवा॥ उक्तं च कथापि खलु पापा-
नामलमश्रेयसे यत इति भणित्वा सर्वे निःक्रांताः' इति श्रीमद्विद्वज्जनमनोरंजन-
सांद्रकुतुहलनाम्नि प्रहसनकाविकृष्णदत्तकृते चतुर्थोंकः पूर्तिमैव

विद्वन्मनोरंजनकृत्कावित्वं चतुर्भिरंकैः परिशोभमानं
सन्नाटकं सांद्रकुतूहलाख्यं चकार कीर्त्यै कविकृष्णदत्तः १
यस्यास्ते वाग्जडेति प्रथितजनपदेग्रामठीयाख्यखेटो
यं माता नंददेवी तनयमजनयच्छ्रीसदारामभर्त्तुः
साहस्रौदीच्यजातिय इह सुविदितो डालवाणीयजोशी-
त्याविख्यातावटंको जयति कृतिरियं कृष्णदत्तस्य तस्य २
प्रथितजनपदेऽभूद्वाग्जडेत्याख्यया यो
द्विजवररघुरामस्त्रामठीयाख्यखेटे
कृतजनकविशेषो डालवाणीयजोशी
त्यभिलसदवटंकः ख्यातकृष्णात्रिगोत्रः ३
समुदजनि सहस्रौदीच्यजातेस्तनूजो
द्विकृतपपितृविशेषस्तस्य पीतांबराख्यः
विविधगुणगणाढ्यो लोकमान्यो मनस्वी
सुगमनिगममार्गः सद्गृहस्थाग्रगण्यः ४
अभवदचलदासस्तस्य पुत्रो महीया-
नकृतपितृविशेषो बाल्यनष्टात्मतातः
अपर इह कनीयानोकुलाख्यस्तु हित्वा-
पितृगृहमथ गंगापारवासं चकार ५
त्रितयमभवदस्य ज्यायसो देहजानां
प्रथमजशिवरामं श्रीसदाराममध्यं
तदनुजरणछोडं त्रिष्वमीषु प्रगल्भः
कृतजनकविशेषैः श्रीसदाराम आसीत् ६
अभवात्रितये च यो महीयान्शिवरामो विधियोगतोऽनपत्यः
रणछोडसुतौ बभूवतुर्द्वौ रघुनाथाभिधरामचंद्रसंज्ञौ ७
द्वितयमभवदस्य श्रीसदारामनाम्नः
कृतजनकविशेषं पुत्रयोर्द्वतिसाध्वोः
गिरिवरधरदासः कृष्णदत्तो महीया-
नितरतदनुजन्मा कानजीख्यातनाम ८
अभवत्तनयोस्य सन्मतिर्गिरिधारीत्यभिधानवान्कृती
पुरतोपि भवत्वनारतं मम वंशो भुवि पुत्रपौत्रवान् ९

श्रीरस्तु वाग्जडशब्दस्यार्थो विधीयते
जनवाक् जडा भवति·यत्प्रतापत:
स च वाग्जडोर्थमिति यत्समासज
अपहाय वाचि जड इन्यनेकधा कथयंत्यतद्गुणविदो द्विषत्तया १०
नवांवराष्टापदभूषिता समा मा माधवो निर्मलपक्षसंयुतः
एकातिथिश्रेष्टतमासुमंगला तेनेन्वहं स्वां कृतितामिमामिह

अयं श्लोको व्यर्थ. संवत्सरपक्षेण भगवत्पक्षेण च संवत् १९४३ चैत्रशुक्ला द्वितीयायां तिथौ २ ज भौम्यवासरे लिखितं नानुरामब्राह्मणदाधिचकुलोत्पन्ने श्री(शु)भं भूयात् ॥

सीतास्वयंवर Sītāsvayaṁvara

No 239 174. / 1882-83.

Size.— $8\frac{3}{4}$ in. by 4 in.

Extent.— 3 leaves; 9 lines to a page; 22 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; hand-writing bold, clear and legible; borders ruled in three red lines; red pigment used.

Age.— Does not appear to be very old.

Author.— Not mentioned.

Begins.— fol. 1ᵇ.

श्रीगणेशाय नमः ॥
आद्विपात्परतोप्यमी नृपतयः सर्वे समभ्यागताः
कन्येयं कलधौतकोमलरुचिः कीर्त्तिश्च लाभास्पदं ॥
ना कृष्टं नच टंकितं न नमितं स्थानाच्च नोच्चालितं
केनापी दमहो महद्धनुरिदं नीवी(वीं)रसुर्वितलं ॥ १ ॥ etc.

Ends.— fol. 13ᵇ

भग्ने भूतेशचापे पुलकितजनके कौशिके संप्रहृष्टे
सव्रीडे राजवृं(वृं)दे व्रजति निजनिजं स्थानमप्राप्तकाले ॥

मालामाधत्तकंठे नृपतितनया कामिनिभिर्व्रता(तां)गि
सव्रीडा लोकरम्या सितमधुरसुखि तस्य सास्यद्विभूत्यै ॥ १७ ॥
इति सीतास्वयंवरपूर्ण ॥ शुक्लतीर्थमध्ये व्यासबालमुकुंदात्मजेन दुर्लभरामेण लिखितोयं ग्रंथः ॥ आत्मपठनार्थं ॥ श्री ॥ छ छ ॥

हास्यचूडामणि — Hāsyacū ḍāmaṇi

No. 240 — 269. / 1880–81.

Size.— $10\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{3}{5}$ in.

Extent.— 13 leaves; 13 lines to a page; 34 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; hand-writing, clear, legible and uniform, borders ruled in two double black lines; square blanks in the centre of folios; complete, folios slightly moth-eaten.

The present Ms contains two acts while according to A. B. Keith the work has only one act.

Age.— Appears to be old.

Author.— Vatsarāja.

Subject.— A farce in two acts in which an Acārya styled Jñānarāśi and his pupil play many tricks and fooleries.

Begins.—fol. 1[b]

॥ ६० ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

कल्याणांतितरंग्नुवः पृथुजटाजूटाय विस्तारिण—
स्ते चूडाशशिनः शिरः सुरधुनीधारानुकाराः कराः
यानुत्प्रेक्ष्यमदोष्मभारविधुरे शुंडारदंडं तृषा
हेरंबे घटयत्यनारतमभूदुल्लासिहासोहरः २
अपि च भूयिष्टाः परिरंभकेलिषु भुजाः सोत्कंठमालोकते
नेत्राणि प्रचुराणि चुंबनविधौ भूयांसि वक्त्राणि ते

इत्थंभूरिवधूविलासघटना सज्जस्य का हन्तव—
प्रोक्त क्रोधविसन्द्धयेति शिवया स्मेरो हरः पातु वः २
नांयंते सूत्रधारः नभोऽवलोक्य अये विभातैव शर्व्वरी
प्रतीचीमवलोक्य अहह समय एव सर्व्वं शोभते etc.

fol. 7ª प्रथमोंकः

Ends.—fol. 13ᵇ

तथापीदमस्तु

अवनिमवनिपालाः पालयन्तुप्रकामं
विदधतु शुभवृष्टिं दत्तमोदाः पयोदाः
भवतु भवतु लोकः शोकवैदेशिकात्मा
रंजति र...णलेषा शेखरध्यानधन्यः ॥ छ ॥

कृतिरिय महाराजश्रीपरमर्द्दिदेवस्यामात्यस्य महाकवे श्रीवत्सराजस्य छ हास्यचूडामणिनामकं प्रहसनं समाप्तमिति ग्रंथाग्रं ३७२ श्री श्री

References.— See A. B. Keith : Sanskrit Drama, p. 265.

APPENDIX I

INDEX OF AUTHORS

N B —(1) Anonymous works are not included in this appendix.
(2) The numbers denote the Serial Nos of the works described and not the pages.

APPENDIX II

INDEX OF WORKS

N. B.— The figures refer to the Serial Nos. of the works described and not to the pages

APPENDIX III

CORRESPONDENCE TABLE

(Old) Ms No.	New Serial No.
Collection of 1866-68	
120	4
125 (i)	167
125 (ii)	65
142	128
145	153
146	157
147	161
148 (ii)	213
149	187
150	188
152	150
156	34
Collection of 1868-69	
44	189
Collection of 1869-70	
37	75
55	117
67	160
71	195
Collection of 1870-71	
33	164
Collection of 1871-72	
60	142
71	230
Collection of 1872-73	
15	39
16	42
19	80
20	94
21	89
31	222
32	152
Collection of 1873-74	
22	49
23	51
37	95
Collection of 1874-75	
11	41
12	45
13	44
15	76
Collection of 1875-76	
104	5
116	58
148	97
152	112
188	216
193	25
209	146
210	139
Collection of 1879-10	
177	43
191	93
194	196
200	32

(Old) Ms. No	New Serial No.
Collection of A 1879-80	
71	228
Collection of 1880-81	
238	15
239	16
242	56
248	81
249	84
255	118
269	240
Collection of 1882-83	
149	107
167	217
167 (a)	125
168	219
174	239
418	48
419	47
624	90
630	193
Collection of 1883-84	
77	100
78	119
87	27
96	148
650	137
Collection of A 1883-84	
71	3
80	87
83	174
87	208
Viśrāma (i)	
204	14

(Old) Ms. No	New Serial No.
205	171
210	40
214	227
216	175
217	185
219	172
224	120
225	82
239	98
240	8
Collection of 1884-86	
278	53
294	60
299	69
306	77
307	74
326	140
328	183
334	192
335	205
343	207
352	224
365	238
Collection of 1884-87	
318	6
319	18
353	66
362	73
363	72
377	103
378	121
386	155
387	156
398	191

(Old) Ms No.	New Serial No.
406	214
409	31
426	7
427	10
428	11
432	59
441	91
445	105
446	109
447	116
448	124
451	165
452	177
453	184
454	194
455	190
456	203
463	24
466	149

Collection of 1886-92

(Old) Ms No.	New Serial No.
655	17
662	54
710	85
728	96
730	111
731	110
762	202
763	204
785	221
791	232
792	231
826	134
827	143

Collection of 1887-91

(Old) Ms No.	New Serial No.
380	63

(Old) Ms. No.	New Serial No.
404	70
408	88
426	106
432	141
437	158
438	162
439	169
440	182
441	13
452	198
465	218
469	236
472	36
485	135
493	62
503	122
510	170
511	173
516	220
519	226
521	23
522	33
523	35

Collection of 1891-95

(Old) Ms. No.	New Serial No.
508	71
510	86
526	99
527	102
545	159
547	178
548	181
565	210
583	20
584 (a)	21
544 (b)	22

(Old) Ms. No	New Serial No
Collection of 1892-95	
423	50
424	46
425	114
426	126
427	127
430	163
431	180
432	197
433	209
434	225
436	61
437	237
438	144
439	115
Collection of 1895-98	
354	154
369	12
Collection of 1895-1902	
422	55
442	68
459	104
460	115
474	206
485	229
Collection of 1898-99	
34	101
48	212
51	29
52	30
Collection of 1899-1915	
452	78
453	83
455	92
463	123
464	108

(Old) Ms. No	New Serial No.
470	131
471	151
473	166
474	168
475	186
481	199
484	211
490	234
491	233
492	223
493	235
505	147
506	138
700	52
Collection of 1902-07	
144	9
145	28
152	64
158	67
160	79
167	179
168	176
169	200
170	201
181	136
Collection of 1907-15	
69	1
79	37
80	26
Collection of 1919-24	
73	2
77	38
79	57
92	113
94	129
96	130
98	133
97	132
103	215
106	79

ERRATA

Page	*For*	*Read*
12	Edds	Ends
19	hand-writiug	handwriting
32	as in	as in No 19
46	Inseribed	Inscribed
48	Harwaad	Harward
74	as in No. 50	as in No 59
102	Description–See No 248 of 1880-81	See No 81
147	Ends (text)	Ends (com.)
158	use	used
160	103 of 1919-24	97 of 1919-24
181	Begins (text)	Ends (text)
207	carelass	careless
213		Insert— " Ends fol 49^b " before चा॰ भो राजन्
216	autor	author
218		Insert . Begins : (com. fol. 1^b) " before श्रीगणेशाय नम
220	apparance	appearance
227	Begings	Begins
229	Author	Age
"		Insert— Author—Pṛthvidhara"
232	apparance	Appearance
236	1889	1869
245	foios	folios
272	वेणीसवरण	वेणीसंवरण
283	Auther	Author
286	1884-85	1884-86